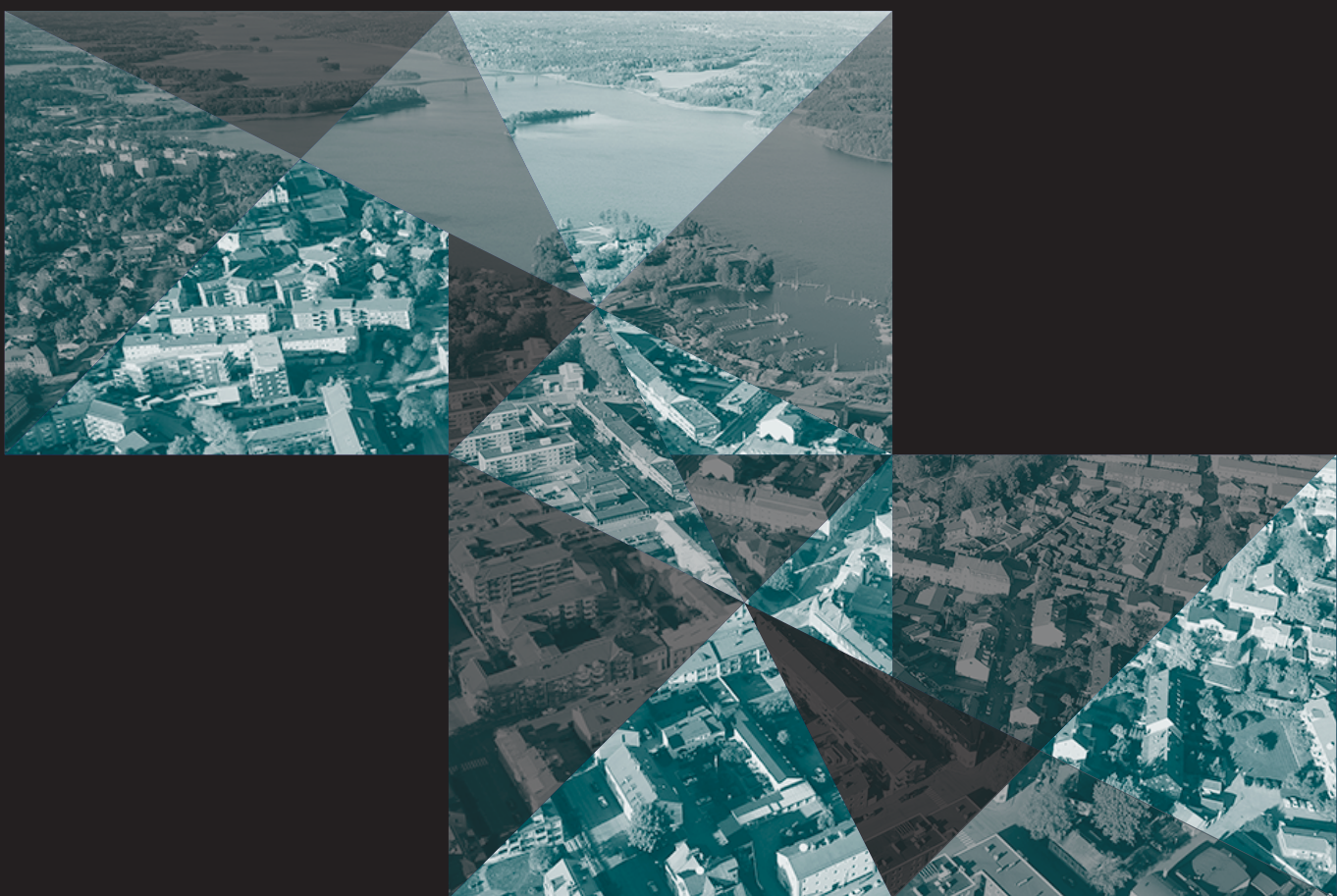

STRÄNGNÄS KOMMUN

Översiktsplan 2040

Samrådsredogörelse

2023-04-12 - 2023-06-11

Innehåll

Bakgrund.....	4
Samrådsprocessen.....	4
Sammanfattning av inkomna synpunkter.....	5
möjligheter och begränsningar.....	5
Översiktlig beskrivning av genomförda ändringar.....	6
Inkomna synpunkter/yttranden	10
Statliga och regionala myndigheter.....	10
1. Länsstyrelsen Södermanlands län	10
2. Länsstyrelsen Stockholm	40
3. Länsstyrelsen Västmanland	40
4. Länsstyrelsen Uppsala Län	40
5. Trafikverket	40
6. MSB	45
7. SGI	50
8. Sjöfartsverket	50
9. Skogsstyrelsen	52
10. Luftfartsverket	52
11. Post- och telestyrelsen	54
12. Energimyndigheten	55
13. Svenska kraftnät	55
14. Statens fastighetsverk	59
15. Vattenmyndigheten Norra Östersjön	62
16. Lantmäteriet	62
17. Polismyndigheten (Polisregion Öst)	62
18. Fortifikationsverket	64
Regioner.....	66
1. Region Sörmland	66
2. Region Stockholm	75
Kommunala nämnder och bolag.....	76
1. Teknik och fritidsnämnden	76
2. Socialnämnden	76
3. Kulturnämnden	79
4. SEVAB/ESEM	82
5. Strängnäs Fastighets AB	85
6. Barn- och utbildningsnämnden	86
Angränsande kommuner.....	88
1. Eskilstuna kommun	88
2. Flens kommun	89
3. Nykvarns kommun	89

Föreningar, samfund, företag och övriga

sammanslutningar.....	90
1. Sörmlands museum	90
2. Vattenfall eldistribution AB	90
3. Strängnäs domkyrkoförsamling	94
4. PRO Strängnäs	94
5. STF Strängnäs turistförening	96
6. OX2 AB	96
7. LRF Strängnäs	98
8. Mariefreds båtklubb	100
9. Åkers hembygdsförening	101
10. Mariefreds hembygdsförening	103
11. Stallarholmens nätverk	107
12. SPF seniorerna Stallarholmen	109
Privatpersoner och fastighetsägare.....	110
1. Privatperson 1	110
2. Privatperson 2	111
3. Privatperson 3	112
4. Privatperson 4	115
5. Privatperson 5	117
6. Privatperson 6	122
7. Privatperson 7 (frågeformulär via hemsidan)	122
8. Privatperson 8 (frågeformulär via hemsidan)	123
9. Privatperson 9 (frågeformulär via hemsidan)	124
10. Privatperson 10 (frågeformulär via hemsidan)	125
11. Privatperson 11 (frågeformulär via hemsidan)	126
12. Privatperson 12 (frågeformulär via hemsidan)	127
13. Privatperson 13 (frågeformulär via hemsidan)	128
14. Privatperson 14 (frågeformulär via hemsidan)	130

Bakgrund

Kommunfullmäktige beslutade i slutet av 2018 i sin aktualitetsförklaring att kommunens nuvarande kommunövergripande översiktsplan (ÖP), Översiktsplan 2014, som i huvudsak aktuell. I samband med beslutet fick även förvaltningen uppdraget att påbörja arbetet med att komplettera nuvarande delar som lyfts fram i aktualitetsförklaringen. De stora ”penseldragen” över utvecklingstankarna är de samma som i Översiktsplan 2014, nya tillägg har dock gjorts i avsnitten som beskriver vad kommunen behöver ta hänsyn till och beakta i samhällsbyggnadsprocessen. Ett första steg till en digital översiktsplan tas även i samband med revidering av översiktsplanen där digitala kartor tas fram. På sikt kommer även hela översiktsplanen presenteras i digitalt format.

Översiktsplanen är ett omfattande och levande dokument som utvecklas och förfinas vid flera tillfällen för att spegla aktuella förhållanden som behöver beaktas i samhällsutvecklingen.

Genom översiktsplaner och detaljplaner planeras kommunens mark och vatten på översiktlig och detaljerad nivå. Översiktsplanen är det övergripande paraplyet för kommunens samhällsplanering och vägledning för den efterföljande planeringen. Alla kommuner ska enligt PBL ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunens yta.

Samrådsprocessen

Samrådet för ny översiktsplan pågick perioden 12 april – 11 juni 2023. Samrådsunderlaget remitterades till lokala nämnder och bolag, statliga och regionala myndigheter samt organisationer och intresseföreningar. Alla invånare har även getts tillfälle att yttra sig.

Samrådsförslaget var under hela perioden tillgängliga i tryckt format på:

- Multeum
- Mariefreds bibliotek
- Stallarholmens bibliotek
- Åkers bibliotek
- Kommunhuset i Strängnäs.

Samrådshandlingarna har även varit tillgängliga digitalt på Strängnäs kommuns hemsida (www.strangnas.se/oversiktsplan).

13 öppet hus-träffar har ordnats runt om i kommunen under olika tider för att erbjuda tillfällen för intressenter att inkomma med frågor, funderingar och tycka till på plats. Vid dessa tillfällen har representanter från förvaltningen funnits på plats för att svara på frågor. Annonsering har skett via webben, i Strängnäs tidning samt i biblioteken. Mariefreds tidning/Måsen har även rapporterat om samrådet vid 3 tillfällen.

STRÄNGNÄS KOMMUN

Översiktsplan 2040

Så kan du delta i samrådet!

Nu finns översiktsplanen ÖP2040 för Strängnäs kommun tillgänglig som samrådshandling under samråd mellan 12 april till 11 juni. Du kan ta del av samrådshandlingen på kommunens webbplats samt på följande platser:

Strängnäs kommunhus Nygatan 10, Strängnäs	Åkers bibliotek Skolvägen 1, Åkers Styrkebruk
Kulturhuset Multeum Eskilstunav. 2, Strängnäs	Stallarholmens bibliotek Vannestavägen 2, Stallarholmen
Mariefreds bibliotek Rådhuset, Mariefred	

Öppet hus
Under samrådet kommer flera Öppet hus-träffar genomföras för dig som vill se Översiktsplanen eller vill ställa frågor om den nya föreslagna handlingen. Representanter från kommunen kommer att svara och svara på frågor om processen samt informera om översiktsplanen.

Det kommer också att vara möjligt att lämna in synpunkter på plats vid varje tillfälle. Information om datum, tider och platser för öppet hus finns på: strangnas.se/oversiktsplan

Lämna synpunkter
Fram till den söndag den 11 juni kan du lämna dina synpunkter på förslaget via webbplatsen, e-post eller brev. Uppge gärna daterummet i ditt svar via e-post eller brev: Dnr MSN/2021-65

- Via ett frågeformulär på webben: strangnas.se/oversiktsplan
- Via e-post: msn@strangnas.se
- Via brev: Strängnäs kommun, Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden, 645 80 Strängnäs

Tips!
Läs Översiktsplanen direkt på vår webbplats eller ladda ner som pdf: www.strangnas.se/oversiktsplan

Kontaktcenter – din väg in till kommunen
0152-291 00 | kontaktcenter@strangnas.se | www.strangnas.se

STRÄNGNÄS KOMMUN

Tyck till om Strängnäs uppdaterade översiktsplan!

Nu finns en uppdaterad översiktsplan för Strängnäs kommun tillgänglig som samrådshandling under samråd mellan 12 april till 11 juni. Du kan ta del av handlingen på platserna nedan samt på www.strangnas.se/oversiktsplan.

Under denna period kan du lämna synpunkter på det som presenteras i planen eller om du har andra idéer om Strängnäs långsiktiga utveckling.

Sammanfattning
Den uppdaterade översiktsplanen tar avstamp i den tidigare handlingen Översiktsplan 2014. Den nya översiktsplanen håller fast vid utvecklingsriktningen från den tidigare men har vidareutvecklats inom flera områden som till exempel miljö, hälsa och säkerhet samt med en tydligare hantering av landsbygdsutvecklingen, avfalls hantering, areella närtjänster och markresurser.

Vad är en översiktsplan?
Alla kommuner ska ha en aktuell översiktsplan som visar kommunens syn på hur mark, vatten och bebyggelse ska användas, utvecklas och bevaras.

Öppet hus
Vill du se översiktsplanen eller ställa frågor om den nya föreslagna handlingen? Under samrådet ordnar vi Öppet hus-träffar med representanter från kommunen som kan svara på frågor om processen samt informera om översiktsplanen.

Strängnäs kommunhus Nygatan 10, Strängnäs	12-14 April	10.00-18.00
Mariefreds bibliotek Rådhuset, Mariefred	17 april	12.00-19.00
Åkers Bibliotek Skolvägen 1, Åkers Styrkebruk	27 april	16.00-18.30
Stallarholmens bibliotek Vannestavägen 2, Stallarholmen	3 maj	16.00-19.00
Strängnäs resecenter Långbergsgatan 2, Strängnäs	10 maj	15.30-19.30
Läggesta station Mariefred	16 maj	15.30-19.30
Aspö Livs & Café Aspö handel, 645 93 Strängnäs	23 maj	15.30-18:00
Ica Nära Granbecks livs Lagerhanda 645 92 Strängnäs	24 maj	15.30-18:00
Kulturhuset Multeum Eskilstunavägen 2, Strängnäs	25 maj	15.00-19.00
	31 maj	12.00-19.00
Strängnäs kommunhus Nygatan 10, Strängnäs	8 juni	9.00-18.00

Vi vill få dina synpunkter senast söndag den 11 juni. Uppge gärna daterummet "ÖP2040/2023" i titeln i rubriken eller i meddelanderaden vid e-post eller i ditt brev.

2. Via e-post
Mejla till: msn@strangnas.se

3. Via brev
Posta till: Strängnäs kommun Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden 645 80 Strängnäs

Kontaktcenter – din väg in till kommunen
0152-291 00 | kontaktcenter@strangnas.se | www.strangnas.se

Figur: Informationsblad/"flyers" i A4 och plansch i A2+A3 som använts under samrådet för att sprida informationen om tillfälle att tycka till, vart översiktsplanens finns tillgänglig, öppet hus-träffar och datum att hålla koll på

Öppet hus-träffar genomfördes vid dessa 13 tillfällen:

- **Strängnäs kommunhus**
12-14 april
10:00-18:00
- **Mariefreds bibliotek**
17 april
13:00-19:00
- **Åkers bibliotek**
27 april
16:00-18:30
- **Stallarholmens bibliotek**
3 maj
16:00-19:00
- **Strängnäs resecentrum**
10 maj
15:30-19:30
- **Läggesta station**
16 maj
15:30-19:30
- **Aspö Livs och Cafe**
23 maj
15:30-18:00
- **Ica Nära Granbecks Livs**
24 maj
15:30-18:00
- **Kulturhuset Multeum**
25 maj - 15:00-19:00
31 maj - 13:00-19:00
- **Strängnäs kommunhus**
8 juni
09:00-18:00

Sammanfattning av inkomna yttranden

I denna samrådsredogörelse presenteras alla inkomna yttranden som inkommit till kommunen. Samrådet har visat att de flesta av remissinsatserna och aktörer som valt att yttra sig ställer sig bakom innehållet på en övergripande nivå. Flera av synpunkterna har lett fram till mindre ändringar och justeringar i olika delar av materialet. Några avsnitt har bearbetats om något mer men inriktningen är detsamma i stora drag fortsatt.

Inkomna yttranden visar på de utmaningar som Strängnäs, men också övriga mindre kommuner i Sverige ställs inför vid stor tillväxt. Exempelvis lyfts intressekonflikterna upp av några aktörer som kan uppstå när våra städer och tätorter växer och tar annan mark, exempelvis om skogs- eller jordbruksmark i anspråk. Andra aspekter som lyfts i stort för de inkomna yttrandena är dels behov av förtydliganden kring kommunens kulturmiljöer något mer än vad som gjorts i samrådshandlingen. En intressekonflikt som lyfts upp av 2 remissinstanser handlar om en kommunal påverkan på nationell väginfrastruktur. Avsnitten om grön- och blåstruktur (natur och vatten) har även vidareutvecklats utifrån inkomna synpunkter samt det pågående kommunala vattenarbetet och kartläggningar av gröna infrastrukturen.

Möjligheter och begränsningar

Översiktsplanen är viktig som övergripande planeringsinstrument och underlag för hela kommunen men många frågor måste redas ut i senare skeden. Det finns många synpunkter som framförs som är väsentliga men som berör aspekter som inte kan behandlas i översiktsplanen i detta skede då de redan hantearas i antagna fördjupade översiktsplaner. Den generella bedömningen utifrån samrådet är att det behövs ett fortsatt arbete efter översiktsplanens antagande där de antagna fördjupade översiktsplanerna förväntas ses över och uppdateras härnäst. I detta skede kan ytterligare beaktande tas till dessa inkomna synpunkter.

- Följande informationsinsatser har skett under samrådet, utöver ordinära öppet hus-träffar och utskick:
- **Nyhet på kommunens hemsida**
2023-04-12
 - **Information på kommunens digitala anslagstavla**
2024-04-12
 - **Inlägg via kommunens Facebook-sida**
2023-04-12
 - **Annons (Kungörelse) för samrådet i Strängnäs tidning**
2023-04-12
 - **Reportage 1 i Mariefreds tidning/Måsen**
2023-04-16
 - **Reportage 2 i Mariefreds tidning/Måsen**
2023-04-21
 - **Reportage 3 i Mariefreds tidning/Måsen**
2023-04-26
 - **Reportage i Strängnäs tidning om samrådet och den uppdaterade översiktsplanen**
2023-05-08

Översiktlig beskrivning av genomförda ändringar

Samrådets yttranden och synpunkter har lett till ett antal förändringar av olika omfattning. Listan nedan presenterar översiktligt vilka större förändringar som gjorts. Alla inkomna synpunkter finns bemötta i samrådsredogörelsen och kan ha föranlett mindre redaktionella ändringar som inte beskrivs nedan i punktlistan.

- En generell översyn av språket i hela översiktsplanen, för att justera stavfel, syftningsfel och övriga redaktionella ändringar som råkat följa med i översiktsplanen. Vidare har även språket satts över och förtydligas på ett flertal ställen för att möjliggöra för ett tydligare klarspråk.
- I del 1 i avsnittet om fokusområdena har fokusområdet ”bidra till en bättre folkhälsa genom samhällsplanering” kompletterats med att även inkludera psykiskt välmående och om jämlik tillgång till hälsorelaterade resurser samt WHO:s redogörelse för Existensiell hälsa som ett fjärde ben för folkhälsan.
- I del 1 har integration kompletterats som perspektiv under social hållbarhet för att beskriva hur och vad samhällsplaneringen bör inom beakta perspektivet.
- I del 1 har kommunens utvecklingsstrategi kompletterats med grön infrastruktur, som är något som Boverkets ÖP-modell lyfter bör finnas med, men också lyfts i hållbarhetsbedömningen.
- I avsnitt 1 har förtydligad beskrivning lagts till kring hur Översiktsplanen (ÖP) och de fördjupade översiktsplanerna (FÖP) ska tolkas och användas i en övergångsperiod tills dess att FÖP uppdaterats och integrerats direkt i ÖP på ett digitalt sätt. Följande lyfts upp i granskningshandlingens:
 - Ställningstaganden, målsättningar och riktlinjer ska följa ÖP vid planläggningar även om FÖP säger något annat.
 - FÖP ska primärt användas för att se vart förslagna utvecklingsområden pekas ut och beskrivningar över vilken föreslagen utveckling som bedöms lämplig.
 - Länsstyrelsens granskningsyttranden för ÖP såväl som för FÖP måste användas vid prövningar och läsas tillsammans med handlingarna.
- **Avsnittet ”naturvård och grönstruktur”**
 - komplettering med genomförda kartläggningar av ekologiska samband (habitatnätverk och spridningssamband, samt ställningstagande som kopplar an till dessa områden i slutet av avsnittet.
 - Komplettering med kartläggningen över strategisk kommunal grön infrastruktur på en kommunövergripande nivå för att skapa en tydligare kommunal planeringsnivå för kommunen i stort och på tätortsnivå, då Länsstyrelsens naturvårdsprogram inte längre bedöms aktuellt att huvudsakligen utgå ifrån.
 - En nytt ställningstagande görs för tillgänglig vardagsnära grönska som kopplar an till riktlinjerna i avsnittet.
 - Ett nytt ställningstagande görs också kopplat till den kommunala gröna infrastruktur och viktiga sambandslänkar.
 - Barn och unga lyfts även något mer som prioriterad grupp samt vinster för gruppen kopplat till folkhälsa och grönska.
- **Avsnittet ”Vattenkvalitet (blåstruktur)”**
 - har bytt namn till ”vattenkvalitet” för att bättre koppla an till nuvarande ÖP-modell (2.1) och dess förslag på avsnittsnamn.
 - Vidare har även tydligare koppling mellan pågående Vattenplan, vattenförsörjningsplanen och VA-policyn skrivits till då dessa varit på samråd under våren-sommaren 2023.
 - Avsnittet vidareutvecklas och beskriver tydligare klimataspekter och utvecklingspotential kopplat till våtmarker och återvätning. Tydligare kopplingar till SLU-kartläggningen görs i avsnittet där nu tydligare förslag för mark kopplat till våtmarker nu pekas ut.

- Ställningstagandena har setts över och uppdaterats för att tydligare koppla an till vad planeringen behöver beakta för att uppfylla MKN. De hålls fortsatt på mer övergripande nivå då det mer detaljerade arbetet bedöms ske i Vattenplanen, vattenförsörjningsplanen och VA-strategin.
- **Avsnittet ”Transportinfrastruktur”**
 - har kompletteras med vägledning och karta över MSA-tytor som kommunen behöver beakta i den fysiska planeringen.
 - Kartan över farleder har kompletterats med några mindre farleder.
 - Vidare har avsnittet kompletterats med den regionala Cykelstrategin och Regionala Trafikförsörjningsprogrammet för kollektivtrafik, för att knyta an hur den kommunala utvecklingen ska beakta dessa planer och inriktningar.
 - Säkra skolvägar har också nämnts något mer som målsättning i avsnittet.
 - Ny trafikplats på Tosterön mot Strängnäsbron har tonats ned något då detta inte primärt bedömts som aktuellt av Trafikverket och markägarnas intressen. Detta ses vidare över i framtida FÖP-arbeten.
- **Avsnittet ”Näringsliv, handel och etableringar”**
 - har stärkts upp något med ett nytt delavsnitt som behandlar potentiella platser som kan prövas för etableringar. Dessa hanteras inom av antagna Fördjupade översiktsplaner, men har blivit aktuellt under ÖP-processens gång eller i andra sammanhang i angränsande projekt eller inkomna synpunkter. Dessa beskrivs i Översiktsplanen för att knyta an Översiktsplanen till övriga pågående fysisk planering som sker i kommunen så att frågorna synliggörs genom hela planeringsprocessen.. Ett exempel på detta är det pågående separata arbetet med planprogrammet för området Gorsinge-Biskopskvarn-Grundbro. I det arbetet pågår en översyn kommande år med att utreda om det finns potentiellt mer mark för etableringar av verksamheter som samtidigt behöver beakta befintliga angränsande intressen.
- **Avsnittet ”kulturmiljöer”**
- har förtydligats när det kommer till innehållet i kommunens stadsbyggnads- och kulturmiljöprogram, samt hur programmet är tänkt att styra eventuella förändringar inom olika kulturmiljöområden och riksintresseområden.
- Vidare har även nya ställningstaganden lagts till i avsnittet för kulturmiljö utifrån Länsstyrelsens synpunkter som lyfter följande:
 - En sträva att framöver genomföra en analys över samlade effekter av de senaste årens byggnation och övriga förändringar inom riksintresseområden, vilket förslås bli en del av Stadsbyggnads- och kulturmiljöprogrammet.
 - En strävan om att ställa utökade krav på bygglov inom riksintresse för kulturmiljö för åtgärder som är undantagna från kravet på bygglov. till exempel så kallade ”Attefallshus”, solfångare och takkupor.
 - En strävan efter att bebyggelsen inom riksintresseområden och områden som är utpekade i kulturmiljöprogrammet inom kulturhistoriskt bebyggelse betraktas som bebyggelsemiljöer enligt plan- och bygglagen (2010:900) 8 kap. 13 §. Det betyder att de är särskilt värdefulla ur historiskt, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärligt synvinkel och inte får förvanskas. Förändringar inom dessa områden behöver därmed göras med hänsyn till kulturmiljövärdena. § 8:13 prövas dock från fall till fall i kommande myndighetsprövning.

- **Avsnittet ”samhällsservice, mötesplatser & livsmiljöer”**
 - Har förtydligats kring olika typer av mötesplatser, bland annat att mötesplatser som möjliggör för ”specificerade”/”oplanerade” möten, samt vilka mötesplatser som faktiskt finns idag och bedöms täcka behoven närmsta tiden.
 - Nytt ställningstagande som kopplar an ÖP del 2 till del 1 och resonerar om att följa Boverkets riktlinjer för friytor och goda utemiljöer för att koppla an till ÖP del 1 något mer.
 - Ny målsättning om fler mötesplatser utomhus i det offentliga rummet, så som dansbanor och dylikt.
 - Nya målsättningar om lekplatser och lekmiljöer, samt hänvisning till den sociala kartläggningen som visar närhet till lekplatser.
 - Slutligen innehåller nu avsnittet tydligare medskick den efterföljande planering kring kultur och idrott.

- **Avsnittet ”areella näringar och markresurser”**
 - lyfts fram skogsbruket något mer som allmänt intresse och viktig lokal näring men också ett tydliggörande av hur många hektar jordbruksmark och skogsmark som påverkas av olika utpekade utredningsområden enligt FÖP. Vidare har avsnittet kring skogbruk kompletterats med den nationella Strategin för skogsbruket och om kommunens Skogsbruksplan.
 - Avsnittet har även förtydligats vad gäller kartläggningen av kolsänkor och kolförråd, vilket resulterat i ett nytt ställningstagande om att undvika vissa marktyper i planeringen.
 - Förtydliganden kring kommunens jordbruksmarksanalys har lagts till.

- **Avsnittet ”Energiförsörjning & -produktion, samt hållbara drivmedel”**
 - har förtydligats med vad som tillhör transmissionsnätet, samt regionalt och lokalt nät.
 - Avsnittet har kompletterats med riktlinjer från Svenska kraftnät och Vattenfall eldistribution AB.
 - Fler transformatorstationer har lagts in i kartan.
 - Några justeringar har gjorts i riktlinjerna för vindkraft för att koppla an till inkomna synpunkter
 - En ny viljeinriktning lyfts om att kommunen i högre utsträckning bör sträva efter solceller på sina fastigheter och uppmuntra fler.

- **Avsnitt ”Vattentjänster och VA-försörjning”**
 - har dels bytt namn till ”Vattenförsörjning” för att bättre koppla an till nuvarande ÖP-modell (2.1) och avsnittet som föreslås under hänsynsaspekterna.
 - Avsnittet har även bearbetats om i större skala för att anpassa texten till pågående arbetet med att uppdatera vattenpolicyn och utifrån Sevabs synpunkter och förslag som bifogats i en bilaga till bolaget yttrande.

- **Avsnittet ”avfall, återvinning och deponier”**
 - har ett nytt ställningstagande lagts till om att verka för fler återvinningsstationer. Ett förslag som lyftes under Öppet hus-tillfället vid Aspö Livs & Café var eventuell återvinningsstation i samband med butiken beskrivs även.
 - Avsnittet har även kompletterats med information den efterföljande planeringen bör beakta så som figurer för framkomlighet vid hämtning av avfall.
 - Nytt ställningstagande görs om att verka för att konvertera och återbruka befintliga byggnader. Detta bedöms inte vara särskilt aktuellt i stor skala i kommunen men är ett viktigt ställningstagande när detta är möjligt.

- **Avsnittet ”Digital infrastruktur”**
 - Språket i avsnittet har setts över för att inte uppfattas lyfta fram specifika tekniska lösningar utan istället ha en öppenhet kring olika typer av tekniska lösningar som finns idag och kan komma i framtiden. Detta för att Översiktsplanen inte ska upplevas låst vid en specifik teknisk lösning.
 - Ställningstagandet om samhällsmaster har justerats till att lyfta fram olika alternativa lösningar för att likt ovan ha en öppenhet kring alternativa tekniska lösningar och inte förespråka enbart en lösning som funnits en längre tid.
 - Ställningstagandet om digitala infrastruktur och tillgänglighet på landsbygden har justerats något utifrån ett kostnads- och möjlighetsperspektiv.

- **Delavsnitten om ”ljudmiljö” samt ”luftkvalitet” i avsnittet ”miljö, hälsa och säkerhet”**
 - har vidareutvecklats med nya ställningstaganden för att ta ett större grepp om att behålla den bra luftkvaliteten som råder idag. Vidare har avsnittet förtydligas med riktlinjer för buller och potentiella framtida målkonflikter.
 - Karta över ostörda (bullerfria) områden har även lagts till samt beskrivits mer.
 - Barn och unga lyfts tydligare som viktig grupp att beakta (vilket också lyfts mer i avsnittet om Radon)

- **Delavsnittet ”elektromagnetiska fält” i avsnittet ”miljö, hälsa och säkerhet”**
 - Utgår i avsnittet ”miljö, hälsa och säkerhet” och har istället lagts in i avsnittet om energi. Där finns nu tydligare riktlinjer om avstånd och påverkan från energi-infrastrukturen.

- **Delavsnittet ”Brottsförebyggande arbete och trygghet” i avsnittet ”miljö, hälsa och säkerhet”**
 - Har kompletteras med några platser som lyfts under samrådet och öppet hus-tillfällena som upplevs otrygga eller osäkra att vidareutveckla. Barn och unga samt äldre lyfts även mer mot tidigare som viktiga grupper att beakta.

- **Delavsnittet ”förorenade områden” i avsnittet ”miljö, hälsa och säkerhet”**
 - har kompletterats med ställningstagandena kring förorenade områden i samband med lovgivning och detaljplaner utifrån medskick från Länsstyrelsen och regionala vägledning. Detta innebär reviderade ställningstaganden kring detaljplanering på potentiellt förorenad mark, samt lovgivning på redan planlagt mark.

Inkomna synpunkter/yttranden

Statliga och regionala myndigheter

1. Länsstyrelsen Södermanlands län

Inledning

Förslag till översiktsplan för Strängnäs kommun har inkommit till Länsstyrelsen för samråd enligt 3 kapitlet 8 § plan- och bygglagen (PBL). Gällande översiktsplan antogs 2014.

Den nya översiktsplanen ska ersätta gällande plan. Samtliga tidigare antagna fördjupningar av översiktsplanen har av kommunen bedömts vara fortsatt aktuella.

Länsstyrelsen ska enligt 3 kap. 10§ PBL under samrådet om översiktsplan särskilt:

1. ta till vara och samordna statens intressen,
2. tillhandahålla underlag för kommunens bedömningar och ge råd i fråga om sådana allmänna intressen enligt 2 kap. som hänsyn bör tas till vid beslut om användningen av mark- och vattenområden,
3. verka för att riksintressen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken tillgodoses, att miljökvalitetsnormer enligt 5 kap. miljöbalken följs och att redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen är förenlig med 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken,
4. verka för att sådana frågor om användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner samordnas på ett lämpligt sätt, och
5. verka för att bebyggelse och byggnadsverk inte blir olämpliga med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Länsstyrelsen ska dessutom ge råd i övrigt om tillämpningen av bestämmelserna i PBL, om det behövs från allmän synpunkt.

Översiktsplanen ska utformas så att innebörden och konsekvenserna av den tydligt framgår. Planen ska ange inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön och ge vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, bevaras och utvecklas. Planen ska vidare redovisa hur kommunen avser att tillgodose riksintressen och följa miljökvalitetsnormer samt redovisa eventuella områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen.

Av 3 kap. 4 och 5 §§ PBL framgår vidare vilka krav som ställs till översiktsplanens innehåll. Bland annat ska översiktsplanen redovisa hur kommunen i den fysiska planeringen avser att ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling inom kommunen, hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder och kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra.

Länsstyrelsen överlämnade 2017 på kommunens begäran en sammanfattande redogörelse inför kommunens aktualitetsprövning av översiktsplanen. I redogörelsen pekade Länsstyrelsen på att behovet av översyn var

störst inom områdena klimatanpassning, förorenad mark, vattenplanering- och förvaltning, strandskydd samt social hållbarhet.

I rollen att ta tillvara och samordna statens intressen har Länsstyrelsen inhämtat synpunkter på förslaget till översiktsplan från berörda myndigheter. Yttranden över planförslaget har inkommit från Statens Energimyndighet, Luftfartsverket (LFV), Länsstyrelsen i Stockholms län, Länsstyrelsen i Uppsala län, Länsstyrelsen i Västmanlands län, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Post- och telestyrelsen (PTS), Sjöfartsverket, Skogsstyrelsen, Statens geotekniska institut (SGI), Svenska kraftnät (SVK), samt Trafikverket. Kopior av yttrandena överlämnas till kommunen för kännedom.

Länsstyrelsens synpunkter

Samlad bedömning

Länsstyrelsen välkomnar att kommunen tagit fram ett förslag till ny översiktsplan. Det är positivt för samrådsprocessen att planförslaget både redovisas som en webbversion och som PDF-dokument, vilket ökar tillgängligheten för de som har mindre datorvana eller saknar tillgång till dator.

KOMMUNENS SVAR: *Kommunen tackar för bedömningen att det ses positivt att översiktsplanen redovisas på två sätt och ökar tillgängligheten. Till kommande arbete tas aspekten med vidare för att förhoppningsvis kunna erbjuda alternativ även på längre sikt med en PDF-handling och webbversion eller annat digitalt format för att erbjuda fortsatt god tillgänglighet.*

För en översiktsplan är det centralt vilken befolkningstillväxt som kommunen bedömer är realistisk under planperioden eftersom tillväxten styr behovet av ny planering och därmed mark- och vattenanvändningen. Det är positivt att bedömningen av befolkningstillväxten under planperioden (till 2040) är baserad på analyser av befolkningsutvecklingen under den senaste tioårsperioden. Risken för att översiktsplanen utgår från en alltför hög befolkningsprognos minskar, vilket exempelvis skulle kunna göra planen mindre styrande och tillkommande bostadsbebyggelse alltför utspridd. Länsstyrelsen delar rekommendationen i kommunens hållbarhetsbedömning om behovet av att kontinuerligt uppdatera befolkningsprognosen.

KOMMUNENS SVAR: *Kommunen tackar för den positiva bedömningen kring arbetet med prognoser. Rekommendationen om fortsatt kontinuerliga uppdateringar av befolkningsprognosen tas med till det interna arbete som sker löpande. För kännedom sker sedan ett flertal år tillbaka ett kontinuerligt och löpande prognosarbete på kommunövergripande nivå, såväl prognoser för delområden i kommunen. Prognoserna följs därmed löpande och justeras vid behov på en årlig basis. Om det framkommer större förändringar i kommunens prognosarbete kan detta leda till eventuella framtida nya behov av nya revideringar eller översyn av översiktsplaneringen, för att kunna möta eventuella nya behov då.*

Översiktsplanen har en bra och överblickbar struktur som till stor del är uppbyggd enligt Boverkets förslag till standardiserad översiktsplanemodell, vilket i framtiden kommer underlätta användningen i ett regionalt perspektiv.

KOMMUNENS SVAR: *Kommunen tackar för den positiva feedbacken och tar med sig synpunkten till det fortsatta arbetet med översiktsplanen, samt kommande skeden efter översiktsplanen när en mer enhetlig digital översiktsplaneprocess skapats.*

Upplägget att redovisa övergripande planeringsförutsättningar och utvecklingsstrategi, inklusive markanvändning i en separat del gör att översiktsplanens strategiska vägval lyfts fram. Länsstyrelsen ser dock att de strategiska vägval som beskrivs bör integreras tydligare i beskrivningen av mark- och vattenanvändning. För att ge tillräcklig vägledning måste, vilket framhålls i kommunens hållbarhetsbedömning, strategier, riktlinjer och mark- och vattenanvändningskartan vara samstämmiga och eventuella målkonflikter måste ha hanterats.

KOMMUNENS SVAR: Kommunen har förståelse för att de strategiska vägvalen kan upplevas göras tydligare i beskrivningen av mark- och vattenanvändningen. Planen är att direkt när Översiktsplanen antagits påbörja en översyn av alla fördjupade översiktsplaner (FÖP) och integrera dessa i översiktsplanen för att skapa en sammanhållen digital översiktsplaneprocess. I detta skede bedöms det lämpligaste att inkludera alla olika vägval och ställningstaganden med riktlinjer som görs i den digitala mark- och vattenanvändningskartan på den kommunövergripande kartan (ex med klickbara inforutor). Så om nämns är det en övergångsperiod som Översiktsplanen behöver läsas i PDF-format och slå upp ställningstaganden (så som alla kommuner gjort historiskt) vilket ställer högre krav på intern styrning och stöd i att tolka Översiktsplanen.

Till granskningshandlingen ses dock avsnittet kopplat till mark- och vattenanvändning över för att skapa en tydligare förståelse för läsarna hur tolkningen ska göras mellan olika delavsnittet och olika strategiska planer under övergångsperioden. Avsnittet om mark- och vattenanvändning kommer även förtydligas med beskrivning om hur ÖP och FÖParna ska läsas tillsammans och tolkas.

Ett övergripande ställningstagande kommer inkluderas som lyfter att ställningstaganden och riktlinjer i Översiktsplanen (ÖP2040) är rådande för all planering och behöver uppfyllas för att utpekade FÖP-utvecklingsområden ska kunna prövas positivt. FÖP:arna ska under övergångsperioden primärt användas utifrån dess mark- och vattenanvändningskarta med utpekade utvecklingsområden och dess beskrivningar.

Allmänna intressen, ställningstaganden och övrig vägledning i ÖP blir därmed vägledande där FÖP främst används för att se vilken utveckling som föreslås inom respektive utvecklingsområde. Ett exempel på detta är planering på jordbruksmark. ÖP:ns ramverk och ställningstaganden för bebyggelse på jordbruksmark måste kunna uppnås för att utpekade FÖP-områden ska vara möjliga att realisera.

I översiktsplanens avsnittsindelade redovisning av planförutsättningar görs en samlad bedömning under rubriken ”hur tillgodoses redovisade riksintressen”. Det är oklart om rubriken syftar till att besvara frågan om ställningstaganden inom respektive avsnitt tillgodoser samtliga riksintressen som kan riskera att beröras, eller om det endast avser de riksintressen som utpekats som planförutsättning i det aktuella avsnittet. Länsstyrelsen ser gärna att texten ses över i detta hänseende.

KOMMUNENS SVAR: Noteras, detta ses över till granskningshandlingen för att förtydliga att rubrikerna syftar till att tydliggöra hur och om riksintressen i det aktuella avsnittet berörs i sin helhet. Detta bedöms som lämpligast att i och med att respektive område berörs i separata avsnitt enligt ÖP-modellen. Om större påverkan eller andra riksintressen tillgodoses eller berörs än det som nämns i avsnittet specifikt så framgår det i rutan med den samlade bedömningen.

Kommunens utgångspunkt i översynen av översiktsplaneringen har varit att närmast ograverat lyfta in de geografiska fördjupningarna av översiktsplanen (FÖP) som gjorts över åren. Den äldsta FÖP:en antogs 2009. Länsstyrelsen är medveten om kommunens motiv till detta och vet att det är en övergångslösning, men kan konstatera att metodiken innebär att översiktsplanen av följande skäl kan bli oöverskådlig och svårtolkad vid detaljplaneläggning, lovgivning och annan prövning där planen ska vara vägledande:

- Det är otydligt hur ställningstagandena i översiktsplanen ska tolkas gentemot de äldre ställningstagandena i FÖP:arna.
- Det är oklart hur nya planeringsförutsättningar ska hanteras inom FÖP:områdena
- Mark- och vattenanvändningskartan blir svårtolkad vad gäller huvuddragen för hela kommunen
- De väsentliga konsekvenserna av ett genomförande av planen framgår mindre tydligt

Länsstyrelsen erinrar i sammanhanget att översiktsplanen ska läsas tillsammans med Länsstyrelsens granskningsyttrande. Detta innebär att FÖP:arna ska läsas tillsammans med Länsstyrelsens granskningsyttrande för respektive FÖP och granskningsyttrandet för översiktsplanen som helhet.

Länsstyrelsen anser därför att det kan finnas ett behov av en läsanvisning inledningsvis i översiktsplanen där kommunen bland annat klarlägger när och vilka nya tillkommande riktlinjer och ställningstaganden som förväntas tillämpas inom sedan tidigare utpekade fördjupningsområden.

Slutligen noterar Länsstyrelsen att flera av riktlinjerna och rekommendationerna som kommunen hänvisar till framför allt i FÖP:arna börjar bli till åren och välkomnar därför kommunens ambition att kontinuerligt revidera översiktsplanen inom ramen för en så kallad rullande planering.

KOMMUNENS SVAR: Kopplat till ställningstaganden i ÖP och FÖP hänvisas till tidigare kommentar vilket förtydligar eventuellt nya planeringsförutsättningar ska tolkas inom utpekade FÖP-områden.

Att mark- och vattenanvändningskartan är svårtolkad i handlingen är kommunen medveten om. Det är svårt, om inte omöjligt att få till en tydlig mark- och vattenanvändningskarta över en hel kommun i PDF-format. Kartorna i Översiktsplanen bör därmed främst ses i digitalt format som hänvisas till i i "Klicka-här"-rutorna för enklare tolkning som kommunen bedömer visar alla förutsättningar på ett tydligare sätt. I detta skede går det även att öppna och släcka olika planeringsförutsättningar så som riksintressen eller andra övriga allmänna intressen tillsammans med mark- och vattenanvändningskartan. Denna karta kommer även vara i huvudfokus framöver när FÖP:arna integreras och är det som kommer vidareutvecklas avsevärt i nästa skede efter ÖP:n antagits. Till granskningen ses dock mark- och vattenkartan över något om den kan förtydligas och innehålla fler avsnitt som hanteras i ÖP.

När det kommer till de väsentliga konsekvenserna av ett genomförande så hänvisas denna bedömning till Hållbarhetsbedömningen och de samlade bedömningarna som görs på s.3-7 samt påverkan på miljö kvalitetsmålen (s.68-70) som summerar den bedömda påverkan. Till en framtida digital Översiktsplan planeras dessa summeringar inkluderas i handlingen men i dagsläget planeras dessa hållas i den separata handlingen för att inte upprepa allt för mycket i Översiktsplanen och göra det mer omfattande än nödvändigt.

Länsstyrelsens tidigare yttranden i FÖP-skedena kommer lyftas upp som viktiga aspekter att beakta i inforutorna för respektive FÖP. Det innebär att flera dokument under en övergångsperiod kan behöva beaktas och lyfts upp tydligare mot samrådshandlingen.

Länsstyrelsens synpunkter gällande ingripandegrunder enligt 11 kap. 10 § PBL

Riksintressen 3 kapitlet miljöbalken (MB)

Totalförsvaret (3 kap. 9 § MB)

Länsstyrelsen har skickat översiktsplanen på remiss till Försvarsmakten men inte tagit del av något yttrande inom utsatt remisstid. Länsstyrelsen konstaterar att planen redovisar av Försvarsmakten utpekade riksintressen för totalförsvarets militära verksamhet. Till redovisningen läggs även lämpligen uppgift om att kommunen berörs av Försvarsmaktens utpekade påverkansområde för civil flygplats för Kjula flygplats i Eskilstuna kommun. Nu redovisas detta enbart på karta.

KOMMUNENS SVAR: *Noteras. Granskningshandlingen kompletteras med uppgift om att kommunen berörs av påverkansområdet för civil flygplats för Kjula flygplats. För kännedom har inte heller kommunen fått tagit del av något yttrande för Försvarsmakten, trots egna utskick om det pågående samrådet. Försvarsmakten har även fått tagit del av Översiktsplanen under samrådet direkt från kommunen.*

Yrkesfiske (3 kap. 5 § MB)

Länsstyrelsen noterar att riksintresse för yrkesfisket redovisas i översiktsplanen. För framtida insatser för att stärka förutsättningarna för hållbart nyttjande för yrkesfiske, fritidsfiske och vattenbruk rekommenderas kommunen att ta del av Havs- och vattenmyndigheten och Jordbruksverkets strategi för svenskt fiske och vattenbruk 2021-2026 med tillhörande handlingsplaner.¹

KOMMUNENS SVAR: *Noteras. Till granskningshandlingen kompletteras avsnittet om yrkesfiske med en kortare hänvisning till strategin för svenskt fiske och vattenbruk, så denna synliggörs och beaktas vid projekt inom kommunen som kan komma att beröra yrkesfisket.*

Kulturmiljövård (3 kap. 6 § MB)

Länsstyrelsen anser i likhet med hållbarhetsbedömningen att planförslaget riskerar att innebära negativ påverkan på kulturmiljön som en miljöaspekt. Områden med värdefulla natur- och kulturvärden föreslås bebyggas.

KOMMUNENS SVAR: *Kommunen vill poängtera att hållbarhetsbedömningen bedömer påverkan på kulturmiljön som små negativa och små positiva konsekvenser, inte uteslutande eller enbart negativa konsekvenser/påverkan.*

Eftersom den huvudsakliga framtida bebyggelseutvecklingen ska ske i Strängnäs stad och Mariefred med omnejd behöver översiktsplanen tydligt redovisa hur riksintressena Strängnäs och Sundby sjukhusområde samt Gripsholm – Mariefred ska tillgodoses och hur påtaglig skada undvikas, genom riktlinjer och strategiska ställningstaganden. Exempelvis hur förtätning generellt ska ske och hur de nya inslagen ska samspela med de äldre. Eventuellt införande av högre, storskalig bebyggelse bör också analyseras.

1 <https://www.havochvatten.se/arkiv/aktuellt/2021-06-01-gemensam-strategi- visar-vagen-framat-for-svenskt-fiske-och-vattenbruk.html>

KOMMUNENS SVAR: För att hantera kommunens omfattande och många riksintresseområden har en separat stadsbyggnads- och kulturmiljöprogram (SKP) tagits fram som är en bilaga till ÖP2040. Programmet består av följande delar:

- 1) Mariefred-Läggesta
- 2) Strängnäs-Härad
- 3) Stallarholmen- Södra Selaön
- 4) Åker-Länna
- 5) Landsbygden

Utöver dessa delar har även följande fördjupade bilagor inom SKP tagits fram:

- Arkitektoniska kännetecken för äldre bebyggelse i Strängnäs och Mariefred
- Kulturhistorisk analys av Mariefreds borgargårdar
- Yngre villabebyggelse - Riktlinjer för bevarande
- Komplementbyggnader och inhägnader

Dessa är tillsammans tänka att hantera hur riksintressena för kulturmiljö ska beaktas i den kommunala planeringen och säkerställer att påtaglig skada kan undvikas. I dessa lyfts karaktärsområden i stort, såväl som delområden inom karaktärsområden. För delområden lyfts följande aspekter upp:

- Områdets förutsättningar (beskrivningar, värden och kännetecken)
- Kommunens bedömning
- Riksintresse för kulturmiljövården (Om området ingår i ett riksintresse för kulturmiljövården)
- Områdets resurs/möjlighet samt framtida utveckling (vilket inkluderar hur ny- och ombyggnader samt underhåll ska ske)
- Planer och skydd (vilket skydd som finns och bör tas fram)
- Lagar, föreskrifter och allmänna råd (som är aktuella för området)

Till granskningshandlingen ses avsnitt över för att förtydliga att kommunen redan har riktlinjer och ställningstaganden hur kulturmiljöområden ska hanteras i Stadsbyggnads- och kulturmiljöprogrammet. Det kan i samrådshandlingen tolkas som det inte redan finns ställningstaganden och riktlinjer då enbart kommunens kulturmiljöområden illustreras i kartformat. Vidare kompletteras avsnittet med ett ställningstagande att SKP ska ligga till grund inför efterföljande planeringen och följas för att tryckas på handlingen mer än vad som gjort hitills.

I framtiden när det finns en renodlad digital översiktsplan (och FÖP integrerats i ÖP) kommer även kommunen försöka lyfta över ställningstaganden och riktlinjerna så att det finns med även i Översiktsplanen. Så länge primärt PDF-format finns bedöms dock förutsättningarna som små att kunna integrera alla ställningstaganden och riktlinjer då det skulle öka Översiktsplanens sidantal med flera hundra sidor.

När det gäller högre storskalig bebyggelse lyfts detta till granskningshandlingen som en viktig aspekt att analysera till framtida översyn av SKP, alternativt som en aspekt i en framtida arkitekturpolicy kommunen planerar ta fram närmsta åren.

En övergripande analys bör göras av kumulativa effekter, det vill säga vilken påverkan som senaste årens ackumulerade nybyggnation har haft på riksintressena. En känslighets- och sårbarhetsanalys över områden inom respektive riksintresse som är lämpliga/inte lämpliga att bebygga kan vara ett bra sätt för att bedöma var, när och på vilket sätt en skada på riksintresset kan uppstå. På så sätt kan man även identifiera vilka typer av små förändringar som med tiden kan ha en stor påverkan på riksintresset.² Exempelvis är gårdsbebyggelse ett viktigt karaktärsdrag i Strängnäs stad och Mariefred, som lätt riskerar att byggas bort vid eventuella förändringar. Översiktsplanen kan med fördel visa på hur kulturhistoriskt värdefull bebyggelse kan skyddas och tillvaratas.

KOMMUNENS SVAR: *En övergripande analys av kumulativa effekter är ett intressant förslag som tas med till framtida vidareutveckling av kommunens stadsbyggnads- och kulturmiljöprogram (SKP). Kommunen ser inte att det är möjligt att rymma en sådan analys i pågående översiktsplane-arbete utan att den bäst hanteras separat i SKP som är ett levande dokument och kan vidareutvecklas framöver vid behov och när det är möjligt.*

Utveckling av Åkers styckebruk och Stallarholmen kan innebära påverkan på riksintressena Åkers styckebruk, Mälsåker och Överselö-Tynnelsö. Även här behöver översiktsplanen redovisa ur riksintressena ska tillgodoses genom riktlinjer och strategiska ställningstaganden.

I översiktsplanen under avsnittet om näringsliv, handel och etableringar anger kommunen följande ställningstagande: ”Inom utpekade utbyggnadsområden i den övergripande utvecklingsstrategin ska planering för bostadsbyggande anses som ett mycket angeläget allmänt intresse om genomförandet inte kan antas innebära betydande negativa konsekvenser på andra allmänna intressens kärnvärden.” Länsstyrelsen anser att ställningstagandet bör utvecklas vad gäller påverkan på riksintressen, exempelvis för kulturmiljövården. Vid ändrad markanvändning får inte ett riksintresse vägas mot ett annat allmänt eller enskilt intresse om detta medför påtaglig skada på riksintresset. Endast ett annat riksintresse kan tillåtas medföra påtaglig skada på riksintresset. För ändrad markanvändning som inte medför påtaglig skada på riksintresset ska hänsyn visas så långt möjligt.

KOMMUNENS SVAR: *Granskningshandlingen justeras enligt ovan förslag.*

Översiktsplanens karta över riksintressanta kulturmiljöer visar äldre gränser och behöver uppdateras i enlighet med 2014 års anspråk.³

KOMMUNENS SVAR: *Noteras. Till granskningshandlingen ses alla riksintresseområden över så att gränser blir de nu gällande, så att de tidigare gränserna som råkat följa med från ÖP2014 justeras.*

Kommunen befarar att ”det kommer uppstå intressekonflikter” vid planerad utveckling inom riksintressanta kulturmiljöer. Länsstyrelsens förhållningssätt är, i enlighet med Riksantikvarieämbetets vägledning⁴ att kulturmiljövårdens riksintressen ska ge ramar, men inte utgöra hinder för samhällsutvecklingen, och att utveckling av riksintressen ska eftersträva långsiktigt hållbara lösningar.

2 [Stadens riksintressen – hinder att ta sig förbi eller resurs att utveckla? \(diva-portal.org\)
https://gis1.vaxjo.se/oversiktsplan/Oversiktsplan/Konsekvenser/RiksintressetBergkvara-Kumulativaeffekterpakulturmiljon.pdf](https://gis1.vaxjo.se/oversiktsplan/Oversiktsplan/Konsekvenser/RiksintressetBergkvara-Kumulativaeffekterpakulturmiljon.pdf)

3 <https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/>

4 <https://www.raa.se/samhallsutveckling/riksintresse-for-kulturmiljovarden/handbok-for-kulturmiljovardens-riksintressen/>

KOMMUNENS SVAR: *Kommunen delar Länsstyrelsens kommentar och justerar avsnittet för att tydligare lyfta fram Riksantikvarieämbetets vägledning och Länsstyrelsens förhållningssätt, samt ser över skrivningen i sin helhet så det tydligare framgår att riksintressena ger ramar men inte utgör hinder för samhällsutvecklingen.*

Länsstyrelsen tolkar redovisningen av hur kommunens riksintressen ska tillgodoses, som att kommunen ställer sig bakom ”Mål för att tillgodose riksintresset” i Länsstyrelsens kunskapsunderlag.⁵

KOMMUNENS SVAR: *Det är korrekt tolkning. I översiktsplanen hänvisas till Länsstyrelsens kunskapsunderlag för respektive riksintresse för att säkerställa att respektive riksintresse tillgodoses utöver kommunens egna Stadsbyggnads- och kulturmiljöprogram (SKP) som också ger riktlinjer.*

För att översiktsplanen ska fungera vägledande för efterföljande beslut ska planen ange en översiktlig planeringsinriktning för riksintressena. Riktlinjer eller rekommendationer bör finnas som beskriver vilken hänsyn som ska tas. Länsstyrelsen anser att avsnittet om kulturmiljö behöver utvecklas med en tydligare redogörelse av hur kommunen anser att riksintressen för kulturmiljövården ska tillgodoses och påtaglig skada undvikas. Kravet gäller även riksintresseområden utan omvandlingstryck. Till exempel kan tillstånd och dispenser i dessa områden riskera att orsaka otillåten skada genom kumulativa effekter. Om översiktsplanen inte ger vägledning för hur riksintressena kan tillgodoses ställs högre krav på efterföljande planerings- eller beslutsunderlag.

Utgångspunkten kan vara de mål för att tillgodose riksintressena som nu redovisas under respektive riksintresse. Kommunens syn på hur dessa mål ska uppfyllas bör alltså redovisas.

KOMMUNENS SVAR: *Kommunens bedömning är att Översiktsplanen tillsammans med bilagan Stadsbyggnads- och kulturmiljövården möjliggör för en tydlig planeringsinriktning för riksintressena, men att denna kan och kommer förtydligas till granskningshandlingen. Målsättningen är att målen för respektive riksintresse är utgångspunkten och ska beaktas i stort när det gäller åtgärder inom respektive område. Utöver målsättningarna styrs även det efterföljande arbetet av kommunens stadsbyggnads- och kulturmiljöprogram vilket kommer förtydligas mycket mer för att lyfta dess innehåll med riktlinjer och ställningstaganden som en del av kommunen strategiska planering.*

Riksintresset Sundby sjukhusområde

Länsstyrelsen har 2020 i samråd med kommunen sett över och justerat den geografiska avgränsningen av riksintresset, så att den bättre speglar de värden som ska skyddas. Riksintressebeskrivningen med motiv och uttryck är oförändrad. Länsstyrelsen har i dialog med kommunen framfört att en ny detaljplan som ger adekvat skydd åt bebyggelsen inom riksintresset bör tas fram. Under förutsättning att kulturmiljövårderna tillgodoses kan gällande förordnande enligt 11 kap. 12 § PBL, upphävas.

KOMMUNENS SVAR: *Noteras. Kommunen har god kännedom om förutsättningarna och kommer den dagen en ny detaljplan tas fram säkerställa att bebyggelsen inom riksintresseområdet ges adekvat skydd. För kännedom pågår en dialog med fastighetsägare inom området och dess närhet, vilket kan resultera i en ny detaljplan för området kommande år. Målsättningen i dessa diskussioner är att riksintresseområdet ska bevaras intakt och övrig bebyggelse i dess närhet ska visa stor hänsyn till riksintresset.*

5 <https://www.lansstyrelsen.se/sodermanland/samhalle/planering-och-byggande/planeringsunderlag/riksintressebeskrivningar-for-sodermanland.html>

Övriga riksintresseområden för kulturmiljövården

I översiktsplanen behöver kommunen komplettera sina ställningstagande gällande de riksintressanta kulturmiljöerna utanför kommunens tätorter. Länsstyrelsen anser att senare tiders markanspråk har påtalat behovet av kommunal vägledning även i dessa områden. Planen behöver kompletteras med vägledande ställningstagande inför exempelvis enskilda bygglov där kumulativa skada kan befaras. Vägledande ställningstaganden behövs även för etablering av nya handels- och industriområden samt etableringen av förnybar energi.

KOMMUNENS SVAR: Kommunen delar inte till fullo Länsstyrelsens uppfattning om att det saknas ställningstaganden och vägledning för riksintressanta kulturmiljöer utanför kommunens tätorter (se kommentarerna ovan). I avsnitten om "kulturmiljö" samt "landsbygder" finns övergripande vägledning kring hur kulturmiljöer av riksintresse ska hanteras genom rubriken "mål för att tillgodose riksintresse - ur Länsstyrelsens värdebeskrivningar".

I avsnittet om "Landsbygder" finns ytterligare vägledning som påverkar all landsbygd i kommunen, även den som omfattas av utpekade riksintresseområden. Vägledning i detta avsnitt består av avsnitten "inriktningar för utveckling på landsbygden", "strategier för utformning av bebyggelse på landsbygderna" såväl som "generella krav och riktlinjer för ny bebyggelse på landsbygderna" och specifika riktlinjer för "bebyggelse i tätortsnära zon", "ny bebyggelse i Anslutning till utpekade landsbygdsnoder och sambandslänkar" samt "ny bebyggelse utanför landsbygdsnoder och stråk". Alla dessa delar är tänkta att styra landsbygdsutvecklingen och minska dess visuella påverkan på landskapet i stort m.m. genom aktivt styra vart bygglov och förhandsbesked ska släppas fram. Detta är tänkt att skydda landskapsbilden på landsbygden, såväl som indirekt även alla utpekade riksintresseområden och övriga utpekade riksintressanta områden. Till granskningshandlingen kommer avsnittet "landsbygder" förtydligas med en tydligare koppling mellan avsnitten "kulturmiljö" och "landsbygder" för att synliggöra kommunens riktlinjer.

Utöver vägledningen i Översiktsplanen har även kommunen de separata "stadsbyggnads- och kulturmiljöprogrammen" vilket även inkluderar en del för landsbygden som innehåller:

- Övergripande riktlinjer
- Beskrivningar (av olika kulturmiljö-intressanta områden)
- Värden och kännetecken
- Riksintresseområden för kulturmiljövården (som kopplar samman utpekade kommunala värden till riksintressen)
- Komplementbyggnader (hantering av dessa)

Till granskningen ser dock kommunen att kopplingen mellan översiktsplanen och stadsbyggnads- och kulturmiljöprogrammet kan vidareutvecklas och förtydligas för att lyfta de riktlinjer som finns men som kanske inte tydligt framgår för läsarna.

När det kommer till vägledande ställningstaganden för nya handels- och industriområden samt etablering av förnybar energi bedömer kommunen att det redan finns riktlinjer och ställningstaganden. Handels- och industriområden föreslås centreras inom tätorternas direkta närhet med uteslutande tyngd på södra Strängnäs (där handel och verksamheter redan finns). Ställningstagande görs även att externhandel inte ska ses positivt på vid provningar, samt begränsar utvecklingen av Solberga till endast mindre utveckling. Ställningstaganden för industriområden bedöms hanteras genom kommunens handelspolicy och etableringsplan, samt styr till hög grad till få perifera platser. Småskalig lantlig handel lyfts dock upp som möjligt och något kommunen bör pröva positivt i avsnittet "landsbygder". Handels och industriområden behöver även beakta kommunens Stadsbyggnads- och kulturmiljöprogram.

(Fortsättning på tidigare svars-ruta):

Riktlinjer för förnybar energi hanteras i avsnittet ”energiförsörjning, -produktion och hållbara drivmedel” genom ett flertal riktlinjer för vindkraftetableringar. För solenergi kommer detta utredas kommande år, men bedöms utmanande då det i dagsläget saknas nationella riktlinjer och det inte i regel krävs bygglov för solcellsparkar utanför detaljplanelagt område. Riktlinjerna och eventuella platser för förnybar energi (sol och vind) bedöms kommande år vidareutvecklas och planeras på sikt inkluderas i översiktsplanen. Tills dess bedömer kommunen att riktlinjerna för vindkraft hanterat förnybar energi på ett överskådligt sätt.

Länsstyrelsen noterar att planerad utveckling redovisas inom landsbygdens riksintressen Åkers styckebruk men även Mälsåker och Överselö-Tynnelsö på Selaön.

Kommunikationer (3 kap. 8 § MB)

Länsstyrelsen ställer sig bakom Trafikverkets och Sjöfartsverkets yttranden och delar verkens bedömning av att riksintressen för kommunikation är väl redovisade i planen.

KOMMUNENS SVAR: Noteras.

Länsstyrelsen delar Trafikverkets påpekande om vikten av att ta hänsyn till den statliga infrastrukturen vid en framtida utveckling av verksamhets- och bebyggelseområden invid väg E20 respektive väg 55, vilket planförslagets ställningstagande gärna får tydliggöra.

KOMMUNENS SVAR: Noteras. Kommunen har svarat Trafikverket i sitt yttrande om att ta hänsyn till den statliga infrastrukturen och kommunens uppfattning beskrivs mer i bemötande till Trafikverket.

Kommunens tillväxt och utveckling leder till att fler trafikanters vilket även inkluderar regional trafik så som mer långväga transporter till och från kommunen vilket är ofrånkomligt om kommunen ska tillåtas växa. Kommunen förutsätter att detta är möjligt med tanke på Trafikverkets uppdrag utifrån funktionsmålet som påpekar att transportsystemets utformning, funktion och användning ska medverka till att ge alla en grundläggande tillgänglighet med god kvalitet och användbarhet samt bidra till utvecklingskraft i hela landet såväl utifrån Förordning (2010:185) som säger att Trafikverket ska medverka i genomförande av det regionala tillväxtsarbetet (2 § 13).

Strängnäs kommun bidrar aktivt till regional tillväxt genom att kommunen dels tar sitt nationella bostadsförsörjningsansvar men också skapar förutsättningar för tillväxt av nya företag och arbetstillfällen som gynnar regionen i stort.

Vidare tar även kommunen sitt ansvar genom att ha påbörjat arbetet med en trafikanalys över Strängnäs tätort i ett första skede, för att tydligt kunna visa förutsättningar och påverkan utvecklingen kan ha på trafiknätet i tätorten.

Eldistribution (3 kap. 8 § MB)

Översiktsplanens avsnitt om energiförsörjning och -produktion behöver kompletteras med information om att ledningsanläggningar för 400 kV inom Södermanlands län är utpekade som riksintresse för energidistribution.⁶

Länsstyrelsen ställer sig bakom SVK:s yttrande och delar bedömningen av behovet att i översiktsplanen tydliggöra vilka ledningar som tillhör SVK:s transmissionsnät och vikten av att tillräckligt utrymme behålls längs ledningar. Länsstyrelsen bedömer att kommunens ställningstaganden om hänsyn till 400 kV ledningsanläggningarna i övrigt är bra.

KOMMUNENS SVAR: Granskningshandlingen justeras enligt ovan förslag på förtydliganden samt att ledningsanläggning för 400 kV idag utreds för riksintresse-anspråk kommande år.

Elektronisk kommunikation (3 kap. 8 § MB)

Länsstyrelsen gör efter avstämning, mot av PTS lämnade uppgifter, bedömningen att Strängnäs kommun inte berörs av något riksintresse för elektronisk kommunikation.

KOMMUNENS SVAR: Noteras.

Riksintressen 4 kapitlet miljöbalken (MB)**Natura 2000 (4 kap. 8 § MB)**

Länsstyrelsen konstaterar att det i hållbarhetsbedömningen framgår att ”underlag som beskriver den sammanhängande gröna infrastrukturen och ekologiska samband på kommunal nivå saknas vilket medför att det är svårt att göra en bedömning av hur planförslaget påverkar de gröna sambanden inom kommunen”. Eftersom naturmiljön och den biologiska mångfalden inom Natura 2000-områden är beroende av spridningssamband med omgivande miljöer, så kan Länsstyrelsen i detta skede inte bedöma i vilken mån dessa riksintressen tillgodoses vid ett genomförande av planen. Länsstyrelsen har förstått att kommunen inlett ett arbete med kartläggning av ekologiska samband och att nya kartor för kommunala grönstrukturen eventuellt kan föras in i översiktsplanen efter samrådet. Länsstyrelsen slutliga bedömning får därför anstå till granskningen.

KOMMUNENS SVAR: Det är korrekt att det parallellt med samrådet pågår ett arbete med att ta fram ekologiska samband/spridningsanalyser på en kommunövergripande nivå, tillsammans med en mer strategisk nivå av grön infrastruktur på kommunövergripande nivå, såväl som för respektive tätort som omfattas av fördjupade översiktsplaner. Dessa kartor kommer sedan kompletteras till granskningshandlingen med ett mer övergripande resonemang. Parallellt med Översiktsplanen har även en projektplanering startat på förvaltningsnivå för att uppdatera alla kommunens grönplaner, slå samman grönplaner i färre dokument och även möjliggöra för digitala kartor likt Översiktsplanen gjort. I kommande uppdaterade grönplaner kommer grönstrukturen hanteras på en fördjupad nivå, men kommunen ser att det krävs en mer övergripande hantering utifrån pågående kartläggning fram tills grönplanerna uppdaterats.

Miljökvalitetsnormer

Vatten

I översiktsplanens avsnitt om vattenkvalitet samt avsnittet om vattentjänster och VA-försörjning görs hänvisningar till kommunens vattenplan, dagvattenpolicy och VA-utbyggnadsplan för information om hur miljökvalitetsnormerna (MKN) för vatten ska följas. Då styrdokumentet inte har bifogats samrådshandlingarna kan Länsstyrelsen inte ta ställning till om planen bidrar till att MKN för vatten uppnås eller om planen försvårar möjligheten att uppnå normerna. Länsstyrelsens samlade bedömning avseende planens påverkan på MKN för vatten får därför anstå till granskningsskedet.

KOMMUNENS SVAR: *Noteras. Till granskningsskedet är förhoppningen att Vattenplan, VA-policy och vattentjänstplan finns tillgängliga och kunna hänvisas till på ett tydligare sätt inom översiktsplanen.*

Länsstyrelsen rekommenderar att kommunen i översiktsplanen tydliggör vilka planer och styrdokument som kommunen hänvisar till i avsnitt om vattenkvalitet. Som det är skrivet nu blandas begreppen vattenförsörjningsplan och vattentjänstplan lätt ihop.

KOMMUNENS SVAR: *Justeras till granskningshandlingen till vattentjänstplan som är det kommuner måste ha upprättat en Vattentjänstplan enligt Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster(LAV) under 2024. Planen ska ge en samlad bild av det VA-arbete som görs i kommunen och skapa goda förutsättningar för att planering och utveckling av samhället genomförs på ett hållbart och samhällsekonomiskt försvarbart sätt.*

Länsstyrelsen uppmärksammar kommunen på att Statens geologiska undersökning (SGU) har kommit ut med nya föreskrifter för grundvatten (SGU-FS 2023:1 och SGU-FS 2023:2). I det fortsatta planarbetet behöver kommunen ta hänsyn till de nya föreskrifterna.

KOMMUNENS SVAR: *Noteras. Tas med till det fortsatta planarbetet och lyfts upp som föreskrifter som måste beaktas i det fortsatta arbetet.*

Grundvatten – kvantitativ status

I FÖP:arna för Stallarholmen samt Strängnäs stad – Härad föreslås nya bebyggelseområden (bostäder och verksamheter) ovanpå grundvattenförekomsterna (SE 658139-158085 och SE 658403-157924). Kommunen behöver redovisa att bebyggelseområdena inte påverkar nivån på grundvattenförekomsterna och vilka åtgärder som kan vidtas för att bibehålla grundvattennivån och uppnå MKN.

KOMMUNENS SVAR: *Kompletteras till granskningshandlingen med övergripande riktlinjer och medskick till efterföljande detaljplanering hur dessa utvecklingsområden inte ska påverka grundvattenförekomsterna.*

Grundvatten – kemisk status

Länsstyrelsen ser positivt på att efterföljande planering efter översiktsplanen ska säkerställa att MKN för vatten inte påverkar kommunens grundvattentillgångar negativt. I hållbarhetsbedömningen anges det att det finns en risk att den kemiska statusen i kommunens grundvattenförekomster (SE 657742-157249, SE 658139-158085 och SE 658623-157853) riskerar att försämrans som ett resultat av att transportsystemet utvecklas för att kunna möta stadens tillväxt. Länsstyrelsen delar den bedömningen. Översiktsplanen behöver kompletteras med riktlinjer och rekommendationer för fördröjningsåtgärder och lösningar för rening av dagvatten för att säkerställa att grundvattnets kemiska status inte försämrans.

KOMMUNENS SVAR: *Hanteringen av dagvatten i samhällsbyggnadsprocessen kommer förtydligas under 2023 och lyfts som en åtgärd i den separata planen "vattentjänstplanen". Översiktsplanen kommer till granskningshandlingen kompletteras med övergripande ställningstaganden och målsättningar som sedan kommer hanteras utanför Översiktsplanen mer i detalj, bland annat via Vattentjänstplanen, framtagandet av arbetsflödet och i det löpande vattenkvalitetsarbetet.*

Hållbarhetsbedömningen anger att enskilda avlopp är en av de största belastningskällorna för kommunens ytvattenförekomster. Länsstyrelsen delar den bedömningen och anser att enskilda avlopp även är en risk för den kemiska statusen i grundvatten då det kan vara en källa för mikrobiell förorening. Översiktsplanen behöver tydliggöras avseende kommunens ambition att minska den negativa påverkan på miljön från enskilda avlopp.

KOMMUNENS SVAR: *Enskilda avlopp och dess potentiella påverkan på grundvatten bedöms hanteras i kommunens vattentjänstplan såväl som kommunens Vattenplan som beskriver vattenförekomster och ambitionen med enskilda avlopp och dess potentiella påverkan. Granskningshandlingen av ÖP kommer förtydligas med kopplingen mellan ÖP, vattenplanen och vattentjänstplanen som tillsammans beskriver kommunens målsättningar och ambitioner.*

Buller

I översiktsplanen hänvisar kommunen till MKN för buller. Länsstyrelsen ser att det bör förtydligas att skyldighet, enligt förordning om omgivningsbuller, att kartlägga buller och upprätta åtgärdsprogram enbart avser kommuner med mer än 100 000 invånare.⁷

KOMMUNENS SVAR: *Förtydligas till granskningshandlingen.*

⁷ https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/forordning-2004675-om-omgivningsbuller_sfs-2004-675

Luft

I hållbarhetsbedömning framgår det att det finns en risk att ytterligare förtätning och ökad trafikering inom vissa redan tätbebyggda områden kan medföra att luftkvaliteten påverkas lokalt, med förhöjda halter. Länsstyrelsen delar den bedömningen och rekommendationen om att hänsyn bör tas till extra känsliga grupper (exempelvis barn och äldre) när man planerar i områden med sämre luftkvalitet genom att ha en riktlinje med en högsta acceptabel nivå.

KOMMUNENS SVAR: *Kompletteras till granskningshandlingen med rekommendation till extra känsliga grupper.*

Fisk- och musselvatten

Länsstyrelsen påpekar att det bör framgå av planen att Mälaren berörs av kraven på MKN för fisk- och musselvatten. Dessa normer är i första hand inriktade på utsläpp från avloppsreningsverk och andra miljöfarliga verksamheter, men kan i vissa fall vara relevanta för exempelvis dagvattenutsläpp från bebyggelse. MKN för fisk- och musselvatten anger gränsvärden eller riktvärden för ett tiotal olika kemiska och fysiska parametrar.⁸

KOMMUNENS SVAR: *Kompletteras till granskningshandlingen med beskrivning av MKN för fisk- och musselvatten.*

Mellankommunala frågor

Vattenförsörjning

Torrperioder, som kan bli mer frekventa till följd av klimatförändringen, kan ställa ökade krav på mellankommunal samordning för att säkerställa hushållningen av vatten för dricksvatten, bevattning och andra ändamål. Till behovet av att säkerställa tillgången på vatten ska även kommunens ökade användning av vatten som följd av prognostiserad befolkningstillväxt, läggas till. Se även Länsstyrelsens synpunkter om vattenförsörjning under rubriken Vattenplanering.

KOMMUNENS SVAR: *Kommunens bedömning är att detta inte är något som hanteras i Översiktsplanering, utan i övriga strategiska handlingar så som Vattenplan och Vattentjänstplan som kommuner arbetar fram under 2023 och har ute på samråd under sommaren. Den framtida vattenförsörjningen är också ett område som löpande vidareutvecklas inom kommunen. Vidare kan detta hanteras inom det mellankommunala samarbetet Fyra Mälarstäder och annan lämpligt mellankommunalt samarbete och är något kommunen tar med sig till de separata arbetet.*

Kraftförsörjning

Länsstyrelsen har tagit del av Energimyndighetens yttrande och delar bedömningen om värdet av regionalt samarbete kring att öka kraftförsörjningen och att i planeringen hantera behoven som följer på en accelererande elektrifiering av samhällsfunktioner.

KOMMUNENS SVAR: *Noteras. Kommunen delar även bedömningen att det krävs ett regionalt samarbete mellan en mängd olika aktörer för att öka kraftförsörjningen. Det ses positivt att bland annat Region Sörmland bedriver kartläggningar, informasjonsutbyte och översyn om deras roll, där kommunen bedömer att Regionen tillsammans med Länsstyrelsen och alla övriga kommuner kan samarbeta kring frågan.*

8 <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/planering/detaljplan/lamplighetsbedomning/mkn/vattenrelaterade-mkn/>

Ekologiska samband, ”grön- och blå infrastruktur”

Av översiktsplanen framgår det att kommunen har påbörjat ett arbete med att kartlägga ekologiska samband och framtagande av nya kartor för den kommunala grön- och blåstrukturen. Länsstyrelsen anser att det är lämpligt att kommunen samordnar kartläggningen med intilliggande kommuners och läns planeringsunderlag.

KOMMUNENS SVAR: *Se kommentar ovan om arbetet med nya kartorna. Vidare är målsättningen att samordna kartläggningarna av den gröna infrastrukturen med Eskilstuna kommun i ett första skede, då vår kartläggning av ekologiska samband genomförs på samma sätt med samma konsulter. Detta möjliggörs för att på sikt kunna identifiera viktiga spridningssamband mellan kommunerna som är starka, svaga samt olika värdekärnor som skulle kunna identifieras mellan kommunerna. Kartläggningen utgår även ifrån Länsstyrelsens Södermanlands ”Regional handlingsplan för grön infrastruktur” och dess utpekade värdestrakter, Region Sörmlands kartläggningar av grön- och blåstruktur såväl som allt övrigt underlag för grönstruktur som lyfts i översiktsplanen.*

När det gäller den blå infrastrukturen är samrådshandlingen för den nya vattenplanen tillgänglig för samråd under 15 maj till 31 augusti 2023. Denna är en viktig del av den övergripande strategiska planeringen och underlag till översiktsplanen.

Hälsa, säkerhet, risker för olyckor, klimatanpassning

Farligt gods

Länsstyrelsen ser positivt på att kommunen ska verka för att farligt gods beaktas tidigt i planeringen. Både när det gäller närheten till rekommenderade vägar för farligt gods (vägar och järnvägar), men också för planerad markanvändning för verksamheter som genererar farligt gods transporter.

KOMMUNENS SVAR: *Noteras.*

Kommunen gör bedömningen att särskilda skyddsåtgärder kan krävas om de rekommenderade skyddsavstånden inte kan hållas. En riskanalys behövs då för att utreda vilka skyddsåtgärder som är nödvändiga. Länsstyrelsen delar kommunens bedömning men anser riskbedömningar alltid ska tas fram tidigt i planeringen av bebyggelseområden intill järnväg och rekommenderade vägar för farligt gods för att klargöra vilka förutsättningar som finns för ny bebyggelse. I sammanhanget är det också viktigt att ha god marginal för osäkerheter och att planera utifrån förändrade förutsättningar, exempelvis fler transporter och/eller större mängder samt klimatförändringar.

KOMMUNENS SVAR: *Till granskningshandlingen justeras avsnittet enligt ovan att riskbedömningar alltid ska tas fram tidigt i planeringen, såväl som att det är viktigt att ha med sig marginaler för osäkerheter.*

Länsstyrelsen rekommenderar att planen tydliggör att kommunen tidigt bör initiera dialog med Trafikverket vid planering nära järnväg respektive väg där Trafikverket är vägghållare.

KOMMUNENS SVAR: *Kompletteras till granskningshandlingen.*

Trafiksäkerhet

I planens avsnitt om transportinfrastruktur framgår det att ”en viktig utgångspunkt i arbetet med att utveckla cykeltrafiken i kommunen, är att cykelns infrastruktur bör vara lika bra som bilens infrastruktur med god tillgänglighet.” Länsstyrelsen delar den bedömningen och anser att avsnittet om transportinfrastruktur gärna kan förtydligas avseende behovet av säkra skolvägar för barn i alla åldersgrupper och med olika funktionsvariationer. Det är unga barn som ska ta sig till skolan och kan behöva passera flera riskfyllda platser. Om vägen till skolan uppfattas som alltför otrygg väljer många föräldrar att i stället skjutsa med bil.

KOMMUNENS SVAR: Granskningshandlingen vidareutvecklas något med beskrivningar och målsättningar om säkra skolvägar för barn och unga i kommunen.

I planens avsnitt Samhällsservice, mötesplatser och livsmiljöer skriver kommunen om behovet av en kompletterande räddningstjänstanläggning. Länsstyrelsen betonar, mot bakgrund i de krav som följer räddningstjänst under höjd beredskap, vikten av att utreda en lämplig lokalisering utifrån infrastruktur, framkomlighet och befolkning.

Länsstyrelsen rekommenderar att planen tydliggör att kommunen tidigt bör initiera dialog med Trafikverket och eventuellt MSB.

KOMMUNENS SVAR: Noteras. Granskningshandlingen kompletteras med att kommunen bör initiera dialog med Trafikverket och MSB inför framtida ny räddningstjänstanläggning, samt förtydligar behoven utifrån höjd beredskap.

Geotekniska säkerhetsfrågor, ras, skred och erosion

Länsstyrelsen ställer sig bakom SGI:s yttrande och har inga synpunkter på hur översiktsplanen hanterar geotekniska säkerhetsfrågor som ras-, skred- och erosionsrisk. Det är positivt att planen presenterar en tydlig strategi för hur risker för ras, skred och erosion ska hanteras i detaljplanering och bygglov.

KOMMUNENS SVAR: Kommunen tackar för positiv bedömning och feedback kring hanteringen av frågorna.

Klimatanpassning - skyfall, stigande vattennivåer, extrema värmeböljor

Länsstyrelsen ställer sig, vad avser klimatanpassning, bakom yttranden från SGI och MSB.

Länsstyrelsen ser positivt på att översiktsplanen lyfter fram sju fokusområden där klimatanpassningen är prioriterat att arbeta vidare med i den framtida klimat- och sårbarhetsanalysen. Eftersom klimat- och sårbarhetsanalysen inte är färdig och inarbetad i planen får Länsstyrelsens samlade bedömning av klimatanpassningen anstå tills det att analysen är färdig.

Klimat- och sårbarhetsanalysen kan med fördel samordnas med kraven på kommunala risk- och sårbarhetsanalyser (RSA), som ska göras vart fjärde år. En väl genomarbetad och aktuell RSA, som även tar höjd för risker relaterade till klimatförändringar, kan vara till god hjälp vid planering.

KOMMUNENS SVAR: Noteras.

I de gällande FÖP:arna saknas aktuella vägledande riktlinjer för klimatanpassningen. Länsstyrelsen rekommenderar att översiktsplanen kompletteras med riktlinjer och ställningstagande för de områden som omfattas av de gällande FÖP:arna. Riktlinjerna och ställningstagandena behöver omfatta såväl befintlig som ny bebyggelse. Av formella skäl är det också angeläget att riktlinjerna återfinns i själva planförslaget och inte enbart i den del som benämns planeringsförutsättningar.

KOMMUNENS SVAR: Kommunen delar inte Länsstyrelsens bedömning om att riktlinjerna även ska finnas med i planförslaget då det inte bedöms möjligt utifrån Boverkets ÖP-modell 2.1 som kommunen följt till stor del. Vidare bedömer kommunen att det finns en risk att det blir rörigt att bland in riktlinjer i del 1 enbart för klimatanpassning men inte för andra områden. Översiktsplanen är tänkt att läsas som en handling och kommunens bedömning är att det räcker att riktlinjerna presenteras i avsnittet ”Miljö, hälsa och säkerhet” då dessa gäller för hela kommunens område, inklusive för de områden som täcks av kommunens FÖP:ar. Till granskningshandlingen förtydligas att FÖP:arna behöver följa alla riktlinjer och ställningstaganden som görs i översiktsplanen. Vidare tar kommunen med sig rekommendationen till kommande arbete med att integrera FÖP:arna i ÖP om det då går att inkludera riktlinjer för utvecklingsområdena, något som vi i dagsläget bedömer är mer görbart på ett tydligt sätt med en helt digital översiktsplan.

Länsstyrelsen ser positivt på att kommunen har identifierat riskerna med värmeböljor. Mark- och vattenanvändningskartan kan med fördel kompletteras med ett kartlager som redovisar befintliga grönområden, exempelvis tätortsnära skog, klimatanpassade parker eller andra likvärdiga åtgärder. Förslagsvis kan översiktsplanen också redovisa nya utvecklingsidéer om markåtgärder och grönområden som kan ta hand om extremnederbörd och mildra effekter av värmeböljor.

KOMMUNENS SVAR: Förslag på kompletteringar tas med till arbetet med granskningshandlingen för att se om ytterligare aspekter går att integrera i översiktsplanen. Tätortsnära skog finns redan med i kartmaterialet och markanvändningskartan i del 1, såväl i avsnittet för ”naturvård och gröstruktur” i del 2. I den pågående kartläggningen av ekologiska samband och grön infrastruktur på kommunal nivå kan förmodligen en del ytterligare material komma fram som kan gå att integrera i markanvändningskartan. Förslag om klimatanpassade parker och liknande åtgärder tas med till det kommande arbetet med klimatanpassning inom kommunen och kan komma att integreras i samband med framtida FÖP-översyner och uppdateringar av översiktsplanen.

Slutligen vill Länsstyrelsen framföra att klimatanpassningen också behöver inriktas mot att möta de klimatrisker som följer av att arter och naturtyper påverkas av ett förändrat klimat. Även om kunskapsläget behöver utvecklas, finns åtgärder som kommunen kan beakta redan nu till exempel återställning av våtmarker. Våtmarker är viktiga för arter och naturtyper som bedöms påverkas i takt med att klimatet förändras.

KOMMUNENS SVAR: Avsnittet om våtmarker finns med i avsnittet ”vattenkvalitet” och kommer till granskningshandlingen vidareutvecklas utifrån kartläggningen över kolsänkor och kolförråd med ställningstaganden om att återställa våtmarker såväl som vart åtgärder för återvätning kan vara lämpligt utifrån SLU-kartläggningen som genomförts.

Trafikbuller och vibrationer

I hållbarhetsbedömningen finns flera rekommendationer kring hantering av buller i planeringen. Bland annat lyfts frågan om potentiella målkonflikter vid planering av bostadsbebyggelse i kollektivtrafiknära lägen. Länsstyrelsen delar rekommendationen i hållbarhetsbedömningen om att kommunen bör ta fram en övergripande bullerkartläggning att använda som underlag i framtida planering. Underlaget kan med fördel redovisa bullerutsatta områden där ny bostadsbebyggelse bör undvikas.

KOMMUNENS SVAR: *Noteras. Det är inget som ryms i nuvarande uppdatering av översiktsplanen är kommunens bedömning, men behovet kommer i granskningshandlingen lyfts tydligare. Detta förväntas lyfta buller som viktig aspekt att kartlägga kommande år.*

Förorenade områden

Länsstyrelsen bedömer att översiktsplanen som helhet förmedlar goda ambitioner vad gäller förorenade områden. Länsstyrelsen ser särskilt positivt på att kommunen avser att göra en översyn av förorenade områden i områden som riskerar att översvämmas vid skyfall och att åtgärdsförslag tas fram för högriskområden för att motverka spridning av föroreningar i miljön vid ett förändrat klimat.

Länsstyrelsernas databas för konstaterat och potentiellt förorenade områden, EBH-stödet, beskrivs som ett kunskapsunderlag som ska användas tidigt vid fysisk planering och byggande. Länsstyrelsen påpekar att planen bör tydliggöra att informationen i EBH-stödet inte är komplett och uppdateras kontinuerligt, varför det är viktigt att kontrollera förhållandena inom det enskilda området när det blir aktuellt för detaljplanläggning eller lovgivning.

KOMMUNENS SVAR: *Noteras. Till granskningshandlingen förtydligas att EBH-stödet uppdateras kontinuerligt och att förhållanden behöver kontrolleras så den senaste kunskapen används.*

Länsstyrelsen anser att planen bör kompletteras med information om hur kommunen arbetar med egeninitierad tillsyn av förorenade områden. Den egen initierade tillsynen är ett verktyg för kommuner i arbetet med att bidra till miljömålet Giftfri miljö. Översiktsplanen bör även kompletteras med information om hur kommunen arbetar med förorenade sedimentområden, och hur risken för påverkan på grundvatten från förorenade markområden hanteras.

KOMMUNENS SVAR: *Kommunens arbete med egeninitierad tillsyn av förorenade områden görs händelsestyrt men tar för tillfället fram en strategi för att förtydliga det framtida arbetet, som är tänkt att förtydliga och ge stöd i arbetet med egeninitierad tillsyn framöver. Avsnittet kompletteras men en kort beskrivning som nämner kommande strategi som är på gång. Risken för påverkan på grundvatten bedöms hanteras i kommande Vattentjänstplan.*

Länsstyrelsen noterar att kommunen hänvisar till länsstyrelsen i Jönköpings läns rapport "Vägledning om fysisk planering av förorenade områden" i översiktsplanen. Länsstyrelsen upplyser kommunen om att det finns ytterligare vägledningar att tillgå om fysisk planering kopplat till förorenade områden på länsstyrelsernas webbportal för vägledning och information - EBH-portalen.⁹

KOMMUNENS SVAR: *Noteras. Till granskningshandlingen ses avsnittet över om även ytterligare handledningar kan gå att hänvisa till för att öka kunskapen om intressanta underlagsrapporter inom området.*

Flyghinder

Länsstyrelsen ställer sig bakom yttranden från LFV och MSB och anser att anvisningen om flyghinderanalys i översiktsplanen lämpligen kompletteras i enlighet med myndigheternas yttranden. Länsstyrelsen ser positivt på att kommunen i översiktsplanen redogör för när samråd angående flyghinder ska ske med Försvarsmakten.

KOMMUNENS SVAR: *Noteras. Till granskningshandlingen kommer detta kompletteras i handlingen tillsammans med utökad beskrivning om MSA-områden. .*

Områden av nationell betydelse

Jord- och skogsbruk

Jord- och skogsbruk är av nationell betydelse enligt 3 kap. 4 § MB. I översiktsplanen framgår det att kommunen är medveten om jord- och skogsbrukets betydelse, men Länsstyrelsen konstaterar samtidigt att flera utpekade utvecklingsområden i översiktsplanen berör produktiv jord- och skogsbruksmark. I planförslaget framgår det inte vilka arealer som kan komma att beröras.

KOMMUNENS SVAR: *Granskningshandlingen kompletteras med uppgifter om vilka arealer som berörs av utpekade utvecklingsområden för såväl jordbruksmark som skogsbruk.*

Länsstyrelsens skattning visar dock att planförslaget, inklusive ytor utpekade i tidigare FÖP:arna, kan komma att beröra flera hundra hektar jordbruksmark, varav minst 170 hektar åkermark och närmare 40 hektar betesmark plus arealer outnyttjad restaureringsbar naturbetesmark samt stora arealer skogsmark. Länsstyrelsen delar utifrån denna utgångspunkt inte kommunens bedömning om att planförslaget medför små negativa konsekvenser för hushållning med mark, vatten och den fysiska miljön. De ekosystemtjänster och klimatnyttor som odlingslandskapet och skogen ger gratis går inte längre att använda när jordbruksmark, outnyttjad naturbetesmark och produktiv skogsmark exploateras. Delar av skogsmarken är dessutom tidigare naturbetesmark, som i stället kan nyttjas för lokal matproduktion.

KOMMUNENS SVAR: *Granskningshandlingen förtydligas med vilka hektar som berörs av utpekade utvecklingsområden i de separata FÖP-handlingarna, såväl som i stort hamnar inom Föp-områden och därmed hamnar inom potentiella områden med intressekonflikter på längre sikt (men som inte förslås som utvecklingsområden i dagsläget). För kännedom visar kommunen beräkningar att det för skogsmark (utifrån marktäckedata från Lantmäteriet 2021) är **1370 hektar av totalt 22 265 hektar skogsmark inom kommunen utpekade som utvecklingsområden för bostäder och verksamhetsmark enligt FÖP:arna (ca 4 procent av den totala skogsmarken).***

*För jordbruksmark (utifrån Jordbruksblock från Jordbruksverket 2021) är **738 hektar av totalt 17 503 hektar inom kommunen utpekade som utvecklingsområden för bostäder och verksamhetsmark enligt FÖP:arna (ca 6 procent av den totala jordbruksmarken).***

Kommunen menar därmed att ovan siffror visar att ytterst liten andel skogsmark och jordbruksmark påverkan av nuvarande förslag på totalen under ett långt tidsperspektiv vilket därmed bör tolkas som mindre konsekvenser, även om det för just den mark som ianspråkstas innebär icke reversibelt ianspråkstagande. Att inte kunna pröva samhällsintressen av en exploatering på skogsmark och jordbruksmark innebär att en fortsatt utveckling inom kommunen därmed förhindras i stor skala, vilket i sin tur kan leda till en planeringsprocess som i stället måste pröva ett ianspråkstagande i mer perifera lägen på ljungrulig mark vilket kan leda till en mindre hållbar samhällsbyggnad och behov av att bygga mer storskalig infrastruktur med längre resor, än att utgå ifrån befintlig infrastruktur och närhet till befintliga områden inom tätorterna. Det skulle även kunna leda till att kommunens utveckling stannar av på lång sikt om inte ens mindre andel hektar skulle kunna utredas för ett ianspråkstagande utifrån förslaget ramverk i Översiktsplanen.

I likhet med hållbarhetsbedömningen anser Länsstyrelsen att genomförandet av planförslaget kommer att minska möjligheten att nå nationella miljö kvalitetsmål, som exempelvis ”Ett rikt växt- och djurliv” och ”Ett rikt odlingslandskap”. När större arealer odlingsmark och skog exploateras kan realismen i det som anges i hållbarhetsbedömningen ifrågasättas; ”att den biologiska mångfalden och gröna infrastrukturen totalt sett ska stärkas och öka i kommunen.”

Av planförslaget framgår det att kommunen hänskjuter frågan om lokaliseringssprövning för intrång i jord- och skogsbruksmark för enskilda utvecklingsområden till efterföljande planering. Länsstyrelsen bedömer i sammanhanget att kommunens vägledande ställningstagande i avsnittet Naturresurser och areella näringar är bra.

KOMMUNENS SVAR: *Kommunen noterar att de vägledande ställningstaganden bedöms vara bra. Målsättningen är även att på sikt stärka lokaliseringssprövningen redan i Översiktsplane-skedet och kommer ses över när FÖP:arna uppdateras framöver. Tills dess bedöms antagna FÖP:ar fortsatt vara gällande, men Översiktsplanens vägledning skapar ett omfattande ramverk som efterföljande planering måste följa för att säkerställa att enbart det mest väsentliga samhällsintresset blir det som säkerställs.*

Länsstyrelsen anser att mark- och vattenanvändningskartorna som redovisar jordbruksmarkens värde är bra, men anser att de är svåra att tolka eftersom det saknas förklarande text om de två alternativens oviktade/viktade bedömning.

KOMMUNENS SVAR: *Granskningshandlingen kompletteras med beskrivning av vad de olika bedömningarna innebär och hur de ska tolkas samt lite mer beskrivningar av kartläggningen, alternativt att beskrivningen av kartläggningarna finns med som separata bilagor till granskningskedet beroende på vad kommunen bedömer är bäst.*

Översiktsplanen kan med fördel kompletteras med en skrivning om att även jordbruk och skogsbruk tillhör lokalsamhällets näringar. Länsstyrelsen delar Skogsstyrelsens bedömning om att skogsbrukets roll som näring i kommunen bör lyftas mer.

KOMMUNENS SVAR: *Kompletteras till granskningshandlingen för att lyfta upp skogsbruket som näring mer än vad som gjorts i samrådshandlingen.*

I Länsstyrelsens handlingsplan för grön infrastruktur redovisas två värdetrakter för naturbetesmark inom Strängnäs kommunen.¹⁰ Dessa värdetrakter är utpekade som extra värdefulla då de har hög täthet av naturvärden och värdekärnor, samt att de är extra viktiga för spridning av arter i landskapet även utanför värdetrakterna. Värdetrakternas betydelse kan med fördel specificeras i ett ställningstagande i översiktsplanen för efterföljande planering. Även redan utpekade värdetrakter för skyddsvärda träd och skog kan ge viktig information att beakta i planeringen.

KOMMUNENS SVAR: *Kompletteras till granskningshandlingen med utökad beskrivning och ställningstagande kring ovan nämnda värdetrakter.*

10 <https://www.lansstyrelsen.se/sodermanland/samhalle/planering-och-byggande/gron-infrastruktur/regional-handlingsplan.html>

Beskrivningar av värdetrakterna för naturbetesmarker håller på att tas fram av Länsstyrelsen och kommer publiceras på länsstyrelsens webbplats sommaren 2023.

KOMMUNENS SVAR: *Noteras. Beskrivningarna som publiceras under sommaren kommer lyfts upp i inforuta i kommande granskningshandling.*

I översiktsplanens avsnitt om landsbygder redogör kommunen för Länsstyrelsens regionala livsmedelsstrategi för Södermanland. Länsstyrelsen ser att ytterligare information kan hämtas ifrån den handlingsplan till strategin som beslutats för åren 2022-2023.¹¹

KOMMUNENS SVAR: *Noteras. Kommunen ser över om det går att inkludera mer informationen från handlingsplanen för åren 2023-2023, men risken finns att sådan text blir inaktuell redan innan översiktsplanen antagits vilket kan göra att enbart lite mer information kompletteras med i avsnittet.*

Länsstyrelsens rådgivande synpunkter - övriga allmänna intressen

Bebyggelse och bostadsförsörjning

Länsstyrelsen bedömer att översiktsplanen har en tydlig koppling och har anpassats till riktlinjerna för bostadsförsörjning i Strängnäs kommun 2020-2025, avseende exempelvis ökad befolkningstillväxt.

KOMMUNENS SVAR: *Noteras.*

Social hållbarhet

Länsstyrelsen välkomnar omfattningen av skrivningarna i översiktsplanen som rör den sociala hållbarheten i fysisk planering, där bland annat trygghetsskapande åtgärder, folkhälsoinriktning och barnperspektivet i kommunens planering behandlas. Länsstyrelsen anser att rekommendationen i hållbarhetsbedömningen om att tydliggöra var det finns behov av att lokalisera mötesplatser på mark- och vattenanvändningskartan, kan vara ett sätt att bidra till att öka den sociala sammanhållningen. Vidare anser Länsstyrelsen att det är lämpligt att, som hållbarhetsbedömningen anger, både befintliga och nya miljöer inkluderas i arbetet med att öka trygghet och tillgänglighet.

KOMMUNENS SVAR: *Granskningshandlingen kommer vidareutvecklas med resonemang om olika mötesplatser och vart behov kan finnas. Att däremot peka ut exakt i markanvändningskartan tas dock med till efterföljande skede när FÖP:arna ses över och integreras som en aspekt först då. Det bedöms lämpligare i detta skede att identifiera exakta mötesplatser då. Vidare kommer även avsnitten om trygghet och säkerhet kompletteras med förslag på platser som bör ses över och vidareutvecklas.*

Digital infrastruktur

Länsstyrelsen delar PTS syn på vikten av en robust och välutbyggd IT-infrastruktur för att trygga välfärden, något som Länsstyrelsen anser att planförslaget omhändertar på ett bra sätt.

KOMMUNENS SVAR: *Kommunen tackar för positiv feedback och bedömningen att aspekten hanteras på ett bra sätt.*

¹¹ www.lansstyrelsen.se/sodermanland/natur-och-landsbygd/livsmedel-och-foder/livsmedelsstrategi/regional-livsmedelsstrategi-for-sodermanland.html

Kulturmiljövård

Länsstyrelsen ser gärna en tydligare beskrivning av hur kommunens rika kulturmiljöer kan införlivas i de sju fokusområdena. Kulturmiljön kan bidra till ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas och till ett inkluderande samhälle där kulturmiljön ses som en gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser.

KOMMUNENS SVAR: Fokusområden har tagits fram genom en tidigare bred samverkan och dialog och bedöms därmed svåra att förändra i allt för stor omfattning i detta skede med allt för stora tillägg. Granskningshandlingen ses dock över kulturmiljöer på något sätt kan kompletteras i fokusområdena utan att dess inriktning ändras som satts i de tidigare diskussionerna. Alternativt tas detta med till framtida vidareutveckling av översiktsplanen.

I avsnittet om kulturmiljö hänvisar kommunen till stadsbyggnads- och kulturmiljöprogrammet vad gäller kommunens förhållningssätt till kulturmiljöer och enskilda objekt i den framtida samhällsplaneringen. Länsstyrelsen anser att dessa ställningstaganden tydligare bör lyftas in i översiktsplanen, för att den ska kunna fungera vägledande för kommande planering.

KOMMUNENS SVAR: Noteras. Som beskrivs i tidigare svar från kommunen kommer stadsbyggnads- och kulturmiljöprogrammet lyftas upp betydligt betydligt mer för att öka förståelsen och kunskap om vägledning i samhällsplaneringen. Kommunen kommer även vid sidan av Översiktsplanen i framtiden se över om handlingen kan vidareutvecklas löpande som ett levande dokument, samt även möjliggöra dess innehåll i digitalt format när Översiktsplanen blivit digital.

Att fornlämningar och värderingen av dessa miljöer saknas i stadsbyggnads- och kulturmiljöprogrammet är en brist och komplicerar hanteringen i detaljplaneskedet. Då förekomsten av fornlämningar kan påverka genomförandet av detaljplanerna finns det skäl att klara ut fornlämningsförekomsten i ett inledande skede av planprocessen. Med kännedom om fornlämningarnas utbredning kan såväl ingrepp i fornlämningar som kostnaden för exploateringen minimeras. Varken planbestämmelser som PARK, NATUR eller prickmark skyddar fornlämningar då de samtidigt medger nedläggning av ledningar, anläggning av promenadstigar, dagvatten, mindre byggnader och fritidsanordningar. En möjlighet som Länsstyrelsen ibland föreslår är att komplettera PARK, NATUR och prickmark med egenskapsbestämmelsen ”Marklov krävs för alla typer av grävning, schaktning och övertäckande”. För att stärka översiktsplanens vägledande funktion anser Länsstyrelsen att den bör kompletteras med ställningstagande om hur kommunen vill hantera fornlämningsmiljöerna.

KOMMUNENS SVAR: Kommunen tar med sig medskicken ovan till framtida revideringar av Stadsbyggnads- och kulturmiljöprogrammet (SKP) att de kan kompletteras med beskrivningar och värderingar av fornlämningsmiljöer. Granskningshandlingen kompletteras med en inforuta som beskriver föreslagen egenskapsbestämmelse för att stödja detaljplanering. Vidare kompletteras avsnittet med en strävan efter att komplettera SKP med fornlämningsmiljöer till framtiden när möjlighet ges till revidering.

Fornlämningar är ofta en intresseväckande tillgång, och kan därför med fördel bevaras i kommunens grönstrukturer. Grönstrukturer kan därför gärna planeras i samråd med kulturmiljövården, en strategi som kan lyftas fram i översiktsplanen.

KOMMUNENS SVAR: *Kommunen tar med sig det bra förslaget till kommande arbete med kommunens grönplaner, samt kompletterar med ovan förslag på strategi/inriktning.*

Översiktsplanens avsnitt om landsbygder bör kompletteras med information om att planeringsunderlag i form av arkeologisk utredning eller förundersökning kan behövas i samband med lokaliseringsprövning

KOMMUNENS SVAR: *Noteras. Till granskningshandlingen kompletteras handlingen med ovan förslag.*

Byggnadsminnen/Gestaltning av bebyggelse

Antalet statliga och enskilda byggnadsminnen i Strängnäs kommun är 19. Regeringen har nyligen fattat beslut om att slå samman flera statliga byggnadsminnen runt Domkyrkoberget i Strängnäs. Länsstyrelsen för en dialog med Mariefreds hembygdsförening om byggnadsminnesförklaring av Callanderska gården.

KOMMUNENS SVAR: *Noteras. Ses även över inför antagandet av översiktsplanen om antalet förändrats. Kommunen tar gärna del av information kring den pågående dialogen ni för med Mariefreds hembygdsförening och om denna blir byggnadsminnesförklarad, för att kunna komplettera med detta inför antagandet om något beslut fattats.*

Länsstyrelsen ser positivt på kommunens arbete med att skydda kulturhistoriskt värdefull bebyggelse i detaljplan, men översiktsplanen bör ange strategier för hur kulturhistoriskt värdefull bebyggelse och miljöer ska skyddas framöver, inte bara hur det sett ut hittills. I översiktsplanen kan kommunen med fördel även redovisa vad som är bygglövsbefriade åtgärder utanför detaljplanelagt område

KOMMUNENS SVAR: *Kommunen anser att planerade förtydliganden i granskningshandlingen där SKP lyfts tydligare mot i samrådshandlingarna ger den strategiska och efterföljande detaljerade planeringen tydliga riktlinjer för hur kulturhistoriskt värdefull bebyggelse och miljöer ska skyddas och hanteras i samhällsbyggnadsprocessen. Detta skapar därmed en tydligt sammanhang där Översiktsplanen beskriver hur det sett ut hittills samt kompletteras med tydliga ställningstaganden medan SKP innefattar riktlinjer att utgå ifrån vid efterföljande planering.*

Att varsamt konvertera och fortsätta använda befintlig bebyggelse i stället för att riva och bygga nytt är en viktig åtgärd för att spara på naturresurser och minska klimatpåverkan. Översiktsplanen kan därför med fördel ange strategier för hur befintlig bebyggelse kan bevaras, användas och utvecklas på ett varsamt sätt. EU:s avfallstrappa ska också tillämpas, det vill säga att man i första hand minimera, därefter återanvända, återvinna, utvinna energi och i sista hand deponera avfall. Här kan mycket inspiration hämtas från byggnadsvårdssektorn.

KOMMUNENS SVAR: *Granskningshandlingen kompletteras med något utökad resonemang om att använda befintlig bebyggelse samt EU:s avfallstrappa som komplement till kommunens egna avfallstrappa som är näst intill identisk.*

Kommunerna har en nyckelroll i att skapa omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer.¹² Länsstyrelsen ser positivt på att Strängnäs kommun avser ta fram en arkitekturpolicy/-strategi och deltar gärna i dialogen om detta. Policyn bör knytas till översiktsplanen genom exempelvis ställningstaganden.

KOMMUNENS SVAR: *Noteras. Kommunen återkommer med dialog och informationen när arbetet kommit längre samt ser också positivt på samarbete mellan kommunen och Länsstyrelsen vid framtagandet. Policyn knyts an så gott det går i dagsläget och kommer inför antaget ses över om det går att komplettera med övergripande ställningstagande att framtida arkitekturpolicy ska följas som en del att uppnå omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer.*

Länsstyrelsen anser att det är positivt att de nationella målen för kulturmiljöarbetet återges i planen, men det bör även beskrivas hur kommunen avser att omsätta dessa mål i praktiken.

KOMMUNENS SVAR: *De nationella målen är tänkt att fungera som ett övergripande ramverk och sätta riktningen i det fortsatta arbetet, men hur dessa ska omsättas mer exakt bedöms svårt att rymma i ÖP. Förslaget tas med till framtida översyn av stadsbyggnads- och kulturmiljöprogrammet.*

Naturmiljö och friluftsliv

Friluftsliv och rekreation

I hållbarhetsbedömningen framgår det att underlag som beskriver den sammanhängande gröna infrastrukturen och ekologiska samband på kommunal nivå saknas i översiktsplanen. Länsstyrelsen delar den bedömningen och har därför svårt att bedöma om genomförandet av planförslaget påverkar de gröna sambanden inom kommunen. Av översiktsplanen framgår att kommunen har påbörjat ett arbete med att kartlägga ekologiska samband och framtagande av nya kartor för den kommunala grön- och blåstrukturen, vilket Länsstyrelsen välkomnar.

Länsstyrelsen ser positivt på att kommunen har för avsikt att bedriva hälsofrämjande planering och därigenom möjliggöra för ökad folkhälsa. I sammanhanget kan nämnas att Länsstyrelsen delar hållbarhetsbedömningens bedömning om att planförslagets del 2 bör kompletteras med ett ställningstagande om att Boverkets allmänna råd för friytor och goda utemiljöer ska följas, med hänvisning till barnperspektivet och folkhälsoaspekter.

KOMMUNENS SVAR: *Kompletteras och förtydligas till granskningshandlingen med ovan förslag på ställningstagande.*

Det är positivt att friluftsliv och rekreation kommer att få mer utrymme i planeringen och kartläggas i kommunens kommande arbete med uppdateringen av grönplanerna. Naturvårdsverket har tagit fram en kartläggningsmetod för friluftsliv, som kan användas.¹³

KOMMUNENS SVAR: *Noteras och tas med till de framtida uppdateringarna av grönplanerna. För kännedom anser kommunen att friluftsliv och rekreation redan i samrådshandlingen fått ett mycket större utrymme mot tidigare Översiktsplan (Översiktsplan 2014) genom det separata avsnittet "Plats- och destinationsutveckling, friluftsliv & turism" som är en av de första översiktsplanerna i Sverige (som kommunen känner till som behandlar friluftsliv och det större arbetet med plats- och destinationsutveckling i översiktsplanen på ett sammanhållet sätt med utpekade värden i kartan.*

12 [Arkitektur och gestaltad livsmiljö - Boverket](#)

13 [Kartlägga naturområden för friluftsliv \(naturvardsverket.se\)](http://naturvardsverket.se)

I planarbetet behöver kommunen ta hänsyn till att exploatering i Mälarens strandnära områden kan innebära påverkan på sjöns naturmiljöer och därigenom även dess kvalitet som friluftsområde. Mot bakgrund av kommunens planer för utvecklingen av båtlivet i Mälaren anser Länsstyrelsen att kartläggningen även bör omfatta Mälarens stränder.

KOMMUNENS SVAR: Avsnittet ”Transportinfrastruktur” med delavsnittet ”hamn & båtliv” kommer kompletteras med inledande beskrivning om strandskyddets förutsättningar för hamnar & båtlivet samt information om vattenverksamhet enligt 11 kap. MB. Kartorna i PDF-handlingarna kommer även kompletteras med uppgifter som strandskydd som därmed bedöms fånga en viktig planeringsförutsättning och visa på Mälarens stränders värden för friluftsområde.

Översiktsplanen bör även kompletteras med uppgift om strandskydd som planeringsförutsättning att ta hänsyn till i avsnittet om naturvård och grönstruktur samt avsnittet om transportinfrastruktur i delen Hamn och båtliv.

KOMMUNENS SVAR: Naturvård och grönstruktur samt avsnittet om hamn och båtliv kompletteras med uppgift om strandskydd som planeringsförutsättning.

I avsnittet Grönområden, parker och stora opåverkade områden framgår det att kommunen har för avsikt att kartlägga viktiga tätortsnära grönområden och allmänt tillgänglig grönyta. Länsstyrelsen anser att en sådan kartläggning kan utgöra ett bra underlag i kommunens arbete med att bedöma om föreslagen förtätning kan komma att förändra tillgången till vardagsnära natur.

För att kunna uppnå en mer jämlik folkhälsa är det viktigt att alla ska ha tillgång till och kunna nyttja grönområden. Länsstyrelsen anser därför att det är önskvärt med ett tydligare ställningstagande gällande olika gruppers tillgång till vardagsnära natur, till exempel människor med funktionsvariation, äldre och barn.

KOMMUNENS SVAR: Granskningshandlingen kompletteras med ställningstagande som även lyfter olika gruppers tillgång till vardagsnära natur.

I kunskapsunderlaget ”Vardagsnära natur” på Naturvårdsverkets hemsida finns information om vad en kommun kan göra för att skapa bra förutsättningar för tillgång till vardagsnära natur.¹⁴

Naturresevat

Länsstyrelsen noterar att Tingstuhöjdens naturvårdsområde inte är med på kartan över skyddad natur i avsnittet om riksintressen och allmänna intressen. Naturvårdsområden är en äldre skyddsform och området bör därför redovisas som naturresevat.¹⁵

KOMMUNENS SVAR: Noteras. Granskningshandlingen justeras och lägger till Tingstuhöjden.

14 [Tillgång till vardagsnära natur är bra för folkhälsan \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se)

15 [Övriga former av naturskydd \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se)

Kommunen förvaltar Tingstuhöjden samt naturreservaten Gorsingeholm och Bresshammars hage. Kommunens grönplaner kan förslagsvis kompletteras med en beskrivning av förvaltningen av naturreservaten samt hur förvaltningen av reservaten förhåller sig till Länsstyrelsens besöksklassning¹⁶ av de statligt förvaltade naturreservaten.

Länsstyrelsen rekommenderar att planen tydliggör att kommunen tidigt bör initiera dialog med Länsstyrelsen inför arbetet med grönplanerna.

KOMMUNENS SVAR: *Noteras. Förslagen tas på med till det kommande arbetet med översynen av kommunens grönplaner och förtydligas i granskningshandlingen.*

Naturvård

Länsstyrelsen ser positivt på att kommunen överväger kompensationsåtgärder i de fall naturskyddet inte kan få högsta prioritering vid en avvägning mellan allmänna intressen.

I översiktsplanen hänvisar kommunen i text och på kartor till Länsstyrelsens naturvårdsprogram. Sedan några år tillbaka har Länsstyrelsen slutat hänvisa till Naturvårdsprogrammet och i stället ersatt det med andra underlag. Naturvårdsprogrammet är inaktuellt och inte längre tillgängligt för allmänheten. Länsstyrelsen rekommenderar därför att kommunen inte hänvisar till underlaget i översiktsplanen.

KOMMUNENS SVAR: *Noteras. Till granskningshandlingen förtydligas Länsstyrelsens rekommendation. Kommunens bedömning är dock att programmet fortsatt är ett intressant kunskapsmaterial för en grundförståelse över naturen i kommunen medan det inte används som exakt planeringsunderlag för beslut. Hanteringen av programmet inom kommunen är därmed främst som kunskapsunderlag vilket förtydligas något framöver.*

Avsnittet Kunskapsunderlag och övriga intressen kopplat till naturvård bör kompletteras med en hänvisning till Artdatabanken och Artportalen som utgör viktiga källor till kunskap om planeringsförutsättningar rörande artförekomster i en kommun.¹⁷

KOMMUNENS SVAR: *Noteras. Granskningshandlingen justeras enligt ovan förslag.*

Vattenplanering

Länsstyrelsen ställer sig positiv till att översiktsplanen belyser dricksvattenförsörjningen och behovet av att identifiera samt ge konkreta åtgärdsförslag. Länsstyrelsen instämmer dock med hållbarhetsbedömningen om att översiktsplanen behöver tydliggöra behov av åtgärder kopplat till dricksvattenförsörjningen. Kommunen behöver utreda alternativa dricksvattentäkter för ordinarie vattenproduktion men även vattentäkter för reservvatten om Mälaren av någon anledning inte kan användas som råvattentäkt. Vattentäkterna kan med fördel utredas som vattenskyddsområden.

KOMMUNENS SVAR: *När det gäller dricksvattenförsörjningen pågår ett parallellt arbete med en reservvattentäkt om det skulle uppstå problem med kommunens ordinarie dricksvattenförsörjning. Under samrådet har detta arbetet fortgått framgångsrikt och kommer förtydligas till granskningshandlingen. Vidare tas förslagen på ytterligare alternativ till dricksvattentäkter med till arbetet med Vattentjänstplanen.*

16 [Friluftsliv - Tillgång till natur | Länsstyrelsen Södermanland \(lansstyrelsen.se\)](#)

17 <https://www.artdatabanken.se/tjanster-och-miljodata/artportalen/>

Enligt Vattentäcksarkivet¹⁸ kan det finnas flera större enskilda vattentäkter som omfattas av Livsmedelsverkets föreskrifter 2001:30 än dem som nämns i översiktsplanen. Länsstyrelsen anser att kommunen behöver kontrollera vilka vattentäkter som ska listas i översiktsplanen och vid behov komplettera mark- och vattenanvändningskartan. Översiktsplanen bör kompletteras med information om att det pågår ett arbete med att bilda vattenskyddsområde för södra Mälaren där Strängnäs kommun ingår.

KOMMUNENS SVAR: *Noteras. Granskningshandlingen kompletteras med ytterligare eventuella vattentäkter som kan ha fallit bort i samrådshandlingen, samt det pågående arbetet med att bilda vattenskyddsområde för södra Mälaren.*

Kommunen behöver utreda och säkerställa leverans av ytterligare dricksvatten till Strängnäs kommun som täcker behovet av den tänkta befolkningsökningen på 1,5%/år inom tätorterna. En annan aspekt att ta i beaktning är ledningsnätets kapacitet och om det är tillräckligt inom kommunen för att leverera vattnet till slutkonsument.

KOMMUNENS SVAR: *Frågan hanteras i vattentjänstplanen och det interna kommunala arbete mellan kommunen och dess kommunala bolag SEVAB. Det pågår även arbete med att vidareutveckla kommunens VA-hantering i linje med den tänkta befolkningsökningen fortlöpande i arbeten med prognoser för dricksvattenförsörjningen. Granskningshandlingen ses även över och förtydligar att reservvattentäkt utreds i dagsläget samt ledningsnätets kapacitet kopplat till utvecklingsstrategin.*

Länsstyrelsen ställer sig positiv till att det enligt hållbarhetsbedömningen bör råda absolut förbud mot utvinning av naturgrus vid de avsnitt av grusåsarna som identifierats ha de bästa förutsättningarna för vattenuttag enligt SGU:s inventering. För att säkerställa ett framtida vattenuttag med god kvalitet krävs det enligt översiktsplanen att råvaran (vattenmagasinet), är skyddat från föroreningar ur ett flergenerationsperspektiv. Översiktsplanen behöver kompletteras avseende hur ett framtida vattenuttag ska skyddas och om det finns behov av åtgärder, exempelvis inrättande av fler vattenskyddsområden. Länsstyrelsen anser att det är viktigt att kommunen har en konkret antagen plan för vattenförsörjningen där det framgår vilka vattenmagasin som ska skyddas och hur de ska skyddas.

KOMMUNENS SVAR: *Granskningshandlingen justeras så att handlingen förespråkar ett förbud mot utvinning av naturgrus vid de avsnitt av grusåsar med bästa förutsättningar för vattenuttag enligt SGU:s inventering. Vidare bedöms kommunens vattentjänstplan och delvis vattenplanen mer i detalj hantera framtida vattenuttag och hur dessa ska skyddas samt om det kan finnas behov av fler vattenskyddsområden och tas med till det fortsatta arbetet med dessa planer.*

Energihushållning och klimatpåverkan

Länsstyrelsen konstaterar att de nationella klimatpolitiska målen, liksom målen i kommunens klimat- och energiplan, är utgångspunkt för de strategiska vägvalen i planen och att klimat- och energiaspekter finns integrerade i planens fokusområden.

Länsstyrelsen ser positivt på att planens utvecklingsstrategi har en tydlig styrning mot transporteffektivitet genom strategin att bygga staden inifrån- och ut samt att bebyggelsen koncentreras inom redan befintliga noder, där järnvägsförbindelser är av särskild betydelse.

KOMMUNENS SVAR: *Noteras och kommunen uppskattar medskicken ovan som därmed bedöms följa övriga målsättningar på ett bra sätt och med tydlig styrning mot ett transporteffektivt sätt.*

Andra viktiga delar för att nå nationella och kommunala klimat- och energimål, och där översiktsplanen är ett viktigt verktyg, är ökad tillförsel av förnybar energi, att bevara och öka kommunens kolsänkor, samt att främja resurseffektivitet och cirkulär ekonomi. Länsstyrelsen ser att dessa delar identifieras i planen och finns med i fokusområdena. Det kan dock behöva förtydligas hur dessa aspekter påverkar föreslagen mark- och vattenanvändning i översiktsplanen och äldre FÖP:arna av denna.

KOMMUNENS SVAR: *Det förslagna planeringsinriktningen som är tänkt att sträva mot en hållbar samhällsutveckling tar sin grund redan i FÖP Strängnäs-Härad (2009) där målsättningen var att ta fram en plan som beskriver hur staden ska utvecklas på ett långsiktigt hållbart sätt i en expansiv region. Detta ledde vidare till att kommunens första grönplan (Del B1) också togs fram. På samma spår togs sedan FÖP-tillägget "Gripsholms Hagar" (2013) fram som styrde om en utveckling i Mariefred från norra och östra delarna till att mer fokusera på en utveckling kring Läggesta som möjliggjorde för planeringen av Södra Årby (ca 1300 bostäder) och den expansiva utvecklingen kring Jagbacken (ca 400 bostäder) men också eventuellt kommande utbyggnad vid Stora Sundby gård (ca 80 bostäder). Målsättningarna i kommunens stadsbyggnadsstrategier har varit att staden kompletteras, byggs inifrån och ut där restmark och redan investerad infrastruktur utnyttjas i mer effektiv omfattning än tidigare för att minska behoven att ta ny jungfrulig mark i mer perifära läge*

Samma utvecklingstankar och inriktningar återfinns även i FÖP Åker (2015) samt i FÖP Stallarholmen (2019). Kommunen menar därmed att även om Översiktsplanen uppdaterats så finns en mängd olika hållbarhetsaspekter redan med i de tidigare antagna FÖP:arna och därmed bör gå i linje med det som föreslås i Översiktsplanen som snarare synkats mot de FÖP:arna. Se vidare tidigare kommentar ovan som beskriver förtydligande som kommer kompletteras till granskningshandlingen kring tolkningar av ställningstaganden mellan Översiktsplanen och de redan antagna FÖP:arna under övergångsperioden tills de inkluderats i Översiktsplanen.

Laddinfrastruktur samt vind- och solkraft

Länsstyrelsen ser positivt på kommunens ambitioner att planera för en växande stad och kommun inom hållbarhetens gränser, särskilt vad gäller strategier för ett transporteffektivt samhälle. I översiktsplanen framgår det att kommunen avser att fram tematiska fördjupningar till översiktsplanen som ska fungera som styrande planeringsunderlag. Det är positivt att tematiska fördjupningar tas fram samtidigt som tilläggen behöver finnas med i översiktsplanen för att kunna ge styrning för efterkommande planering och lovhantering. Områden avsedda för laddinfrastruktur samt vind- och solkraft bör redovisas på mark- och vattenanvändningskartan.

KOMMUNENS SVAR: *Noteras. Tanken är att de tematiska fördjupningarna för vind- och solenergi först tas fram som fördjupningar till översiktsplanen men även dessa bakas in i översiktsplanen på sikt i samband med den rullande översiktsplaneringen. I samband med framtagandet av dessa kommer mark för vind- och solkraft att pekas ut om uppdraget från kommunens klimat- och energiplan fortsatt då är gällande. Kommunen delar Länsstyrelsens uppfattning om att det vore önskvärt att kunna peka ut mark redan i denna revidering, men frågan bedöms behöva hanteras separat för att analysera landskapspåverkan mycket mer. Det var tyvärr inget som rymdes i detta uppdrag.*

Områden för laddinfrastruktur finns nämnda i text i översiktsplanen och kommer till granskningshandlingen kompletteras i kartorna i handlingen. Kartorna i handlingen gör sig dock tydligast i digitalt format och bör därmed användas primärt före PDF-kartorna som kan upplevas svåra att tyda för hela kommunen.

I sammanhanget påpekar Länsstyrelsen vikten av att kontinuerlig följa upp hur ställningstaganden i översiktsplanen får genomslag i den faktiska planeringen. Länsstyrelsen bedömer att kommunens deltagande i Länsstyrelsens åtgärdsprogram för Södermanlands miljö¹⁹ (BK6 - Metoder och verktyg för klimatmålen i planeringsprocessen) kommer att kunna utgöra ett bra underlag i arbetet med översiktsplanen framöver.

KOMMUNENS SVAR: *Kommunen delar Länsstyrelsens uppfattning om vikten att kontinuerligt följa upp den strategiska planeringen och hur den faktiska planeringen fortskrider. Detta kommer dels ske löpande inom kommunen och det ordinarie arbetet. Vidare delar kommunen också synen på arbetet med Länsstyrelsens åtgärdsprogram och ser fram emot kommande arbete.*

Avsnittet om transportinfrastruktur bör kompletteras med en hänvisning till kommunens ställningstaganden om att verka för tillgång till laddinfrastruktur och förnybara drivmedel för olika typer av fordon i avsnittet Energiförsörjning – produktion och hållbara drivmedel, för att underlätta läsningen.

KOMMUNENS SVAR: *Till granskningshandlingen kompletteras avsnittet om transportinfrastruktur med hänvisningen som föreslås enligt ovan.*

Kolsänkor

Länsstyrelsen välkomnar kommunens utredning av kolsänkor i kommunen som bilagts planhandlingarna. Länsstyrelsen saknar dock en beskrivning i anslutning till mark- och vattenanvändningskartan om hur potentiella kolsänkorna kan komma att påverkas av den föreslagna planeringen.

KOMMUNENS SVAR: *Noteras. Till granskningshandlingen ses översiktsplanen över om det går att förtydliga kolsänkornas potentiella påverkan i angränsning till mark- och vattenanvändningskartan, alternativet i det renodlade avsnittet som behandlar areella näringar och markresurser. Kommunens bedömning är att det blir tydligare att primärt hantera kolsänkorna i avsnittet om areella näringar och markresurser för att förenkla framtida renodlade digitala översiktsplan. Den bedömning kommunen gjort i samrådshandlingen är att få utpekade kolsänkor och kolförråd faktiskt påverkas då uteslutande ligger utanför kommunen tätorter och inte omfattas av utredningsområden enligt nu gällande fördjupade översiktsplaner.*

Hållbarhetsbedömning

Länsstyrelsen ser positivt på att kommunen valt att utvidga miljöbedömningen till en hållbarhetsbedömning som med utgångspunkt i arbetet med Agenda 2030 även omfattar de sociala och ekonomiska aspekterna. Länsstyrelsen understryker dock vikten av att planen tydligare redovisar hur kommunen avser att hantera de miljöaspekter och kvarstående risker för negativ påverkan samt de förbättringsförslag i övrigt som hållbarhetsbedömningen identifierar.

KOMMUNENS SVAR: Hållbarhetsbedömningen är ett levande dokument under ÖP-processen och kommer vidareutvecklas till granskningskedet och till antagandet vilket innebär att de identifierade aspekter och risker som lyfts kommer bemötas i Översiktsplanen. Det som inte bedöms gå att hantera i dagsläget kommer finnas kvar i hållbarhetsbedömning som medskick till det fortsatta arbetet att hantera. Inför antagandehandlingen ses Översiktsplanen över om det finns aspekter och risker som inte kunnat hanterats och lyfter då dessa som tydliga medskick till efterföljande planering i översiktsplanen.

Länsstyrelsens upplysning och krav enligt annan lagstiftning

Vattenverksamhet 11 kapitlet miljöbalken (MB)

Länsstyrelsen noterar att översiktsplanen möjliggör för att befintliga brygganläggningar byggs ut och att nya anläggs. Översiktsplanen bör tydliggöra att om exploateringar medför arbete i vattenområde ska tillstånd/ anmälan enligt 11 kap. MB sökas hos tillsynsmyndigheten.

KOMMUNENS SVAR: Kompletteras till granskningshandlingen med informationsruta i avsnitt om vattenkvalitet/blåstruktur.

2. Länsstyrelsen Stockholm

Länsstyrelsen i Stockholms län har inga synpunkter på förslaget att bidra med till Länsstyrelsen i Södermanlands handläggning av ärendet.

KOMMUNENS SVAR: *Noteras.*

3. Länsstyrelsen Västmanland

Rubricerat ärende har översänts till Länsstyrelsen i Västmanland, nedan betecknad som Länsstyrelsen, av Länsstyrelsen i Södermanland.

Länstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen har inget att erinra i ärendet.

KOMMUNENS SVAR: *Noteras.*

4. Länsstyrelsen Uppsala län

Länsstyrelsen i Uppsala län har fått möjlighet att inkomma med synpunkter på Strängnäs kommuns förslag till översiktsplan som är ute på samråd. Länsstyrelsen avstår från att lämna synpunkter.

KOMMUNENS SVAR: *Noteras.*

5. Trafikverket

Trafikverket har för yttrande mottagit förslag till Översiktsplan 2040 för Strängnäs kommun. Planförslaget är en revidering av den kommuntäckande Översiktsplan 2014, där bl.a. kommunens tidigare tätortsfördjupningar är inlyfta utan ändringar.

Trafikverkets uppdrag

Trafikverkets uppdrag är att ansvara för den långsiktiga infrastrukturplaneringen för vägtrafik, järnvägstrafik, sjöfart och luftfart samt för byggande och drift av statliga vägar och järnvägar. Här ingår även att bevaka riksintressena för trafikslagets anläggningar. Trafikverket ska bidra till samhällsutvecklingen samt värna trafiksäkerhet, miljö och tillgängligheten på statlig infrastruktur.

Trafikverkets uppdrag innebär i praktiken att vi ska se till att transportsystemet fungerar, vilket är en förutsättning för att samhället ska fungera. För att lyckas samarbetar vi med kommuner, regioner, näringsliv, tågbolag m.fl. Trafikverket står för ett grundutförande inom infrastrukturen, d.v.s. den lösning som Trafikverket föreslår för att lösa en trafiksituation och som anses ingå i statens ansvar. Ibland kan exploitörer eller kommuner önska förbättringar eller anpassningar utöver det som ingår i grundutbudet. Det benämns tillägg och ska bekostas av annan part än Trafikverket.

Trafikverket och Sjöfartsverket har båda ansvar för sjöfartsfrågor. Trafikverket ansvarar för den strategiska infrastrukturplaneringen i samråd med Sjöfartsverket. Sjöfartsverket har det operativa ansvaret för tillgänglighet, framkomlighet och säkerhet till sjöss. Trafikverket och Sjöfartsverket samverkar i hanteringen av ärenden som rör sjöfart enligt plan- och bygglagen och miljöbalken. Beträffande de frågor som i översiktsplanen rör sjöfartens intressen hänvisar Trafikverket till Sjöfartsverkets yttrande (daterat 2023-05-12), vilket bifogas ovan.

Riksintressen

Trafikverket har pekat ut de mark- och vattenområden som verket enligt 3 kap 8 § miljöbalken bedömer vara riksintressen för kommunikationer. Inom Strängnäs kommun är E20, väg 55, Svealandsbanan samt farled 901 och 902 utpekade som riksintressen, vilket framgår av planförslaget. Riksintressen ska enligt 3 kap 8 § miljöbalken skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna. Med det avses att funktionen hos transportsystemet ska säkerställas. Ny bebyggelse får inte negativt påverka nuvarande eller framtida användning av anläggningen. Ny exploatering får inte heller påverka möjligheterna till drift, underhåll och framtida utveckling av dessa. Trafikverket ser positivt på kommunens ställningstagande att beakta utpekade kommunikationsanläggningar av riksintresse i samband med den kommunala planeringen.

KOMMUNENS SVAR: *I detta tidiga skede bedöms inte utpekade utvecklingsområden leda till negativ påverkan för möjligheterna till drift, underhåll och framtida utveckling av utpekade riksintressen.*

Att ny bebyggelse däremot inte får påverka nuvarande eller framtida användning kan tolkas på olika sätt. Kommunens tillväxt och utveckling leder till att fler trafikanter vilket även inkluderar regional trafik så som mer långväga transporter till och från kommunen vilket är ofrånkomlighet om kommunen ska tillåtas växa. Kommunen förutsätter att detta är möjligt med tanke på Trafikverkets uppdrag utifrån funktionsmålet som påpekar att transportsystemets utformning, funktion och användning ska medverka till att ge alla en grundläggande tillgänglighet med god kvalitet och användbarhet samt bidra till utvecklingskraft i hela landet såväl utifrån Förordning (2010:185) som säger att Trafikverket ska medverka i genomförande av det regionala tillväxtsarbetet (2 § 13).

Strängnäs kommun bidrar aktivt till regional tillväxt genom att kommunen dels tar sitt nationella bostadsförsörjningsansvar men också skapar förutsättningar för tillväxt av nya företag och arbetstillfällen som gynnar regionen i stort. Kommunen ser fram emot fortsatt och framtida samarbete och dialoger där den statliga infrastrukturen möjliggör för den regionala utvecklingen som Strängnäs kommun bidrar med. Vidare tar även kommunen sitt ansvar genom att ha påbörjat arbetet med en trafikanalys över Strängnäs tätort i ett första skede, för att tydligt kunna visa förutsättningar och påverkan utvecklingen kan ha på trafikinätet i tätorten.

Utbyggnad av verksamhets- och bostadsområden

I samband med utbyggnad av större verksamhets- och bostadsområden är det viktigt att kommunen i ett tidigt skede ser över hur trafikförsörjningen till och från aktuellt område ska ske. Om ett område är tänkt att byggas ut etappvis är det viktigt att en strategisk plan tas fram som visar hur trafikförsörjningen ska ske när området är fullt utbyggt. I sammanhanget ska prognosår 2040 beaktas liksom den trafik som det fullt utbyggda området beräknas generera. Trafikverket anser att den lokala trafiken i första hand ska hänvisas till det lokala gatunätet och att interna trafiklösningar inom utbyggnadsområdet ska försörja trafikströmmarna. Det övergripande vägnätet ska inte fungera som lokalgata, eftersom det kan innebära att framkomligheten försämras för den regionala trafiken. Sådana lösningar kan också ha negativ inverkan på trafiksäkerheten.

KOMMUNENS SVAR: *Se ovan kommentar för angränsande resonemang. En kommunal tillväxt som gynnar den regionala tillväxten och utvecklingskraften inom kommunen såväl som länet i stort leder oundvikligen till ökade trafikering och nya resmönster inom kommunen såväl som på en större regional och nationell nivå. Om kommunen ska tillåtas växa och ta sitt bostadsförsörjningsansvar innebär det att en mängd trafiklösningar kan komma att bli aktuella och påverka de olika vägnäten. Nya verksamheter bidrar även till regional utveckling genom att möjliggöra för nya arbetstillfällen och regional attraktivitet i enighet med antagna regionala målsättningar.*

Kommunen tar sitt ansvar genom att möjliggör för en hållbar utveckling genom att använda redan ianspråktagen mark inom Norra staden såväl som att möjliggör för verksamhetsområden utan att allt för mycket ny storskalig ny infrastruktur behöver byggas som behöver ta jungfrulig mark i anspråk. Hållbar utveckling är vidare en nationell målsättning och något kommunen behöver förhålla sig till i all samhällsutveckling. Under 2023 påbörjar ett arbete med en trafikanalys för Strängnäs tätort i ett första skede för att kommunen ska ta sitt ansvar och kunna verka för att kommunal trafik ska hanteras inom det kommunala vägnätet. Granskningshandlingen av Översiktsplanen kompletteras vidare med ett ställningstagande om att sträva efter att den kommunala trafiken ska hanteras inom den kommunala vägnätet.

Samtidigt vill kommunen påpeka att de boende inom Strängnäs pendlar långa avstånd så som till Eskilstuna, Södertälje och Stockholm vilket leder till att den kommunala trafiken därmed blir regional eller till och med nationell, vilket gäller såväl för boende som för kommunens verksamheter som kan behöva frakta sina varor eller tjänster över stora avstånd. Kommunen verkar för hållbara transporter och har goda grundförutsättningar med två tågstationer och snabba anslutningar med tåg (när det inte är problem för tågtrafiken med signalfel, elfel eller övriga framkomlighetsproblem tack vare enkelspår som leder till följdförseningar). En kommunal tillväxt ställer därmed krav på att det statliga vägnätet vidareutvecklas för den regional trafik som uppstår till och från kommunen, där alternativet på lång sikt annars kan komma att bli att kommunen och regionen i stort tappar möjligheterna att tillgodose sitt bostadsförsörjningsansvar, såväl som verksamhetsetableringar och förlorade arbetstillfällen.

Verksamhetsområden i anslutning till E20, trafikplats Biskopskvarn

I anslutning till E20 vid trafikplats Biskopskvarn, Strängnäs södra infart, redovisar planförslaget stora verksamhetsområden både norr och söder om Europavägen. Här är det angeläget att kommunen utreder konsekvenserna av fullt utvecklade verksamhetsområden trafikmässigt sett, för att säkerställa att etableringarna inte påverkar den statliga infrastrukturen negativt. Detta gäller i synnerhet trafikplatsen och rik-sintresset väg, men även övriga statliga allmänna vägar. Planförslaget nämner att handelsområdet Solberga ska utvecklas innan ytterligare externt handelsområde utses. En sådan utveckling behöver också ingå i ovan nämnda trafikutredning.

KOMMUNENS SVAR: *Se tidigare kommentarer.*

Norra staden

Norra staden är tänkt att utvecklas på båda sidor av väg 55, vilket innebär att vägen blir en barriär mellan den västra delen och delarna öster om riksvägen, inkluderat Strängnäs centrum. Här är det viktigt att kommunen planerar för bra och trafiksäkra förbindelser mellan stadsdelarna, där behovet både för oskyddade trafikanter och för bilister tillgodoses. Som nämns i inledningen av avsnittet anser Trafikverket att den lokala trafiken ska hänvisas till det kommunala gatunätet, där passage av väg 55 sker planskilt, och där väg 55 inte nyttjas som lokalgata. Kommunen behöver ta ett helhetsgrepp gällande den trafikstring som en full utbyggnad av Norra staden kommer att medföra, samt belysa vilken påverkan den tillkommande trafiken innebär för omkringliggande vägnät. En sådan trafikutredning behöver även beskriva framtida belastning på väg 55 med tillhörande trafikplatser.

KOMMUNENS SVAR: Kommunen tackar för medskicket till arbetet med Norra staden. Kommunen har redan i sitt arbetet med sig barriäreffekterna som väg 55 innebär för Norra staden och har inkluderat behoven av trafiksäkra förbindelser. Se vidare tidigare kommentarer för hantering av trafikstring som bedöms bemötas av kommande trafikanalysmodell där kommunen tar med sig behoven att inkludera väg 55 och dess trafikplatser.

Statlig infrastruktur**Reservat för framtida godsspår i Malmby**

En funktionsutredning daterad 2020-09-23 (TRV 2020/29861) finns framtagen där förutsättningarna för ett nytt vändspår i Malmby utretts. Åtgärden har ännu inte gått till beställning. Dialog behövs mellan Trafikverket och Strängnäs kommun kring fortsatt hantering av spårutbyggnaden, bl.a. gällande eventuella behov av uppdateringar av påverkande förutsättningar liksom kring nödvändiga avtal.

KOMMUNENS SVAR: Noteras. Kommunen är införstådd i att dialog behövs och kan komma att ta upp en dialog kommande år om åtgärden fortsatt är intressant att gå vidare med. Tills dess är åtgärden utpekad som ett reservat i Översiktsplanen för att inte förhindra framtida utbyggnad av godsspåret.

Reservat för ny trafikplats E20

Översiktsplanen redovisar ett reservat för en ny trafikplats på E20, som enligt planförslaget bedöms ge en bättre koppling till Strängnäs centrum. En förstudie finns framtagen för den nya trafikplatsen. Finansiering finns i länstransportplanen för objektet under åren 2028-33, med fördelningen 10 % från länstransportplanen och 90 % från kommunen. Trafikverket välkomnar en dialog kring den fortsatta hanteringen av objektet.

KOMMUNENS SVAR: Noteras. Kommunen jobbar parallellt med Översiktsplanen med att påbörja arbetet med en trafikanalys samt hänvisar till pågående diskussioner om medfinansiering mellan kommunen och Region Sörmland. Utgångspunkten i kommunens planering för trafiken sätts i "Trafikstrategi Strängnäs kommun 2040" och är hållbara resor ska prioriteras först. Samtidigt är det en utmaning med undermålig nationell infrastruktur och bristande tillgänglighet till kommunhuvudorten med omotiverade långa restider vilket är varför den nya trafikplats tidigare lyfts upp som önskvärd åtgärd. Detta kan riskera påverkan för regional och nationell trafik med förlängda restider genom Strängnäs som drabbar fler än den kommunala egna trafiken. Med nuvarande medfinansiering innebär detta att kommunen tar ett större regionalt ansvar för den regionala trafiken till och från huvudorten, för att förbättra för dess framkomlighet och restider. Samtidigt möjliggör nuvarande utformning av nationellt vägnät att regional och nationell trafik som inte ska till Strängnäs tätort genar igenom tätorten via det kommunala vägnätet som sammantaget innebär att kommunen tvingas ta ett större ansvar än vad som bedöms motiverat ur ett regionalt perspektiv utifrån kommunens perspektiv.

Väg 55

I dagsläget finns inga namngivna åtgärder med i länstransportplanen för väg 55 på sträckorna Strängnäs – Enköping och Björndammen – Strängnäs. Trafiksäkerhetshöjande åtgärder har utförts mellan Björndammen och Strängnäs under 2019, bl.a. sido-/slänträcken, borttagande av träd och stolpar, siktröjning, dikesrensning.

KOMMUNENS SVAR: *Noteras. Kommunen vill dock lyfta att det bör vara av stort regionalt och nationellt intresse att påbörja en planering inför att förbättra väg 55 med förhöjd trafiksäkerhet och framkomlighet. Kommunen mottar återkommande synpunkter från medborgare, näringsliv och från övriga intressenter att Väg 55 bedöms som allt för undermålig och en stor brist för länet i stort. Hos flertalet synpunkter finns en känsla att Väg 55 utredes år ut och år in men åtgärder aldrig kommer till skott. Det vore därför önskvärt från kommunens sida att Trafikverket i nationella och regionala forum verkar för att väg 55 byggs om i framtiden.*

Trafikplats Eldsund

Planförslaget beskriver att det i samband med utbyggnaden av Norra staden är angeläget att trafikplats Eldsund byggs om för att få en bättre funktion. Trafikverket bekräftar att trafikplatsen håller låg standard och att behov av åtgärder kan uppstå om trafiken ökar. Om genomförandet av Norra staden också innebär ett ökat antal trafikrörelser utmed väg 55 och i trafikplatsen, kan åtgärdsbehov således uppstå på riksvägen. Trafikverket efterlyser därför en trafikutredning där trafikutvecklingen studeras närmare, se avsnittet Utbyggnad av verksamhets- och bostadsområden, Norra staden ovan.

KOMMUNENS SVAR: *Se tidigare kommentar ovan som behandlat kommunens perspektiv på behov kopplat till det statliga vägnätet och kommande trafikanalysmodell.*

Ny trafikplats norr om Strängnäsbron

I samband med utvecklingen av Tosterön nämns i planförslaget att en ny trafikplats norr om Strängnäsbron kan aktualiseras på sikt. Här framhåller Trafikverket att trafikplats Knäppinge ska nyttjas i första hand och att en eventuell utveckling av befintlig trafikplats prioriteras före en nybyggnation.

KOMMUNENS SVAR: *Granskningshandlingen justeras med att Knäppinge ska nyttjas i första hand och en prioritering att utveckla befintlig trafikplats går före en nybyggnation. Detta tas även med till kommande arbete efter Översiktsplanen antagits för en översyn om utpekade utredningsområde för ny trafikplats helt ska utgå i framtida strategiskt arbete.*

Gång- och cykelvägar

Utbyggnad av gång- och cykelvägar utmed statlig väg finansieras via länstransportplanen och kommunen. Åtgärder måste därför prioriteras av både kommunen och Region Sörmland för att de ska genomföras. Gång- och cykelvägar som planeras utmed statlig väg kräver generellt en vägplan, som även den ska finansieras av länstransportplanen.

KOMMUNENS SVAR: *Noteras. Kommunen hoppas i framtiden kunna fortsätta med tidigare åtgärder så som cykelväg mellan Härad-Strängnäs och andra GC-vägar utmed statligt vägnät som pekats ut i kommunens cykelplan.*

Övrigt

Solenergi

Trafikverket vill uppmärksamma att en solcellsanläggning kan störa flyg- och järnvägstrafikens tekniska utrustning (EMC-påverkan), varför det är viktigt att beakta detta vid etablering av solcellsanläggningar. Solcellsanläggningar är inte bygglovspliktiga. Trafikverket är dock intresserad av att ta del av de anläggningar som planeras, eftersom de kan innebära påverkan på statlig infrastruktur utifrån flera aspekter, förutom EMC-påverkan behöver bl.a. bländningsrisk beaktas, liksom närhet till väg och järnväg.

KOMMUNENS SVAR: Granskningshandlingen kompletteras med ovan beskrivning på lämpligt ställe samt noterar att ni är intresserade av anläggningar som planeras till våra interna rutiner och hantering vid remisser.

Vindbruk och Master

Planförslaget redogör för vilka avstånd som Trafikverket anser ska hållas mellan vindkraftverk och väg respektive järnväg. Planen kan med fördel även beskriva motsvarande avstånd till master, d.v.s. mastens totalhöjd till väg respektive mastens totalhöjd plus 10 meter till järnväg (spårmit).

KOMMUNENS SVAR: Granskningshandlingen kompletteras med avstånd till master enligt ovan.

6. Myndigheten för Samhällsskydd och beredskap (MSB)

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) lyfter här några aspekter som kan vara av intresse att beakta i länsstyrelsens yttrande till Strängnäs kommun.

Riskhantering

Kommunen bör i översiktsplanen redovisa en samlad bild över risker i sin kommun som ett allmänt intresse enligt 2 kap PBL. I detta ingår exempelvis naturolyckor, transportvägar för farligt gods och större anläggningar som kan orsaka tekniska olyckor, bl.a. så kallade 2:4 anläggningar enligt lag om skydd mot olyckor och Sevesoanläggningar.

Den 1 augusti 2018 ändrades Plan- och bygglagen. I 3 kap PBL förtydligas att av översiktsplanen ska framgå kommunens syn på risken för klimatrelaterade skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion, samt hur sådana risker kan minska eller upphöra ska också framgå. I översiktsplanen bör kommunen redovisa hur man avser att hantera dessa olika risker, det vill säga om riskerna kan accepteras eller om man avser vidta förebyggande eller andra riskreducerande åtgärder.

Ett strategisk ställningstagande i översiktsplanen ger långsiktighet i kommunens riskhantering och riskvärdering och utgör ett bra stöd för att hantera riskfrågor i kommande detaljplaner, bygglov och övriga tillståndsärenden.

KOMMUNENS SVAR: Ovan bedöms som en generell skrivning och inriktningar som alla översiktsplaner bedöms ha. De risker som bedöms aktuella i kommunen hanteras i del 2 under avsnittet ”miljö, hälsa och säkerhet” och är en vidareutveckling mot ÖP2014.

Översiktliga stabilitetskarteringar

MSB har i uppdrag att inom bebyggda områden översiktligt kartlägga landets kommuner med avseende på stabilitet. För Strängnäs kommun finns under 1996 en kartering gjord. Karteringen kan laddas ner via

följande länk: <https://www.msb.se/sv/verktyg--tjanster/stabilitetskartering-finkorniga-jordarter/>

Mer information om ras och skredkarteringarna finns på en myndighetsgemensam sida <http://gis.swedgeo.se/rasskrederosion/>

KOMMUNENS SVAR: Denna används i översiktsplanen och finns tillgänglig som underlag i de digitala kartorna. Data som även visas på den myndighetsgemensamma sidan har inkluderats i Översiktsplanen för att samla alla förutsättningar på ett ställe för den kommunala översiktsplanen.

Värmekartering

MSB har tagit fram en värmekartering över Sverige. Värmekarteringen ger ett övergripande planeringsunderlag för att identifiera var höga temperaturer är vanliga inom ett län eller kommun. Planeringsunderlaget kan vara till hjälp för att analysera och utreda var klimatanpassningsåtgärder kan behöva genomföras, för att skydda mot höga temperaturer där behovet är som störst. Karttjänsten nås via www.msb.se/naturolyckor

KOMMUNENS SVAR: MSBs värmekartering släpptes efter att samrådshandlingen slutfördes och i samband med att samrådet påbörjades. Till granskningshandlingen kommer även MSBs värmekartering lyftas in som exempel på viktigt underlag.

Vägledning för arbete med naturolyckor

MSB har tagit fram två vägledningar för att kommuner ska kunna komplettera nationellt underlag med egna karteringar och kunskapsunderlag:

- Vägledning för översvämningskartering av vattendrag, MSB 631 (2014)
<https://rib.msb.se/filer/pdf/27432.pdf>
- Vägledning för skyfallskartering Tips för genomförande och exempel på användning, MSB1121 (2017)
<https://rib.msb.se/filer/pdf/28389.pdf>

KOMMUNENS SVAR: Översvämningsrisker har hanterats genom att en separat skyfallskartläggning och modell tagits fram för hela Strängnäs kommun. Kartläggningen innehåller modellscenarier för 100-årsregn, 200-årsregn, 500-årsregn samt ett scenario kallat "Gävleragnet" (vilket motsvarar de extrema mängder som drabbade Gävle för ett par år sedan). Respektive scenario baseras även på en klimatfaktor för att fungera i framtiden på längre sikt. Vidare har även kommunen tagit fram en modell och kartläggning över 5-årsregn samt modell för ledningsnätets kapacitet som inte publicerats publikt i dagsläget. Dessa modeller och kartläggningar kommer framöver uppdateras och revideras allt eftersom ny och förbättrad underlagsdata tas fram inom kommunen.

För alla naturrelaterade händelser bör kommunen redovisa hur den förväntade klimatförändringen påverkar sannolikhet för eller konsekvenser av extrema naturhändelser. I detta fall kan det också vara av intresse att belysa hur kommunen kan drabbas av storm, stora skogsbränder, värmebölja och andra typer av naturhändelser som inte alltid kan ges en geografisk placering.

Läs mer om naturolyckor på www.msb.se och den myndighetsgemensamma sidan www.klimatanpassning.se.

KOMMUNENS SVAR: Kommunen tar med sig förslagen på att inkludera ytterligare extrema naturhändelser till det fortsatta arbetet med strategisk planering och inkluderar ytterligare händelsetyper och underlag allt eftersom nytt regionalt och nationellt underlag utvecklas samt ytterligare risker identifierats. Risken med stora skogsbränder tas med till det separata arbetet med kommunens skogsbruksplan för att se om det går att hantera där mer i närtid.

Kommunala handlingsprogram

Varje kommun är skyldig att ha ett handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst enligt Lagen (2003:778) om skydd mot olyckor. Kommunens kommunala handlingsprogram och övriga arbete enligt lag om skydd mot olyckor kan vara ett viktigt underlag i arbetet med översiktsplaneringen.

Förändringar i lagen trädde ikraft 1 januari 2021 och nya föreskrifter om kommunala handlingsprogram har antagits. Läs mer på: <https://www.msb.se/sv/amnesomraden/skydd-mot-olyckor-och-farligaamnen/raddningstjanst-och-raddningsinsatser/forandringar-i-lagen-om-skydd-motolyckor-lsny-sida/foreskrifter-om-handlingsprogram/>

KOMMUNENS SVAR: *Noteras. Kommunen har i revideringen använt sig av framtaget material inom området som identifierar förebyggande arbeten samt identifierade risker. Detta arbete kommer även kommande år vidareutvecklas och fortsatt finnas med som viktigt underlag till framtida uppdateringar av översiktsplanen.*

Oljeolyckor till sjöss

I maj 2022 lanserade myndigheterna i Sveriges nationella samverkansgrupp för oljeskadeskydd (NSO) en uppdaterad handlingsplan för oljeskadeskydd som tydliggör de prioriterade åtgärderna i närtid samt hur förmågan mäts och följs upp. Handlingsplanen ska stödja ansvariga aktörer i sina prioriteringar och tydliggöra vad var och en behöver göra själv och tillsammans.

Myndigheterna i NSO har också tagit fram en kunskapsöversikt och kortfattad, överskådlig summering av den aktuella riskbilden för oljeutsläpp till sjöss i Sverige: Riskbild för oljeolyckor till sjöss : en kunskapsöversikt för Östersjön, Västerhavet och de stora sjöarna, MSB1643 (2020)

Handlingsplanen, rapporten och övrigt underlag om oljeskadeskydd finns på MSB:s webbsida: <https://www.msb.se/sv/amnesomraden/skydd-mot-olyckor-och-farligaamnen/cbrne/oljeskadeskydd>

KOMMUNENS SVAR: *Kommunen tackar för informationen och vidarebefodrar det internt till berörda inom förvaltningen och räddningstjänsten. I dagsläget har inte kommunen någon större hamnverksamhet eller rådighet över den godstrafik som går till sjöss, men bedöms vara en viktig del i det förebyggande arbete och beredskapsarbetet.*

Vindkraft och höga byggnadsverk

MSB har i uppdrag av regeringen att införa, förvalta och utveckla radiokommunikationssystemet RAKEL för skydd och säkerhet. För att vindkraftverk eller andra höga installationer inte ska bli ett hinder för radiokommunikationssystemet bör placeringen av exempelvis vindkraftverk på landsbygden och höga byggnader i tätorter ske i samråd med MSB:s verksamhet för Rakel och ledningssystem. Detta gäller konstruktioner högre än 20 meter utanför sammanhållen bebyggelse och högre än 45 meter inom sammanhållen bebyggelse.

I samband med samråd om förslag till placering av områden för vindkraft eller inför andra beslut rörande vindkraftverk och höga byggnadsverk bör samråd ske med MSB. Bifoga i samband med samrådet koordinater för vindkraftverkens placeringar för analyser av signalstråken.

KOMMUNENS SVAR: *Noteras. Till granskningshandlingen kompletteras avsnittet om vindkraftverk med ovan information.*

Krisberedskap

Kommunerna, länsstyrelserna och MSB arbetar tillsammans för att öka samhällets krisberedskap på lokal nivå.

Samtliga statliga myndigheter, kommuner och regioner ska göra en risk- och sårbarhetsanalys (RSA). För kommuner finns skyldigheten reglerad i lagen (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap. Regionala och kommunala risk- och sårbarhetsanalyser ska ha tagits fram under 2019 och kan vara ett viktigt underlag i arbetet med översiktsplaneringen.

Arbetet med att stärka samhällets funktionalitet och samhällsviktig verksamhet lägger grunden för samhällets försörjningsberedskap. Det är förmågan att upprätthålla kontinuitet och funktionalitet vid störningar, kriser och krig. Identifiering av samhällsviktiga verksamheter kan användas som underlag för att arbeta med säkerhetsfrågor i fysiskplanering.

I oktober 2020 tog MSB tillsammans med andra aktörer fram en förenklad och tydligare definition av samhällsviktig verksamhet. Den uppdaterade definitionen lyder:

“Med samhällsviktig verksamhet avses verksamhet, tjänst eller infrastruktur som upprätthåller eller säkerställer samhällsfunktioner som är nödvändiga för samhällets grundläggande behov, värden eller säkerhet.”

Läs mer om samhällsviktiga verksamheter på <https://www.msb.se/samhallsviktigverksamhet>

KOMMUNENS SVAR: *Noteras. Kommunen har påbörjat ett arbete med att lyfta kris och beredskapskunskapen inom samhällsbyggnadskontoret och utökat samarbetet med säkerhetsavdelningen inom kommunen. Översiktsplanen föreslår även att RSA kommande år ska breddas och där också studera risker kopplat till klimatförändringar och extremväder samt dess påverkan på befintlig bebyggelse och samhällsinfrastruktur. Arbetet pågår därmed för att vidareutveckla processen mer inom kommunen för krisberedskap utanför översiktsplanen i det större förvaltningsövergripande arbetet.*

Vägledning för totalförsvarets intressen i samhällsplaneringen

MSB har med stöd av Länsstyrelsen i Västra Götaland, Försvarsmakten samt Boverket tagit fram en vägledning för totalförsvarets intressen i samhällsplaneringen.

Vägledningen riktar sig till de aktörer som genom att ta fram planeringsunderlag, planer eller fattar beslut ska bevaka totalförsvarets intressen i samhällsplaneringen. Vägledningens fokus är totalförsvarets civila intressen i fysisk planering. Texten riktar sig till samhällsplanerare och beredskapssamordnare med målet att stärka kunskapen om beredskapsfrågorna inom samhällsplaneringen genom tydligare och bättre processer för detta.

Totalförsvarets intressen i samhällsplaneringen, MSB1646 (2021)

<https://www.msb.se/sv/amnesomraden/skydd-mot-olyckor-och-farligaamnen/samhallsplanering/totalforsvarets-intressen-i-samhallsplanering/>

KOMMUNENS SVAR: *Noteras. Kommunen har använt skriften i översiktsplanen och framtagandet av avsnittet ”totalförsvaret” i del två samt även fått godkännande från MSB att använda en figur över särskilda framkomlighetsbehov (se figur 48, sidan 202 i del 2).*

Totalförsvarets civila delar

Totalförsvaret och samhällets robusthet är viktiga frågor att belysa i översiktsplaner. Samhällets beredskap bör framgå i översiktsplanen i den mån den fysiska planeringen berörs, exempelvis vad gäller reservvattentäkter och viktig infrastruktur i övrigt.

Kommunens tillgång till befintliga skyddsrum är en sådan fråga som ska belysas i översiktsplanen, de är också ett allmänt intresse enligt 2 kap PBL. Skyddsrummen kan påverkas av ianspråktagande av mark i närheten. En karta över landets skyddsrum finns på

https://gisapp.msb.se/apps/kartportal/enkel-karta_skyddsrum/

KOMMUNENS SVAR: *Noteras. Kommunen har lyft totalförsvaret (civila och militära delarna) i Översiktsplanens delavsnitt ”totalförsvaret” för att belysa vikten av ett robust samhälle, som är viktiga utgångspunkter i all samhällsplanering och samhällsutveckling. Det pågår ett arbete inom kommunen med att möjliggöra för reservvattentäkt som förhoppningsvis avslutas närmsta åren. Övriga viktig väginfrastruktur som kommunen bedömer viktig pekas även ut i avsnittet där framkomlighet är extra viktigt att beakta.*

När det gäller skyddsrum har kommunen förberett skrivningar och lyft behov av skyddsrum för det civila försvaret, speciellt som en utgångspunkt att beakta i kommande större stadsdelar som planeras inom kommunen. Till antagandehandlingen kommer kommunen komplettera avsnittet om totalförsvaret med karta över vart befintliga skyddsrum finns enligt ovan synpunkt.

Kommunen och länsstyrelsen är ansvarig för totalförsvarets civila delar på lokal och regional nivå. Länsstyrelsen bör stötta kommunen i bedömning av vilka mark och vattenområden som är av intresse för Totalförsvarets civila delar på regional nivå och som är viktiga att beakta i den översiktliga planeringen. Med detta avses bland annat stöd i tolkningen av vilka mark och vattenområden som avses i 3 kap 9 § första stycket MB inom länet.

MSB arbetar kontinuerligt med att identifiera mark eller vattenområden som kan vara av riksintresse för totalförsvarets civila delar. Ytterligare information om MSBs arbete med riksintressen för totalförsvarets civila delar finns på

<https://www.msb.se/sv/arnesomraden/skydd-mot-olyckor-och-farligaamnen/samhallsplanering/riksintresse/>

Miljöbedömning

Risken för allvarliga olyckor, inklusive sådana som orsakas av klimatförändringar, ska beaktas i miljöbedömningsprocessen. Miljöbedömningsförordningen förtydligar att för planer och program ska riskerna för människors hälsa eller för miljön till följd av allvarliga olyckor beaktas vid en undersökning och bedömning av betydande miljöpåverkan (5 §). En strategisk miljöbedömning ska dessutom ta hänsyn till andra relevanta planer och program. Av särskild relevans för riskfrågor är bland annat:

- Regionala och kommunala risk- och sårbarhetsanalyser
- Klimat- och sårbarhetsanalyser och handlingsplaner
- Kommunens handlingsprogram enligt LSO
- Riskhanteringsplaner enligt förordning (2009:956) om översvänningsrisker

En miljöbedömning bör beakta samtliga risker som rör allvarliga olyckor och människors hälsa eller miljön.

KOMMUNENS SVAR: *Noteras. Kommunens strategiska planering utifrån ifrån ovan planer och program som är tillgängliga vid framtagandet av översiktsplanen och kommer även finnas tillgängliga som viktigt underlag till framtida översyn av kommunens fördjupade översiktsplaner (FÖP) och framtida ytterligare revideringar av översiktsplanen.*

7. Statens geotekniska institut (SGI)

Statens geotekniska institut (SGI) har från Länsstyrelsen i Södermanlands län erhållit rubricerad översiktsplan med begäran om yttrande. SGI:s yttrande avser geotekniska säkerhetsfrågor såsom ras, skred, erosion och geotekniska frågeställningar kopplade till översvämning. Grundläggnings- och miljötekniska frågor, såsom hantering av radon, ingår således inte.

Underlag:

1. Översiktsplan 2040 (Del 1 - planförslag)
2. Översiktsplan 2040 (Del 2 - planförutsättningar)
3. Hållbarhetsbedömning med MKB för strategisk miljöbedömning, 2023-02-24

SGI:s synpunkter

De geotekniska förhållandena i kommunen varierar. Det finns lokalt områden med sämre geotekniska förhållanden som kan påverka lämplig markanvändning inom föreslagna utbyggnadsområden.

Risker för ras och skred beskrivs i kapitlet ”ras och skred” [2]. I ÖP redovisas också kartutsnitt med områden med förutsättningar för ras och skred. Risker för erosion beskrivs i kapitlet ”erosionsrisker” [2]. I ÖP redovisas också kartutsnitt med områden med förutsättningar för erosion.

SGI ser positivt på att planen presenterar en tydlig strategi för hur risker för ras, skred och erosion ska hanteras i detaljplanering och bygglov.

KOMMUNENS SVAR: *Kommunen tackar för feedbacken på avsnitten om ras, skred och erosion som säkerställer att vi hanterat frågan på ett tydligt och rätt sätt.*

8. Sjöfartsverket

Sjöfartsverket har ansvar för tillgänglighet, framkomlighet och säkerhet i svenska farleder och farvatten. Verksamheten bedrivs med inriktning huvudsakligen på handelssjöfarten. Fritidsbåtstrafikens, fiskets och marinens intressen ska beaktas. Sjöfartsverket arbetar dessutom för hög transportkvalitet, god miljö, regional utveckling och ett jämställt transportsystem. I Sjöfartsverkets uppdrag ingår att bevaka sjöfartens transportleder och hamnterminaler inklusive dess anslutningar till landbaserad infrastruktur.

Yttrande

Sjöfartsverket har tagit del av rubricerat samrådsunderlag och har inget att erinra, men ser gärna att sjöfart inkluderas i inledningen av kapitlet ”Transportinfrastruktur”, då farleder är en del av infrastrukturen och sjöfarten har kapacitet för både person- och godstrafik.

KOMMUNENS SVAR: *Noteras. Sjöfart finns redan med i delavsnittet ”transportinfrastruktur” som en del. Till antagandet ses avsnittet över om det går att förtydliga på något sätt inledningsvis.*

Mälaren är även klassad som inre vattenväg (IVV) och ses som ett högtintressant område i arbetet som följer av regeringens nationella godstransportstrategi, som angivit att mer gods ska flyttas från väg till järnväg och sjöfart. Här kan kommunen i sin översiktsplanering beakta möjligheten att bidra till detta genom att behålla kajer för att skapa eller bevara möjlighet att bedriva både godstransporter och kollektivtrafik på vatten. Även omlastningsplatser och infrastruktur på land för gods och persontrafik behövs för uppnå syftet.

KOMMUNENS SVAR: *Noteras. Kommunen har redan i samrådsversionen av Översiktsplanen försökt lyfta godstransporter till sjöss och vikten att behålla kajer. En viktig del är Gorsinge Hamn (punkt 14) som lyfts i delavsnittet ”hamn och båtliv” tillsammans med övriga intressanta platser och infrastruktur för hamnar och båtlivet som även inkluderar godstransporter till sjöss. Till granskningshandlingen förtydligas delavsnittet ”hamn och båtliv” med att även lyfta upp godstransporter till sjöss lite mer mot i nuvarande skrivning.*

I den prioritetsordning av de olika trafikslagen som presenteras, saknas sjöfarten helt

Synpunkter Översiktsplanen inkluderar en kartbild, där farled 901 och 902 nämns i samband med riksintresse sjöfart. Dessa två farleder passerar mer eller minder längs kommungränsen. Samma kartbild visar även några mindre farleder. Även om dessa farleder inte är av riksintresse, så är de av avgörande betydelse för Strängnäs som kust- och skärgårdskommun och bör synliggöras (se nedan exempelbild).

Farleder inom Strängnäs kommun som saknas i kommunens farledsbeskrivning.

- Allmän farled 931 till/från Strängnäs, syd om Selaön
- Allmän farled 932 till/från Mariefred
- Allmän farled 933 till/från Strängnäs, väst om Tosterön, Strängnäsfjärden

Sjöfartsverket ser annars positivt på med vilken grundlighet som kommunens hamn och båtliv presenteras och där konkreta åtgärdsförslag för framtida utveckling presenteras.

KOMMUNENS SVAR: *Att inkludera sjötrafik i kommunens prioritetsordning av de olika trafikslagen är ett intressant förslag, men bedöms inte passa i dagsläget, detta för att denna enbart används till kommunens egna trafikplanering och strategiska inriktning för vilken trafik som ska prioriteras på kommunens vägnät.*

Till kommande granskningshandling av översiktsplanen kompletteras handlingen med de farleder som saknas och lyfts ovan.

9. Skogsstyrelsen

Skogsstyrelsen är tillsynsmyndighet, enligt skogsvårdslagen och delar av miljöbalken, gällande skogliga åtgärder på skogsmark (mark som lyder under skogsvårdslagen). Vidare ingår bland Skogsstyrelsens uppgifter att medverka i frågor om samhällsplanering för en hållbar utveckling och hushållning med naturresurser.

Vid planering av exploateringar är det värdefullt att undvika att bort värdefulla träd som fyller en funktion för både människor och djur. Det kan vara gamla träd, bärande träd som fågelbär, rönn, fruktträd eller ädla lövträd som ek, lind, hassel, alm och ask. Dessa träd främjar den biologiska mångfalden i landskapet. Sälgen är allra viktigast att bevara eftersom den ger mat till insekter och fåglar allra först på våren.

Viktigt att tänka på vid exploatering är hur man gör med den tätortsnära eller med *närskogen*, alltså den skog som ligger närmast bebyggelse, som är mest tillgänglig för människor att vistas i regelbundet. Närskogen kan till exempel ligga i anslutning till: skolor, förskolor, vårdinstitutioner, friluftsanläggningar, turistattraktioner, tätorter, småorter och fritidshusområden.

Lokala förutsättningar bestämmer närskogens geografiska utsträckning. Det kan variera, men 200 till 300 meter in i skogen kan användas som riktmärke. Detta avstånd ger möjlighet till en upplevelse av att kunna gå in i skogen och få avskildhet. Så långt in i skogen dominerar skogskänslan över närheten till bebyggelse. Skogen har stor betydelse för människors livsmiljö, lekmiljö och naturvistelse.

Vi ser hur konkurrensen om markanvändningen ökar. Vindkraftsparker och solcellsparker blir fler och kräver stora ytor mark, vilket i sin tur skapar behov av ansvarsfull och smart planering.

Skogsbruket är en viktig areell näring, en inte obetydlig sådan i Strängnäs kommun. Möjligen kan man lyfte detta mer. Skogen är förutom en kolsänka även försörjning för människor i kommunen.

Länk till kunskap om skogsbruk, mark och vatten här: <https://www.skogsstyrelsen.se/globalassets/mer-omskog/skogsskotselserien/skogsskotsel-serien-13-skogsbruk-mark-och--vatten.pdf>

KOMMUNENS SVAR: Kommunen arbetar parallellt med samrådet för Översiktsplanen att kartlägga den gröna infrastruktur i kommunen, som kommer resultatet i en kartläggning över den kommunala gröna infrastrukturen där även skogs- och grönområden inkluderas. Kartläggningen kommer studera tätortsnära grönska såväl som en mer generell kommunövergripande nivå för att lyfta den gröna infrastrukturen ytterligare. Till framtida arbete med att uppdatera grönska tas förslaget på riktlinje kring närskog med. Vidare kommer granskningshandlingen tydligare lyfta skogsbruket som ett nationellt intresse, utöver jordbruksmark.

10. Luftfartsverket (LFV)

I översiktsplanen nämns ingenting om flyghinder för den civila luftfarten, endast Försvarmaktens regler nämns. Vad som gäller avseende civil luftfart bör nämnas i alla översiktsplaner för att säkerställa att LFV och Försvarmakten remitteras i dessa ärenden. **LFV vill påminna Strängnäs kommun om att följande gäller för civil luftfart:**

Alla byggnadsobjekt oavsett typ som master, torn, pyloner, skyltar, konstverk, byggnader etc. som är högre än 20 meter över mark eller vattenytan ska remitteras till LFV. Detta gäller oavsett position på svenskt territorium. Befinner sig objektet till havs eller i insjö ska även Kustbevakningen i Karlskrona remitteras.

Observera att som en konsekvens av ovanstående ska även alla vindkraftverk som är högre än 20 meter över

mark eller vattenyta, oberoende av position, remitteras till LFV. Detta gäller överallt, även inom områden speciellt utpekade för vindkraft.

KOMMUNENS SVAR: Granskningshandlingen kompletteras med ovan medskick kring den civila luftfarten samt ärenden som ska remitteras till LFV.

När ni remitterar ärenden för CNS-analys vill LFV att ni använder vår elektroniska blankett. Blanketten finns att ladda ner på: <https://lfv.se/tjanster/flygplatstjanster/cns-analys> under länken märkt ”blankett för CNS-analys”. Skicka ifylld blankett till lfvcentralregistratur@lfv.se. Korrekt ifylld blankett säkerställer att vi får all information vi behöver i ärendena och slipper efterfråga information.

Detta yttrande gäller på utfärdandedatum. LFV förbehåller sig rätten att revidera yttrandet vid ny prövning om regelverk gällande störningar på CNS-utrustning förändras, eller om ny CNS-utrustning etableras i hindrets närhet.

Med CNS-utrustning menas utrustning för kommunikation, navigation och övervakning (Communication, Navigation, Surveillance). Analysen grundar sig på Svensk Standard 447 10 12 utgåva 1:1991 ”Skyddsavstånd för luftfartsradiosystem mot aktiva och passiva störningar för elektrisk kraftöverföring och tågdrift”, Standardiseringskommissionen i Sverige, samt på ICAO DOC 015.

VIKTIGT: I vårt remissvar har LFV inte analyserat konsekvenser för flygvägar till och från flygplatser, samt om CNS-utrustning ägd av flygplats kan riskera att bli påverkad. Berörda flygplatser skall därför alltid tillfrågas som sakägare om byggnadsverk över 20 meter ingår i planer, eller om flygplatserna av annan anledning misstänks kunna bli påverkade av en etablering. Med berörd flygplats avses att etableringen hamnar inom flygplatsens MSA-yta ca 60 km ut från flygplatsen. MSA är den hinderyta som är störst och står för ”Minimum Sector Altitude”.

KOMMUNENS SVAR: Granskningshandlingen kompletteras med ovan information om när berörda flygplatser ska tillfrågas kopplat till dess MSA-yta samt karta över MSA-områden i kommunen.

LFV erbjuder produkten Flyghinderanalys, där vi utför kontroll av flygvägar, luftrum och all tänkbar radioutrustning för luftfarten. För mer information, se www.lfv.se/flyghinderanalys.

INFORMATION OM SEKRETESS FÖR SÄKERHETSÅTGÄRDER FÖR DEN CIVILA LUFTFARTEN

Enligt 18 kap. 8 § p 5 offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) (OSL) gäller sekretess för uppgift som lämnar eller kan bidra till upplysning om säkerhets- eller bevakningsåtgärd, om det kan antas att syftet med åtgärden motverkas om uppgiften röjs och åtgärden avser den civila luftfarten.

Luftfartsverkets remissvar kan innehålla information om säkerhetsåtgärder för den civila luftfarten som skulle kunna medföra skada om dessa uppgifter skulle röjas för obehöriga personer. Vi ber er därför ha detta i åtanke när ni hanterar Luftfartsverkets remissvar.

Uppgifter som i regel omfattas av sekretess är uppgifter om var kommunikationsutrustning, navigationsutrustning eller radar- och övervakningsutrustning är belägen (geografisk position), bevakningsåtgärder för sådana anläggningar (information om tillträdeskontroller, avgränsningar och liknande) eller information om hur en anläggning fungerar eller används och teknisk information om anläggningen (uppgifter om konsekvenser för den civila eller militära luftfarten).

11. Post- och telestyrelsen (PTS)

PTS har av Länsstyrelsen i Södermanlands län ombetts att inkomma med synpunkter på översiktsplan för Strängnäs kommun.

PTS är central förvaltningsmyndighet med ett samlat ansvar – sektorsansvar – inom områdena post och elektronisk kommunikation. Inom ramen för detta arbete skall PTS bland annat:

- främja tillgången till säkra och effektiva elektroniska kommunikationer enligt de mål som anges i lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation
- verka för robusta elektroniska kommunikationer och minska risken för störningar, inbegripet att upphandla förstärkningsåtgärder, samt verka för ökad krishanteringsförmåga
- verka för att tillgodose totalförsvarets behov av post- och elektronisk kommunikation under höjd beredskap, och stärka samhällets beredskap mot allvarliga störningar i näten för elektronisk kommunikation i fred

Regeringen presenterade i oktober 2011 sin digitala agenda för Sverige. Det övergripande målet i agendan är att Sverige ska vara bäst i världen på att utnyttja digitaliseringens möjligheter. År 2016 presenterade regeringen en ny bredbandsstrategi ”Sverige helt uppkopplat 2025” där det kortsiktiga målet är att 95 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till minst 100 Mbit/s år 2020. På längre sikt är målen att 98 procent av alla hushåll och företag i hela Sverige bör ha tillgång till minst 1 Gbit/s senast år 2025 samt att det bör finnas tillgång till stabila mobila tjänster av god kvalitet där människor normalt befinner sig senast år 2023.

En robust och välutbyggd it-infrastruktur är viktig för att trygga välfärden. It är en central infrastruktur som ligger till grund för många andra områden. En väl fungerande och utbyggd it-infrastruktur ger goda förutsättningar för bland annat näringslivsutveckling, sysselsättning, forskning och innovationer, vård och omsorg, miljö och klimat, utbildning och kompetensförsörjning samt social delaktighet. Av denna anledning anser vi även att it-infrastrukturen måste in i samhällsplaneringsprocessen på regionnivå samt i alla kommuner. Om inte itinfrastruktur beaktas i samhällsplaneringen finns risken att de tjänster som är beroende av infrastrukturen inte når ut till användarna. Lagändringen i Plan och bygglagen (PBL) från maj 2011, stärker även detta.

KOMMUNENS SVAR: *Noteras. Kommunens bedömning är att IT-infrastruktur hanteras genom avsnittet ”Digital infrastruktur”.*

PTS har inte tillgång till detaljinformation om hur operatörer och andra ledningsägare utformar sina nät utan hänvisar till de operatörer och ledningsägare som blir berörda inom aktuellt område för ytterligare information.

I detta fall kan det vara lämpligt att kontakta nationella bredbandsaktörer samt aktuella regionala och lokala bredbandsaktörer. Kommunen bör ha en förteckning över vilka befintliga ledningsägare som blir berörda eller liknande funktion. Exempelvis bredbandskoordinatorer bör ha information om potentiella ledningsägare gällande elektroniska kommunikationer.

KOMMUNENS SVAR: *Noteras. Aktuella aktörer för bredband bedöms ha funnits med i inbjudan, samt kommer även bjudas in löpande försättningsvis där allt eftersom nya aktörer etablerar sig eller blir kända kommer bjudas in att yttra sig i olika strategiska planer.*

Sedan december 2010 finns ett system för begäran om ledningsanvisning, ”ledningskollen.se”. För att identifiera vilka som är berörda ledningsägare kan en förfrågan skickas via <https://www.ledningskollen.se/>

KOMMUNENS SVAR: *Noteras och tas med till det fortsatta arbetet och planeringen.*

PTS har i tidigare skrivelse (med hemlig bilaga 2012-01-23 dnr: 03-16005) till respektive länsstyrelse lämnat uppgifter om teleanläggningar som är att anse som riksintressen i enlighet 3 kap 8 § miljöbalken och 2 § p. 9 förordningen (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden m.m.

Om planen innebär uppförande av vindkraftverk, kan dessa i vissa fall påverka mottagningen av radiosignaler på ett negativt sätt, speciellt gäller detta för radiolänkförbindelser. PTS rekommenderar därför att ett samrådsförfarande genomförs mellan vindkraftsbolag och de radiolänkoperatörer som blir berörda av vindkrafts-etableringen för respektive område för att minimera störningsriskerna. Inför ett sådant samråd kan PTS bidra med information om vilka de berörda radiolänkoperatörerna är.

KOMMUNENS SVAR: Granskningshandlingen kompletteras med ovan information under riktlinjerna för vindkraft.

PTS har inga ytterligare synpunkter.

12. Energimyndigheten

Energimyndigheten ser positivt på hur översiktsplanen på ett tydligt sätt beskriver effektproblematik som ett hinder för näringslivsutveckling i kommunen. Det är även positivt att översiktsplanen tar sikte på att utreda och identifiera områden för solkraft och vindkraft för att möjliggöra en ökning av elproduktionen inom kommunen. Det regionala samarbetet kring att öka kraftförsörjningen är också värdefullt och Energimyndigheten bedömer att regionalt samarbete kring planering är viktigt för att möjliggöra elektrifiering i den omfattning som kommer ske fram till 2040-talet.

KOMMUNENS SVAR: Noteras. Kommunen tackar för den positiva återkoppling och bedömningen för området i översiktsplanen.

13. Svenska kraftnät

Svenska kraftnät har tagit del av handlingarna för rubricerat ärende och har följande synpunkter:

Nuläge

I Strängnäs kommun har Svenska kraftnät två 400 kV-ledningar tillhörande transmissionsnätet för el. En av ledningarna (CL3 S5) går mellan Hamra (i Enköpings kommun) och station Åker (Strängnäs kommun). Den andra ledningen (CL3 S7) går mellan station Åker (Vattenfall Eldistribution AB:s fastighet där Svenska kraftnät äger 400 kV-delen i stationen) och station Hedenlunda (Flens kommun).

KOMMUNENS SVAR: Justeras till granskningshandlingen att det är två 400 kV-ledningar och inte en som det nu kan tolkas i samrådsredogörelsen.

Transmissionsnätets mark och vattenanspråk utreds för riksintresseanspråk inom totalförsvarets civila del enligt 3 kap. 9 § Miljöbalken (MB) (1998:808) av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Transmissionsnätets verksamhet med dess tillhörande mark- och vattenanspråk är även ett allmänt intresse enligt 2 kap. Plan och bygglag (2010:900) och 3 kap 8-9 §§ (MB) eftersom elförsörjningen är en grundförutsättning för att samhället ska fungera i fred, kris och krig. Detta innefattar även transmissionsnätet i Strängnäs kommun.

KOMMUNENS SVAR: Noteras. Till granskningshandlingen lyfts detta upp som information så det finns med framöver när översiktsplanen antagits om det blir utpekade riksintresseområden.

Ärendespecifik information

Svenska kraftnäts befintliga ledningar behöver förnyas innan den tekniska livslängden uppnås. Förnyelsen innebär att två nya 400 kV-ledningar byggs, troligtvis i samma sträckningar som de gamla ledningarna står idag. Enligt preliminär tidplan beräknas utredningar påbörjas 2029 och vara klara 2031. Ledningsförnyelserna startar då upp i två olika projekt med tillståndsprcesser och samråd innan sträckningar kan bestämmas. Enligt preliminär tidplan är nya ledningar på plats 2041.

Utöver förnyelsen av befintliga ledningar planerar Svenska kraftnät sedan en tid tillbaka att förstärka transmissionsnätet med en ny station bredvid befintlig station Åker. Enligt preliminär tidplan beräknas ny station vara på plats 2027 (två stationer bredvid varandra på Vattenfall Eldistribution AB fastighet).

KOMMUNENS SVAR: *Noteras. Detta kompletteras i avsnittet i Översiktsplanen så att handlingen ställer sig positiv till en sådan etablering.*

Planen anger: ”I Nätutvecklingsplan 2016–2025 från Svenska Kraftnät finns beslut om reinvestering av kraftledningen i form av stolphöjning. Här kommer kommunen undersöka med Svenska Kraftnät möjligheterna till att höja kapaciteten och därmed ett ökat uttag från kraftledningen och stamnätet.” Svenska kraftnät vill informera om att Nätutvecklingsplan 2016–2025 är uppdaterat till Systemutvecklingsplan 2022-2031 som är ett nyare dokument. Detta dokument finns publicerat på vår webbplats: Systemutvecklingsplan | Svenska kraftnät (svk.se).

KOMMUNENS SVAR: *Noteras. Justeras i avsnittet till granskningshandling med hänvisning till den senaste systemutvecklingsplanen.*

Det är positivt att kommunen verkar för att kraftförsörjningen förbättras i och till länet. Ökade uttag upp till 300 MW möjliggörs genom regionnätsägaren. Eftersom regionnätsägaren sannolikt behöver ansöka om ökade uttagsabonnemang mot transmissionsnätet är det viktigt att Svenska kraftnät ges möjligheter att förstärka transmissionsnätledningarna CL3 S5 och CL3 S7 samt bygga ut och förnya station Åker för att kunna tillgodose ökade uttag. Det är viktigt att tillräckligt utrymme behålls längs dessa ledningar och stationen Åker.

KOMMUNENS SVAR: *Noteras och tas med till det fortsatta arbete. Kommunen ser inga hinder i den förslagna inriktningen för denna utveckling.*

I planen används begreppet strålning i samband med resonemang om kraftledningar: ”Strålningens styrka och därmed risken för negativa hälsoeffekter minskar snabbt med avstånd från källan”. Svenska kraftnät vill uppmärksamma om att begreppet strålning inte brukar användas i samband med de låga frekvenser som finns i kraftledningar eftersom fotonenergin är så svag att fälten helt saknar de egenskaper man förknippar med ordet stålning. Strålning används oftast när fotonenergin är så pass hög att det resulterar i ett synligt ljus. Exempel på detta är gamma- och röntgenstrålning.

KOMMUNENS SVAR: *Noteras. Avsnittet om elektromagnetiska fält utgår och vävs istället in i avsnittet om energi med ställningstaganden där i stället, samt att begreppsvalen ses över för avsnittet. 0*

I kartmaterialet tillhörande planen finns kraftledningar utmärkta men det saknas en teckenförklaring som tydliggör vilka ledningar som tillhör transmissionsnätet. Vi anser att det är av stor vikt att 400 kV-ledningarna pekats ut. Svenska kraftnät önskar därför att det i översiktsplanen tydligt framgår vilka av ledningarna som tillhör transmissionsnätet.

KOMMUNENS SVAR: *Detta bedöms finnas med i samrådshandlingen kommer förtydligas till granskningshandlingen så det tydligare framgår.*

Allmän information

Svenska kraftnät har nätkoncession och ledningsrätt för kraftledningarna som är av betydelse för rikets elförsörjning. Ledningsrätt innebär att åtgärd/verksamhet, inte får vidtas på fastighet som belastas av ledningsrätt.

Samråd ska hållas med Svenska kraftnät när åtgärder planeras inom 250 meter från transmissionsnätledningarna och stationer. Mer information om hur samråd med Svenska kraftnät går till finns på vår webbplats: <https://www.svk.se/utveckling-av-kraftsystemet/vid-samhallsplanering/>

KOMMUNENS SVAR: *Kompletteras som inforuta till granskningshandlingen.*

Ur ett elsäkerhetsperspektiv regleras avståndet mellan kraftledningar och olika verksamheter i Elsäkerhetsverkets föreskrifter av ELSÄK-FS 2022:1. Föreskrifterna reglerar bland annat byggnation och vissa typer av verksamheter på upp till 100 meters avstånd från kraftledningar. Exempel på detta är verksamhet med brandfarliga och explosiva varor, upplag, parkeringsplatser, busshållplatser med mera. Svenska kraftnät önskar att kommunen tar motsvarande hänsyn vid planering av ny bebyggelse invid befintliga och planerade transmissionsledningar som Svenska kraftnät gör vid byggnation av nya ledningar. Som utgångspunkt vid planering bör ny bostad-, skol- och förskole bebyggelse inte placeras närmare än 130 meter från en 400 kV-ledning. Schablonavstånden på 130 meter gäller för de områden där det passerar endast en ledning.

Schablonavståndet är baserat på ett årsmedelströmvärde och är att anse som en rekommendation till beslutande myndighet. För avstånd utifrån en eller flera parallellgående ledningars faktiska årsmedelströmvärde krävs en magnetfältsberäkning. Svenska kraftnät utför beräkningar för sina egna ledningar.

KOMMUNENS SVAR: *Kompletteras till granskningshandlingen med hänvisningar till föreskrifter och ovan avstånd.*

Svenska kraftnät vill informera om att invid och under en kraftledning finns det risk för steg- och beröringsspänningar i marken. Det finns också elsäkerhetsrisker med att anlägga en metallisk konstruktion, t.ex. elstängsel och vindskydd med plåttak, i närheten av kraftledningar. Byggnader i närheten av transmissionsnätet för el kan behöva jordas exempelvis om väggar och tak är av plåt. Om jordning är aktuellt eller om du har andra frågor rörande ärendet, vänligen kontakta oss för ytterligare information.

KOMMUNENS SVAR: *Noteras och tas med till det fortsatta planeringsarbetet och framtida projekt.*

Magnetfält

Svenska kraftnät följer myndigheternas rekommendationer. Allmänhetens exponering för magnetfält regleras genom Strålskyddslagen och Miljöbalken. Svenska kraftnät beaktar magnetfält genom att utforma ledningar så att referensvärdet för allmänhetens exponering (SSMFS 2008:18) inte överskrids invid ledningarna.

Dessutom planeras nya ledningar för att minska exponering i bostäder, grundskolor och förskolor. Mer information om Svenska kraftnät och magnetfält finns på vår webbplats: www.svk.se

Mer information finns även på Strålsäkerhetsmyndighetens hemsida, www.ssm.se. Där finns bland annat

en broschyr om magnetfält och hälsorisker: <https://www.stralsakerhetsmyndigheten.se/publikationer/informationsmaterial/magnetfalt-och-halsorisker/>

Jordning

Anmälan jordning

Information angående jordning och felströmmar

Svenska transmissionsnätet är en samhällsviktig infrastruktur och störningar kan ge omfattande konsekvenser på det övriga samhället. Svenska kraftnät värnar om säkerheten för de människor som lever, bor eller verkar vid våra anläggningar. Vårt mål är att det vid Svenska kraftnäts anläggningar inte ska ske några olycksfall orsakade av el.

Svenska kraftnät kräver att en anmälan ska göras vid vissa förändringar inom 500 meter från våra anläggningar. Detta gäller exempelvis korsning av Svenska kraftnäts ledning, parallellgående ledning, uppförande av solceller, gatubelysning, sopsugar, VVS eller andra elektrifierade saker i närheten av Svenska kraftnäts anläggningar.

Anmälan görs via Svenska kraftnäts webbplats. Länk till webbformulär: Anmäl ändring i kringliggande anläggning | Svenska kraftnät (svk.se)

KOMMUNENS SVAR: *Granskningshandlingen kompletteras med ovan information på lämpligt ställe i handlingen.*

Hänsyn vid planering som påverkar elnätetsstruktur

Etablering av storskalig elintensiv verksamhet ställer krav på elnätetsstrukturen i regionen. Det elnät som behövs för att tillgodose behovet av el tas ofta för givet. I många områden i Sverige utnyttjas transmissionsnätet redan idag fullt ut stora delar av året. Därför kan det behövas investeringar för att möjliggöra ytterligare uttag av el från transmissionsnätet. Ledtiderna för att få till stånd nya kraftledningar är cirka 10 år, beroende på bland annat tillståndsprocesser kan det ta upp till 15 år innan en ny transmissionsledning är i drift. Stora elintensiva industri- eller infrastrukturetableringar måste således alltid föregås av noggrann planering och samverkan med områdets berörda elnätsägare. Det är regionnätsägaren som gör en initial bedömning av om verksamheten är så pass stor och elintensiv att det krävs förstärkningar på transmissionsnätsnivå. Efter den initiala bedömningen har regionnätsägaren och Svenska kraftnät en dialog om hur det önskade uttaget mest effektivt ska tillgodoses. Normalt behöver Svenska kraftnät alltid involveras vid etablering av verksamheter som förbrukar mer än 100 MW.

KOMMUNENS SVAR: *Noteras. Granskningshandlingen kompletteras med text om ledtiderna för tillståndsprocesser och behovet av dialog i tidigt skede vid etableringar av verksamheter som förbrukar större andel el.*

Elberedskap

Elförsörjningen är ett prioriterat område för totalförsvaret, vilket medför att såväl transmissionsnät som region- och lokalnät utgör essentiella delar av totalförsvaret. Svenska kraftnäts beredskapsarbete riktar sig till att bidra till Försvarmaktens förmåga, men även till att säkerställa elförsörjningen i det civila samhället. Som elberedskapsmyndighet verkar Svenska kraftnät för att hela den svenska elförsörjningen har beredskap för händelser som krig, terrorhandlingar och jordbävningar.

Vi vill också informera om att förändringar av elnätetsstrukturen i regionen kan vara anmälningspliktigt enligt elberedskapslagen. Svenska kraftnäts elberedskapsföreskrift (SvKFS 2013:2) anger såväl vilka anläggningar som vilka typer av förändringar som omfattas av anmälningsskyldigheten. Den planerade förändringen ska i ett så tidigt skede som möjligt anmälas till Svenska kraftnät för att Svenska kraftnät i egenskap av elberedskapsmyndighet ska kunna vidta de åtgärder som krävs för att säkerställa en robust elförsörjning i

Sverige. Föreskriften och blankett för anmälan om förändring i elförsörjningen finns att hämta på Svenska kraftnäts webbplats, <https://www.svk.se/aktorsportalen/elberedskap/anmala-forandringstoring/>

Här finns även ett förtydligande dokument, Frågor och svar om Elberedskapsföreskriften.

Ytterligare information om lagar, föreskrifter, förordningar och vägledning kopplade till för elberedskapsverksamheten återfinns på vår webbplats, <https://www.svk.se/sakerhet-och-hallbarhet/elberedskap/regelverk-elberedskapsverksamheten/>

KOMMUNENS SVAR: *Noteras och tas med till arbetet med totalförsvarsfrågor inom kommunen och fortsatta arbetet.*

Svenska kraftnäts anläggningsobjekt finns att hämta via Geodataportalen, www.geodata.se, som WMS eller som en shape-fil. Informationen innehåller den geografiska positionen för Svenska kraftnäts ledningar, stolpar, stationer och stationsområden. Utöver den geografiska positionen finns uppgifter om förläggningssätt (luftledning, kabel etc.) och spänningsnivå för våra ledningar. Vid produktion av kartor där Svenska kraftnäts geografiska anläggningsinformation används ska följande copyrighttext framgå: ”© Affärsverket svenska kraftnät”.

Ytterligare information rörande samhällsplanering i närheten av våra anläggningar återfinns i skrifterna ***Elnät i fysisk planering, Samhällsplanering vid Svenska kraftnäts stamnätsanläggningar.***

KOMMUNENS SVAR: *Noteras.*

För övergripande information rörande Svenska kraftnäts framtida planer för stamnätet för el hänvisar vi till ***Systemutvecklingsplan 2022-2031***. Dessa dokument finns publicerade på vår webbplats, www.svk.se

Information angående samråd och remisser till Svenska kraftnät

Svenska kraftnät önskar att ni vid remittering av kommande ärenden sänder fullständigt material till oss. Vi ser gärna att relevant lägesbunden data i form av shape- eller dwg-filer skickas till oss med information om vilket koordinatsystem de är skapade i. Exempel på detta kan vara detaljplanegränser och utredningskorridorer. Samråd skickas till: registrator@svk.se alternativt till: Svenska kraftnät, Box 1200 172 24 Sundbyberg

KOMMUNENS SVAR: *Noteras och tas med till kommande interna hantering och planering inför samråd och remisser.*

14. Statens fastighetsverk (SFV)

SFV:s uppdrag och fastigheter SFV är en myndighet som förvaltar vissa delar av statens fasta egendom. SFV:s uppdrag beskrivs i myndighetens instruktion och årligt regleringsbrev. De fastigheter SFV ska förvalta är de som staten långsiktigt behöver för speciella ändamål, fastigheter som är av stort kulturhistoriskt värde för vilka staten har ett särskilt ansvar, fastigheter som under århundraden har tillhört kronan eller har donerats till staten.

SFV har ett långsiktigt förvaltningsperspektiv och många av SFV:s objekt är statliga byggnadsminnen (SBM) med Riksantikvarieämbetet som tillsynsmyndighet.

SFV förvaltar cirka 4000 byggnader och en sjundedel av Sveriges markyta. I Strängnäs kommun förvaltar SFV bland annat kungsladugårdsområdet samt det statliga byggnadsminnet Gripsholms slott.

Sammanfattning

SFV lämnar synpunkter på påverkan av SFV:s fastigheter kungsladugårdsområdet och Gripsholms slott. SFV

är kritisk till den föreslagna vägdragningen direkt väster om kungsladugårdsområdet. SFV menar att vägen bör planeras längre från Kungsladugården för att minska negativ påverkan på det statliga byggnadsminnet Gripsholms slott.

KOMMUNENS SVAR: Synpunkten tas med till det kommande arbetet med att se uppdatera och lägga in kommunens fördjupade översiktsplaner in direkt i översiktsplanen och där möjliggöra för en digital handling. I detta skede hanteras de mer översiktliga inriktningarna vilket innebär att kommunens fördjupade översiktsplaner fortsatt gäller under en övergångsperiod fram tills dessa setts över.

SFV anser att det är mycket värdefullt att SFV:s fastigheter Kungsberg och Vårfruberga klosterruin nämns som ett område för bevarande av både jordbruksmark och kulturmiljö.

KOMMUNENS SVAR: Kompletteras på lämpligt ställe i avsnittet ”kulturmiljö” till granskningshandlingen.

SFV lämnar synpunkter på hur planförslaget lyfter fram en omställning av transportsystemet, ökad energi-produktion och att stärka den biologiska mångfalden förutom att varje kommundel ska få ökade bostadsmöjligheter och SFV anser att översiktsplanen bör redovisas eventuella markanspråk för denna omställning.

KOMMUNENS SVAR: Ökad energiproduktion och stärkt biologisk mångfald är något som kommer ses över och utvecklas kommande år i samband med uppdateringen av kommunens grönplan samt framtagandet av strategier/planer för vind- och solenergi.

SFV lämnar även synpunkter på redovisningen av översvänningsrisker och klimatförändringar.

SFV uppskattar att översiktsplanen redovisar och att det tas hänsyn till både naturoch kulturmiljöer i underlaget.

SFV lämnar synpunkter på hur översiktsplanen redovisar hur områdenas historiska och nutida identitet ska värnas och områdets kulturhistoria ska lyftas liksom att landskapsbilden ska skyddas.

Planförslaget

Planförslaget har arbetats fram utifrån Boverkets ÖP-modell 2.1 för att förbereda handlingen för en övergång till ett digitalt format.

I del 1 – Planförslag - beskrivs övergripande planeringsförutsättningar i olika planeringsnivåer med olika målsättningar, prognoser och visioner från olika strategier och planer samt den föreslagna mark- och vattenanvändningen i kommunen. Användningen baseras på kommunen fördjupade översiktsplaner, där den mer detaljerade användningen presenteras i de separata handlingarna.

I del 2 – Planförutsättningar – beskrivs och redovisas till stor del de allmänna intressen och riksintressen.

I del 2 nämns även SFV:s fastigheter Kungsberg och Vårfruberga klosterruin som ett område för bevarande av både jordbruksmark och kulturmiljö, vilket SFV anser är mycket värdefullt.

SFV uppskattar att översiktsplanen redovisar och att det tas hänsyn till både naturoch kulturmiljöer i underlaget.

KOMMUNENS SVAR: Noteras. Kommunen tackar för de positiva medskicken till det fortsatta arbetet.

Del 1 - Planförslag

Översiktsplanen anger att områdenas historiska och nutida identitet ska värnas och områdets kulturhistoria ska lyftas. Dessutom anges att landskapsbilden ska skyddas. SFV anser dock att det är en brist att översiktsplanen inte redovisar hur detta ska genomföras. SFV anser att hänsyn ska ges till kulturhistoriska värden vid varje tillfälle och oavsett vilken åtgärd som planeras för att dessa värden inte ska förminska eller förstöras.

KOMMUNENS SVAR: Kulturhistoriska värden och landskapsbilder skyddas genom föreslagna riktlinjer i avsnittet "Landsbygder" som till stor del utgår ifrån att skydda landskapsbilden och kulturhistoriskt intressanta områden. Vidare finns bilagorna "Stadsbyggnads- och kulturmiljöprogram" som på ett omfattande sätt lyfter upp befintliga värden såväl som beskriver hur kulturhistoriska värden ska beaktas och skyddas i kommunen. Kommunens bedömning är att denna styrning därmed är tillräcklig för att skydda och värna kulturhistoriska värden. Till granskningshandlingen kommer stadbyggnads- och kulturmiljöprogrammets innehåll och styrning förtydligas i Översiktsplanen så det tydligare framgår.

Planförslaget lyfter fram en omställning av transportsystemet, ökad energiproduktion och förstärkning av den biologiska mångfalden samt att varje kommun del ska få ökade bostadsmöjligheter. SFV menar att det är goda intentioner men planen visar inte hur eller var detta ska genomföras utöver redovisning av nya bebyggelseområden. SFV anser att översiktsplanen bör redovisas eventuella markanspråk för denna omställning

Del 2 - Planförutsättningar

Del 2 beskriver bland annat kulturhistoriska skydd och att kommunen ska värna hela miljöer, inte endast enskilda objekt. I dokumentet finns ställningstagande om att bevarande och skydd ska värderas högt vid framtagande av nya detaljplaner.

Del 2 behandlar även översvämningsrisker och hur kommunen ska möta klimatförändringar. Här redovisas även ställningstaganden som SFV anser bör vara del av planförslaget och inte av planförutsättningarna.

KOMMUNENS SVAR: Kommunen delar inte denna bedömning då detta blir allt för stora avsteg mot Boverkets ÖP-modell. Kommunens bedömning är att det i närtid kan komma nya nationella riktlinjer för digitala översiktsplaner och föreskrifter kring innehåll och det därmed inte passar att blanda in mer innehåll i del 1. Detta kommer bli tydligare i en framtida digital översiktsplan. Kartlagerna för klimatrisker så som översvämningsrisker går dock redan nu att visa tillsammans med mark- och vattenanvändningskartan i digitalt format.

SFV ser att kommande planeringsunderlag ska hantera hur och var förnyelsebar energi ska utvecklas i kommunen. SFV anser att detta hade varit bra som underlag i översiktsplanen för att kunna vara ett komplett planeringsunderlag och redovisa markanvändning.

SFV anser även att en redovisning av hur kommunen arbetar med översvämningsrisker i förvaltning och befintliga miljöer behöver konkretiseras i översiktsplanen.

KOMMUNENS SVAR: Hur översvämningsrisker hanteras i befintliga miljöer bedöms primärt hanteras i den separat risk- och sårbarhetsanalysen som legat till grund till översiktsplanen. Till granskningshandlingen ses dock ställningstaganden för miljörisker över om de lite tydligare kan lyfta även befintlig bebyggelse något mer.

SFV:s fastigheter

Kungsladugårdsområdet och Gripsholms slott (SBM)

SFV har tidigare yttrat sig såväl över tillägg till FÖP från 2007: ”Gripsholms Hagar Tillägg till fördjupning av översiktsplanen för Mariefred–Läggesta” antagen 2014, som under planprocessen för detaljplan för Gripsholms backar. SFV har varit och är fortsatt kritisk till den föreslagna vägdragningen direkt väster om kungsladugårdsområdet mot väg 223 och dess påverkan på kulturmiljön och det statliga byggnadsminnet. SFV menar att vägen bör planeras längre från Kungsladugården för att minska negativ påverkan på det statliga byggnadsminnet Gripsholms slott.

KOMMUNENS SVAR: *Noteras och kommunen har kännedom om de tidigare yttrandena. Detta tas med som underlag inför framtida översyn och uppdateringar av respektive FÖP som planeras integreras i ÖP (separat projekt efter ÖP antagits).*

15. Vattenmyndigheten Norra Östersjön

Länsstyrelsen i Västmanlands län, som också är Vattenmyndighet för Norra Östersjöns vattendistrikt, har fått möjlighet att yttra sig över uppdaterad översiktsplan för Strängnäs kommun. Vattenmyndigheten yttrar sig generellt sett inte i planärenden, utan hänvisar till berörd länsstyrelse.

KOMMUNENS SVAR: *Noteras.*

16. Lantmäteriet

Lantmäteriet har av nedanstående skäl inte granskat den aktuella översiktsplanen och lämnar därför inga synpunkter.

Lantmäterimyndigheten har ingen lagstadgad skyldighet att granska översiktsplaner och dessa berör normalt sett endast indirekt Lantmäteriets kommande arbete. Många av de ställningstaganden som beskrivs i översiktsplaner kommer i och för sig att innebära förändringar i fastighetsindelningen eller att fastighetsanknutna rättigheter (servitut, ledningsrätter, gemensamhetsanläggningar etcetera) kommer att bildas eller ombildas. Omfattningen av dessa behov kommer dock att konkretiseras i senare skeden, till exempel då områden detaljplanläggs. Lantmäteriet genomför däremot granskning i detaljplanprocessen.

KOMMUNENS SVAR: *Noteras.*

17. Polismyndigheten (Polisregion Öst)

En översiktsplan har en vägledande funktion när det gäller utformningen av planerings- och bebyggelsefrågor. Vid samråd när det gäller detaljplaner ser man inte sällan att den går i linje med översiktsplanen för den plats som avses.

Översiktsplanen från 2014, fördjupningar av översiktsplanen med tillhörande ställningstaganden, miljökonsekvensbeskrivning och en ”grönplan” visar vilken utvecklingsstrategi Strängnäs kommun har i olika avseenden. Översiktsplanen är omfattande och berör hela kommunen från Härads i väster till Åkers Styckebruk i söder till Stallarholmen i norr.

Polismyndighetens uppgift i samhället är att ansvara för ordning och säkerhet, främja trygghet och förebygga brott. I en översiktsplan, som har en tydlig strategisk nivå och inriktning kan det vara svårt att se de brottsförebyggande perspektiv som är lättare att omfamna t ex i en detaljplan eller varför inte ännu mer lokalt i en platsanalys eller en trygghetsvandring.

Det finns dock några aspekter som redan i en översiktsplan kan vara viktiga att ta hänsyn i när det gäller för de

förutsättningar som skapar trygghet.

I en översiktsplan och/ eller i en fördjupad översiktsplan är det förförebyggande av brott och otrygghet viktigt att man tar hänsyn till aspekter som är viktiga i kommande detaljplaner (BoTryggt 2030, Tryggare Sverige 2020):

Gestaltning, mix av funktioner, tydlighet och social kontroll

KOMMUNENS SVAR: *Kommunen tackar för Polismyndighetens yttrande och delar er bedömning att ju mer detaljerad planering desto enklare är att lyfta trygghet och säkerhet. Ovan metoder från Botryggt finns med i Översiktsplanen och har börjat implementeras inom den kommunala förvaltningen.*

Flera av dessa aspekter tillgodoses av översiktsplanen även om begreppen inte alltid används. När det gäller gestaltning, t ex, nämns beträffande Mariefred att ”Tillkommande bebyggelse ska ha sin utgångspunkt i Mariefreds kulturhistoriska värden, samtidigt måste den nya bebyggelsen få sätta nutida arkitektoniska avtryck”. Gestaltning är viktigt för igenkännandet, signalvärdet och känslan av genomtänkthet. Finns det en ”röd tråd” mellan ny bebyggelse med hänsyn till gammal eller redan befintlig främjas förutsättningarna för trygghet.

KOMMUNENS SVAR: *Aspekten tas till med till det fortsatta planarbetet som en viktig aspekt att beakta kopplat till trygghet.*

Mix av funktioner beskrivs på flera ställen i översiktsplanen, likaså lyfts kommunens läge i länet, längs E 20 och järnvägen som framgångsfaktorer för nyetableringar. Dagligvaruhandel och blivande handelsnoder som t ex Läggesta redovisas men också vilka områden som föreslås bli framtida verksamhetsområden för nyetableringar. På flera platser i översiktsplanen beskrivs också hur utvecklingen av kommunikationer är tänkt

Även den sociala kontrollen berörs i översiktsplanen; ett exempel återfinns i de illustrationer/ miljöbilder som visar exempel på hur kommunen tänkt sig de olika stadsmiljöernas utformning. Ett annat exempel handlar om att påverka flödet av människor genom att ge goda förutsättningar för näringslivet centralt i Strängnäs tätort istället för att bygga ut handelsplatser utanför stadskärnan. Flöden av människor kan skapa anonymitet, men en heterogen skara människor i ett flöde till en centrumkärna skapar goda förutsättningar för trygghet.

Polismyndigheten har i övrigt *ingen erinran* på översiktsplanen men ser fram emot fler samrådsförfaranden på detaljplanenivå där utrymmet är större för brottsförebyggande och situationell prevention likväl som trygghetsskapande i det offentliga rummet.

KOMMUNENS SVAR: *Noteras och tas med till arbetet med detaljplaner och andra samrådsförfaranden på mer detaljerad nivå. Kommunen ser fram emot fortsatt samarbete och dialog kring brottsförebyggande och situationell prevention inom samhällsbyggnadsområdet.*

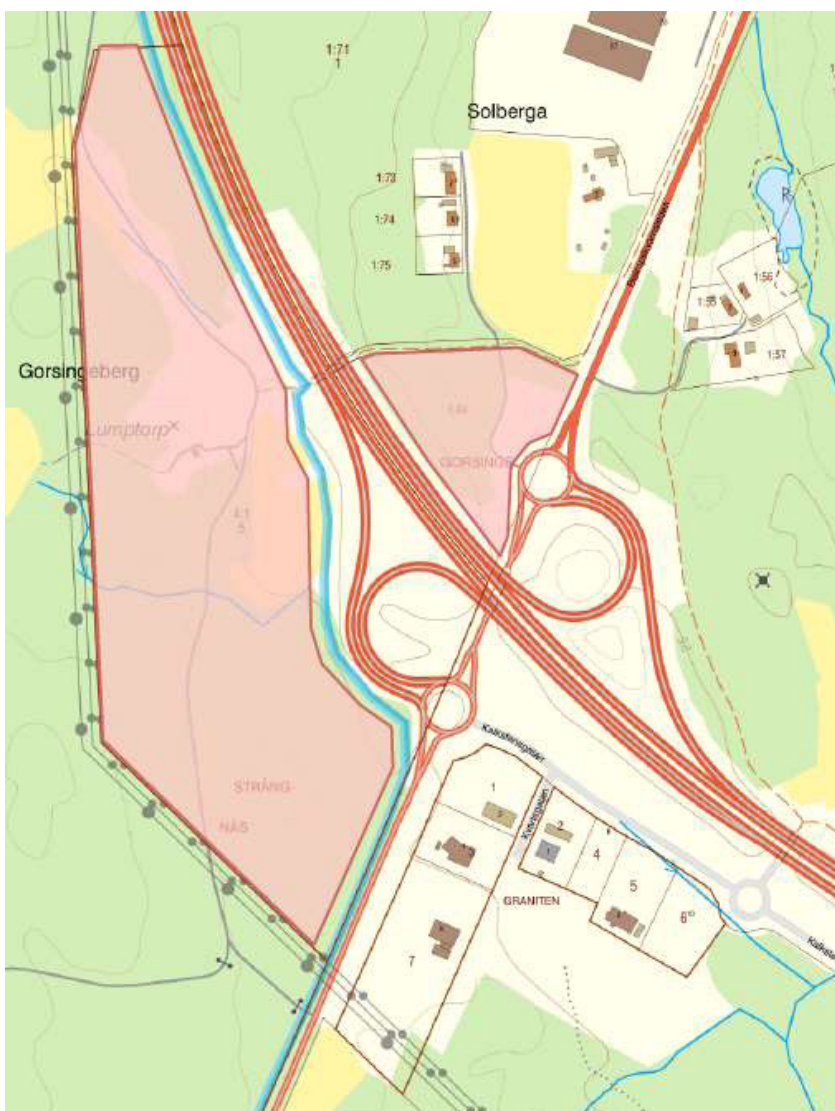
Polismyndigheten grundar sitt yttrande på genomgång av översiktsplan; i synnerhet ”den övergripande utvecklingsstrategins huvudteman och utvecklingsområden, samhällsservice, näringsliv och turism. Vidare, kursivt, miljökonsekvensbeskrivningen och grönplanen.

18. Fortifikationsverket

Fortifikationsverket ansökte 2022-05-12 om planbesked för verksamhetsområde på fastigheterna Strängnäs 4:1 och Gorsinge 1:64. Efter dialog med kommunen framkom att tidpunkten för eventuell planläggning låg långt fram i tiden och att risk för ett negativt planbesked förelåg. Fortifikationsverket valde då att dra tillbaka sin planansökan och ärendet avskrevs, MSN 2022:63-214.

Fortifikationsverkets önskan om att utveckla marken till annat ändamål kvarstår. Det är ett bra skyltläge intill E20 och infrastruktur finns tillgänglig. Fortifikationsverket noterar även att översiktsplanen ger möjligheter till utveckling i närheten. Fortifikationsverket ser positivt på en samlad planering runt aktuellt motorvägsavfart som kan samspela med verksamheten på intilliggande skjutfält.

Fortifikationsverket önskar att fastigheterna Strängnäs 4:1 och Gorsinge 1:64 läggs ut som utvecklingsområde i förslaget till ny översiktsplan för att möjliggöra och underlätta för en utveckling på lång sikt.

Fortifikationsverkets fastigheter Strängnäs 4:1 och Gorsinge 1:64 är markerade med rött.

KOMMUNENS SVAR: Kommunen tackar för Fortifikationsverket och att ni tog er tid att inkomma med ett yttrande. Ovan förslag på att lägga till ytterligare utredningsområden för verksamhetsområden planeras inte göra i detta skede när den mer övergripande Översiktsplanen (ÖP) revideras.

När ÖP antagits är målsättningen att påbörja en uppdatering och översyn av respektive fördjupad översiktsplan (FÖP) som då även planeras inkluderas i ÖP med respektive mark- och vattenanvändningskarta. I detta skede bedöms det lämpligast att lägga till ytterligare utredningsområden för att inte i ÖP peka ut något som sedan inte återfinns i FÖP. Detta för att skapa en tydlig tolkning mellan ÖP och FÖP under en övergångsperiod.

Området kommer däremot till granskningshandlingen av ÖP lyftas som ett potentiellt framtida utvecklingsområde för verksamheter och kopplas mot etableringsplanen i avsnittet om "Näringsliv, handel och etableringar" med potential att vidareutreda framöver, för att redan i detta skede beskriva dess utvecklingspotential och vilja som fastighetsägarna kan komma att ha framöver så att detta sedan följs upp i framtida FÖP-uppdateringar. Detta bedöms kunna stötta kommande arbete i att vidareutreda dess möjligheter om ÖP redan i detta skede pekar ut det intresse som fastighetsägare har att vidareutveckla sin mark.

Regioner

1. Region Sörmland

Region Sörmlands ställningstagande

Region Sörmland har mottagit underlag för rubricerat samråd och beretts möjlighet att lämna synpunkter. Region Sörmland ser positivt på en uppdaterad översiktsplan för Strängnäs kommun och ser en fortsatt samverkan inom våra ansvarsområden.

Övergripande synpunkter

Region Sörmland konstaterar att Översiktsplanen har ett brett och ambitiöst angreppssätt vilket stämmer överens med utgångspunkterna i den Regionala utvecklingsstrategin. Omfattningen och refereringen till de fördjupade översiktsplanerna, medför dock svårigheter att navigera i materialet och att skapa en samlad bild över omfattningen av den föreslagna utvecklingen samt mark- och vattenanvändningen.

KOMMUNENS SVAR: Kommunen är medveten om att det kan uppfattas svårt att navigera i materialet för att skapa en samlad bild över mark- och vattenanvändningen. Detta är en kortare övergångslösning där Översiktsplanen först ses över och uppdateras. När denna antagits kring årsskiftet 2023-2024 är förhoppningen att omgående påbörja en uppdatering av de separata fördjupade översiktsplanerna (FÖP) och integrera dessa direkt i ÖP på ett sammanhållet digitalt format. Tills dess är tolkningen att FÖP:arna fortsatt visar den mer exakta planeringen för varje tätort och är de som alltid ska användas vid förfrågningar inom tätorterna. I ÖP visas respektive utredningsområde från FÖP i mark- och vattenanvändningskartan vilket innebär att vid intresse om att veta mer om ett utredningsområde bör aktuell FÖP läsas, där ÖP stödjer hantering av riksintressen i stort medan FÖP beskriver förslagen utveckling.

Övergripande planeringsförutsättningar

Storregionala, regional och mellankommunala förutsättningar

Region Sörmland vill lyfta att det är väldigt positivt att Översiktsplanen tar sin utgångspunkt i den Regionala utvecklingsstrategin och Strukturbild Sörmland samt det storregionala samarbetet Östra Mellansverige 2050. Planen skulle kunna utvecklas med hur den regionala noden Strängnäs och delregionala noden Mariefred-Läggesta kommer bidra till den regionala utvecklingen. Vad har noderna för roller idag, roller i framtiden och vilka funktioner i respektive ort behöver stärkas framöver?

KOMMUNENS SVAR: Kommunen tackar för intressant medskick och kommer till granskningshandlingen vidareutveckla handlingen något med vad respektive nod kan bidra till i regionala utvecklingen.

Strängnäs lyfter tydligt fram kopplingen inom Fyra Mälarstäder (4M) och mot Södertälje och Stockholm. Även om inte utvecklingen är lika tydlig och stark vill Region Sörmland lyfta att det finns kopplingar mot Flen och Gnesta som bör belysas.

KOMMUNENS SVAR: Kommunen delar Region Sörmlands medskick att det finns fler intressanta kopplingar så som till Flen och Gnesta. Kommunen skulle gärna se till framtida regionalt arbete som lyfts i tidigare skrivningar från kommunen till regionen att ett vertikalt stråk från Strängnäs lyfts mycket tydligare i strukturbilder eller på andra passande ställen. Kommunen anser att väg 55 är en viktig koppling till Flen och som kommunen och Regionen gemensamt bör verkar för en snabbare upprustning och förbättring av. Till granskningshandlingen vidareutvecklas resonemangen något med kopplingen till Flen samt intressanta kopplingar till Gnesta.

Utvecklingsstrategi

Region Sörmland ser positivt på att den tillkommande bebyggelsen i första hand planeras i anslutning till befintliga tätorter, och särskilt i de stationsnära lägena. Det överensstämmer både med ställningstaganden inom Strukturbild Sörmland och den strategiska inriktningen inom Östra Mellansverige (ÖMS) och skapar goda förutsättningar att nyttja och gynna möjligheterna till utvecklat hållbart resande i form av gång, cykel och kollektivtrafik. Det är viktigt och avgörande för att minska transportsystemets påverkan på miljö och klimat och ett ökat befolkningsunderlag i tätorterna ger större möjligheter till ett bredare utbud av kommersiell och offentlig service, kultur, mötesplatser, rekreation och fritidsaktiviteter inom korta avstånd.

KOMMUNENS SVAR: *Kommunen tackar för ovan medskick och det glädjer oss att både kommunen och regionen ser förutsättningarna och möjligheterna som utvecklingsstrategin lyfter. Här är det viktigt att de hållbara transporterna så som tåg kommande år utvecklas och blir mer stabila och pålitliga mot vad som varit fallet under 2021-2022 som kommunen bedömer kan ha slagit hårt mot viljan att ta tåget. Det krävs goda förutsättningar för tågtrafiken längs Svealandsbanan för att denna utveckling därmed ska vara möjligt, där en fortsatt vidareutveckling av Svealandsbanan med ytterligare dubbelspår bör förespråkas i olika regionala och nationella sammanhang. Med förbättrad robustet och minskad störningskänslighet för tågtrafiken längs Svealandsbanan kan detta öka resviljan ytterligare, såväl som intresset att bosätta sig längs Svealandsbanan där kommunen kan bidra med fler bostäder på ett hållbart sätt under lång tid.*

Även den planerade, i huvudsak sammanhållna bebyggelsen, medför att jordbruks- och skogsmark samt natur- och kulturmiljöer riskerar att tas i anspråk för byggnation eller påverkas negativt på annat sätt. Region Sörmland vill därför framhålla vikten i möjligaste mån utveckla mark som redan är i anspråkstagen, såsom områden för tidigare industri, för att omvandla dessa till stadsmiljöer.

KOMMUNENS SVAR: *Kommunen delar Regionens medskick ovan men vill samtidigt poängtera att Strängnäs inte har särskilt många områden som kan omvandlas. Kommunens utveckling är stark och de senaste åren har kommunen gjort en tillväxtresa från en mindre småstad till att snabbt växa med en av länets snabbaste procentuella tillväxt. Det gör att ny jungfrulig mark ibland måste kunna tas i anspråk för att fortsatta kunna växa och erbjuda bostäder till befintliga som nya invånare. Större kommuner kan därmed ha lättare att omvandla tidigare ianspråkstagen mark i högre omfattning än vad mindre expansiva kommuner kan göra. Kommunen vill i sammanhanget poängtera att kommunen till stor del redan verkar för att omvandla redan ianspråkstagan mark där Norra staden (tidigare P10-området) i Strängnäs är ett bra exempel som kommer rymma upp emot 16 000 invånare när hela området tagits i anspråk och även innehålla verksamheter och arbetsplatser.*

Region Sörmland ställer sig positiv till översiktsplanens föreslagna fokusområden. Fokusområdena har en tydlig koppling sinsemellan och har tillsammans stor påverkan på befolkningens hälsa, välbefinnande och livsstil, med mera. Fokusområdena har även förutsättningar att förstärka varandra. Ett självklart exempel är att närhet till natur- och kulturmiljövärden främjar såväl rörelse och träning som umgänge och deltagande i organiserade aktiviteter.

Region Sörmland vill understryka vikten av denna planeringsinriktning där kollektivtrafiken är strukturbildande och delar uppfattningen om att hållbart resande förutsätter gång- och cykelavstånd alternativt tillgång till relevant kollektivtrafik för att nå vardagliga målpunkter. Det är viktigt att det finns en långsiktighet i planeringen av kollektivtrafiken med en tydlig målbild och förutsägbarhet kring hur kollektivtrafiken ska utvecklas. Samtidigt måste den ses i ett sammanhang med bebyggelseplaneringen och ske utifrån inrikt-

ningen att skapa ett transporteffektivt samhälle. För att klara av våra utmaningar måste vi inte bara minska ökningen av biltrafiken vi måste även minska biltrafiken till förmån för gång, cykel och kollektivtrafik. Därför skulle det vara positivt om Översiktsplanen tydligare beskrev hur långsiktigheten i kollektivtrafiken ska utvecklas, hur den är stommen i utvecklingen av nya områden för både bostäder och verksamheter samt ta sin utgångspunkt i Trafikförsörjningsprogrammet för kollektivtrafik i Sörmland, som helt saknas i Översiktsplanen. Viktigt att påpeka i detta sammanhang är att inte bara tillgången till kollektivtrafik behöver beaktas utan även kvalitén på trafiken i form av en attraktiv turtäthet och konkurrenskraftiga restider.

KOMMUNENS SVAR: *Kommunen delar Regionens uppfattning om kollektivtrafikens roll i omställningen till ett transporteffektivt samhälle. Parallellt med Översiktsplanen pågår diskussioner om hur kommunens kollektivtrafik mer i detalj ska utvecklas och hur detta ska finansieras. Kommande år kan det därför bli lättare att inkludera en mer detaljerad beskrivning över hur kommunens kollektivtrafik ska utvecklas, men redan till granskningshandlingen vidareutvecklas avsnitten om kollektivtrafik något genom att tydligare genom att koppla an till trafikförsörjningsprogrammet något mer, samt hur kommunens utveckling är tänkt att koppla an till detta.*

Strängnäs kommun lyfter området ”Främja en levande landsbygd” och att det ska ske inom de utpekade landsbygdsnoderna och sambandslänkarna för att kunna nå en hållbar landsbygdsutveckling. Omkring 10% av befolkningsutvecklingen förväntas ske på landsbygden och med en hög befolkningstillväxt innebär även detta ett relativt stort tillskott av invånare. I viss utsträckning kommer dessa att bo inom gångavstånd från kollektivtrafik men alla kommer inte ha tillgång till kollektivtrafik och alla kommer inte att kunna förvänta sig att få tillgång till en attraktiv och relevant kollektivtrafik. Här finns dock möjligheter att utveckla nya sätt att skapa hållbar kollektiv mobilitet med ny teknik och delade tjänster vilket bör vara en del i den fortsatta planeringen. Det blir även viktigt att skapa platsutveckling och attraktivitet i landsbygdsnoderna för att främja service och andra funktioner.

KOMMUNENS SVAR: *Kommunen delar Regionens uppfattningen om kollektivtrafik på landsbygden och det kommer vara svårt, åtminstone i närtid att erbjuda attraktiv och relevant kollektivtrafik. Att samordna bebyggelsen på landsbygden är tänkt att skapa grundförutsättningar för en kollektivtrafikutveckling på lång sikt, men också andra lösningar precis som Regionen skriver så som annan form av kollektiv mobilitet, delningstjänster m.m. Granskningshandlingen ses över om detta kan specificeras något tydligare än vad som framgår i samrådshandlingen då detta är något kommunen redan tänkt bör vara med i fortsatta planeringen.*

Vikten av att de enskilda landsbygderna ska få ha sin unika identitet lyfts i utvecklingsplanerna vilket är positivt. Överväg om det därför, genomgående i översiktsplanen, ska uttryckas landsbygder och inte landsbygd då det annars framställs som att alla bygder är desamma.

KOMMUNENS SVAR: *Kommunen tackar för medskicket och ser över detta till granskningshandlingen samt till antagandet. Som framgår i början av avsnittet ”landsbygder” är tanken att använda begreppet ”landsbygder” uteslutande och det har förmodligen smugit sig in mindre redaktionella fel i samrådshandlingen med att använda begreppet ”landsbygd”.*

I samband med transporteffektivt samhälle kan med all fördel digital infrastruktur lyftas fram som en del att skapa ett samhälle med god tillgänglighet utan att människor behöver förflytta sig.

KOMMUNENS SVAR: *Kompletteras till granskningshandlingen med att lyfta digital infrastruktur något mer.*

Regionen delar behovet av att stärka Svealandsbanan. Här krävs fortsatt samverkan och arbete i storregionala samarbeten och tillsammans med Trafikverket. En diskussion om pendeltåg till Strängnäs från Södertälje bör prövas i den Åtgärdsvalsstudie som pågår kring Södertälje innan ett ställningstagande tas.

KOMMUNENS SVAR: *Se ovan kommentar kopplat till Svealandsbanan. Vidare vill kommunen tydligt poängtera att diskussionen om pendeltåg till Strängnäs från Södertälje kan vara intressant att utreda på lång sikt och intressant att studera förutsättningarna för en ökad tillgänglighet till Södertälje. En sådan trafiken får dock inte under några omständigheter försämra restiderna eller tillgängligheten för den regionala tågtrafiken via Mälartåg. Kommunen har en hög andel pendlare till Stockholm, Uppsala och Eskilstuna och dessa får inte under några omständigheter bli hänvisade till alternativa resor med längre restider och försämrad tillgänglighet mot idag.*

Gällande kopplingar mot Uppsala län vill Region Sörmland lyfta att persontrafiken utvecklas framför allt genom den storregionala kollektivtrafiken på järnväg. Dels genom utvecklad tågtrafik via Västerås-Sala till Uppsala, dels via den utvecklade tågtrafiken på Svealandsbanan via Stockholm och Arlanda till Uppsala. Avseende kopplingen mot Enköping är situationen annorlunda. Väg 55 fyller en viktig regional funktion i Sörmland men även storregionalt då framför allt för godsets behov. Det finns idag inget betydande funktionellt samband mellan städerna och i dagsläget endast omkring 250 dagliga pendlare över kommungränsen. En utbyggd väginfrastruktur med snabbare restider kan sannolikt öka pendlingsutbytet i viss mån men för att en attraktiv kollektivtrafik i enlighet med kommunens ambitioner ska kunna etableras i stråket krävs stora insatser från kommunernas sida för att väsentligt öka utbytet. Strategier för utveckling och stärkt utbyte i stråket Strängnäs - Enköping utöver utbyggd väg och kollektivtrafik behöver tydligare framgå av översiktsplanen. Samtidigt behövs ett fortsatt arbete ske kring godsets behov och utveckling och analyser kring hur gods på väg kommer utvecklas och vilka stråk som kommer användas.

KOMMUNENS SVAR: *Kommunen delar kunskapen om att den huvudsakliga persontrafiken framförallt utvecklas genom den storregionala kollektivtrafiken på järnväg som nämns ovan men skulle samtidigt vilja se att Region Sörmland tydligare lyfter den storregionala och regionala funktionen och nyttan med Väg 55. I dagsläget finns inga pengar avsatta i Länstransportplanen från Regionen och Trafikverket för att förbättra väg 55 trots att den har en storregionala och regional funktion som nämns ovan. Med en förbättrad koppling menar kommunen att dagligpendlingen mellan orterna kan öka betydligt mot dagens utgångsläge som baserar sig på de stora bristerna som råder längs väg 55 när det gäller framkomlighet och trafiksäkerhet. Kommunernas arbete med ökat utbyte bedöms inte möjligt i stor skala i dagsläget utifrån de regionala förutsättningarna som ges med dagens väg 55. Kommunen menar att väg 55 bör vara ett stråk av stort regionalt intresse att förbättra för att öka den regionala utbyte med hela Uppsala län, där vägen kan erbjuda ett snabbt och attraktivt alternativ för såväl persontrafik, kollektivtrafik som för godstrafik i stället för att tvingas åka via Stockholm eller den ännu längre vägen via Eskilstuna-Västerås-Enköping-Uppsala. Region Uppsala genomför förbättringar längs väg 55 som kan gör att liknande regionala satsningar på väg 55 i Södermanlands län kan skapa ett storregionala och regionalt intressant stråk över stora avstånd och skapa samhällsekonomiska vinster även utanför vårt län.*

Kring väg 55 i anslutning till Strängnäs behöver arbetet, som påbörjats, ske i samverkan mellan kommunen, Trafikverket och Region Sörmland. Utvecklingen av Strängnäs behöver analyseras och tydliggöras hur det påverkar väg 55, framför allt kring Norra staden men även utvecklingen av nya verksamhetsområden. Gällande övriga satsningar på väg 55 blir det en diskussion inför framtagande av ny Länstransportplan.

KOMMUNENS SVAR: Kommunen delar Region Sörmlands uppfattning och ser fram emot fortsatt samverkan så att kommunen kan möjliggöra för vårt bostadsförsörjningsansvar och planerade samhällsutveckling som bidrar till den regionala utvecklingen och målsättningarna som finns inom länet. Kommunen arbetar med att ta fram en trafikanalys och har som målsättning denna ska finnas på plats inom 1 år som ett första version att utgå ifrån i de fortsatta diskussionerna. Vidare ansvar kommunen att det är av stor vikt att vi ges stöd från regionalt håll att utveckla de platser vi ser som hållbara, där Norra Staden är ett gott exempel på att utveckla mark som redan varit ianspråkstagen, som nämns av Region Sörmland själva ovan. Att statlig infrastruktur kan komma att påverkas i någon omfattning är svårt att undvika till fullo och något som kommunen anser måste ske, även om vi kommer ta vårt ansvar för att minska påverkan. En utveckling i Strängnäs med fler invånare, fler företagare och fler arbetstillfällen gynnar samtidigt regionen i stort vilket ställer krav på att regionen också möter upp med olika regionala satsningar och mefinansieringar inom kommunen. Kommunen ser därför fram emot ett fortsatt arbete och delat ansvar framöver då både kommunala- och regionala tillväxten drar nytta av kommunens starka tillväxt.

Gällande ny trafikplats på väg E20 så är det viktigt att lyfta att E20 är nationell väg och finansiering ska i första hand ske via nationell plan. Ny trafikplats är namnsatt i Länstransportplan för åren 2022–2033 med betydande medfinansiering från Strängnäs. Region Sörmland vill fortsatt lyfta att en trafikanalys över utvecklingen i Strängnäs kan identifiera mer kostnadseffektiva lösningar som tar sin utgångspunkt i fyrstegsprincipen, vilket skulle främja hållbara resor och minska behovet av investeringar.

KOMMUNENS SVAR: Noteras. Kommunen jobbar parallellt med Översiktsplanen med att påbörja arbetet med en trafikanalys samt hänvisar till pågående diskussioner om medfinansiering mellan kommunen och Region Sörmland. Utgångspunkten i kommunens planering för trafiken sätts i "Trafikstrategi Strängnäs kommun 2040" och är hållbara resor ska prioriteras först. Samtidigt är det en utmaning med undermålig nationell infrastruktur och bristande tillgänglighet till kommunhuvudorten med omotiverade långa restider vilket är varför den nya trafikplats tidigare lyfts upp som önskvärd åtgärd. Detta kan riskera påverkan för regional trafik med förlängda restider genom Strängnäs som drabbar fler än den kommunala egna trafiken.

Region Sörmland anser att det är positivt att cykeltrafik och utvecklingen av cykelnätet lyfts fram. Region Sörmland saknar dock hur Strängnäs förhåller sig till den regionala cykelstrategin och målen att stärka cykling. Gällande cykelstråk mellan Strängnäs och Härad så finns sedan tidigare en vägplan, frågan behöver därmed aktualiseras igen av kommunen om intresse fortsatt finns.

KOMMUNENS SVAR: Till granskningshandlingen kompletteras avsnittet med den regionala cykelstrategin och dess mål som passar i Översiktsplanering. När det gäller cykelstråket tar kommunen vidare internt frågan om cykelstråket Strängnäs-Härad och återkommer om denna åter kan aktualiseras.

Befolkningstillväxt och bostadsbebyggelse samt Bostadsbehov för särskilda grupper

Region Sörmland ser positivt på att kommunen verkar för en blandning av bostadstyper, bostadsstorlekar och upplåtelseformer samt försöker integrera boenden för särskilda grupper i nya bostadsområden. Region Sörmland delar uppfattningen att det vid nybyggnation är viktigt att skapa områden med ett varierat utbud som möter olika gruppers behov och som kompletterar det befintliga beståndet. Likväl att särskilda åtgärder kan krävas för att säkerställa tillgång till bostäder för vissa grupper, och att detta är av stor vikt för att skapa mer jämlika och inkluderande livsmiljöer, och inte bidra till ökad rumslig segregation.

KOMMUNENS SVAR: *Noteras. Kommunen tackar för de positiva medskicken inför det fortsatta arbetet.*

Elektroniska kommunikationer

Region Sörmland kan konstatera att såväl digitalisering som digital infrastruktur omnämns i samrådshandlingarna. Digital infrastruktur med gällande strategier och tekniker beskrivs på ett föredömligt sätt vilket Region Sörmland ser positivt på. Det kan här noteras att Strängnäs kommun angripit frågan på ett teknikneutralt sätt där till exempel Fixed Wireless Access används för utbyggnad av digital infrastruktur.

Tillgången till digitala tjänster kommer vara avgörande för ett samhälle att växa och utvecklas på ett hållbart sätt och en ändamålsenlig digital infrastruktur blir här en grundförutsättning. Det kan vara svårt att exakt prognostisera hur den framtida digitala infrastrukturen kommer att se ut, vi vet heller inte hur framtida anläggningsmetoder och tekniker kommer utvecklas. I planförslaget beskrivs tillgången till fiberanslutning som en viktig förutsättning för att underlätta människors vardag i landsbygderna.

I olika delar i samrådshandlingen används olika ord för digital infrastruktur, exempelvis snabb internetuppkoppling och fiber. Region Sörmland anser här det är viktigt att inte låsa sig vid fiberanslutning utan se den digitala infrastrukturen, liksom idag, som både trådbunden och radiobaserad. Även kommande satellitlösningar kan övervägas.

KOMMUNENS SVAR: *Granskningshandlingen ses över och justeras till att använda begreppet ”digital infrastruktur” i högre omfattning, för att inte låsa sig vid någon teknisk lösning.*

Enligt gällande lagstiftning ska marknaden för elektroniska kommunikationer utvecklas genom konkurrens. Med tiden är det inte osannolikt att fler parallella infrastrukturer etableras och att flera aktörer behöver samverka inom kommunen. Det är viktigt att sådant utrymme ges och det skulle kunna vara gynnsamt för Strängnäs kommun och dess invånare. Det betyder också att det är rimligt att relevanta aktörer på marknaden för digital infrastruktur involveras i ett tidigt skede i planprocesserna.

KOMMUNENS SVAR: *Granskningshandlingen kompletteras med kortare beskrivning alternativt ställningstagande om att parallella infrastruktur kan komma att etableras och av flera aktörer, vilket gör det viktigt att alla aktörer involveras i tidigt skede i planprocesserna.*

Kommunen presenterar bredbandsmålet för mobiltäckning i Strängnäs. Region Sörmland uppfattar här att kommunen antagit den nationella målsättningen som innebär att alla områden där människor normalt sätt befinner sig ska ha tillgång till stabila mobila tjänster av god kvalitet, vilket motsvarar cirka 10 procent av kommunens yta. Under 2021 hade Strängnäs kommun en måluppfyllelse på 97 procent. Region Sörmland vill här uppmärksamma att de redovisade resultatet avser uppgifter på aggregerad nivå och är resultatet av samtliga mobiloperatörers gemensamma täckning och kapacitet. Resultatet speglar alltså inte en användarupplevelse för de som bor och vistas i kommunen.

KOMMUNENS SVAR: Granskningshandlingen förtydligas att uppgifterna är på aggregerad nivå och inte speglar en användarupplevelse för de som bor och vistas i kommunen.

Förutom när det gäller mobiltäckning refererar kommunen till nuvarande nationella bredbandsstrategi från 2016. Denna strategi har i många avseende blivit obsolet. Regeringen arbetar på en ny strategi. Kommunen bör ha beredskap för att en ny strategi kommer innehålla nya målformuleringar och en modernare syn på nyttan med bredband. Hittills har utbyggnaden av digital infrastruktur varit driven av kundernas efterfrågan, vilket är i linje med logiken på marknaden. Region Sörmland anser att samhällsutvecklingen nu är i ett läge där det är relevant att diskutera vems behov av digital infrastruktur som ska tillgodoses. Exempelvis är det rimligt att anta att digitaliseringen inom offentlig sektor kommer leda till att offentlig sektors behov av att nå samtliga medborgare via digital infrastruktur bli lika viktig som den enskildes behov av att vara uppkopplad. Det kan tydligare framgå i översiktsplanen att kommunen, för egen del, kommer få ett större behov av digital infrastruktur som behöver beaktas tidigt i planeringsprocessen.

KOMMUNENS SVAR: Granskningshandlingen förtydligar att strategin framöver kan komma att ersättas samt kompletterar med de intressanta medskicken ovan kring vems behov av digital infrastruktur som ska tillgodoses.

Areella näringar och markresurser

Region Sörmland ser positivt på hur Strängnäs kommun avseende areella näringar och markresurser så tydligt problematiserar tänkbara målkonflikter samt redogör för processen genom vilken man avser möta dessa. Mer detaljerade frågor och kommentarer redovisas nedan och följer underlagets rubriksättning.

Jordbruksmark inom utpekade utvecklingsnoder och fördjupade översiktsplaner

Det är mycket positivt att kommunen valt att ta fram en analys av jordbruksmarken i syfte att fungera som en del av bedömningen av vilket samhällsintresse som väger tyngst i samband med detaljplaneprocessen samt vid bedömningar av förhandsbesked och bygglov.

Avvägningen i detaljplaneskedet ska göras genom följande steg

Angående stycket Tidig konsekvensanalys i samband med planbesked, och frågan huruvida syftet med den föreslagna markanvändningen är av väsentligt samhällsintresse, menar Region Sörmland att den tidiga konsekvensanalysen med fördel kan kompletteras med delar av de frågor som tas upp som exempel på frågeställningar under lokaliseringstudien. En bredare beskrivning av möjliga platser och motivering av val av plats kan med fördel behandlas redan i detta skede. Det är viktigt att när så är möjligt välja redan ianspråktagen mark, och i annat fall kunna påvisa att alternativa platser i första hand beaktas och kunna motivera varför dessa utgått.

KOMMUNENS SVAR: Kommunen delar Region Sörmlands bedömning att det främst är lämpligaste att välja redan ianspråktagen mark, och i annat fall alternativt platser och kunna motivera dessa. Frågorna som beskrivs i Översiktsplanen är tänkt att enbart fungera som stödfrågor vid detaljplanering innan interna riktlinjer finns framskrivna för konsekvensanalyser och lokaliseringstestningar. Kommunen tar med sig till det arbetet att alla frågeställningar kan användas redan i tidigt skede, samt ser över om granskningshandlingen kan förtydligas med att det enbart är exempelfrågor som kan användas i alla skeden.

Gällande samma stycke vill Region Sörmland också särskilt betona vikten av att lokaliseringstudier i möjligaste mån tar ett helhetsgrepp på jordbruks- och skogsmark, och där så är möjligt undviker att dessa naturvärden ställs mot varandra. Se nedan.

KOMMUNENS SVAR: Avsnittet ses över och förtydligar att det även är viktigt att beakta skogsmark och inte enbart jordbruksmark.

Skog och skogsbruk

Såsom Översiktsplanen tar upp så är skogsmark precis som jordbruksmark av nationell betydelse. Ett övergripande medskick utifrån detta är vikten av att kommuner så långt det är möjligt antar ett helhetsgrepp kring frågan och undviker att ställa dessa markers värden mot varandra. Region Sörmland skulle gärna se ett ökat resonemang kring detta i Översiktsplanen. Detta skulle exempelvis kunna lyftas synliggöras och problematiseras under stycket ”Ställningstaganden för naturresurser och areella näringar”.

KOMMUNENS SVAR: Skogsbruk och skog kommer till granskningshandlingen lyftas något mer under ställningstaganden och eventuellt på flera lämpliga ställen i handlingen. Kommunen vill poängtera att det i dagsläget saknas tydliga nationella riktlinjer för hur jordbruksmark ska hanteras och än mindre hure skogsmark ska prövas i lokaliseringsprövningar. Ett första skede i kommunens fortsatta planering kommer vara att ställning till att undvika den skogsmark som fungerar som kolsänkor och kolförråd eller är värdefulla som stadsnära grön infrastruktur. Samtidigt när kommunens tätorter växer kraftigt innebär det att olika värden i vissa fall måste ställas mot varandra för att möjliggöra en samhällsutveckling. Allt eftersom tätorterna växer kan skogsmark, jordbruksmark eller närhet till statlig eller regional infrastruktur komma att påverkas i tätorternas direkta närhet. Det som blir viktigt i det fortsatta arbetet är att den mest motiverade samhällsintresset blir det som kan genomföras och här kommer kommunens ramverk med konsekvensanalys och lokaliseringsprövningar in.

Kolförråd och kolsänka i skog och mark

Såsom framgår av Översiktsplanen är skogen som mest effektiv som kolsänka genom fotosyntesen när den står under tillväxt, när tillväxten avtar så avtar också koluttaget.

Skogens roll i att binda kol är mycket kritiskt för klimatet. Gällande skrivelsen ”Klimatförändringar och ökad temperatur kan däremot i framtiden bli ett hot mot skogen som kolsänka” menar Region Sörmland att det bör beskrivas som en samtida utmaning. Granbarkborrens utbrott har slagit mycket hård mot sörmländska skogar. Forskningen visar att torrt och varmt väder har gynnat barkborren. Bekämpningen av Granbarkborren har inneburit avverkning av stora områden skog. Då skog som växer binder kol, är granbarkborren ett exempel på att den ökade temperaturen redan idag inneburit ett hot mot skogen som kolsänka.

KOMMUNENS SVAR: Kommunen tackar för det intressanta medskicket och kommer vidareutveckla granskningshandlingen och avsnitten om kolsänkor utifrån ovan förslag.

Sammantaget skulle Region Sörmland också vilja se en tydligare beskrivning av vad som i Översiktsplanen menas med ett hållbart skogsbruk. Frågan är komplex och det råder olika meningar kring detta, men något av ett förtydligande bör ändå kunna göras exempelvis genom att illustrera begreppet med exempel såsom vikten av lövträ och blandskog, skyddsåtgärder kring skog, användande av trä vid byggnation etcetera.

KOMMUNENS SVAR: Skogsbruk hanterar primärt i kommunens skogsbruksplan då andra markägares skogs är bedöms svår att styra inom Översiktsplanen och PBL. Avsnittet kompletteras dock något till granskningen med en beskrivning kring kommunens arbete med skogsbruk och den kommande skogsbruksplanen som tas fram under 2023. Denna planeras innehålla hållbarhetsperspektiv kring skogsbruket.

Energiförsörjning & -produktion samt hållbara drivmedel

Region Sörmland ställer sig positivt till ställningstaganden för energiförsörjning, energiproduktion och drivmedel som lyfts i översiktsplanen.

Avseende kraftförsörjningen inom Östra Mellansverige vill Regionen Sörmland upplysa om att finns ett uppdaterat underlag tillgängligt.

KOMMUNENS SVAR: *Noteras. Granskningshandlingen justeras och kompletteras med det uppdaterade underlaget som tagits fram efter samrådshandlingen slutfördes.*

Hållbarhetsbedömningen

Avsnittet Sociala konsekvenser

Region Sörmland anser att tvärperspektiv som olika socioekonomiska gruppers förutsättningar, barnperspektiv, olika ålderssegment, kön, funktionsvariation, medborgarnas delaktighet och involvering uppmärksammas föredömligt inom de tematiska områdena i avsnitt sociala konsekvenser i hållbarhetsbedömningen.

Inom det tematiska området Trygghet och tillgänglighet påpekas till exempel behovet av att lyfta olika gruppers behov och efterfrågan kopplat till olika målområden, exempelvis service och fritidsaktiviteter. I sammanhanget ser Region Sörmland fördelar med att lyfta det intersektionella perspektivet det vill säga att olika grupper kan behöva brytas ner på fler undergrupper för att komma åt en mer detaljerad sanning. Exempelvis kan en uppdelning på kön även behöva analyseras med inkludering av utbildningsnivå. En skillnad mellan könen kan till exempel visa sig mindre än skillnaden mellan hög- respektive lågutbildade kvinnor.

KOMMUNENS SVAR: *Hållbarhetsbedömningen förtydligas med ett medskick till det efterföljande planeringsarbetet om att grupper kan behöva brytas ner på fler undergrupper utifrån ett intersektionellt perspektiv för att öka förståelsen om tillgänglighet och tillgång för olika invånare.*

Region Sörmland vill även belysa att Sociala konsekvenser inte fullt ut motsvarar den sociala dimensionen av hållbarhet. I och med den modell av hållbar utveckling som Strängnäs kommun redovisar i planförslaget med ekologin som bas/begränsning, sociala dimensionen som mål och ekonomi som medel så föreligger möjligheten till överflyttningseffekter mellan dimensionerna då man resonerar i termer av konsekvenser. Åtgärder inom en dimension kan ge konsekvenser inom samma dimension, men även påtagliga konsekvenser inom en annan dimension. Överflyttningseffekterna behöver beaktas då man till exempel ska sammanställa kommunens bidrag till Agenda 2030 eller annan målstruktur.

KOMMUNENS SVAR: *Granskningshandlingen ses över och vidareutvecklar resonemanget om överflyttningseffekter för att tydligare och mer korrekt beskriva de sociala konsekvenserna och tydligare hantera sociala konsekvenser.*

Avsnitt Planförslaget och Miljökvalitetsmålen

I modellen för regional hållbar utveckling sätter ekologin ramarna för den sociala och ekonomiska utvecklingen. I hållbarhetsbedömningen av Översiktsplanen bedöms nuvarande planer motverka måluppfyllelse i flertalet miljökvalitetsmål, därför efterfrågar Region Sörmland i processen framåt ett utökat resonemang i frågorna för att planen ska ge ytterligare styrning så att utvecklingen kan ske inom de ekologiska ramarna.

Hållbarhet i sig bidrar till att bygga starka motståndskraftiga samhällen som bättre kan hantera inte bara dagens problem utan skapa resiliens för att hantera kommande utmaningar och kriser (starka, inkluderande,

trygga, miljömässigt hållbara samhällen skapar förutsättningar för utveckling).

KOMMUNENS SVAR: Granskningshandlingen ses över generellt inom hela handlingen för att förtydliga vad som kan krävas för att dessa ska kunna uppnås något mer. Samtidigt bedömer kommunen att en tillväxt och utveckling av alla tätorter och samhällen ofrånkomligen leder till konsekvenser för miljökvalitetsmålen som inte till fullo går att komma ifrån.

Kommunens bedömning är att det är av stor vikt att vara transparenta med att samhällsbyggnad och bebyggelse bedöms som nästan omöjligt att genomföra utan någon form av negativ påverkan (även om denna kan vara olika stor) och det därmed är viktigt att hållbarhetsbedömningen är transparent med konsekvenserna. Bedömningen görs även av en extern part vilket därmed är viktigt att beakta för att öka förtroende för bedömningen. Granskningshandlingen kommer dock förtydligas kring vägledning och komplettera med de ställningstaganden och kartläggningar som saknas och lyfts i hållbarhetsbedömningen som gör att bedömningen bedömdes svår under vissa mål vilket kan komma att påverka bedömningen i något mer positiv riktning.

2. Region Stockholm

Region Stockholm tackar för möjligheten att yttra oss över er översiktsplan. Vi bedömer att vi redan hanterar våra gemensamma frågor inom ramen för Mälardalsrådet, ÖMS och andra mellanregionala samarbeten och väljer därför att inte yttra oss över samrådsremissen.

KOMMUNENS SVAR: Noteras.

Kommunala nämnder och bolag

1. Teknik och fritidsnämnden

Teknik- och fritidsnämnden har fått av miljö- och samhällsbyggnadsnämnden att yttra sig gällande uppdaterad översiktsplan för Strängnäs kommun, daterad 2023-04-12. Ett dokument vars framtagande Teknik- och servicekontoret varit högst delaktiga i. Den uppdaterade översiktsplanen är ett omfattande dokument som syftar till att visa på hur Strängnäs kommun, på ett strategiskt- och långsiktigt plan, bör arbeta. Då kontorets tjänstepersoner har varit högst delaktiga i processen med att revidera Översiktsplanen finner vi inte att det finns några övriga synpunkter att tillföra i detta samråd.

KOMMUNENS SVAR: Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden tackar för samarbetet och det gemensamma arbetet under framtagandet av samrådshandlingen, samt ser fram emot fortsatt samarbete i det fortsatta arbetet.

2. Socialnämnden

Del 1 Planförslaget

Strängnäs kommun planerar för en befolkningstillväxt på 1,5 % per år vilket är fastlagt i nya riktlinjer för bostadsförsörjningen i kommunen, beslutade i Kommunfullmäktige 2020-12-14.

I avsnittet Ställningstaganden angående befolkningstillväxt och bebyggelseutveckling på sid 28 slås det fast att :

- ”**Inriktning för bostadsplaneringen är boende för alla, i ett hållbart växande Strängnäs, där människor kan mötas, vara aktiva och trivas. Strängnäs befintliga roll, som attraktiv boende- och inflyttarkommun, ska förstärkas.**

Strängnäs kommun planerar och agerar för hållbar tillväxt samt arbetar utifrån olika befolkningsgruppers bostadsefterfrågan och preferenser. Genom långsiktig planering, god planberedskap, kommunala insatser samt med ett gott samarbete med bostadsmarknadens aktörer, ska Strängnäs kommun säkerställa bostadsbyggnation samt en god bebyggd miljö i attraktiva hållbara levnadsmiljöer för kommuninvånarna, oavsett ålder, kön, etnicitet eller funktionsvariation.

Bostäder för alla skapas genom att utbudet möter efterfrågan. Utbudet av olika upplåtelseformer och bostadstyper ska balanseras mot hushållens behov samtidigt som Strängnäs befintliga roll, som attraktiv boende- och inflyttarkommun ska förstärkas. Genom att planera för bostäder i attraktiva lägen och attraktivitet i levnadsmiljön, kan intresset på bostadsmarknaden upprätthållas. Hållbar tillväxt innefattar att kommunens service, i form av skolor, äldreomsorg mm. följer och anpassas till utvecklingen.”

Socialnämnden anser det av stor vikt att beakta att bostadsbyggandet inte bidrar till segregation utan att nya bostadsområden byggs med varierat utbud av boendeformer, hyresrätter, bostadsrätter och villor.

KOMMUNENS SVAR: Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden (nedan förkortat till MSN) tackar socialnämnden för ni tagit er tid att läsa och yttra er på samrådshandlingen. MSN delar uppfattningen om att det är viktigt att bostadsbyggandet inte bidrar till segregation och att nya bostadsområden byggs med ett varierat utbud. I ovan målsättning, som är hämtad från kommunens redan antagna ”” nämns att blandade upplåtelseformer ska eftersträvas. I ”Strängnäs kommuns riktlinjer för bostadsförsörjning 2020-2025 - med utblick mot 2029” (som beslutats av KF) lyfts det även att kommunen behöver ta fram riktlinjer för tomrättsupplåtelser som bland annat ska innefatta hur upplåtelseformen ska styras. Granskningshandlingen till Översiktsplanen kommer förtydligas med att bostadsbyggandet inte ska bidra till segregation.

- **”Befolkningstillväxten ska tas omhand enligt kommunens övergripande utvecklingsstrategi, det vill säga genom att i huvudsak koncentrera ny bebyggelse till Strängnäs stad, Mariefred-Marielund/Läggesta-Åkers styckebruk och Stallarholmen.**

Strängnäs attraktivitet för boende ska förädlas utifrån utveckling av nuvarande ortsidentiteter och förstärkas genom fler bostäder i attraktiva lägen. Kommunen ska följa den övergripande utvecklingsstrategin i översiktsplanen innebärande att vi tar vara, vidareutvecklar och marknadsför varje orts karaktär och unika egenskaper.”

Hur hemtjänsten ska bemannas och organiseras påverkas mycket av var brukarna bor. På så sätt påverkas socialnämnden av var framtida bebyggelse planeras och framtida boende möjliggörs.

Det är av vikt att man i översiktsplanen redogör för åtgärder vad gäller bostäder för den äldre generationen som kommer behöva boendestöd och service.

Tillgänglighet. Alla medborgare ska beredas möjlighet att ta del av det utbud som finns i kommunen vad gäller kultur och fritid oavsett funktionsvariation eller hushållets ekonomiska situation.

KOMMUNENS SVAR:

MSN delar uppfattningen att hemtjänsten påverkas av var brukarna bor. I den uppdaterade översiktsplanen pekas en strävan ut för mer samlad bebyggelse, även utanför våra tätorter vilket förhoppningsvis kan underlätta Socialnämndens ansvarsområden och den ordinarie verksamheten med hemtjänsten på ett positivt sätt. Granskningshandlingen kompletteras även kort med hemtjänstens påverkan av bostädernas placering då det är en viktig aspekt att beakta genom hela samhällsbyggnadsprocessen.

Bostäder för den äldre generationen hanteras och styrs mer i detalj av Strängnäs kommuns riktlinjer för bostadsförsörjning 2020-2025 - med utblick mot 2029”. Granskningshandlingen förtydligas med tydliggörande av att riktlinjerna för bostadsförsörjningen är tänkt att styra det mer detaljerade arbetet med bostäder för äldre (och andra målgrupper).

MSN delar Socialnämndens yttrande om tillgänglighet till kultur och fritid och kommer till granskningshandlingen trycka på tillgängligheten något mer än vad som görs i samrådshandlingen.

- **”Kommunen ska arbeta för att bevara varje orts unika karaktär och uppnå en variation mellan olika bostads och ägandeformer i samtliga kommundelar. Kring stationsnära lägen ska andelen flerbostadshus med hyres- och bostadsrätter vara dominerande.**

Ett brett utbud av bostäder, där nuvarande fördelning på upplåtelseformer utvecklas efter orternas karaktär och hushållens behov, möjliggör för många att kunna bo i kommunen. En god variation av boendeformer inom bostadsområdena motverkar segregation då det möjliggör för människor med olika förutsättningar att bosätta sig på olika ställen inom kommunen och i olika områden inom tätorterna. En större andel befolkning kring knutpunkter för kollektivtrafiken reducerar bilresor vilket motiverar att byggnadstyperna kring dessa bör möjliggöra högre invånartäthet.

En god bebyggd miljö gör Strängnäs till en hållbar boendekommun. Vi kan öka trivsel och motverka uppkomst av utanförskap genom att tillse att det finns olika boendeformer och goda levnadsmiljöer i bostadsområden, som attraherar många. Hållbara bostadsområden innefattar blandade upplåtelseformer och goda boendemiljöer som är trygga, säkra, tillgängliga och hälsofrämjande samt energieffektiva.”

Socialnämnden har tagit del av ”Ställningstaganden angående befolkningstillväxt och bebyggelse utveckling” och har, i övrigt, inget att invända.

KOMMUNENS SVAR: *Noteras och tas med till det fortsatta arbetet att Socialnämnden inte har något att invända emot.*

Utvecklingsstrategins huvudtema och utvecklingsområden:

Den övergripande utvecklingsstrategins fem huvudteman:

- 1. Fortsätt att stärka utvecklingen runt kommunens järnvägsstationer i Strängnäs stad och Läggesta med Mariefred och Åkers styckebruk**
- 2. Främja ett levande och tryggt stadsliv i kommunens centralort**
- 3. Skapa förutsättningar för Stallarholmen att utvecklas**
- 4. Koppla samman kommunens delar/samhällen**
- 5. Främja en levande landsbygd**

Genom att utgå ifrån de olika samhällenas platsspecifika förutsättningar, egenskaper, kvalitéer och resurser och bygga vidare på befintliga strukturer kan ett bättre underlag för kulturella och kommersiella verksamheter genereras och satsningar på miljövänliga transportsätt möjliggöras utifrån befintlig infrastruktur, vilket i sig ofta ses som väsentliga samhällsintressen och grunden för en hållbar utveckling. Det krävs i detta sammanhang ett synsätt där man betraktar helheter i stället för isolerade lösningar, det vill säga att varje samhälle betraktas som en del i ett nätverk av städer, samhällen, knutpunkter och funktioner som är mer eller mindre beroende av varandra. Ett hållbart samhällsbyggande behöver därmed synliggöra beroendeförhållanden och underlätta sambanden.

Ett annat perspektiv i utvecklingsarbetet handlar om dialog och samarbete. Det är viktigt med en kreativ och kontinuerlig dialog med barn och unga, samt med boende och/eller verksamma (fastighetsägare, köpmän, centrumföreningar etc.) i staden.

Kommunens olika kontor och bolag behöver även i större omfattning samarbeta kring frågor om hur stadsmiljön ska förvaltas och utvecklas.

KOMMUNENS SVAR: *MSN delar Socialnämndens uppfattning att det är viktigt att varje samhälle betraktas utifrån dess beståndsdelar och helhet. Detta görs genom utvecklingsstrategin där kommunens olika beståndsdelar vävs ihop till en helhet och beskriver hur sammanhang och platser kan utvecklas utifrån kommunens helhet.*

När det gäller dialog och samarbete delar också MSN Socialnämndens uppfattning om att det är viktigt såväl internt som externt. För externa aktörer bjuds de in i olika former av projekt och samråd och får yttra sig utifrån projektens förutsättningar. Det är av stor vikt att kommunens alla aktörer kan ställa sig bakom den förslagna utvecklingen (även om en helt sammstämmighet är svårt att uppnå) och har getts möjlighet att delta i olika processer på olika sätt och säga sitt.

För den interna samverkan kring hur stadsmiljöer förvaltas och utvecklas delar MSN att det är av stor vikt att kommunen fortsätter, samt kontinuerligt ökar samarbetet mellan kommunens kontor såväl som mellan nämnder.

Socialnämnden har tagit del av Planeringsprocesser, genomförande och uppföljning och har inget att invända.

KOMMUNENS SVAR: MSN noterar och tar med till det fortsatta arbetet att Socialnämnden inte har något att invända i avsnittet.

Del 2 Planförutsättningar och ställningstaganden

Del 2 är en del av kommunens översiktsplan, men kan med fördel läsas som ett uppslagsverk. Denna del av översiktsplanen behandlar alltså sådana perspektiv som annars ofta skulle beaktas i fördjupningar, eller övriga externa strategier och planer (exempelvis en separat landsbygdsstrategi, handlingsplan för olycksförebyggande arbete, plats- och destinationstrategier m.m.). Genom att alla perspektiv behandlas inom översiktsplanen.

Socialnämnden har tagit del av del 2, Planförutsättningar, och har inget att invända.

Del 3 Hållbarhetsbedömning

Socialnämnden har tagit del av hållbarhetsbedömningen och har inget att invända.

KOMMUNENS SVAR: MSN noterar och tar med till det fortsatta arbetet att Socialnämnden inte har något att invända mot i del 2 och del 3 av Översiktsplanen.

3. Kulturnämnden

Kulturnämnden har fått av miljö- och samhällsbyggnadsnämnden att yttra sig gällande uppdaterad översiktsplan för Strängnäs kommun, daterad 2023-04-12.

Den uppdaterade översiktsplanen är ett omfattande material och kulturnämnden fokuserar i sitt svar på de delar som nämner kultur och utveckling som kan påverka kulturen.

På sidan 12 i Översiktsplan, Översiktsplan 2040 (Del 1 – Planförslag), skrivs att:

”I begreppet hållbar utveckling ingår att den fysiska planeringen ska medverka till en god livsmiljö. Det innebär att planering av mark- och vattenanvändning och utveckling av den befintliga bebyggelsen ska beakta både sociala, kulturella, miljömässiga och ekonomiska aspekter till en helhet.”

Det är mycket bra att de kulturella värdena lyfts fram som en viktig faktor för en god livsmiljö.

KOMMUNENS SVAR: Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden (nedan förkortat till MSN) tackar Kulturnämnden för ni tagit er tid att läsa och yttra er på samrådshandlingen. Det är positivt att Kulturnämnden delar och ser positivt på MSNs nya förslag att lyfta upp de kulturella värdena mer mot tidigare översiktsplan (”Översiktsplan 2014”).

På sidan 12 skrivs även om vikten av att samhällsutvecklingen anpassas utifrån klimatförändringarna. I avsnittet lyfts också kulturella verksamheter fram som något som kan få ett bättre underlag genom att samhällen byggs inifrån och ut och på befintliga strukturer. Dock är avsnittet något svårförståeligt om man inte är mycket insatt i samhällsplanering. Vad är det som faktiskt gör att det skulle bli ett bättre underlag för kulturella verksamheter?

Stycket som beskriver detta på sidan 12 lyder: ”Insikten i de faktorer och sammanhang som till stor del påverkar och påskyndar klimatförändringen ställer nya krav på samhällsplaneringen och ökar motivet till att bygga våra städer och samhällen inifrån och ut. Detta genom att utgå ifrån och bygga vidare på befintliga strukturer

vilket även kan generera bättre underlag för kulturella och kommersiella verksamheter, samt för möjliggörande av satsningar på miljövänliga transportsätt.”

Ett liknande resonemang finns på sidan 53 som också är något svårförståeligt för den icke-insatta, vad exakt är det som gör att det blir ett utökat underlag för kultur genom att bygga städer inifrån och ut? Kan det förtydligas, till exempel om det avses att det är i stadskärnan det ska byggas för att det ska finnas fler människor centralt beläget bör det omnämnas. Att bygga inifrån och ut kan tolkas som att staden ändå växer i ytterkanterna och då är det svårt förstå hur detta kan gynna kulturen i tätorten.

Stycke som avses på sidan 53: ”Genom kompletteringar av bebyggelse kan befintliga strukturer (som till exempel vägdragningar) utnyttjas mer effektivt, stadens underlag för kulturella och kommersiella verksamheter utökas och större satsningar på miljövänliga och kollektiva transportsätt möjliggörs.”

KOMMUNENS SVAR: Granskningshandlingen förtydligar vad som menas med ovan resonemang och ser över ovan skrivningar i stort så de blir tydligare till den fortsatta processen. Syftet var att lyfta upp att fler människor som rör sig och bor centralt kan lätt och smidigt ta sig till olika kulturella aktiviteter.

På sidan 40 under rubriken *Den sociala dimensionen*, beskrivs hur viktig den sociala hållbarheten är för samhället. Där lyfts särskilt kulturen fram som en viktig del vilket är mycket bra då kulturen kan spela en stor roll för att alla ska kunna vara delaktiga i samhället, att få möjlighet att uttrycka sig kreativt och att delta i positiva sammanhang tillsammans med andra.

På sidan 41 och 42 skrivs om folkhälsa. Kulturnämnden önskar att det görs kompletteringar i det stycket angående kulturens betydelse för folkhälsan.

Förslag på komplettering: ”Kultur så som musik, dans, teater, litteratur, konst och andra uttryck förenar oss och ger oss möjlighet att på ett djupare plan förstå vår omvärld och oss själva. Dessutom når kulturen vårt innersta och väcker känslor, minnen, idéer och vår kreativitet. Kulturen bygger broar mellan människor och grupper och är viktig för demokratin och för yttrandefriheten. Att kunna ta del av och skapa kultur bidrar till en känsla av tillhörighet, engagemang och delaktighet i samhället. Studier visar att kultur bidrar till ökat välbefinnande, social utveckling, ökad förmåga till lärande samt att den kan förbättra den fysiska och mentala hälsan. God hälsa och ökad livskvalitet blir allt viktigare både för den enskilde och för samhället i stort.

Därför ska kommunen verka för att det finns en god tillgång till kulturella aktiviteter och kultur i offentlig miljö, för alla invånare.”

KOMMUNENS SVAR: Granskningshandlingen kompletteras med ovan förslag för att tydligare beskriva kulturens betydelse för folkhälsa.

På sidan 51 skrivs under rubriken *Forma variationsrika livsmiljöer där möten främjas*: ”Vid sidan om handel behöver utrymmen för möten, upplevelser och kultur finnas för att bära upp det sociala livet i kommunens städer och samhällen.”

Den skrivningen är något otydlig när det gäller att lyfta fram kulturens betydelse för just möten mellan människor. Ett förslag till förändring: ”Handel är en viktig mötesplats men vi behöver också skapa utrymmen för andra möten och upplevelser. Kulturen är viktig för att bära upp det sociala livet i kommunens städer och samhällen.”

KOMMUNENS SVAR: Granskningshandlingen kompletteras med ovan förslag som tydligare beskriver syftet i avsnittet.

På sidan 56 skrivs under rubriken *Utvecklingsstrategins huvudteman och utvecklingsområden om de små samhällena*: ”*Utbudet av service, arbete, utbildning, kultur och fritidsaktiviteter kan bara till vissa delar mätas sig med vad Strängnäs stad och Mariefred kan erbjuda.*”

Det går att dra slutsatsen att det i de små samhällens finns ett mindre utbud av service och arbete men är det fastställt att just kultur och fritidsaktiviteter finns i mindre utsträckning i små samhällen än vad som finns i Strängnäs och Mariefred? Har allmänheten i Åkers styckebruk och Stallarholmen färre kulturella aktiviteter än allmänheten i Mariefred? Har en sådan mätning gjorts?

KOMMUNENS SVAR: *Granskningshandlingen justeras och ses över i stort för att det inte ska kunna tolkas som det görs nu och kommer tona ned antagandet. Ingen sådan mätning har gjorts.*

På sidan 68 beskrivs under rubriken *Främja en levande landsbygd* att: ”*När allt fler människor bor i städer fyller landsbygden dessutom en viktig funktion för friluftsliv, rekreation, kultur och turism samt för produktion.*” Samtidigt står det på sidan 62: ”*Kommunen behöver fortsätta sin planering för att stärka Strängnäs stad som kommunens huvudsakliga nod för kultur och nöjesaktiviteter, bostadsmarknad, företagande och handel etcetera.*” De två olika skrivningarna står något emot varandra, då att främja en levande landsbygd beskrivs som viktig ur exempelvis kulturhänsyn för stadsboende och samtidigt ska den huvudsakliga kulturella noden vara Strängnäs stad. Kulturnämnden anser att det är viktigt att även främja landsbygden och den kulturella utvecklingen har en viktig funktion i det.

KOMMUNENS SVAR: *MSN delar Kulturnämndens medskick att det är viktigt att även främja landsbygden och den kulturella utvecklingen. Granskningshandlingen och ovan stycken justeras för att se om ovan stycke kan lyfta fram vikten av kultur även utanför våra tätorter något mer.*

I Översiktsplan, Översiktsplan 2040 (Del 1 – Planförslag) skrivs på flera ställen ordet ”mötesplatser” och det bör kanske förtydligas om det menas en allmän mötesplats där människor kan mötas eller om man med det menar Mötesplatserna som ligger under kulturnämndens verksamhetsområde som finns belägna i Stallarholmen, Mariefred och Åkers styckebruk. Ett exempel är på sidan 84 där det står: ”*Det är viktigt att befintliga mötesplatser hålls attraktiva och att det i den fysiska planeringen bereds plats för nya, både stora och små, mötesplatser i kommunens olika kommundelar (i form av exempelvis torg, parker, skolor, torg, idrottsanläggningar, bibliotek, arbetsplatser, caféer, multifunktionella lokaler och kulturella institutioner).*”

Inom nya utvecklingsområden är det viktigt att utrymme ges till det ”ospecificerade”/”oplanerade” – det vill säga att möjliggöra/bereda plats för medborgare att själva forma olika typer av miljöer att mötas i.” I det fall att just Mötesplatserna inte avses bör texterna även kompletteras med att det finns sådana som också bidrar till att människor kan mötas och skapa tillsammans.

KOMMUNENS SVAR: *MSN tackar för de värdefulla medskicken och förtydliganden kring mötesplatser. Det är ett nytt avsnitt mot tidigare Översiktsplan ”Översiktsplan 2014” och nya aspekter att integrera i Översiktsplanen och i den strategiska planeringen på ett mer uttalat sätt. Förtydliganden kring vilken typ av mötesplatser som avses kompletteras till granskningshandlingen där det är viktigt med allmänna mötesplatser, mötesplatser som ligger under kulturnämndens verksamhetsområden (så eventuella satsningar och viljeinriktningar planeras för i tidigt skede även om Översiktsplanen har en lång tidshorisont). Vidare kompletteras avsnittet till granskningshandlingen med att platser för det ”ospecificerade”/”oplanerade” är viktigt att möjliggöra för och sträva mot.*

På sidan 88 i Översiktsplan 2040 (Del 2 - planförutsättningar)_komprimerad står det att: ”Besökare bor, handlar, roar sig och köper tjänster och varor av det lokala näringslivet, en konsumtion som ger viktiga intäkter till det lokala näringslivet”

Kulturnämnden anser att den skrivningen kunde stärkas med att lyfta fram kulturens betydelse. Förslag på ändrad skrivning: ”Besökare bor, handlar, besöker kulturella arrangemang och köper tjänster och varor av det lokala näringslivet, en konsumtion som ger viktiga intäkter till det lokala näringslivet och som stärker det lokala kulturlivet.”

KOMMUNENS SVAR: Granskningshandlingen och ovan stycke ses över för att stärka kulturens betydelse mer i enighet med ovan förslag.

På sidan 109-110 beskrivs vikten av kultur för samhällsplaneringen. De avsnitten är välskrivna och viktiga och beskriver på ett bra sätt kulturens viktiga roll i samhället.

På sidan 114 skrivs att: ”Kommunen ska bedriva en samhällsplanering som väger in kulturplanering, för att säkerställa att det kulturella perspektivet bidrar i utvecklingen av staden och landsbygderna.”

Kan den rubriken förtydligas, den är svår att förstå? Kan det istället stå: ”Kommunen ska bedriva en samhällsplanering som underlättar för planering av kultur, för att säkerställa att kulturen kan bidra till utvecklingen av staden och landsbygderna.”

KOMMUNENS SVAR: Granskningshandlingen ses över och justeras enligt ovan förslag för att förtydliga styckets syfte.

4. SEVAB/ESEM

Digital utveckling

Kapitlet inleds med en ruta som beskriver den trådlösa tekniken FWA. Detta är en av flera möjliga kommunikationstekniker som finns på marknaden. I en översiktsplan bör inte en specifik teknik på en konkurrensutsatt marknad beskrivas på detta sätt.

KOMMUNENS SVAR: Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden (nedan förkortat till MSN) tackar SEVAB/ESEM för ni tagit er tid att läsa och yttra er på samrådshandlingen. Kommunen anser att det är av intresse att lyfta möjligheterna för anslutningar för boende på landsbygden där det kanske annars är svårt att möjliggöra för fast fiber inom överskådlig framtid. Detta för att kommunen i den nya översiktsplanen vidareutvecklat tankarna kring landsbygdsutvecklingen avsevärt mot tidigare handling. Detta är därmed av vikt att beskriva möjligheter och förutsättningar även för boende på landsbygden att få tillgång till bredband. Inforutan ses över och förtydligar att det är en specifik teknik men det kan finnas andra attraktiva lösningar också.

Vidare anser kommunen att avsnittet beskrivs på ett teknikneutralt sätt men kommer till granskningshandlingen se över avsnittet och begrepp för att eventuellt tona ned specifik teknik som vissa kan upplev lyfts fram mer.

Generellt är det mycket statistik i avsnittet om Digital infrastruktur. Vi anser att det borde finnas en djupare formulering kring vad som krävs för framtiden med ett uppkopplat samhälle och digital utveckling. Vikten av robust och säker digital infrastruktur som ska kunna möta upp framtidens behov bör förstärkas.

KOMMUNENS SVAR: Kommunen är av uppfattning att avsnittets ställningstaganden är den del som tydligare beskriver vad som krävs och vad kommunen vill med vår digitala infrastruktur. I och med att en egen bredbandsstrategi saknas bedöms det viktigt att beskriva olika målsättningar som all samhällsplanering bör beakta. Att hantera digital infrastruktur i översiktsplanering är även ett relativt nytt och utforskat område där kommunen gärna ser samarbete med Sevab i framtiden för att vidareutveckla det som bedöms kan vara intressant att lyfta i handlingen (i detta revideringsskede eller kommande översyn som kommer göras mer frekvent mot tidigare utifrån Boverkets tänkt med rullande översiktsplanering.

Kapitlet fokuserar på fiber på landsbygden och förbättrad i kombination med Samhällsmaster. Samhällsmaster är kostsamt och det är svårt att få en lönsamhet i den typen av investering.

Värderingar i formuleringar bör undvikas då detta är subjektivt, exempelvis kring etablering av Samhällsmast på Selaön eller andel fiberanslutna på landsbygd.

KOMMUNENS SVAR: En översiktsplan är tänkt att visa viljeinriktningen, värderingar målsättningar och ställningstaganden kring hur kommunens ska utvecklas ur ett flertal perspektiv. Detta innebär naturligt att en översiktsplan därmed tar "personliga"/kommunala ställningstaganden som kan uppfattas subjektiva. Inga justeringar görs till granskningshandlingen för att tona ned upplevelsen av subjektiva skrivningar.

Det är olämpligt att det i en översiktsplan fastställa att Kommunen planerar för att möjliggöra och etablera mobilmaster, då förutsättningarna i många fall är oklara. Att även peka ut potentiella områden är inte heller så klokt då det skapar en förväntan som riskerar att inte infrias. Att samhällsmaster är en möjliggörare är helt korrekt men ska vi leva upp till robusthet och säker uppkoppling så är fast fiber att föredra samt att samtliga master är uppkopplade med fiber.

KOMMUNENS SVAR: Kommunen är av uppfattning att olika tekniska lösningar och olika former av digitala infrastruktur är att föredra, där samhällsmaster kan fylla ett viktigt alternativ till fast fiber. Vidare delar inte kommunen uppfattningen att en specifik teknik ges extra tyngd utan att avsnittet hålls relativt teknikneutralt sätt, eller att det är olämpligt att lyfta fram en viljeinriktning med samhällsmaster. För att möjliggöra för utveckling och samtidigt inte förhindra något allmänt intresse krävs det att potentiella områden pekas ut för en mängd olika områden. Översiktsplanen är ett viljedokument och kan därmed leda till att saker kanske inte alltid infrias, men utan en utpekad viljeinriktning och målsättning drivs ingen aktiv utveckling.

Under framtagandet har kommunen vid flera tillfällen sökt stöd från SEVAB (utan återkoppling) kring avsnittet om hur den fasta fibern kan utvecklas för ökad redundans. Kommunen välkomnar om SEVAB i det fortsatta arbetet väljer att involvera sig mer kring fast fiber för att lyfta fler former av digital infrastruktur. Vidare kommer avsnittet justeras något för att mer använda begreppet digital infrastruktur för att ändra eventuell uppfattning om att avsnittet aktivt tar ställning till en specifik teknisk lösning. Samtidigt vill kommunen poängtera att avsnittet bedömt hanterats väl av såväl Länsstyrelsen Södermanland såväl som av Region Sörmland där de menar att avsnittet hanterats på ett föredömligt sätt och ser positivt på avsnittet. Region Sörmland påpekar även att kommunen angripit frågan på ett teknikneutralt sätt. Avsnittet har också i ett tidigt skede prövats i planberedningen 2022-04-25 tillsammans med kommunens tidigare Bredbandsstrategi.

Vattentjänster & VA-försörjning

Disposition och Rubriksättning i dokumentet bör förändras, exempelvis att tydligare samla Allmän och Enskild VA-försörjning i separata rubriker. I nuvarande version finns detta uppdelat på flera ställen i texten.

Förtydligande av definitioner och av texter kopplande till den allmänna anläggningen bör finnas med.

I hantering av strandskydd bör dagvattenhantering inkluderas som en parameter.

En ny rubrik Dagvattenhantering med förtydligande av definitioner för ansvar för dagvatten, enligt bebyggelse typ och nya / äldre områden bör finnas.

En ny rubrik VA-ledningsnät som objektivt beskriver fakta utan att värdera bör skapas. Omdisposition av text behövs i och med detta. Stycket bör innehålla en beskrivning av vilken förnyelsestrategi som gäller.

Rubrik Viktiga grundvattentillgångar bör ändras till Viktiga vattentillgångar då både grund- och ytvatten bör ingå. Texten bör därefter disponeras om.

KOMMUNENS SVAR: Avsnittet om vattentjänster och VA-försörjning ses över och justeras utifrån Sevabs bifogade bilaga i ert yttrande. Vidare ser kommunen fram emot fortsatt samarbete under framtagandet av granskningshandlingen.

Vårt att förtydliga är att all föreslagen omdisposition inte i detta beskede bedöms vara möjlig då kommunen måste beakta Boverkets ÖP-modell inför eventuellt kommande hårdare nationella krav på enhetliga och digitala översiktsplaner. Hantering av avsnittet ses över till granskningshandlingen utifrån bifogade förslaget i bilagan till yttrandet och i dialog mellan förvaltningen och bolaget.

Status för arbete med vattenskydd Gorsingeholm behöver uppdateras. Nya föreskrifter, Livsmedelsverket 2022:12, gäller.

KOMMUNENS SVAR: Statusen för arbetet med vattenskyddet Gorsingeholm uppdateras till granskningshandlingen. och lyfter de nya föreskrifterna kortfattat. Vidare kommer avsnittet vidareutvecklas fram till antagandehandlingen beroende på hur arbetet går med vattenskyddet.

Miljö hälsa och säkerhet

Text som handlar om VA-tjänster och VA-försörjning (dagvatten) bör flyttas under rubrik Klimatpåverkan. Effekter av klimatpåverkan på VA-anläggningen bör framgå som egen rubrik. Definition av markavvattning behöver ses över.

KOMMUNENS SVAR: Bedöms inte möjligt utifrån Boverkets ÖP-modell utan behöver finnas kvar på under hänsynsavsnittet. Avsnittet kan vidareutvecklas under processens gång om inte det pågående arbetet med vattenplan och vattentjänstplanen skriftligen hanterar perspektiven.

Kapacitet enligt huvudstråk och zoner

Vi ser inte några stora hinder för VA-försörjningsmöjlighet längs huvudstråken och inte heller några begränsningar i nätet kring stationsnära område. Förstärkningar kan dock krävas och kommer fångas upp i förnyelsearbete och dpa-arbete. Vattenförsörjningen hanteras i avtal med SVOA som gäller till 2060.

KOMMUNENS SVAR: Noteras och tas vidare till det fortsatta arbete. Detta förtydligas även i översiktsplanen i enighet med bifogad bilaga till Sevabs yttrande.

Markanvändning

En viktig fråga för Strängnäs kommun och som också är kostnadsdrivande för hela kommunkoncernen är hur schaktmassor hanteras. Mark för att etablera en ny deponi bör reserveras i översiktsplanen. Lämpligast är att mark i anslutning till befintlig verksamhet på Kvitten tas i anspråk. I nuläget är området markerat som tänkbar yta för etablering. I övrigt har SEVAB inga synpunkter på planen.

KOMMUNENS SVAR: *Frågan om ny deponiverksamhet hanteras och prövas i en separat process utanför Översiktsplanen för att bedöma vilken markanvändning som är lämpligast på platsen. Till antagandet kan därmed det utpekade utredningsområdet komma att förtydligas i översiktsplanen.*

5. Strängnäs Fastighets AB

Stallarholmsskolan beskrivs som ett område med högt kulturhistoriskt värde. Huvudbyggnaden har redan byggts till och om på senare tid varmed värdet bör omvärderas. Att belägga skolbyggnaden med ett ”högt kulturhistoriskt värde” kan påverka möjligheten att tillhandahålla optimala verksamhetslokaler för skolverksamheten.

Tex möjlighet för att ansöka om bygglov för solcellsanläggningar på tak eller paviljonger.

KOMMUNENS SVAR: *Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden (nedan förkortat till MSN) tackar Strängnäs Fastighets AB för ni tagit er tid att läsa och yttra er på samrådshandlingen. Att området kring Stallarholmsskolan pekats ut som område med högt kulturvärde har gjorts i kommunens stadsbyggnads- och kulturmiljöprogram (förkortad SKP) som togs fram för ett par år sedan. Nedan beskrivning finns för områdets förutsättningar för ny- och ombyggnad och underhåll:*

”Komplementbyggnad får tillkomma samt enstaka ny bebyggelse i anslutning till befintlig för att stödja verksamheterna. Komplementbyggnad ska till volym, placering, utformning och material anpassas efter tomtens/fastighetens förutsättningar. Ny bebyggelse skall följa områdets struktur samt byggnadernas skala, utseende och material.

Skolbyggnaden har ett högt kulturhistoriskt värde. Rivning av den bör ej ske. Ombyggnad och underhåll skall utföras på ett sätt som arkitektoniskt, material- och hantverksmässigt är förenligt med byggnadens karaktär och historia och med utgångspunkt i beskrivningarna i avsnittet Värden och kännetecken.” (s.26 i den Stadsbyggnads- och kulturmiljöprogrammets del för Stallarholmen och Selaön).

Med ovan skrivning i SKP bedöms eventuell ombyggnad och förändringar för skolans verksamhet vara möjliga vid behov framöver, samt något som MSN ser som viktigt att möjliggöra för utifrån ortens utvecklingspotential även på lång sikt. Eventuella förändringar för att optimera lokalerna får därmed prövas när behov och ansökning finns, men bedöms vara möjligt och något som MSN bör kunna ställa sig positiv till och möjliggöra för.

6. Barn- och utbildningsnämnden

Barn- och utbildningsnämnden ställer sig positiva till det framlagda förslaget.

Barn- och utbildningsnämnden har genom sina verksamheter ett stort ansvar i att föregå med gott exempel och att utbilda barn och ungdomar och skapa delaktiga medborgare som förstår vikten av att utveckla ett hållbart samhälle, för framtiden.

KOMMUNENS SVAR: Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden (nedan förkortat till MSN) tackar Barn- och utbildningsnämnden för ni tagit er tid att läsa och yttra er på samrådshandlingen. Nämnden tar med sig till det fortsatta arbetet med uppdateringen av Översiktsplanen att Barn- och utbildningsnämnden ställt sig positivt till det framlagda förslaget och ser fram emot framtida samarbeten inom samhällsbyggnadsområdet.

Angränsande kommuner

1. Eskilstuna kommun

Eskilstuna kommun ser positivt på att Strängnäs arbetar mot Boverkets ÖP-modell 2.1. I denna fråga vill vi gärna samarbeta igenom erfarenhet och kunskapsutbyte då processen framöver tillsammans med Boverket kommer att kräva en samsyn över hantering av data samt en konkretisering av grundinnehållet i översiktsplanen.

Strängnäs presenterar en viktig överblick av den regionala målbilden som kommunen är påverkad av. Förslaget tar vara på de förutsättningar som regionen skapar för logistiketableringar i infrastrukturnära lägen. Eskilstuna kommun ser gärna en ökad dialog och samverkan som kan stärka båda kommunernas näringsliv eftersom både Eskilstuna och Strängnäs ingår i det storregionala logistikområdet är utpekade i ÖMS 2050, ett gemensamt underlag för storregional samhällsplanering som är vägledande för regioner och kommuner i östra mellansverige.

Eskilstuna kommun är positiva till att Strängnäs tydligt lyfter fram Svealandsbanans behov av förbättringar då det är en tydlig gemensam fråga för våra båda kommuner. Eskilstuna kommun ser gärna att Strängnäs även markerar behovet för sträckan mellan Eskilstuna och Härad då den blir väldigt viktig för att i slutändan (med en komplett dubbelspårig Svealandsbana) kunna minska restiden och öka turtätheten vilket annars inte kommer att vara möjligt. Eskilstuna kommun ser gärna en fortsatt dialog och samverkan, kommunerna emellan, gällande utvecklingen av Svealandsbanan.

Sammanfattningsvis ser vi framemot att arbeta vidare med våra mellankommunala frågor som tydlig beskrivs i förslaget: kommunikationer, den gröna infrastrukturen, friluftslivet, klimatanpassningar, vattenkvalitet, näringslivet m.m

KOMMUNENS SVAR: Strängnäs kommun tackar Eskilstuna kommun för ert yttrande på samrådshandlingen för översiktsplanen. Vi delar er bild och ser också gärna en utökad dialog och samverkan i alla ovan nämnda sammanhang. Samrådshandlingen justeras även för att poängtera det storregionala logistikområdet även under avsnittet om etableringar.

Granskningshandlingen kommer även justeras för att lyfta upp sträckan Eskilstuna-Härad som en viktig del för Svealandsbanans restid och turtäthet.

2. Flens kommun

Beskrivning Flens kommun har mottagit samråd för uppdaterad översiktsplan för Strängnäs kommun. Planen beskriver både nyttor och behov på lokal, regional och nationell nivå. Riksväg 55 pekas ut som viktigt stråk att utveckla, vilket stämmer överens med Flens kommuns ställning.

Flens kommun har pekat ut stora opåverkade områden vid kommungränsen till Strängnäs kommun, vid riksintressena för friluftsliv (Åkers Bergslag) respektive för naturvård (Eklången-Bråtön-Träskaten). Flens kommun ser positivt på att även Strängnäs kommun ser områden kring riksintressena som stora opåverkade områden.

Beslut

Flens kommun har inga synpunkter på förslag till uppdatering av Översiktsplan för Strängnäs kommun.

KOMMUNENS SVAR: *Strängnäs kommun tackar Flens kommun för ert yttrande på samrådshandlingen för översiktsplanen. Till det fortsatta arbetet tas era positiva inspel kring riksintressena och stora opåverkade områden och där vi gärna samarbetar över kommungränsen vid passade tillfälle.*

3. Nykvarns kommun

Nykvarns kommun ställer sig generellt sett positivt till översiktsplanen och dess innehåll. Det är ett välarbetat dokument som har ett tydligt fokus på hållbarhet, vilket Nykvarn ser positivt på.

Det är även positivt att Strängnäs enligt utvecklingsstrategin (del 1, s.57) fokuserar på att vidareutveckla Läggesta, Mariefred och Åkers styckebruk. De här tre områdena är enligt utvecklingsstrategin utpekade som områden med bebyggelsekoncentration i stationsnära lägen och som utvecklingsområden för ny bebyggelse inom/intill befintliga strukturer. Det pekas även ut ett förbindelsestråk över kommungränsen till Nykvarn.

Nykvarns kommun ställer sig även positiv till översiktsplanens ställningstagande att Strängnäs i regionala sammanhang ska säkerställa och verka för att planer, infrastruktur och kollektivtrafik ska samordnas över kommun- och länsgränser. Vidare lyfter översiktsplanen fram att Strängnäs ska medverka till att kommunala ställningstaganden gällande användning av mark och vatten samordnas med angränsande kommuner (del 1, s.21).

Nykvarn samarbetar gärna med Strängnäs om frågor som handlar om lokalisering och utveckling av vandrings- och cykelleder längs Mälärstränderna (del 2, s.94-95).

KOMMUNENS SVAR: *Strängnäs kommun tackar Nykvarns kommuns för ert yttrande på samrådshandlingen för översiktsplanen. Att samarbeta kring vandrings- och cykelleder är något som Strängnäs kommun ser positivt på och gärna vid passande tillfälle diskuterar och utvecklar vidare.*

Föreningar, samfund, företag och övriga sammanslutningar

1. Sörmlands museum

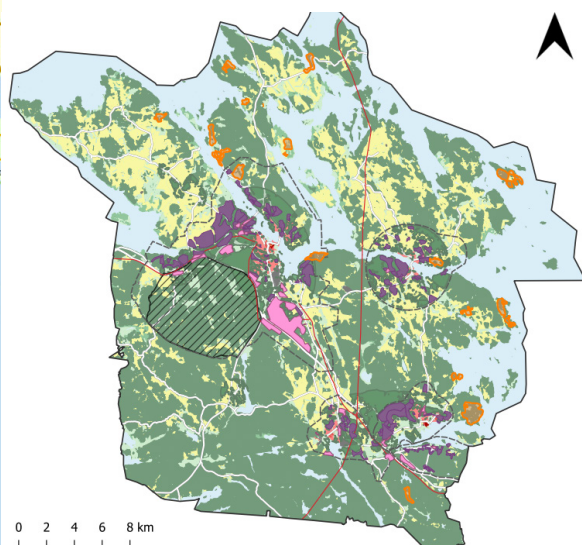
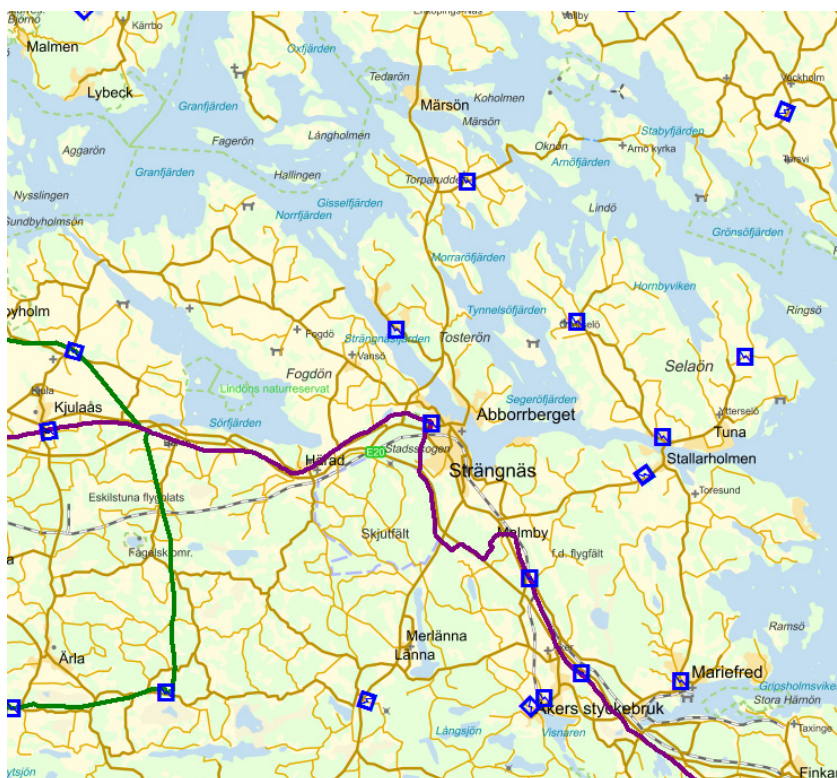
Kommunens kulturmiljöstrategi presenteras i sin helhet i översiktsplanen på sidorna 96-110. Kulturmiljöfrågorna berörs även stundom i andra delar av ÖP:n, exempelvis de som rör natur, friluftsliv och rekreation, kommunikationer, befolkningsökning, vindbruk och jordbruk. Att kulturmiljöaspekten lyfts i andra ämnen och inte bara presenteras som en enskild särartsfråga indikerar att man tar kulturmiljöfrågorna på allvar. Av resonemangen att döma tycks det som om kommunen är både införstådd med nödvändigheten i en ansvarsfull kulturmiljöstrategi, liksom att det byggda kulturarvet utgör en gynnsam resurs för framtiden.

Nödvändigheten av kulturmiljöarbete som en aktiv del av samhällsbyggnadsprocessen förklaras och motiveras insiktsfullt och lättbegripligt. Befintliga gällande kulturmiljöprogram presenteras och lyfts fram som konkreta verktyg för bevarande. Utpekade områden listas och illustreras på karta. En stor variation av objekt och kulturmiljöer presenteras; såväl runstenar som slott och herrgårdar, mindre gårdar, industribyggnader och yngre villabebyggelse finns representerade. Den geografiska spridningen av miljöerna och objekten är stor, vilket är positivt. Detta sammantaget gör att museet bedömer den nya översiktsplanens strategi för kulturmiljöfrågor som seriös och väl genomarbetad.

KOMMUNENS SVAR: Strängnäs kommun tackar Sörmlands museum för ert yttrande och positiva medskick till processen, där det glädjer oss att kulturmiljöfrågorna upplevs tas på allvar i översiktsplanen. Till granskningshandlingen kommer även en fortsatt översyn göras för att ännu tydligare koppla samman kommunens översiktsplan med kommunens stadsbyggnads- och kulturmiljöprogram.

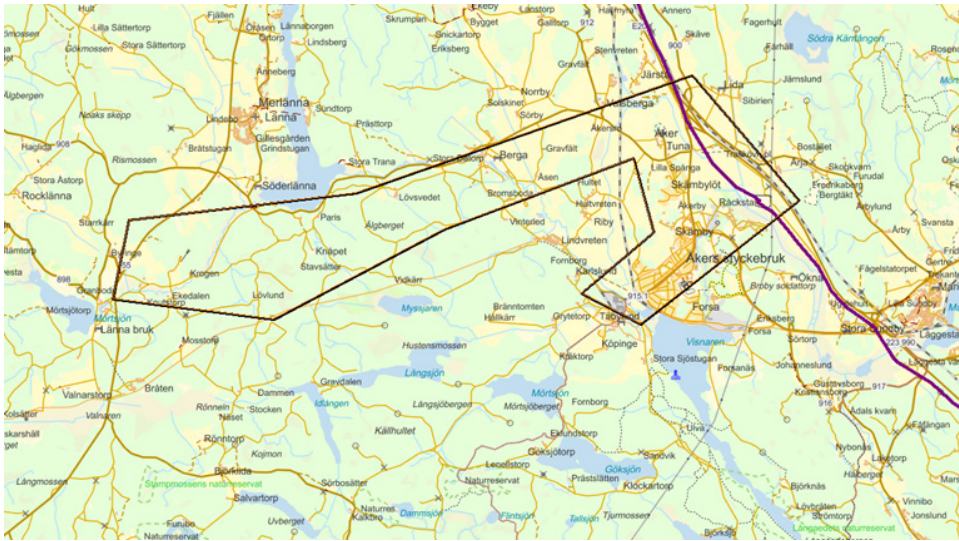
2. Vattenfall eldistribution AB

Vattenfall Eldistribution AB har elnätanläggningar med beteckningen regionalt elnät och lokalt elnät med en spänningsnivå på 0,4 kV till 145 kV, både ledning i luft och ledning i mark inom Strängnäs kommun.

Vattenfall Eldistribution har flera planer för elnätet:

- En ny 20 kV luftledning planeras mellan Åkersstyckebruk- Byringe. Inom markerat område i karta visas sträckningen.

- 24 kV luftledningen (turkos linje i karten nedan) från Täbylund till norr om Räcksta planeras att flytta. Dock är ny ledningssträckning ej fastställd.

- 24 kV luftledningen (turkosa linjen i kartan nedan) planeras att ersättas med en 24 kV markkabel enligt röd linje i kartan till höger [Nedan i kommunens samrådsredogörelse].

Ny 20kV kabel planeras inom det utritade området, den nya kabeln ersätter en befintlig 20kV luftledning

- Inom rödmarkerat område planeras nybyggnation av en 130 kV transformator/fördelningsstation.

I markanvändningskartan/översiktsplanen presenteras förslag om bostäder och verksamheter vid befintliga och kommande elnätansläggningar.

KOMMUNENS SVAR: Noteras, till granskningshandlingen kommer avsnittet "energiförsörjning, produktion och hållbara drivmedel" att vidareutvecklas för att lyfta upp utveckling av energi-infrastrukturen och vad den fysiska planeringen bör beakta kopplat till detta. Informationen om kommande projekt och ledningsdragningar som nämns ovan tas med till det efterföljande planeringsarbetet inom förvaltningen.

Vattenfall lämnar följande synpunkter vad gäller elnätanläggningar med beteckningen regionalt elnät:

- Vid behov av ombyggnad av ledningar inom regionalt elnät vilka är linjekoncessionspliktiga ledningar är det troligt att ny koncession behöver sökas vilket är tidskrävande.
- En ny byggnad intill en luftledning med spänningsnivå upp till 55 kV ska placeras på ett minsta avstånd på 10 meter från närmaste anläggningsdel, detta utifrån säkerhetsområde och elsäkerhetsrisk.
- En ny byggnad intill en luftledning med spänningsnivå över 55 kV ska placeras på ett minsta avstånd på 20 meter från närmaste anläggningsdel, detta utifrån säkerhetsområde och elsäkerhetsrisk samt ur ett underhållsperspektiv.
- Utöver detta säkerhetsavstånd (20 m) tillkommer tillämpningen av försiktighetsprincipen för frågan kring elektriska och magnetiska fält (EMF). Vattenfall Eldistribution rekommenderar att ny bebyggelse där människor stadigvarande kan antas vistas, tex bostäder och kontor, inte uppförs närmare än 50 meter från ledningens närmaste anläggningsdel. Detta för att minimera eventuell framtida oro etc. hos de boende.
- Vid uppförande av en ny byggnad intill en utomhusstation bör byggnaden placeras på ett avstånd av minst 20 meter från driftstängsel, detta utifrån säkerhetsområde och elsäkerhetsrisk

Vattenfall lämnar följande synpunkter vad gäller elnätanläggningar med beteckningen lokalt elnät:

- En ny byggnad intill en luftledning med spänningsnivå upp till 24 kV ska placeras på ett minsta avstånd på 10 meter från närmaste anläggningsdel, detta utifrån säkerhetsområde och elsäkerhetsrisk.
- Nya exploateringar medför ett behov av både nya ledningar och nya nätstationer för elförsörjning. Nya ledningar är i stort sett alltid markförlagda kablar i tätbebyggt område men kan vara både markförlagda kablar och ledningar byggda i luft på landsbygden.
- För att undvika magnetfält ska avstånd från station till stadigvarande vistelse vara minst 5 meter. För att undvika brandrisk ska avstånd mellan station och brännbart material vara minst 5 meter.
- En tumregel är att längsta kabelväg från nätstation till anslutningspunkt är cirka 200 m. Det kan dock variera beroende på nätstationens kapacitet och områdets elförbrukning.

För alla detaljer och anläggningar som placeras invid Vattenfalls elnätanläggningar gäller att dessa skall placeras så att drift- och underhållsarbeten för elnätanläggning inte försvåras.

I översiktsplanen står det att kraftledningar ska om möjligt samlokaliseras med befintliga anläggningar. Det finns säkerhetsavstånd och andra aspekter som påverkar var kraftledningar kan lokaliseras och att samlokalisera är inte alltid möjligt.

Det står mycket om SvK och deras stamnär samt SEVAB och deras anläggningar. Vattenfall Eldistribution har även ledningar i kommunen som bör lyftas.

KOMMUNENS SVAR: *Granskningshandlingen justeras med ovan text som riktlinjer att beakta i samhällsplaneringen, för att i tidigt skede inte riskera planera något allt för nära elnätsanläggningar. Vidare kommer även handlingen förtydliga ovan som beskrivs om samlokalisering, såväl som att tydligare lyfta fram Vattenfalls ledningar.*

3. Strängnäs domkyrkoförsamling med Aspö (Svenska kyrkan)

Strängnäs domkyrkoförsamling med Aspö har med stort intresse läst förslaget till ny Översiktsplan 2040 och lämnar följande synpunkter under samrådet.

Vi ser det som mycket positivt för staden som helhet att också möten och folkhälsa finns med i de beslutade fokusområdena för översiktsplaneringen. Församlingen understödjer och påtalar vikten av att också sociala och kulturella aspekter förs fram som viktiga i begrepp i livsmiljön.

Forma variationsrika livsmiljöer där möten främjas

Församlingen vill också understryka vikten av att i den långsiktiga planeringen skapa platser och möjligheter till möten och att invånarna kan känna sig som del av ett sammanhang, samlingsplatser och lokaler för möten av olika karaktär. Det pågående Projekt Domkyrkoberget där både församlingen och kommunen är huvudmän hoppas vi bidrar positivt till den här utvecklingen.

Skapa förutsättning för minskad miljöbelastning och förbättrad hantering av klimatförändringar

Inom Svenska kyrkan pågår arbete inom "Färdplan för klimatet" vilket innebär att vi ska minska vår egen klimatpåverkan och bidra till mänsklighetens gemensamma arbete för att bromsa effekterna av klimatförändringarna. Kyrkan ska lyfta andliga och existentiella aspekter samt uppnå klimatneutralitet för den egna verksamheten till år 2030. I domkyrkoförsamlingen fattade vi beslut 2021 bland annat att senast år 2023 ska all använd energi vara förnybar (sol, vind, fjärrvärme och vatten) samt att energianvändningen inom fastighetsbeståndet ska minska med 2 % i antal köpta kWh fram till år 2030.

Bidra till bättre folkhälsa genom samhällplaneringen

Vi vill peka på att den bredare synen på folkhälsa som återfinns hos WHO, som inte är synlig i de nationella folkhälsopolitiska målen, men som ändå kan beaktas i Strängnäs. WHO:s definition av hälsa beskriver en fjärde dimension av hälsa utöver fysisk- psykisk- och socialt välbefinnande, existentiell hälsa. Att som en del i det främjande arbetet inom folkhälsoarbetet också inkludera existentiell hälsa handlar om att stötta välmående, livskvalitet och ökad resiliens vilket handlar om vår motståndskraft när livet utmanar, bidrar detta till folkhälsan generellt.

Även miljöer för kulturupplevelser och egen kulturproduktion bidrar också till den bredare synen på folkhälsa.

Domkyrkoförsamlingen ser positivt på detta breda anslag i Översiktsplanen 2040 och att vi genom vårt arbete i Strängnäs kan bidra till utvecklingen av kommunen.

KOMMUNENS SVAR: Kommunen tackar för den positiva feedbacken och att ni tog er tid att delta under samrådet. Flera av respektive organisations målsättningar och riktlinjer går i linje med varandra vilket bedöms positivt för kommunens hållbara utveckling. Vid passande projekt samarbetar gärna kommunen med domkyrkoförsamlingen.

När det gäller att skapa platser och möjlighet er för möten kommer detta kompletteras något till granskningshandlingen för att stärka hanteringen av potentiella mötesplatser. Granskningshandlingen kompletteras även med WHO:s syn på folkhälsa och existentiell hälsa som lyfts i ert yttrande.

4. PRO Strängnäs

Några medlemmar i PRO Strängnäs har gått igenom förslaget till ÖP 2040, dels på nätet och dels vid besök på "Öppet Hus" i Strängnäs. Det finns många förslag som vi gillar men det finns några förslag som vi vill komplettera med.

KOMMUNENS SVAR: Kommunen tackar för att ni tog er tid att delta under samrådet på flera olika sätt, samt även inkommit med förbättringsförslag.

Vi tycker det är bra att utveckla möjliga platser för stadsodling med fler odlingsgrupper. Att odla gynnar både den biologiska mångfalden och folkhälsan. Vi ser många yngre som vill lära om odling och det är positivt för framtiden.

KOMMUNENS SVAR: Kommunen delar PRO Strängnäs uppfattning om stadsodling och odlingsgrupper. Översiktsplanen är ett första förslag för att framöver kunna arbeta vidare kring frågan mer i detalj, vilket kan leda till att lämpliga platser identifieras och odlingsgrupper kan möjliggöras. Målsättningen i avsnittet kan komma att stärkas något till granskningshandlingen för att förtydliga möjligheterna till stadsodling kommande år.

När det gäller gång och cykelvägar ser vi gärna att dessa separeras. Med dagen snabba och tysta cyklar är det lätt hänt att gångtrafikanter kommer över på fel sida och blir påkörda vilket har hänt en medlem i vår förening. Banorna bör vara väl märkta med symboler i marken. Om vi ska finna motivering att inte ta bilen så måste det finnas bra cykelvägar från Härad, Länna, Stallarholmen m.fl.

KOMMUNENS SVAR: Kommunen delar uppfattning om separerade gång- och cykelvägar (GC-vägar). Detta kräver dock att platsspecifika förutsättningar möjliggör för detta på ett trafiksäkerhet sätt, kostnadseffektivt sätt (då kommunens nuvarande budget för GC-satsningar inte är omfattande) samt att faktiskt utrymme finns inom staden. Målsättningen om att sträva efter separerade GC-vägar där det bedöms lämpligt och möjligt är något som kommer föreslås till granskningshandlingen

Kollektivtrafiken ska vara gratis/alternativt billigare för äldre och för människor med funktionsvarianter. PRO har båda varianterna bland våra medlemmar.

Det är önskvärt med fler turer och att turerna går närmare butikerna för att undvika tungt bärande av varor tex.

KOMMUNENS SVAR: Förslaget kring gratis eller billigare kollektivtrafik för äldre och för människor med funktionsvariation är ett intressant förslag med som inte hanteras i en översiktsplanen. Förslaget och önskemålet skickas däremot vidare till ansvariga för kommunens kollektivtrafik och dess utveckling. När det gäller placering av busshållplatser/turer nära butiker och övriga målpunkter kommer detta lyftas upp till granskningshandling som en viktig målsättning att sträva mot.

Nytt förslag:

- I Strängnäs finns motionsspår, ”utegym”, boulebanor, tennis och bangolf och det tycker vi är bra men vi saknar en dansbana/dansgolv utomhus. Under pandemin var det svårt för många att utöva dans, yoga och Qigong t.ex. och den enda lösningen då var dansbanan i Åkers Styckebruk och Engelska parken som var tillräckligt stor.

Det har sedan länge funnits behov av en utomhusdansbana i Strängnäs. Många pratar varmt om ”den gamla goda tiden” då det fanns många ställen att dansa på.

Många av våra seniorer åker till Arboga och Bettna för att få dansa så vi tror att vi kan öka attraktionskraften i Strängnäs genom att ordna möjligheterna till dans!

Dansbanan skulle göra sig bra på Visholmen, en central, tillgänglig och trivsamt plats. Ett bra sätt att utnyttja våra fina grönområden nere vid vattnet och kanske ett välkommande komplement till de planer som redan finns i kommunen med utbyggda bryggor, husbilar och matserveringar.

KOMMUNENS SVAR: Kommunen tackar för det intressanta förslaget med en dansbana som kan användas för olika funktioner och är av uppfattning att detta kan vara av vikt för ökad social hållbarhet och sammanhållning inom kommunen som möjliggör till olika möten. Till granskningshandlingen kompletteras avsnittet ”sambällsservice, mötesplatser och livsmiljöer” med ett ställningstagande om att dansbana med mångfunktionell användning bör möjliggöras för i Strängnäs. Parallellt med Översiktsplanen pågår ett arbete med att utreda potentiella platser för en hotelletablering där Visholmen är en av de utpekade platser, vilket gör att hösten-vinterns arbete med hotelletableringar och eventuell förslag om att lokalisering dansbanan på Visholmen behöver vara möjliga med varandra. Granskningshandlingen kommer därmed åtminstone innehålla ett ställningstagande om dansbana, medan exakt plats kan komma att behöva utredas vidare, även om Visholmen är ett intressant förslag!

5. STF Strängnäs turistförening

Jag vill inleda med att tacka för möjligheten att få lämna synpunkter på rubricerad översiktsplan.

Då underlaget är omfattande har vi inte möjligheter att lämna detaljerade synpunkter. Vi kan dock konstatera att det avgörande inte är vad som skrivs i planen, utan hur detta omsätts i praktiken. Sedan är det förstås så att utan en tydlig viljeinriktning är det svårt att styra utvecklingen mot detaljerade målsättningar. Att den som beslutar planen i många fall saknar rådighet över det praktiska förverkligandet av tankarna, t ex förbättrade tågförbindelser mot Södertälje och Stockholm är ett känt förhållande.

Det är i många fall inbyggda konflikter i dessa planer. Ett exempel är målsättningarna att ta tillvara närheten till Mälaren och skapa promenadstråk m m vattennära. Detta önskemål kan ta sig uttryck i att stränder rensas och att buskar och övrigt strandnära vegetation röjs undan, till glädje för den som vandrar längs vattnet. Tyvärr går det då ut över skydd- och häckningsmöjligheterna för de många sjöfåglar som också uppskattar Mälaren. Det blir således ofta en avvägningssituation, där det ett eller ett fåtal intressen övertrumfar övriga.

Förutom dessa tankar kring förverkligandet av planerna har vi inte några synpunkter.

KOMMUNENS SVAR: Kommunen tackar för att ni tog er tid att delta under samrådet samt även inkommit med önskemål om hantering av stränder och strandnära områden i kommunen. Kommunen delar uppfattningen att det kan vara av intresse för besöksnäringen för besökare, turister och boende i kommunen att få god tillgång till Mälarens stränder vilket även lyfts i en av fokusområdena. Samtidigt har det utanför kommunens rådighet beslutats om utökat strandskydd på 300 meter (utöver det ordinarie strandskyddet på 100 meter) på en mängd platser runt om i kommunen. Kommunen måste förhålla sig till fattade beslut av Länsstyrelsen och Regeringen (se bland annat beslutet i Länsstyrelsens dnr 511-6784-2018). Kommunen har tidigare överklagat det utvidgade strandskyddet anser att kommunens 44 mil Mälarkust är av stor vikt för en levande landsbygd, för besöksnäringen och näringslivsutveckling.

6. OX2 AB

OX2 AB har tagit del av Förslag till reviderad översiktsplan, och lämnar sina synpunkter nedan.

OX2 utvecklar, bygger och säljer solenergianläggningar, samt erbjuder även förvaltning av solparker efter färdigställande. OX2s utvecklingsportfölj består av både egenutvecklade och förvärvade projekt i olika faser. Företaget är också aktivt inom teknikutveckling kopplat till förnybara energislag, som vätgas och energilagring för en hållbar utveckling och hushållning med naturresurser. OX2 har verksamhet på elva marknader i Europa: Sverige, Norge, Finland, Estland, Litauen, Polen, Rumänien, Frankrike, Spanien, Italien, Grekland och Australien.

Det är glädjande att läsa i förslaget till reviderad ÖP att Strängnäs ska vara fossilfritt fram till 2030 och vara helt klimatneutralt till 2040. Kommunen skriver att ÖP ska ge ökade förutsättningar för lokal förnybar

elproduktion med ett stabilt elsystem samt att fysisk planering ska möjliggöra en fossilfri energiproduktion. En konkret åtgärd som lyfts fram är att tydligare riktlinjer och mål för solceller ska utarbetas, och att utgångspunkten då bör vara att gynna solceller och skapa en tydlig process för sådan installation.

I Strängnäs klimat- och energiplan (2021) finns också redan ett utpekat mål att utse lämplig mark för solcellsparker för att kunna utöka solenergiproduktionen.

KOMMUNENS SVAR: *Kommunen tackar för att ni tog er tid att delta under samrådet samt även inkommit med önskemål kopplat till solenergi.*

Kommunen genomför aktiv omvärldsbevakning i dagsläget för att hitta metoder för att ta fram solbruksplaner. Att ta fram solbruksplaner, liksom vindbruksplaner, som identifierar lämpliga platser bedöms i dagsläget som ett helt nytt område men få om inga fastställda solbruksplaner i dagsläget som kopplats an till översiktsplaner. Flera solbruksplaner bedöms även i närtid vara färdiga för eventuella samråd och dylikt som kan visa vägen för hur övriga kommuner kan arbeta kring frågan.

Så som Länsstyrelsen Uppsala, Länsstyrelsen Skåne, Länsstyrelsen Västra Götaland samt Power Circle och Sustainable Innovation påpekar i skriften "Underlagen som formar lokala & regionala energisystemen" (framtaget inom projektet "Smart förnybart - regionala dialoger om förnybar el i energisystemen" som pågick 2020-2022) gick Herrljunga kommun ut i januari 2021 med att de var först ut i landet med solbruksplan där det pekats ut lämpliga områden för solenergi, men som inte integrerats med deras översiktsplan i dagsläget.

Planen från Strängnäs kommun (då området är så pass nytt och outforskat) är att kommande år genomföra en fördjupning/tematiskt tillägg till översiktsplan för solbruksplan utifrån den nya kunskapen som finns inom området men att detta inte bedöms vara möjligt att integrera i pågående arbete med översiktsplanen. I samband med kommande framtagande av solbruksplan bedöms det där och då lämpligt att mer i detalj även peka ut tydligare riktlinjer och mål. Kommunen ser gärna en dialog med intresserade aktörer inom solenergi under det kommande framtagandet.

OX2 som solparksutvecklare välkomnar tydliga riktlinjer som gynnar solceller och processen för det. För OX2 är det värdefullt om kommunen har utpekade lämpliga markområden för solenergi, som på så sätt kan effektivisera tillståndsprocessen. Samtidigt är det också viktigt att se att det även kan finnas fler lämpliga platser och att inte helt låsa planeringen för andra initiativ som kan komma fram över tid.

KOMMUNENS SVAR: *Se ovan kommentar. Vidare delar kommunen uppfattningen om att det är viktigt att inte låsa planeringen allt för mycket kring vart lämpliga initiativ kan prövas.*

I arbetet med hållbar omställning för klimatet behövs alla goda krafter med många aktörer som bidrar. Kommunen har en viktig roll i samhällsplaneringen för att möjliggöra förnybar energiproduktion.

Målen för förnybar elproduktion som beskrivs i ÖP är viktiga. Klimatkrisen som vi befinner oss i kräver krafttag i planeringen och kommunen behöver gå från ord till handling när det gäller målen och intentionerna i ÖP och i sina andra styrdokument. För att nå målen för 2030 och 2040 måste det konkreta arbetet ta fart, det är bara 6,5 år kvar till 2030.

KOMMUNENS SVAR: *Kommunen delar uppfattningen och hoppas i närtid närmsta åren påbörja ett arbete med solbruksplaner allt eftersom metoder kring hur dessa kan tas fram utvecklas. Kommunen hoppas även efter Översiktsplanen antagits kunna bidra med innovativt tänkande och utvecklingen kring hur solbruksplaner kan se ut nationellt.*

7. LRF Strängnäs

LRF svar samråd ÖP/FÖP

Med stöd av Miljöbalken och den nyligen framarbetade analysmodellen av åkermarkens värde poängteras nu den framtida ökade hänsynen till effektivt brukbar åkerjord.

Då alternativ till byggnation/etableringar på god åkermark finns i kommunen kan samhällsnyttan tillgodoses på stora ytor där en modern syn på logistik genom anknytning till järnväg med ett flexibelt lokalt elfordonssystem t.ex. ellastbilssystem för att lösa logistiken till järnvägen från industriområden i närområdet. Förslagsvis tas området Malmby/Sätertorp/Grundbro, härvidlag koncentreras logistik och intrång till ett samlat område. Vilket innebär att området runt Krutbruket skall lämnas kvar som åkermark

Detta löser kommunens logistik, med ett sedan länge initierad anknytning till befintlig järnväg. På så vis avlastas fler andra områden, som starkt hotar god jord.

Ansvaret för självförsörjning och nationell hushållning av inhemsk matproduktion, kan inte övervältras på ”någon annan”!

KOMMUNENS SVAR: *Kommunen är av uppfattning i dagsläget att samhällsnyttan behöver prövas för olika platser runt om inom kommunens utpekade utvecklingsområden (enligt de fördjupade översiktsplanerna/FÖP) men att samhällsnyttan/samhällsintresset behöver vidareutredas utanför Översiktsplanen. Detta är tänkt att ske genom det ramverk som lyfts upp i Översiktsplanen med konsekvensutredningar och lokaliseringssprövningar där det mest väsentliga samhällsintresset utreds. Till detta har kommunens framtagna analysmodell över jordbruksmarkens värden tagits fram som bedömer hur pass produktiv jordbruksmarken är. Jordbruksmark med högre produktivitet kommer kräva tydligare motivering och viktning mellan olika samhällsintressen. Frågan om alternativa lokaliseringar prövas därmed i eventuella detaljplaner och framtida uppdateringar av kommunens FÖPar där lokaliseringssprövningar redan i tidigt skede kommer vidareutvecklas. Området runt Krutbruket har i de pågående planarbetet fått justerade gränser där åkermarken inte bedöms påverkas utifrån de förslagen som finns i nuvarande arbetsmaterial.*

Den omvärldsanalys som värkt fram sedan Rysslands aggression, och oförutsägbara framtid, kräver nu en insiktsfull hantering av våra resurser!

God jord, som ännu ej tagits i anspråk för byggnation måste värnas fullt ut då äganderätten inte ska ges oinskränkt beslutsrätt över dessa ändliga resurser.

KOMMUNENS SVAR: *Kommunens bedömning är att hantering av jordbruksmark med den uppdaterade översiktsplanen och dess förslagna ramverk som beskriver hanteringen, tillsammans med framtagna analysmodell skapar ett tydligt ramverk för att hantera kommunens areella näringar och markresurser på ett restriktivt sätt. Tillsammans skapar detta ett tydligt ramverk som beskriver hur jordbruksmarken ska hanteras vid eventuellt ianspråkstagande och sätter upp ett ramverk som behöver följas. Vidare är det endast ett fåtal jordbruksmarker som pekas ut utvecklingsområden som i tidigt skede bedöms kunna prövas i efterföljande detaljplanering utifrån lokaliseringssprövningar. Om väsentliga samhällsintressen inte kan motiveras i efterföljande planering kommer det därmed försvåra eller förhindra ett ianspråkstagande. I efterföljande skeden kan även alla intresserade aktörer yttra sig över kommunen samrådsförslag till detaljplaner där lokaliseringssprövningar kommer finnas tillgängliga för allmänheten framöver. Se vidare kommentaren ovan.*

Exempel på hänsyn till detta är förslag inom detaljplanering är ytor vid Krutbruket, Gullhögen (Anneberg) och Toresunds kyrka. Alternativ till Toresund anser vi att området runt Najudden i Stallarholmen är bättre lämpat för bostadsetablering. Övriga goda alternativa platser kan påvisas.

KOMMUNENS SVAR: Förslag på alternativa lokaliseringar tas med till efterföljande framtida detaljplanering och lokaliseringsprövningar. I översiktsplanen bibehålls utpekade utvecklingsområden för att följa redan antagna FÖPar som av Kommunfullmäktige bedömts fortsatt aktuella. Kommunen välkomnar en dialog under kommande skeden där FÖP:arna planeras ses över och där kan prövas eventuella mindre områdens lämplighet utifrån framtida gällande förutsättningar.

Kommunen har nu goda möjligheter att styra upp beslut om mark för detaljplanering och logistiklösningar som ger attraktionskraft för arbetstillfällena och beskattningsunderlag.

Att som historien visat, god jord absorberats efterhand i ett oupphörligt ruinerande av framtida försörjningsförmåga, måste nu helt omvärderas och stävjas.

Bygg på sämre åkermark i den mån öppen jord kommer i blickfånget!

KOMMUNENS SVAR: Så som beskrivs i ovan kommentarer bedöms kommunens ramverk med ställningstaganden i Översiktsplanen tillsammans med framtagna analysmodell bidra i bedömningen att åkermark med god produktivitet inte exploateras utan att kunna motiveras. Detta leder även till att mindre produktiv jordbruksmark kan komma att kräva fördjupat resonemang och motivering varför den ska kunna tas i anspråk, då all jordbruksmark kan bedöms produktiv enligt förslaget i Översiktsplanen. Ju högre produktivitet, desto tydligare motivering och viktning mellan olika samhällsintressen krävs.

Den för närvarande brukade jorden ska fredas, där analysmodellen för åkermarkens värde försvarar god och effektiv matproduktion. För att förtydliga vår ståndpunkt reserverar vi oss från all exploatering på god produktiv åkermark,

KOMMUNENS SVAR: Reservationen från all exploatering på god produktiv åkermark tas med till det fortsatta arbetet. Kommunen planerar i granskningshandlingen fortsatt föreslå utpekade ramverk och hantering av jordbruksmark i samhällsplaneringsprocessen.

8. Mariefreds båtklubb

Mariefreds Båtklubb (MBK) är en ideell förening som grundades 1934. Vi erbjuder primärt vinterplatser, ett fåtal sommarplatser finns via ett kösystem. Vårt hamn- och slipområde finns på norra sidan av inloppet mot Mariefred i det som kallas Tredje Backe. Här finns sedvanlig utrustning för torrsättning och sjösättning av fritidsbåtar. Inom klubben finns även en aktiv och växande ungdomsverksamhet med fokus på segling.

Sammanfattande omdöme av planen

Vi har noterat att man kalkylerat med en tillkommandebefolkning för Marielund/Läggesta-Mariefred-Åkers med ca 30% runt 2040 vilket får anses som en relativt expansiv plan. Vi har även notera avsaknad av hur man tänkt säkra tillgång till vatten och markområde för marint friluftsliv inom det lokala planområden vilket får anses som anmärkningsvärt med tanke på hur man inom Strängnäs kommun profilerat kommundelen.

KOMMUNENS SVAR: Kommunen tackar för att ni tog er tid att delta under samrådet och inkommit med ett yttrande. När det gäller det maritima friluftslivet så hanteras det omfattade i avsnittet ”transportinfrastruktur” (rubrik som Boverkets ÖP-modell förslås användas) och under rubriken ”hamn & båtliv” (s.46-54 i del 2) samt med egna ställningstaganden på s.56-57 i del 2.

Särskilt nämnande

Av naturliga skäl tar vi främst upp frågor som gäller planens ambition med fokus på Marielund/Läggesta-Mariefred-Åker för information och samarbete kring frågor som berör denna kommundel och det vatten där vår båtklubs medlemmar rör sig, såväl under sommarsäsong som när båtarna förvaras på land.

Vi vill särskilt uppmärksamma bristen på sommarplatser för segelbåtar. I dag finns det ett fåtal platser vid Mudderholmarna samt vid gästhamnen. Detta är alldeles för få i dag och med tanke på förväntad befolkningsutveckling kan man väl förvänta sig att ett antal kommer att ha segelbåt.

KOMMUNENS SVAR: Samrådshandlingen pekar ut 14 platser (s.51-53) runt om i kommunen som kan utvecklas båtlivet i stort, som bland annat innefattar utvecklingsmöjligheter till fler båtplatser. Kommunen mottar gärna i den fortsatta processen efter ÖP antagits förslag på eventuellt fler platser som kan pekas ut och fungera som sommarplatser för segelbåtar. Sådana platser kan lämna sig att peka ut i FÖP-skedet som planeras ses över härnäst när ÖP antagits.

Vy yrkar på att det i planarbetet lyfts fram vilka mark och vattenområde som har direkt koppling mot det marina friluftslivet och i förekommande fall övriga verksamheter med marin anknytning.

KOMMUNENS SVAR: Se ovan. Samrådshandlingen pekar ut platser för mark- och vattenområden kopplat till marina friluftslivet.

Detta innebär att ytor ska dediceras i proportion till antal tillkommande som förväntas vara båtägare.

Vilket avser:

- Utökning av markområde för vinterförvaring av båtar för Mariefreds Båtklubb
- Utökning av vattenområde med bryggor för sommarplatser för Mariefreds Båtklubb (vattendjup ger möjlighet till sommarplats för djupgående segelbåtar)
- Utökning av antalet platser inom Mariefred för sjösättning med parkering för mindre ”trailerbara” båtar
- Utökning av miljöstationer med marin koppling som , båtbottentvätt, fekalietömning, avfallsstationer
- Kaj eller brygga där det finns möjlighet att avlastning båtar från lastbil

KOMMUNENS SVAR: Utökning av vinterplatser vid Mariefreds båtklubb, såväl som utökning av vattenområden med bryggor för sommarplatser pekas ut i samrådshandlingen som utvecklingsmöjligheter som hämtats från den tidigare blåplanen. Vidare pekas även en potentiell utveckling ut av Gästhamnen och antalet platser. Det krävs separata projekt och tillstånd/anmälan enligt 11 kap. MB och finansiering av ansvarig part. Översiktsplanen pekar därmed endast ut utvecklingsförslag i stort men som kan komma att behöva hanteras som separata projekt då exakt möjliggörande och utredningar inte är möjligt i en översiktsplan. Exakt utveckling av infrastruktur inom Mariefred så som miljöstationer, kaj eller bryggor för avlastning m.m. tas med till framtida skeden där respektive Fördjupad översiktsplan planeras ses över. I detta skede kan ytterligare platser och infrastruktur pekas ut, då det är i dessa handlingar respektive tätorts mer exakta utveckling föreslås. Tills dess tas förslagen och behoven med till den del av förvaltningen som jobbar med stadsmiljöer och båtlivet med ett kortare tidsperspektiv än vad som hanteras i Översiktsplanen.

Mariefreds Båtklubb medverkar gärna i samtal om hur man på bästa sätt kan säkra en ändamålsenlig marin miljö i Mariefred med dess närområde med syfte att tillgodose framtida behov för båtägare med såväl mindre som större fritidsbåtar.

KOMMUNENS SVAR: Kommunen tar med till det fortsatta arbete och mer närtida utvecklingsarbete som sker löpande och välkomnar dialog (utanför arbetet med översiktsplanen att ni är intresserade att bidra till utvecklingen av den marina miljön kring Mariefred). Som tidigare nämnts skulle detta kunna utvecklas i kommande skeden när FÖP-handlingen för Mariefred planeras ses över.

9. Åkers hembygdsförening

Nedanstående synpunkter kommer som ett svar på annonsering om samråd översiktsplan.

Våra svar utgår i allt väsentligt från just situationen i Åkers styckebruk

Vi, Åkers Hembygdsförening, har försökt sätta oss in i allt material, vilket är väldigt omfattande. Omöjligt att greppa helheten vid första inblick. Den 20151130 fastställda Fördjupade Översiktsplanen för Åker innehåller enormt många välformulerade och viktiga frågor. Några saker som vi tycker är oerhört väsentliga för Åkers styckebruk och samhällets utveckling framöver har vi noterat nedan. Detta understryker det som redan sagts i stora delar.

KOMMUNENS SVAR: Kommunen tackar för att ni tog er tid att delta under samrådet och inkommit med ett yttrande. För kännedom är den fördjupade översiktsplanen (FÖP) fortsatt aktuell och gäller som styrning över den mer exakta utvecklingen i kommunen fram tills nytt beslut fattats av kommunfullmäktige. Närmsta åren planeras alla kommunens FÖP:ar att ses över och inkluderas direkt i Översiktsplanen (ÖP) för att presentera översiktsplaneringen på ett sammanhållet digitalt sätt. Fram tills dess gäller det som förelås i FÖP Åker kring vilken utveckling som förelås inom orten.

Avgörande fråga:

Kommunen ska växa och så även Åkers styckebruk vilket är grundläggande tema i översiktsplanen och det kräver planlagd bostadsmark.

”Skämby gårde”, mycket viktigt för byggnation av villor, radhus och kedjehus där enskilda familjer eller byggbolag ska kunna samsas. Kommunen äger det mest centrala markområdet som dessutom binder ihop samhället och minskar spretigheten. Borde finnas en bra slant att hämta för kommunen som markägare när om marken kan säljas. Området finns med i Fördjupad översiktsplan från 2015. Inget har ännu hänt men nu hoppas vi att förberedelserna med planarbetet mycket snart är igång.

KOMMUNENS SVAR: Kommunen noterar medskicket att påbörja en utredning över utvecklingen som förlås i FÖP Åker för Skämby Gärde. Området har i FÖP Åker bedömts som lämpligt att utreda för bebyggelse. I dagsläget bedömer kommunen att pågående utbyggnad av Brobyholm möjliggör för ett större antal nya bostäder närmsta tiden. Vidare ligger Skämby Gärde på jordbruksmark vilket kommer behöva vidareutredas mer i detalj innan ett eventuellt ianspråkstagande kan vara möjligt. Jordbruksmark är ett väsentligt samhällsintresse och ett ianspråkstagande av jordbruksmarken för bebyggelse kräver att annat väsentligt samhällsintresse kan uppnås.

Gör en analys av mark som kan förtäta samhället. Finns goda möjligheter att skaka fram ett antal tomter inom befintliga delar av samhälle..

KOMMUNENS SVAR: Förslaget tas med till det planerade kommande skedet när respektive FÖP kommer uppdateras och integreras in i Översiktsplanen. Tills dess hänvisas till den antagna handlingen och möjligheten för intressenter att pröva bebyggelse via bygglov, förhandsbesked eller planförfrågan.

65+ boende måste byggas snarast. Lång kö av presumtiva hyresgäster finns hos nuvarande ägare av marken.

KOMMUNENS SVAR: Antagen detaljplan och beviljat bygglov finns för trygghetsboende i centrala Åkers Styckebruk som planeras byggas av annan extern aktör. När denna påbörjar byggnationen är svårt att avgöra i dagsläget för kommunen då det är en extern aktör som driver detta projekt. Vidare kan även alla utpekade utvecklingsområden för bostäder enligt FÖP Åker (2015) vara möjliga för 65+boende.

Viktiga frågor att jobba på:

Centrumbebyggelse viktig för att kunna hänga med när samhället långsamt kommer att utökas med nya innevånare i redan påbörjade privata byggnationer. Idag finns inget riktigt centrum då verksamheter mm är utspridda på flera platser. Att använda "Börsenområdet" till framtida centrum synes vara en mycket bra idé.

KOMMUNENS SVAR: Kommunen delar uppfattningen om att Börsenområdet skulle kunna lämpa sig för framtida centrum och pekas ut i den antagna fördjupade översiktsplanen för Åker från 2015.

Vi anser att en precis gräns om 3 km från Läggesta station kan misstolkas. Den kan bli ett exakt mått och gå rakt igenom samhället och därmed få väldigt konstiga konsekvenser. Bättre att namnge områden som hela samhället el dylikt. Detta gäller i högsta grad även Mariefred.

KOMMUNENS SVAR: Kommunen delar inte uppfattningen att gränsen på 3 km från Läggesta kan misstolkas då det tydligt framgår att det är en ungefärlig gräns för att påvisa närheten till Läggesta station och därmed närhet till hållbara transporter och befintlig infrastruktur. Avståndet är en viktig utgångspunkt men är inte det primära som styr exakt vart utvecklingsområden planeras. Ingen åtgärd föreslås till granskningshandlingen, men handlingen ses över om den kan förtydligas något med hur utvecklingsstrategin ska tolkas.

Åkers styckebruk har, med tanke på samhällets storlek, ganska bra erbjudande av service såsom livmedel, restauranger, frisör, gym, fotvård, massage, padelbana, en mycket trevlig idrottsplats mm. Företagande av olika slag men även ett komplett utbud av daghem, förskola, skola, folktandvård, izhall, sporethall, badhus mm. Detta kan nyttjas av ännu fler boende. Vi lever i ett mycket naturskönt område och vi har ett bra driv i föreningsverksamhet och samarbeten med företagen. Ingenting är så bra att det inte kan bli bättre, men väldigt bra med nya boende som vill hjälpa till.

Vi från Åkers Hembygdsförening vill gärna delta i framtida process för att hitta en uppdaterad översiktsplan

som också kommer att innehålla aktiviteter från kommunen i form av planarbeten mm. Vi vill betona vikten av aktivitet från kommunen som är ledande markägare och innehavare av i princip hela flerfamiljsbeståndet.

KOMMUNENS SVAR: *Kommunen välkomnar deltagande och framtida dialoger kring Åkers Styckebruks framtid. I detta skede ses endast den kommunövergripande Översiktsplan över och uppdateras, medan den fördjupade översiktsplanen (FÖP) därmed fortsatt gäller för respektive tätort. Kommunen samarbetar gärna vid kommande planerade skeden när respektive FÖP kommer uppdateras och integreras i Översiktsplanen med betoning på mark- och vattenanvändningskartorna, där även förutsättningar kan finnas att lyfta ev justeringar i ett sånt arbete.*

Synen på Åkers styckebruk måste ändras:

Planer som till och med är fastställda i högsta instans kan leva sitt oupptäckta liv i många år. I planer som ”fördjupad översiktsplan från 2015” anges en mängd mycket väsentliga saker och dessutom väldigt viktiga. Från kommunens sida har absolut inget gjorts för att se till att det finns mark att bygga på eller andra väsentliga delar av planen. Vi som bor och lever i Åkers styckebruk tycker att detta känns väldigt besvärande för politiken och tjänstemännen. Nu är det hög tid att på allvar förbereda inför en fin framtid.

KOMMUNENS SVAR: *Kommunen möjliggör för utbyggnad av verksamheter och bostäder i Åkers Styckebruk genom den redan antagna FÖP-handlingen (FÖP Åker från 2015) som visar en viljeriktningen för orten, som olika exploatörer och markägare därmed kan stödjas mot när och om de vill pröva en utbyggnad. Brobyholm är även ett annat exempel med ca 400 bostäder och lokal service så som förskola och annan verksamhetslokal som möjliggjorts med ett beviljat bygglov där infrastrukturen byggs ut i detta nu. Trygghetsboende med beviljat bygglov är också ett projekt som är tänkt att bidra till en utveckling av tätorten. Utöver dessa har även politiken fattat beslut om att påbörja ett arbete med ett detaljplaneprogram för Råcksta 2:1 ”Kvarnberga” (se dnr MSN/2023:20) som förväntas kunna antas under 2024 men dessförinnan planeras gå ut på samråd i mitten av 2024.*

10. Mariefreds hembygdsförening

Den fördjupade översiktsplanen för Mariefred och områdena runt Läggesta och de sju formulerade fokusområdena, samt med tillägget från 2013 påverkar Västra Ekeby, Målartorp samt områdena runt Viggeby och Lill Harby med sträckning mot Bondängen. Områdena anses som allt för perifera och som långsiktigt hållbara utbyggnadsområden. Dessa uppfattningar delar Mariefreds HBF.

KOMMUNENS SVAR: *Kommunen tackar för att ni tog er tid att delta under samrådet och inkommit med ett yttrande. Ovan synpunkter noteras och tas med det till det framtida arbetet (efter Översiktsplanen antagits) där respektive fördjupade översiktsplan (FÖP) planeras ses över och läggas in i Översiktsplanen för att där på ett sammanhållet sett visualisera en sammanhållen digital översiktsplaneprocess.*

Arbetandet med fördjupningar av och tillägg till den kommunomfattande översiktsplanen underlättas arbetet med ändringar och kompletteringar utan att hela planen måste göras om. Denna uppfattning stöder även Mariefreds HBF. Översiktsplanen innebär en redogörelse i vilken riktning och omfattning utvecklingen kommer att drivas och hur kommunen kommer att nyttja sitt planmonopol och nya detaljplaner.

KOMMUNENS SVAR: *Noteras. Se ovan kommentar att planer finns på att FÖP-handlingarna i framtiden planeras utgå och istället inkluderas i översiktsplanen.*

Vår grund för uppfattningen är att vi vill bevara det öppna landskapet obrutet i närområdet och skydda landskapsbilden på lång sikt. Bevara/värna den lilla ortens unika särprägel i kombination med jordbruksbygd och med Mälarens sjö och transportleder. Närhet till slottet och de stora kungsgårdarna/säterierna och aktiv odlingsmark. Natur- och kulturarv spelar roll för hur människor upplever sin livskvalitet och välbefinnande. Även samhällets attraktionskraft för besökare och företag. Att kulturarv, miljö, tradition och hävdvunnen sed skyddas vid planering och förändring av samhället. Skrivningen ”markanvändningen får inte innebära betydande negativ påverkan etc” är allt för tillåtande och bör omformuleras.

KOMMUNENS SVAR: *Skrivningen bibehålls då den bedöms säkerställa olika allmänna intressen och riksintressen i stor grad. Däremot kommer kommande granskningshandling av Översiktsplanen stärka resonemanget kring kommunens stadsbyggnads- och kulturmiljöprogram så att den handlingen tydligare lyfts fram som dokument hur olika kulturvärden och andra viktiga intressen ska bevaras. Till sammans med denna skrivning, samt övriga ställningstaganden i Översiktsplanen bedöms handlingen peka ut en tydlig viljeinriktning att värna om landskapsbilder, kulturvärden och övriga värdefulla områden. Utöver detta omfattas även Mariefred av ett flertal intressen som också bedöms bidra till att skydda kommundelens olika värden som är viktiga att värna om och beakta i efterföljande planerings-skeden.*

Dessutom är inte frågan löst hur den stora trafikmängden pendlare och nya fastighetsägare/inflyttare till Stallarholmen ända fram till Mariefred och Mariefreds centralort skall kunna hanteras. Strategiska återkommande mätningar av tillgängligheten för boende, besökare samt pendlare med nyckeltal och/för tillhörande åtgärdsplaner krävs och skall redovisas.

KOMMUNENS SVAR: *Kontinuerliga trafikmätningar, utredningar och trafiköversyn genomförs löpande i samband med planarbeten som startas upp i kommunen samt i det löpande arbetet med befintligt vägnät och infrastruktur. Detta följer därmed potentiell påverkan på trafiken till och från områdena som planeras exploateras.*

Att Södra Årby utvecklas och kan knytas till Läggesta station och dess bostadsområden finner vi vara maximum av vad som kan exploateras av markområden för bostäder och ingå i ”Stor Mariefred” för att kunna bevara/bibehålla landskapets och kulturmiljöns funktion mellan ”Läggesta och Slottet”. Vår förening vill föreslå ett tydliggörande för Mariefreds del att detta inte ska innebära att Läggesta och Mariefred växer samman.

KOMMUNENS SVAR: *I nuvarande antagna fördjupade Översiktsplaner (FÖP) för Mariefred och Läggesta bedöms det finnas ett tydligt viljeinriktning som påvisar att Mariefred och Läggesta inte kommer byggas ihop som en vilja. Vid eventuell föreslagen väginfrastruktur enligt de separata FÖP-handlingarna kan det på lång sikt komma att utredas för ny bebyggelse om denna vägdragning blir aktuell, men en vilja att bygga samman Mariefred och Läggesta finns inte och bedöms svår att ens pröva på grund av utpekade kulturhistoriska värden. Till kommande FÖP-översyner tas föreslaget med att där tydliggöra denna vilja ytterligare mot idag.*

Kommunens Stadsbyggnads- och kulturmiljöprogram anser vi vara bra för att få medverkan från olika intressen och remissinstanser, som Mariefreds HBF även vill vara en aktiv del av.

KOMMUNENS SVAR: *Noteras. Kommunen tar med sig till eventuellt revideringar och vidareutvecklingen av stadsbyggnads- och kulturmiljöprogrammet att ni är intresserade att delta i ett sådant arbete.*

Läggesta områdets stora och höga byggnader har inverkat negativt på stadssiluetten och infarten till den lantliga miljön som i stället borde uppfattas som välkomnande. Området bör ses som en annan stadsdel och få storstadsprägel i allt planerande och blir därigenom en del av samhällets styrda segregering av befolkningen som föredrar den typen av bebyggelse och möten.

KOMMUNENS SVAR: Området kring Läggesta har fått en egen tätortsbenämning ”Marielund” på grund av det ökade invånarantalet kring Läggesta och kan därmed tolkas som en egen tätort, om samband med Mariefred skulle kunna tolkas. Marielund bedöms därmed kunna ses som en annan stadsdel och även en annan tätort. Antagna detaljplaner kring Läggesta möjliggör även för en bred variation av boendeformer samt något högre täthet för att kommunens ska ta sitt bostadsförsörjningsansvar och samtidigt möjliggör för en hållbar utveckling utifrån nationella, regionala och kommunala målsättningar. Kommunen har även en vilja och strävan om att kommande bebyggelse ska uppfattas få en hög kvalitet.

Hela Läggesta området behöver även förberedas för samordning av ny Vårdcentral som kombineras för boende i Läggesta, Storås Sundby, Åker och Stallarholmen. Området behöver även planeras för äldreboende och olika serviceboenden med dess olikartade behov och tillgänglighet.

KOMMUNENS SVAR: Gällande behov av vårdcentral och annan form av samhällservice förs dialog med Region Sörmland tillsammans med återkommande interna diskussioner för vilken typ av service inom bostadsområdena som ska möjliggöras. I en ÖP och FÖP pekas endast bostäder eller verksamheter ut som en bredare kategori, vilket möjliggör för att pröva och inkludera olika typer av boendeformer så som äldreboende, vårdboenden m.m. tillsammans med service inom utpekade utvecklingsområden.

En frågeställning som vi ständigt ställer oss som boende i Mariefred är varför vill man flytta till Mariefred! Svaret blir alltid den bevarade unika karaktären, kulturmiljön och historiken, landskapsbilden, småskaligheten, gamla centrumbebyggelsen och närheten till Mälaren!

Därför bör dessa värden prioriteras högst på listan över vad som skall bevaras till eftervärlden i vår samhällsutveckling och ständiga omdaning. Därefter kan man börja planera för samhällets alla vitt skilda servicefunktioner ”från födsel till begravning” för dessa nya bostadsområden och med skilda trafiklösningar.

KOMMUNENS SVAR: Se tidigare kommentarer. Kommunen delar vidare uppfattningen att det är värdefullt att värna och utveckla dessa perspektiv utifrån ett plats- och destinationsutvecklingsperspektiv vilket förväntas gynna såväl boende som tillfälliga besökare. Dessa perspektiv hanteras bland annat i avsnitten ”Plats- och destinationsutveckling, friluftsliv och turism” såväl i ”Kulturmiljöer” m.m.

Har någon omfattande enkätundersökning av inflyttade/boende människor gjorts och hur ofta. För att förvissa sig om vad som var avgörande för flytten till Mariefred/Läggesta samhälle fram till 2023? Hur har dessa resultat förmedlats/kommunicerats ut och integrerats i samhällsplaneringen?

KOMMUNENS SVAR: Medborgarenkäter är något som görs vid återkommande tillfällen och planeras fortsatt genomföras kommande år via SCB och deras medborgarundersökning. Vidare planerar även kommunen för att riktade enkäter framöver exempelvis till boende i nya områden och kan bli viktiga planeringsunderlag framöver.

För att möjliggöra landsbygdsutveckling och närhet till vatten (LIS-områden) föreslår vi en fortsatt utbyggnad av dessa boenden i området Kalkudden/Edsala samt "Hedlandet" på södra sidan/södra skogen.

KOMMUNENS SVAR: *Noteras. Utvecklingsområden hanteras i FÖP och är därmed utanför detta projekt men tas med till framtida översyn av FÖP-handlingarna. I dagsläget bedömer kommunen att utpekade utvecklingsområden är de som primärt kommer fokuseras på för att utreda bostäder. Kalkudden/Edsala bedöms inte vara möjligt som ett utvecklingsområde i dagsläget fram tills trafiken genom Mariefred kan tryggas på ett önskvärt sätt och färdigutredd. I dagsläget bedöms ingen trafiklösning finns möjlig för att möjliggöra för ökad trafik från Kalkudden/Edsala då det redan pågår planering av bostäder närmare staden, vilket i sig kan riskera öka trafikflödena. Ytterligare trafikflöden behöver därmed vidareutredas innan sådana utvecklingsplaner kan pekas ut.*

"Trafiklösningar inklusive buller och vibrationer" måste dock vara färdigutredda och genomförda innan dessa bostadsutbyggnader får ske. Arbetsresor, skolor, fritid, sjukvård, matinköp/varuinköp mm skall kunna hanteras. Närheten till väl utbyggd olikartad kollektivtrafik skall säkerställas och kunna erbjudas.

KOMMUNENS SVAR: *Kommunen delar uppfattningen att trafiklösningar och trafikutredningar alltid är av stor vikt att utreda innan ovan områden kan byggas ut eller ens pekas ut som lämpliga för utvecklingsområden då dagens kända förutsättningar talar emot att vidareutveckla Kalkudden/Edsala. Hedlandet hanteras i en separat FÖP med utpekade utvecklingsområden nära Läggesta och bedöms ha mer gynnsamma förutsättningar men som kräver god anpassning till befintligt trafiknät som nämns i den FÖP-handlingen.*

Kommunens ambition att inom Mariefreds tätort fortsätta förtätningen anser vi nu är maximerad för bostadsbyggande. Man borde samtidigt säkerställa att två bilparkeringar skall finnas för respektive bostad. Gästparkeringar/besökare kan accepteras på gatan utanför. Betydande tillbud dagligen pga. trafikmängden/intensiteten på och till nya bostäder och samhällsfunktioner. Bindande områdesbestämmelser bör nyttjas mer och kan revideras under samhällets omdaning.

KOMMUNENS SVAR: *Antalet parkeringsplatser är inget som styrs i en Översiktsplan som är av mer övergripande strategisk karaktär, utan i den separata P-normen som kommunen har sedan ett flertal år tillbaka, samt styrs också indirekt av kommunens hållbarhetsmål som är tänkt att visa vilken typ av transporter och rörelsemönster som bör strävas mot och ett minskat bilåkande.*

Vad gäller upplevda närmiljön anser vi att för varje träd som tas bort skall ett nytt lövträd återplanteras inom stadsmiljön/boendemiljön. Allt för ett långsiktigt bevarande av de olika miljömålen.

KOMMUNENS SVAR: *Noteras. Översiktsplanen har mot tidigare version 2014 kompletterats med övergripande ställningstaganden och riktlinjer för grönstrukturen som är tänkt att värna den tätortsnära grönskan. Förslaget tas vidare med till kommande uppdatering av grönplanerna där frågan hanteras mer i detalj.*

Vi önskar att det i FÖP bättre skall framkomma hur framtida "förflyttning/strömmar" av befolkningen under 50 år skall hanteras. Barn flyttar åter hem till Mariefred och sitt första egna boende var finns dessa boenden. Barnfamiljer bildas, var skall de bo. Barnfamiljer flyttar till större bostäder och marknära boenden efterfrågas, var finns dessa. Pensionärer efterfrågas och önskar flyttar till seniorboenden, var finns dessa. Pensionärer flyttar till äldreboenden med sin trygghet, var finns dessa. Äldre skall begravas i sin sista vila, var skall det ske.

KOMMUNENS SVAR: I detta skede uppdateras den kommunövergripande Översiktsplanen (ÖP), inte de fördjupade översiktsplanerna (FÖP) som fortsatt bedöms vara aktuellt ett tag tills ett nytt uppdrag beslutats om politiskt.

Hela denna ständiga omdaning/förändring av samhället med gällande och skiftande förutsättningar över generationer behöver vara planerad. För att kunna tas om hand och för att samhällets medborgare skall vara trygga genom hela boendetiden i ”Stor Mariefred”.

11. Stallarholmens nätverk/FRAMTID STALLARHOLMEN

översiktsplanering

Som representanter för oss som bor och verkar i vår kommundel, vill Stallarholmens Nätverk lämna ett yttrande över de föreslag som redovisas i Översiktsplan 2040. Vi har tagit del av förslagshandlingarna, så som de presenteras på kommunens hemsida, samt den information som vi fick vid möte med översiktsplaneraren Eddie Lundgren den 10/5 2023.

KOMMUNENS SVAR: Kommunen tackar för att ni tog er tid att delta under samrådet och inkommit med ett yttrande. För kännedom är den fördjupade översiktsplanen (FÖP) fortsatt aktuell och gäller som styrning över den mer exakta utvecklingen i kommunen fram tills nytt beslut fattats av kommunfullmäktige. Närmsta åren planeras alla kommunens FÖP:ar att ses över och inkluderas direkt i Översiktsplanen (ÖP) för att presentera översiktsplaneringen på ett sammanhållet digitalt sätt. Fram tills dess gäller det som förelås i FÖP Stallarholmen kring vilken utveckling som förelås inom orten.

I bestämmelser för hur modern kommunal översiktsplanering skall genomföras står det bl.a. att planeringen skall genomföras ”i en aktiv dialog med såväl allmänhet som mer berörda parter ... tidigt i beslutsprocessen.”

Vi är beredda att aktivt delta i arbetet ÖP 2040. Men vi vill då att detta genomförs som en legitim del av arbetet att uppnå ett fördjupat demokratiskt inflytande över utvecklingen av vår kommundel.

KOMMUNENS SVAR: Kommunen välkomnar deltagande och framtida dialoger kring Stallarholmens framtid. I detta skede ses endast den kommunövergripande Översiktsplan (ÖP) över och uppdateras, medan den fördjupade översiktsplanen (FÖP) därmed fortsatt gäller för respektive tätort. Kommunen samarbetar gärna vid kommande planerade skeden när respektive FÖP kommer uppdateras och integreras i Översiktsplanen med betoning på mark- och vattenanvändningskartorna, där även förutsättningar kan finnas att lyfta ev justeringar i ett sånt arbete.

Kommundelen Stallarholmen är vår hemort, och de flesta som bor och verkar här är engagerade i vår kommundels utveckling. Detta visar sig inte minst i de aktiviteter som bedrivs inom Stallarholmens drygt 20 intresseföreningar, och inte minst inom föreningen Drömfabriken.

Viktiga frågor för kommundelen Stallarholmen

Nedan beskriver vi tre frågor. Vi ser det som viktigt att dessa frågor blir behandlade i ÖP 2040.

Centralortsprincipen

I förslaget till ÖP2040 beskrivs att de två järnvägsstationerna Strängnäs och Mariefred skall utgöra noder i utvecklingen av Strängnäs kommun. Man kan säga att kommundelarna Strängnäs och Mariefred på så sätt får var sin tydligt utpekad centralort. På samma sätt kan man se att samhället Åkers Styckebruk utgör tydlig centralort i sin kommundel. Vi har inget att invända mot detta.

I vår kommundel ser vi samhället Stallarholmen som vår centralort. När vi gör detta ser vi många brister i

den tidigare översiktplaneringen. Samhället Stallarholmen har inte betraktats som en centralort för kommundelen. Dessa brister vi vill rätta till i ÖP 2040.

KOMMUNENS SVAR: Kommunen delar inte uppfattningen att Stallarholmen inte skulle kunna tolkas som en centralort med motiveringen att Stallarholmen är den enda orten/noden utanför kommunens utvecklingsnoder vid tågstationerna som pekas ut i utvecklingsstrategin. Vidare ges Stallarholmen ett helt eget temaområde ”3. Skapa förutsättningar för Stallarholmen att utvecklas” (s.64-65) som just lyfter upp Stallarholmen som utvecklingsnod och platser som kan vidareutvecklas tillsammans med kollektivtrafikens vikt och kopplingar till övriga tätorter. Övriga utvecklingsfrågor lyfts också upp såväl som vikten av att utveckla centrumstrukturen och bygga vidare på förutsättningarna med flera mötesplatser. Inga storskalig förändringar föreslås ske till granskningshandlingen, men förtydliganden ses över om det går att få till i temaområdet för att något mer uttalat lyfta Stallarholmen som en utvecklingsnod.

Befolkningstillväxt

Stallarholmen är en populär bostadsort och inflyttningen de senaste åren har varit större än genomsnittet bland Strängnäs kommundelar. Men trots befolkningsökningen har Stallarholmen nu en kritiskt liten befolkning.

Vi är inte tillräckligt många för att kunna bilda underlag för en fullt utbyggd grundskola. Vi har inte en tillräckligt stor befolkning för att ytterligare en livsmedelsaffär skall ha intresse av att etablera sig här. Vi är även för få för att busstrafiken från och till järnvägsstationerna skall kunna passa tågen.

Vi vill alltså att Stallarholmen skall betraktas som en centralort i vår kommun. Visserligen mindre, men likväl en centralort. Detta får till följd att Stallarholmen skall planeras få en större befolkningstillväxt än den som förutsätts i förslaget till ÖP2040. I den fördjupade översiktplaneringen för Stallarholmen, FÖP 2019 Stallarholmen, finns förutsättningarna beskrivna för en större befolkningsökning. I förberedelserna för FÖP2019 diskuterades även hur vi skall förbereda oss för ytterligare en vägförbindelse till Selaön.

KOMMUNENS SVAR: Befolkningstillväxt i Stallarholmen bedöms möjliggöras via den antagna Fördjupade Översiktsplanen för Stallarholmen (2019) tillsammans med antagna handlingen ”riktlinjer för bostadsförsörjning 2020-2025 - med utblick mot 2029” som sätter riktningen för befolkningstillväxten och bostadsförsörjningen. Utpekade utvecklingsområden enligt FÖP för bostäder planeras totalt kunna möjliggöra för ungefär 325 bostäder som tillsammans med antagna detaljplaner, pågående detaljplaner och projekt där byggnation pågår kunna möjliggöra för ungefär 625 bostäder bara i Stallarholmens centrala delar. Vidare pekas också en mängd mindre områden ut för ”bebyggelse med lantlig karaktär” som kan möjliggöra för ännu fler bostäder i Stallarholmen. Prognosen i ÖP2040 är att befolkningen därmed kan öka från cirka 3850 invånare år 2020 till cirka 5200 invånare år 2040. Behoven att möta intresset för inflyttning i Stallarholmen bedöms därmed täckas i nuvarande antagna planer och föreslagna utvecklingsområden. Olika ytterligare förfrågningar kan alltid prövas också även om dessa inte följer utpekade utvecklingsområden enligt FÖP med ett utökat förfarande i detaljplaneskedet om en potentiell förfrågan bedöms bidra till ortens utveckling och vara önskvärd att pröva även om den inte följer föreslagna utvecklingsområden.

Sysselsättning och utpendling

Historiskt har kommundelen Stallarholmen kännetecknats av hög sysselsättningsgrad. Nu är utpendlingen onödigt hög. Vi vill ändra på detta genom att planera för, och verka för, att fler verksamheter etablerar sig i Stallarholmen.

Att se Stallarholmen som en utmärkt etableringsort är inte svårt, om man riktar sitt intresse mot företag och

organisationer typ arkitektkontor, serviceföretag eller försäljningsföretag, som arbetar mycket via Internet. Men vi kan inte se att Stallarholmen betraktas som en bra ort för företag i nuvarande ÖP2040. Vi kan heller inte se att Strängnäs kommun anstränger sig för att locka till sig företag som kan föredra Stallarholmen som etableringsort. Detta vill vi ändra på.

Vi är omgående beredda att delta i det fortsatta arbetet med ÖP 2040.

Ni kan kalla oss genom att ta kontakt med sekreteraren i arbetsgruppen FRAMTID STALLARHOLMEN

KOMMUNENS SVAR: Kommunen välkomnar deltagande och framtida dialoger kring Stallarholmens framtid. I detta skede ses endast den kommunövergripande Översiktsplan (ÖP) över och uppdateras, medan den fördjupade översiktsplanen (FÖP) därmed fortsatt gäller för respektive tätort. Kommunen samarbetar gärna vid kommande planerade skeden när respektive FÖP kommer uppdateras och integreras i Översiktsplanen med betoning på mark- och vattenanvändningskartorna, där även förutsättningar kan finnas att lyfta ev justeringar i ett sånt arbete.

12. SPF seniorerna Stallarholmen

Hej,

I Stallarholmen har vi idag en relativt väl fungerande "Mötes plats" i Gula industrihuset. Lokalerna är moderniserade och uppfyller idag knappt verksamheternas behov. HKP parkering, hiss från tidigt 50 tal, pentry på mininivå, parkeringsytor för små och osäkra mm. Strängnäs kommun hyr lokalerna av privat fastighetsägare till en relativt hög kostnad.

KOMMUNENS SVAR: Kommunen tackar för att ni tog er tid att delta under samrådet och inkommit med ett yttrande. Mötesplatsen kommer lyftas upp något mer i avsnittet om mötesplatser, samt att inspelen tas med till framtida arbete med utveckling av mötesplatser i kommunen som mer i detalj hanteras utanför översiktsplanen och dess arbete. Målsättningen är att på sikt stärka arbetet med mötesplatser inom den fysiska planeringen och något som bedöms utvecklas kommande år.

Vi (SPF Seniorena Stallarholmen och PRO Stallarholmen) föreslår att man på sikt bygger nytt på f.d.. Selaö-hemmets mark.

Här kan man bygga funktionella lokaler i ett våningsplan med samlingslokaler, scen, plats för utställningar, mötesplatser, Kök, lokal för ungdomar (spel & musik), stora parkeringsytor.

Lokalerna skall användas på samma sätt som nuvarande lokaler men med bättre tillgänglighet, större flexibilitet, flera funktioner mm.

KOMMUNENS SVAR: Förslaget om att bygga nytt på f.d. Selaö-hemmets mark tas med till det planerade arbete närmsta åren där kommunens FÖP:ar planeras att ses över och inkluderas direkt i Översiktsplanen (ÖP) för att presentera översiktsplaneringen på ett sammanhållet digitalt sätt. Fram tills dess gäller det som förelås i FÖP Stallarholmen kring vilken utveckling som förelås inom orten. Ny bebyggelse på Selö-hemmets mark är dock möjliga att pröva redan i tidigare skede via planbesked då marken redan varit ianspråktagen. Förslaget om en ny mötesplats på denna plats skickas även vidare till den del av kommunen som jobbar med kommunens mötesplatser som ett lämpligt förslag på ny plats för mötesplats.

Privatpersoner och fastighetsägare

1. Privatperson 1

Hej,

Här kommer ett antal spridda synpunkter för Strängnäs goda framtid.

Närtid:

- Kommunen borde utrusta alla lämpliga tak på sina hus med solceller. Bostadsrättsföreningarna är föregångare, kommunen borde vara ledande!
- Vid alla nybyggen, bostäder och andra hus, bör kommunen med de medel som finns tillgängliga föreskriva/kräva att taken utformas så att maximalt antal solceller kan monteras. Riktning på huskroppar och lutning på tak. Om möjligt också kräva solceller.
- Den planerade ökningen av innvånartal gör det nödvändigt att öka kapaciteten på omhändertagande av spillvatten. Undersök möjligheten/planera för en påkoppling av den västra grenen av systemet för ledning till Henriksdalverket. Ett av Världens bästa reningsverk. Vårt befintliga system kan användas för rening av spillvatten.
- Stoppa utbyggnaden på Tosterö. Den gamla bron blir inte bättre med stigande ålder. Staten kommer inte att betala en ny bro, och vi har inte råd därtill. Nuvarande trafik slingrar sig fram vid kyrkogård och bostadsområden. En ny påfart vid Stenby skans kommer inte att vara intressant. Satsa i stället på P10-området som har ett bättre läge nära motorväg.

Lite längre fram:

Det är nog ganska klart att Strängnäs i framtiden kommer att vara en pendelort till Stockholmsområdet. När man åker E18 österut så ser man var industrietableringarna sker; Enköping, Stäket, Rotebro, Arlanda. Den stora flygplatsen drar till sig resurser. Näringslivet har under lång tid vuxit mest norr om Mälarsnittet. Vi får satsa på bostäder. Stockholmsregionen kommer att dominera för pendlingen. Vår kommun har fantastiska möjligheter med förbindelser med Huvudkommunen; två järnvägsstationer och en modern motorväg med stor outnyttjad kapacitet. För framtiden ser jag för mig tvillingstäderna Mariefred-Strängnäs. De ligger i ett lätt byggbart stråk längs det gamla flygfältet. Stor del av marken ägs av kommunen. I en framtid kan de växa ihop till en tätort, med utmärkta resmöjligheter. En utbyggnad av järnvägen till genomgående dubbelspår krävs dock. Tre trafikplatser gör området lätt tillgängligt. På föreliggande översiktsplan finns denna tanke inte illustrerad. Jag tycker att det vore klokt att redan nu visa på den framtida möjligheten så att inga för framtiden hindrade aktiviteter genomförs.

KOMMUNENS SVAR: Kommunen tackar för att du tog dig tid att delta under samrådet och inkommit med ett yttrande.

Granskningshandlingen kompletteras med en strävan efter att montera solceller på kommunens alla fastigheter som har goda förutsättningar för att bidra till utbyggnaden i kommunen i högre utsträckning än idag. Vidare kommer kommande granskningshandling kompletteras med en tydligare strävan efter att möjliggöra för solceller i högre utsträckning, samt beskriva vilka förhållanden som kan styra när en utbyggnad är möjlig eller inte.

För spillvatten/avloppsvatten planeras en utbyggnad av reningsverket i Strängnäs (SARV) samt överföringsledning från Mariefred som är tänkt att skapa nytta för hela kommunen genom att täcka befintliga såväl som kommande behov. Detta bedöms därmed hanteras inom kommunens befintliga utbyggda system.

(Fortsättning på tidigare svars-ruta):

Utbyggnaden på Tosterön har i planprogrammet Södra Tosterön föreslagits begränsats till ca 400 bostäder för att begränsa utbyggnaden på Tosterön tills en fortsatt utveckling utifrån rådande förutsättningar bedöms möjlig. Kommunen delar uppfattningen att det i dagsläget inte bedöms aktuellt att planera för nya infrastruktursatsningar för Tosterön. Restriktionsområdet för eventuell ny påfart vid Stenby har av Trafikverket och regionen, såväl som fastighetsägare i närheten lyfts som inte aktuella och att nuvarande på- och avfarter först bör användas. Kommunen tar därför med sig detta till kommande översyn av FÖP Strängnäs-Härad (2009) och övriga FÖP:ar (efter ÖP antagits) planeras ses över och integreras i ÖP kommande år. I detta arbete kommer därmed översyn ske om utpekade förslag med ny infart vid Stenby ska finnas kvar eller då plockas bort helt.

Förslaget att bygga samman tätorterna Strängnäs-Mariefred är ett intressant förslag som skulle kunna möjliggöra för en vidareutveckling av kommunen under en lång tidsperiod. Ett sådant förslag behöver dock utredas separat om det skulle bedöms kunna vara aktuellt. Utifrån rådande kända förutsättningar bedöms detta svårt i dagsläget då såväl jordbruksmark som skogsmark kan ses som ett väsentligt samhällsintresse och kräver därmed att ett ianspråkstagande kan motiveras på ett omfattande sätt. Vidare bedömer kommunen att bostäder och verksamheter under en lång tid kan möjliggöras med de utpekade utvecklingsområden som finns med i Översiktsplanen, samt övriga direkt angränsande mark som utgår ifrån en hållbar utvecklingspotential som utgår ifrån redan utbyggd infrastruktur till stor del. Kommunen tar dock med sig tanken till framtida arbeten med den långsiktiga planeringen och ser om det är något som kanske kan prövas på lite längre sikt.

2. Privatperson 2

Översiktsplan 2040

Jag tyckte inte att det var helt lätt att läsa materialet på webben och se vad som är från 2014 och vad som är nyttillkommet /reviderat. Det hade underlättat om det framgick i innehållsförteckningen. Här är dock några synpunkter framför allt på avsnittet Landsbygder.

- I bl.a. avsnitt 1.6 och 2.2 anser jag att användandet av jordbruksmark för andra ändamål än jordbruk bör beläggas med ännu tydligare och starkare restriktioner än i samrådshandlingen.
- Vidare saknar jag en text om ev. konsekvenser av högre vattennivåer i Mälaren som en följd av klimatförändringarna. Vid tillkomst av ny bebyggelse nära vatten bör sådana konsekvenser utredas. (Exvis sid 132, pkt 2, Hållbarhetskriterier)

KOMMUNENS SVAR: Kommunen tackar för att du tog dig tid att delta under samrådet och inkommit med ett yttrande.

Kommunen tar med sig bedömningen att materialet kan vara svårt att läsa på hemsidan, samt hänvisar då som alternativ till PDF-handlingen som alternativ för lättare läsning, som också innehåller interaktiva klickbara länkar till digitala kartor. Att läsa materialet på hemsidan kan mer ses som ett komplement under en övergångsperiod för att erbjuda ett digitalt format. Efter Översiktsplanen (ÖP) antagits planeras respektive fördjupade översiktsplan (FÖP) att ses och integreras i ÖP, där ett sammanhållet digitalt format då planeras tas fram för att enklare kunna läsa handlingen digitalt.

Översiktsplanen "Översiktsplan 2040" bör läsas som ny handling i sin helhet då uppbyggnaden av handlingen förändrats mot tidigare Översiktsplan "Översiktsplan 2014" vilket är därför det nyttillkomna inte pekats ut specifikt, även om en stor del av tankarna kring utvecklingen är detsamma i den uppdaterade handlingen.

(Fortsättning på tidigare svars-ruta):

Gällande avsnitt 1.6 och 2.2 (s.122-123 i samrådshandlingen) är dessa ställningstaganden tänkta att läsa tillsammans med efterföljande avsnitt "areella näringar & markresurser" som framöver är tänkt att fungera som ett restriktivt ramverk och lyfta behovet av lokaliseringsutredningar och att pröva väsentliga samhällsintressen vid förfrågningar. Kommunen bedömer därmed att föreslaget ramverk är tillräckligt tydligt och har skapat ett betydligt mer restriktivt tänkt mot vad som tidigare rådigt i kommunen.

När det gäller konsekvenser av högre vattennivåer i Mälaren som en följd av klimatförändringar har kommunen som underlag tagit ställning till aktuellt kunskapsunderlag och kartläggningar som visar vilka områden som kan riskera svämmas över vid olika nivåer om Mälarens vattennivå höjs. Länsstyrelserna i Stockholms län, - i Södermanlands län, - i Uppsala län, - i Västmanlands Län samt - i Örebro län skriver i sitt brev "Säkerställ en robust Mälar-Hjälmarregion i framtidens klimat" (Dnr hos Länsstyrelserna 424-5467-2021) från 2021-10-14 att:

"Den nya Slussen innebär en ny reglering av Mälaren och kommer ungefär till seklets slut att minska översvämningsrisken samt hindra havet och dess salta vatten från att tränga in i Mälaren. Därefter riskerar havets nivåer att bli alltför höga varför en annan lösning behöver tillkomma. Länsstyrelserna har belyst denna komplexa problematik i en rad rapporter, bland annat "Mälaren om 100 år", se bilagor."

Kommunen delar denna uppfattningarna som lyfts i brevet att riskerna under detta sekel bedöms som små, men att det är av stor vikt att man från nationellt håll tillsätter en utredning i syfte att säkerställa en robust Mälar-Hjälmarregion i ett förändrat klimat. En sådan utredning kommer vara av stor vikt för kommunens framtida planering. Tills dess har det i samrådshandlingen pekats ut tydligare ställningstaganden för hur kommunen ska hantera riskerna för översvämnningar (se s.215 i samrådshandlingen).

3. Privatperson 3

Strängnäs kommun har sett över nu gällande översiktsplan och, genom samråd, berett oss medborgare möjlighet att yttra oss. I det följande följer vårt yttrande.

KOMMUNENS SVAR: Kommunen tackar för att du tog dig tid att delta under samrådet och inkommit med ett yttrande.

Strängnäs kommun har genomfört ett flertal detaljplanprocesser som inneburit förtätningar. Dessa förtätningar motiveras i stort med det beslut om förtätning som föreligger i nu gällande översiktsplan från år 2014. Ett flertal av detaljplanerna har prövats i domstol, en långsam, tidsödande process som kan få vilken medborgare som helst att ge upp längs vägen (den s.k. utnötningseffekten). Prövningarna kostar samhället stora summor pengar, inte bara i domstolskostnader utan även i uppskjuten samhällsutveckling. Det faktum att medborgarna väljer att pröva planerna rättsligt grundas, enligt vår uppfattning, i skillnader i den grundläggande synen på det som ska planeras och byggas. Det finns, åtminstone från vår horisont, en förväntan på att det som byggs ska smälta in i storlek, stil och karaktär i det område som detaljplanen gäller. Översiktsplanen från år 2014 anger t.ex. att antalet bostäder ska öka till en viss volym genom bl.a. förtätning. Förtätning i översiktsplanen används sedan av kommunen i tvisterna som ett argument för att bygga t.ex. just sex våningar i en enskild detaljplan, gärna i ett område med lägre bebyggelse. Förtätning är ett relativt begrepp som jämför "före och efter", inte ett absolut begrepp. En översiktsplan är inte juridiskt bindande. I tolkningen av planen möts vitt skilda uppfattningar och värderingar krockar. Vi tror inte att det i första hand handlar om att det byggs, snarare hur det byggs. Och det senare kan man antagligen lösa på ett mer konstruktivt sätt än idag.

Vår uppfattning är att det behöver framgå av översiktsplanen att detaljplanprocesserna i större utsträckning behöver ta hänsyn till de närboendes intressen och önskemål. Till exempel genom att den förslagna planen stämmer överens med ett områdes karaktär, vilket därför bör uttryckas tydligt i översiktsplanen. Inte ovanligt är ett boende en långsiktig investering, vilken görs vid ett fåtal tillfällen. Hur närområdet ser ut och utvecklas är naturligtvis en viktig aspekt i beslut om förvärv av en fastighet. Vår uppfattning är att de närboende ska ges stor möjlighet att uttrycka sina synpunkter och att kommunen också i större utsträckning ska respektera dessa. Rådande läge innebär att planprocessen ofta leder till en rättslig process där rätt ställs mot fel i juridisk mening, kommun mot medborgare. Men vad är kommunen om inte dess medborgare? I den mån något inte är uttryckligen förbjudet, är det ofta möjligt. Det finns inget egensyfte att driva tidsödande processer i domstol om man kan komma överens och hitta en kompromiss som alla parter kan leva med (om man inte är intresserad av just utnöttningsprocessen). I dagsläget synes kommunen betydligt mer intresserad av näringsidkares vinst i byggprocessen än att tillmötesgå de invånare i kommunen som utgör det demokratiska underlaget (näringslivet saknar såvitt vi känner till rösträtt). Kommunen använder i rättsprocesserna uttryck som ”det allmännas intresse väger tyngre än den enskildes” utan att överhuvud taget motivera dessa. För den enskilde kan man lätt tänka sig att man, utan motivering, omvänt skulle kunna tycka ”den enskildes intresse väger tyngre än det allmännas”. Det är bekymmersamt och sannolikt inte bra för samhällsengagemang och samhällsförtroende långsiktigt. En kompromisslösning kan istället spara både tid och pengar. Vi vet att det är många intressenters intressen som ska tillvaratas i processen, men det känns som att den lille medborgaren är den som kommer sist efter näringsidkare, naturvårdsverk, länsstyrelser, Försvarsmakten m.fl.

KOMMUNENS SVAR: *Detaljplanprocessen är en process i tidigt samhällsbyggnadsskede som är tänkt att pröva en framtida utformning och dess lämplighet samt samla in synpunkter från närboende och andra intressenter om dess lämplighet. Detta skede är en lagstyrd process i planeringen som är tänkt att i stort skede fungera demokratiskt där alla kan tycka till och yttra sig skriftligen såväl som att överklaga eventuella detaljplaner som denne angår eller gått emot om processen på något sett skett felaktigt. Att just processen tar tid och ibland överklagas är naturligt för att i detta skede möjliggöra för alla synpunkter att komma till tals, och pröva olika förslag innan eventuell byggnation närmare sig.*

Det är olyckligt om uppfattningen är att man inte bedöms lyssnad på inom kommunen och vill poängtera att det alltid är möjligt och välkommet att yttra sig över detaljplaner negativt såväl som positivt. Kommunen verkar alltid för god utformning och goda miljöer för boende och närboende och det är detta som alltid behöver prövas i ett efterföljande detaljplaneskede när bebyggelse prövas mer i detalj. Det finns alltid olika intressen och det är i detta skede den mest lämpliga inriktningen ska identifieras.

Den förtätning som nu genomförs får många olika konsekvenser. En av de konsekvenser vi noterat är vildsvinsnärvaron i centrala Strängnäs. När vildsvinen plöjer upp våra gräsmattor och odlingar i den centrala tätorten svarar kommunen med att det är fastighetsägarens ansvar. Det vi frågar oss är varför vildsvinen, som inte syns till här den senaste 70 åren, helt plötsligt bökar i jordgubbslandet. En förklaring, som vi uppfattar att vissa delar av kommunen delar, är att det sker en förtätning och planering av utkanterna av centralorten. Detta driver vildsvinen inåt. Hur den av kommunen beslutade planen (planmonopol) kan leda till ansvarsförskjutning till fastighetsägaren är för oss mycket oklart. Det synes snarare bero på en bristande koordinering inom myndighetens verksamheter där olika enheter behöver samarbeta mer så att viltvårdsplaner hänger ihop med planprocessen i stort. Det är inte så att det är raketfart i handläggningen av viltvårdsplanerna när problemet väl blivit ett faktum. Det finns förbättringspotential och vi ser gärna att översiktsplanen berör detta så att en bättre koordinering säkerställs.

KOMMUNENS SVAR: *Flera myndigheter i Sverige är ansvariga för viltförvaltningen på olika nivåer. Naturvårdsverket är den nationella jakt- och viltmyndigheten som har det övergripande ansvaret för landets viltförvaltning. Naturvårdsverket beslutar om föreskrifter för bland annat jakt, inventering och ersättning för skador som orsakats av vilt. På regional nivå har länsstyrelsen flera olika uppdrag inom viltförvaltningen. Ett av länsstyrelsens främsta uppdrag inom viltförvaltningen är att verka för samverkan mellan olika intressenter. Markägare har huvudansvaret för all förvaltning av sin fastighet.*

(Fortsättning på tidigare svars-ruta):

Kommunen är en viktig intressent som markägare och ägare av olika anläggningar. Alla aktörer behöver hjälpas åt för att hålla vildsvinsstammen på en rimlig nivå. Som markägare kan fallfrukt och öppna komposter locka till sig vildsvin. Vidare pågår även diskussioner inom kommunen hur potentiella viltstråk skulle kunna möjliggöras i kanterna av kommunernas tätorter. Detta blir förhoppningsvis aktuellt på längre sikt.

Nationellt och regionalt pågår det jobb med att ta fram förvaltningsplaner för vildsvin, vilka belyser det stora problem som vildsvinen tillför både privatpersoner och verksamhetsutövare i landet. Arbetet görs i syfte att nå en lösning på problematiken med den växande vildsvinsstammen och dess härjningar. I det här jobbet strävar kommunen att följa detta arbete och fungera som remissinstans.

En annan konsekvens av förtätningen är effekter på parkeringssituationen. Det faktum att parkeringar idag ofta byggs under jord, ett mycket kostsamt sätt, får konsekvenser långt utanför planområdet. I grunden är detta en fråga om att frigöra mark, som kunde använts till parkeringar, för bebyggelse. Därmed borde det redan inom projektet finnas ekonomi att bekosta dessa dyra parkeringar, genom det utökade byggandet. Men mycket vill ha mer. Därför leder parkeringsgaragen till höga p-avgifter i fastigheterna. För att detta inte ska leda till att de boende (utöver parkering av sin andra bil) parkerar även den första bilen på gatumark kommer detta leda till parkeringsavgifter. Och ganska höga sådana för att vara i paritet med p-garagen. Dessa avgifter drabbar inte enbart de som ursprungligen skulle få hyra en parkering i ett p-garage utan alla invånare i Strängnäs som har behov av att parkera en bil i ett område. Ett annat exempel på detta tema är situationen som uppstått med anledning av ombyggnaden av Strängnäs station. Genom att kommunen avgiftsbelagt parkeringarna för att finansiera garage och snöröjning så är parkeringarna i stort tomma, i vilket fall utomhus. Parkeringsgaraget törs vi inte besöka med hänsyn till vår egen säkerhet. Att avgiftsbelägga, och därmed minska antalet parkerade fordon, är säkert bra ur ett miljö- och hälsoperspektiv, men det stannar inte där. För att säkerställa att resenärerna (som väljer att pendla miljövänligt med de bristfälligt fungerande tågen) inte parkerar på gatumark har p-skiva med begränsning till 4 timmar införts i närområdet. Konsekvenserna av detta är att besökande till boende på t.ex. Vandravägen har svårt att parkera på gatumark om de stannar över natten. Det går inte heller att parkera under en heldagsutflykt med båt/kanot/kajak i t.ex. Nabbviken. Ett direkt hinder för friluftslivet. En konsekvens av det senare för oss som paddlar kajak är att vi helt enkelt får ställa bilen i Västerviken eller på Visholmen en fin sommardag, och trängas med alla andra besökare som ska bada. Vi vill inte lägga i kajaken där, men vi måste, som en konsekvens av en avgiftspolicy vid stationen. Alternativet är att vi helt enkelt åker någon annan stans för att paddla, vilket leder till längre körning och större utsläpp. Detta är exempel på konsekvenser som behöver beaktas i planarbetet. Även om många politiska viljor försöker minska biltrafiken till det yttersta så finns det gränser. Och det finns en tid efter fossilbilen så man kanske rent av byggt fast sig. Trafikplan och översiktsplan måste hänga ihop och vara koordinerade, precis som viltvårdsplanen. Vi har t.ex. sedan två år tillbaka föreslagit att man ska begränsa p-skive användningen i Nabbviken under delar av sommaren. Men det mal i kommunens kvarnar, eller lämnades utan beaktande och utan återkoppling.

KOMMUNENS SVAR: *Ovan synpunkter är inget som hanteras i en översiktsplan (som mer är ett övergripande strategiskt dokument) utan i det löpande arbetet med kommunens stadsmiljöer och offentliga platser, samt styrning av parkeringsfrågor m.m. Synpunkterna tas vidare inom kommunen till den del av som arbetar med parkeringsfrågor på allmän platsmark och ansvarar för stadsmiljöfrågor med problematiken kring parkering. I strategiskt skede har kommunen en P-norm som styr det strategiska arbetet, där en strävan finns att kommande år se över denna och uppdatera denna för en mer modern styrning. Inriktningne i det strategiska arbetet tar även utgångspunkt i kommunens trafikplanering och har satt sin prägel på översiktsplanen för att skapa en tydlig sammanhållen planering. ,*

Avslutningsvis vill vi trycka på behovet av att i hela Strängnäs tätort se till att på allvar beakta behovet av samhällsplanering som underlättar för ungdomar att hålla sig borta från brottets bana. Det sista året har varit klart avvikande i de 17 år vi bott i staden. Våldsspiralen eskalerar med knark, bomber, skjutningar, stickmord och såpos gripande av misstänkta terrorister. Mönstret måste brytas och ett stort ansvar åvilar kommunen. Detta måste genomsyra hela kommunens verksamhet och vara en bärande del även i planarbete, såväl översikts- som detaljplan. En modell som verkar fungera är att ”blanda” samhällsgrupper genom blandad bebyggelse. Hyresfastigheter, bostadsrätter, villor och särskilda boendeformer behöver samexistera tillsammans med övrig samhällsservice. Närhet till ungdomsgårdar är också en viktig aspekt. Kanske räcker det inte med en ungdomsgård i centrala Strängnäs. Förlåt vi har ju två, glömde stationshuset... ett tydligt exempel på hur samhällsplaneringen skapar effekter som kanske inte var de man önskade sig från början. Men det finns värme och el, och butikens disk är vänd bort från ytan, ingen har ögon i nacken.

KOMMUNENS SVAR: Trygghet och säkerhet är strategiska viktiga frågor och något kommunen anser är viktiga att beakta i alla samhällsutvecklingsfrågor. I kommunen finns en uttalad vilja att arbeta med dessa frågor bland annat via den senaste majoritetsförklaringen, som lyfter trygghet och folkhälsa som prioriterat område. Granskningshandlingen av Översiktsplanen kommer utifrån inkomna synpunkter och vidareutveckling kompletteras något med beskrivningar kring trygghet och säkerhet samt ställningstaganden om blandande upplåtelseformer och blandad bebyggelse. Arbete sker även utanför kommunens strategiska planering medan detta samråd har Översiktsplanen i fokus. För kännedom möjliggör inte nuvarande lagstiftningar för att styra upplåtelseformer i detalj, mer än på kommunal mark där det kan gå att styra via olika avtalsformer för kommunens egna mark och utveckling på denna (men som fortsatt kan ombildas i ett senare skede).

Med förhoppning om en ny, bärande översiktsplan som leder Strängnäs in i framtiden, på riktigt!

4. Privatperson 4

Skickar in några funderingar- och frågor. Boendefrågan borde av flera skäl vara en central fråga när man talar om hållbar utveckling, eftersom det rimligtvis utgör grunden för att kunna försörja sig genom arbete. Ju mer transporter som krävs mellan hem och arbetsplats, desto mer utsläpp får man nog räkna med, tills vi faktiskt utvecklat både transporter och elförsörjning på ett mer hållbart sätt. Några av hindren på dessa områden handlar om utvecklingen av standardiseringsprocesser som lockar investerare till nya innovationer för t.ex. lagring av energi. Som naturvetare kan jag känna en stark frustration över att många av hållbarhetsfrågorna tycks adresseras till naturvetare med ”eviga” krav på tekniska lösningar, när det ofta handlar om brister i utveckling kring t.ex. cirkulär ekonomi och incitament att investera i utveckling av själva standardiseringsprocessen per se. En väg som jag hoppas kommer att visa sig framkomlig är satsning på Mikrofonder, men tyvärr upplever jag att Sörmland ligger efter- och det är ju inte första gången.

Vad gör Kommuninvest som påstår sig ”finansiera” välfärd? Vilken välfärd talar vi om här? Av handlingarna framkommer att översiktsplanen tycks ha utvecklats flera år innan pandemin- 2014. Vad har regionen lärt sig av pandemin?

KOMMUNENS SVAR: Kommunen tackar för att du tog dig tid att delta under samrådet och inkommit med ett yttrande. Mikrofonder är ett spännande koncept och delvis faktiskt möjliggörs via kommunens deltagande i LEADER Södermanland som finansierar olika projekt. Kommunen har tillsammans via Strängnäs kommunföretag AB med Solör Bioenergi ingått ett samarbetsavtal under 2022 för att tillsammans bidra till en snabbare energi- och klimatomställning. Inom ramen för samverkan tillför de båda bolagen totalt 60 miljoner kronor för att genomföra gemensamma projekt, och för att uppmuntra andra lokala organisationers gröna omställning. Genom detta avtal och tillskjutna medel bidrar vi till att skapa förutsättningar för både kommun, kommunbolag och andra lokala aktörer att snabba på Strängnäs kommuns gröna omställning och under 2023 skapas en samverkansgrupp för att fastställa vilka kriterier för vilka som kommer kunna ta del av medlen. Mikrofonder i sig är dock inget som hanteras i en Översiktsplan och dess innehåll.

(Fortsättning på tidigare svars-ruta):

Kommuninvest eller regionen är inte någon part som varit med och tagit fram handlingen ”Översiktsplan 2040” som presenterades under samrådet. Kommunen och de delar som jobbar och ansvarar för översiktsplanarbetet har inte kännedom om dessa aktörer och frågorna som lyfts kring dessa och kan därför inte svara på vad kommuninvest är för något och regionens lärdomar från pandemin utan det är frågor som behöver ställas till dessa aktörer direkt.

Kultur är viktig för mig som naturvetare

Kulturskolan här i Strängnäs har satsat på och insett att det finns en koppling mellan kultur och matematik, och vi behöver matematik både för att utveckla energiteknik samt hållbara modeller som rör t.ex. utveckling av pandemier. Under 90-talet satt jag faktiskt själv med tre frågeställningar som 30 år senare när pandemin kom, visade sig bli i högsta grad aktuella när det handlar om hur man skulle kunna förbereda ett samhälle för vad vi kunde se redan då: risken för pandemier, miljö- och klimatkatastrofer samt en växande psykisk ohälsa.

Idag vet vi att en stor del av den psykiska ohälsan består av utmattning, som bland annat hanteras i det stora projektet WomHer på Uppsala universitet. Miljö- och klimatfrågan tycks ha utvecklats till just två separata områden som ju egentligen hänger ihop.

Förstår man att-och hur- de hänger ihop, har man förhoppningsvis större möjligheter att hitta lösningar till båda samtidigt, vilket kan spara in resurser. För att inte tala om ännu mer psykisk ohälsa i form av oro och ångest.

KOMMUNENS SVAR: *Kommunen delar uppfattningen att kultur är viktigt för välmående och folkhälsan i stort och har därför i samrådshandlingen tydliggjort kultur som viktigt aspekt mot tidigare handling. Avsnittet kommer också vidareutvecklas något mer till kommande granskningshandling.*

Pandemin och inomhusmiljön

Som evolutionsekolog som tittat närmare på frågor som rör inomhusmiljön blir jag lite bekymrad över det stora fokuset kring transportfrågor och undrar bland annat hur man dels ska motivera fastighetsägare att ta sitt ansvar för just inomhusmiljön när den påverkas av just utsläpp från transporter och dels om det finns någon plan för att uppmuntra fastighetsägare att vidta åtgärder och också att hjälpa dem att vidta rätt åtgärder för att kompensera brister som kan uppstå i inomhusmiljön på grund av yttre påverkan som fastighetsägaren inte kan ansvara för.

Av vad jag kunnat se av forskningsrapporterna som kom under pandemin, saknades just studier kring pandemi och inomhusmiljön.

KOMMUNENS SVAR: *En översiktsplan är tänkt att hantera den övergripande strategiska inriktningen för samhällsbyggnadsprocessen i kommunen. Det är därför handlingen fokuserar på strategiska utvecklingsområden och transporter. Inomhusmiljöer är ett viktigt område men som hanteras i efterföljande mer detaljerade planering och bedöms inte möjligt att hantera som aspekt i detta tidiga skede som översiktsplanering utgör.*

5. Privatperson 5

Påverkan Stenby 1:17

Jag motsätter mig kraftfullt utpekade områden inom Stenby 1:17 innanför gamla 55:an fram till nya 55:an, både bostäder och den tänkta vägsträckningen rakt genom fastigheten skall tas bort.

Bebyggelse från gamla 55:an på djupvikssidan kan vara tänkbart. Det skulle även stärka den befintliga vägsträckningen och bostäderna skulle med större sannolikhet använda Strängnäsbron och minska trafiken över den känsliga Tosteröbron. Jordbruksmarken inom Stenby är högt klassad enligt er modell och ger mycket bra avkastning.

Mina ståndpunkter kring exploatering av Stenby 1:17 är framförda vid flera tillfällen under många år, det skapar en stor irritation att det fortsatt är utpekad för exploatering och det tar tid, kraft och energi från att driva och utveckla min verksamhet.

KOMMUNENS SVAR: Kommunen tackar för att du tog dig tid att delta under samrådet och inkommit med ett yttrande.

Motsättningen tas med till det kommande arbetet där kommunens fördjupade översiktsplaner (FÖP) kommer ses över och integreras i Översiktsplanen. Som markägare med äganderätt bedöms rådigheten vara stor om marken ska tas i anspråk och är inget kommunen kan planera utan markägarens kunskap. I och med ovan motsättning planeras därmed området till kommande process att strykas, men att det under ett övergångsskede fram tills FÖP Strängnäs uppdaterats finnas kvar för att inte ska otydlighet med en ÖP som inte går i linje med beslutat gällande FÖP:ar. I och med ovan ställningstagande bedöms därmed området dock utgå vid eventuella förfrågningar i och med att du/ni som markägare inte vill pröva denna bebyggelse. Granskningshandlingen tonar ner utvecklingspotentialen för en ny trafikplats på Tosterön (se även Trafikverkets yttrande som beskriver förutsättningarna för att utveckla en ny trafikplats på Tosterön).

Påverkan Tynäs 1:1

Det öppna odlingslandskapet skall bevaras. Vi ska kunna bedriva vårt jordbruksföretag, inklusive 37 st. boxplatser för hästverksamhet vid Sundby stallet, vidare på södra Tosterö. Enligt lag ska hästar vistas ute dagligen och vi behöver även i fortsättningen använda marken runt stallarna till rasthagar.

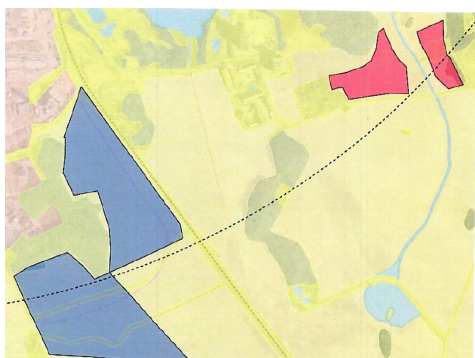
2021 invigdes även det nya ridhuset i Sundby av kommunalrådet i Strängnäs. Marken köptes 2020 från kommunen. I köpekontraktet framgår det att köpet var för att bygga ett ridhus vilket enligt mig är en mycket tydlig handling av kommunen som pekar på att det ska vara hästverksamhet i detta område. Verksamheten går väldigt bra och majoriteten av inackorderade i anläggningen är yngre tjejer. I underlagen till revideringen står det att kommunen ska verka för jämställd folkhälsa vilket den här anläggningen starkt bidrar till.

Även här är den brukade åkermarken av hög kvalitet enligt er modell vilket bidrar till lokal livsmedelsproduktion. Inritat område för utveckling av bostäder skall tas bort.

KOMMUNENS SVAR: Motsättningen tas med till det kommande arbetet där kommunens fördjupade översiktsplaner (FÖP) kommer ses över och integreras i Översiktsplanen (se vidare kommentaren ovan). I samband med den uppdaterade översiktsplanen har ett ramverk för hantering av förfrågningar på jordbruksmark tagits fram som är tänkt att bidra till att endast de mest motiverade samhällsintressen kan ta jordbruksmark i anspråk. Vidare har även utvecklingen på södra Tosterön begränsats till cirka 400 bostäder som lämpliga att släppa fram, se planprogrammet för Södra Tosterö (se dnr MSN/2019:953) vilket därmed även bedöms begränsa förutsättningar för att pröva ett ianspråkstagande av ovan mark.

Kommunen ser också de stora vinsterna med att ridhuset bidrar till arbetet med folkhälsa inom kommunen, samt också kan fungera som en viktig mötesplats. Kommunen tar med sig vikten av att bevara ytorna för er stallverksamhet till det kommande FÖP-arbetet som där se över alla utpekade FÖP-områden och om enstaka områden bör utgå i det kommande skedet.

Påverkan Gorsinge 2:6 samt Skäggesta 1:41 mf

Områden i bilden ovan som pekar på utveckling av bostäder skall tas bort, marken är produktiv åkermark av hög kvalitet.

Utpekade områden för verksamhetsmark är på åkermark av mycket hög kvalitet och den ska tas bort, marken angränsar till min mark och delar av området brukar jag idag genom arrende. Utveckling av mer verksamhet i området påverkar inte bara vår livsmedelsproduktion utan den påverkar enligt mig en framtida utveckling av Strängnäs. Området är nära andra bostadsområden och kommer ligga ”mitt i” staden i en framtid.

Pågående detaljplanläggning av området pekar även ut järnvägsanslutning till denna mark, det låter som en väldigt stor kostnad för ett så litet verksamhetsområde vilket inte är samhällsekonomiskt försvarbart. Det är även en viktig entre med tåget från Stockholm, vad vill besökare se? Öppna landskap eller logistikfastigheter?

Utpekat område i översiktsplanen längre öster ut vid Grund bro (där stickspåret till Åkers Styckebruk finns), ser ut att vara ett mycket bättre alternativ både ur ett samhällsekonomiskt perspektiv och utifrån att skydda värdefull åkermark.

KOMMUNENS SVAR: Kommunen anser i detta tidiga skede att ett eventuellt ianspråkstagande av marken skulle kunna uppfylla väsentliga samhällsintressen för kommunen, samt möjliggöra för verksamhetsområden och hållbara transporter. Området planeras därmed finnas kvar till den fortsatta planeringsprocessen men kommer så som nämns i samrådshandlingen behöva prövas via konsekvensutredning och lokaliseringsutredning för att säkerställa att eventuellt ianspråkstagande är motiverat ur samhällsintresse.

Sammanfattningsvis

Då alternativ till byggnation/etableringar på god åkermark finns i kommunen kan samhällsnyttan tillgodoses på andra ytor än produktiv åkermark. Befintlig åkermark är inte vår utan den tillhör kommande generationer. Med tanke på omvärldsläget med krig i Europa, klimatförändringar som minskar produktion i omvärlden och erfarenhet från Coronapandemin där import av varor försvarades kraftigt bör inhemsk produktion säkras och ökas, inte minskas.

KOMMUNENS SVAR: Eventuella ianspråkstaganden kommer framöver behöva prövas via konsekvensutredningar och lokaliseringsutredningar där det mest motiverade samhällsintresset tydligt förväntas framgå. Vidare har kommunen i och med det nya översiktsplanen tagit fram flera tydligare ställningstaganden som är tänkt att tydligt uttala en vilja att värna jordbruksmark i sån stor utsträckning detta är möjligt samtidigt som en samhällsutveckling ska vara möjlig. När kommunens tätorter och städer växer innebär det att intressekonflikter uppstår, inte bara där det är jordbruksmark utan också skogsmark, riksintresseområden, totalförsvarsintressen, riskavstånd till vägnät såväl som andra allmänna intressen. Alla dessa intressen måste beaktas och vägas inom konflikterområden som kan uppstå i städernas närhet.

Jag har också haft stora problem att ta mig fram med mina jordbruksmaskiner. När ni bygger vägar och gör era avsmalningar får det ej ske med fasta hinder såsom kantstenar för vi kör sönder våra maskiner, vi behöver ca 5 meter vägbana för att ta oss fram.

KOMMUNENS SVAR: Synpunkten skickas vidare till den delen av förvaltningen som ansvarar för kommunens vägnät. Behoven för framkomlighet för jordbruksmaskiner kommer även lyftas upp något mer i granskningshandlingen som viktig att beakta.

Jag anser och förväntar mig att det skall finnas en dialog innan ytor ritas in på min och andras mark. Utan dialog med markägare anser jag att översiktsplanen är ett dokument utan verklig förankring och presenterade utbyggnadstankar är inte möjliga. Vid dialog med representanter från Strängnäs kommun i Aspö lanthandel gällande översiktsplanen nu under våren hävdade tjänstepersonerna att kommunen inte ritar in ytor utan dialog med markägare men kring inritande av ytor på min mark har det inte förts någon dialog om innan, vilket jag tycker är anmärkningsvärt.

KOMMUNENS SVAR: Kommunen välkomnar ett fortsatt deltagande och dialog i den strategiska utvecklingen och planeringen framöver som planeras ske löpande oftare än vad som tidigare gjorts. Målsättningen är att när Översiktsplanen (ÖP) antagits då påbörja ett arbete med att uppdatera respektive fördjupade översiktsplan (FÖP) och integrera dess mark- och vattenanvändningskarta direkt i ÖP för att skapa en digitala sammanhållen process. I detta skede välkomnar kommunen en fortsatt dialog om ni som markägare önskar att områden som historiskt har pekats ut på er mark bör utgå och alternativa lokaliseringar för dessa. Information och eventuella inbjudningar kommer synliggöras på kommunens hemsida kommande år när detta arbete påbörjats. Historiskt har alla kommunens invånare bjudits in att delta i arbetet med kommunens översiktliga och strategiska planering och föra dialog inför framtagandet av respektive FÖP. Såväl intressenter som markägare har varit välkomna (och är fortsatt välkomna att delta aktivt framöver) att delta i detta arbete som pågått sedan ett tiotal år tillbaka.

Åkermark som tas ur produktion och omvandlas till något annat kommer för alltid vara förlorad och kan inte ersättas, jordarna kring Strängnäs lämpar sig väldigt bra till spannmålsproduktion. Att tänka att det ska ersättas med odling inomhus (försök idag med storskalig odling inomhus avser grönsaker) på höjden är att jämföra äpplen med päron. Bifogar även tidigare synpunkter gällande ärende MSN/2019:953.

Irritationen som skapas av att mina synpunkter, trots påpekande under många år, ej har fått påverkan på förslaget till reviderad översiktsplan skapar sämre förutsättningar till framtida dialog och förhandlingar.

MSN/2019:953

2019-09-12

Stenby 1:17

Tynäs 1:1

Synpunkter angående planläggning av Södra Tosterö

Södra Sundby

Att planera in bostäder på åkermarken strider mot planen i sig nämligen att kopplingen mellan vårdområde och jordbruk skall bibehållas (sid 13 Samrådshandling). Om planen genomförs täpps hela vyn från Åsbyvägen igen mot Mälaren och odlingslandskapet. Delvis ligger området inom Riksintresse och Natura 2000 område samt att det är högklassig åkermark som ej får bebyggas om alternativ finns, vilket Strängnäs kommun har gott om. Dessutom anses marken olämplig för byggnation pga. klimatförändringar i framtiden och höjning av vattennivån i Mälaren. Om nu mot förmodan den nämnda åkermarken plus yta för idrott (Y) samt Oq bebyggs har 75% av den värdefulla, i planen vyn, kringbyggs, återstår då endast 150 m öster om Ringvägen.

Vi har också haft stora problem att ta oss fram med våra jordbruksmaskiner förbi Karinslundskolan upp mot Sundby stallarna. När ni bygger vägar och gör era avsmalningar får det ej ske med fasta hinder såsom kantstenar för vi kör sönder våra maskiner, vi behöver ca 5 meter vägbana för att ta oss fram.

Den nuvarande fotbollsplanen samt Oq planeras att bebyggas. Här har vi idag till skillnad från många större städer en unik fördel att samtliga skolor har gångavstånd till Yta för idrott. (Ska skolorna bussa elever till tex Larslunda vore ingen god ide). Låt planen vara kvar för skolorna samt spontanidrott på kvällar och helger. Nej, exploatera inte öster och söder om sjukhusområdet utan prioritera det öppna odlingslandskapet spar åkermarken som producerar mat. Riksdagen har bestämt att vi måste öka självförsörjandegraden, även öka den ekologiska odlingen och då går det åt ännu mer åkermark för att uppnå målet. Dessutom producerar åkermarken mer biologisk mångfald än vad bostäder gör. Vi har idag bl. a. biodlare i området som i hög grad bidrar till den biologiska mångfalden.

Nej, fokusera utbyggnaden av Tosterö norrut, Bresshammarskogen är ett bra exempel. Fortsätt i så fall att exploatera öster om Enköpingsvägen. Då blir det också mer lockande att ta Strängnäsbron över sundet vilket avlastar Tosteröbron.

Tosteröbron är den största flaskhalsen när ön byggs ut, jag tror inte att trafiken minskar även om livsmedelaffärer öppnar på Tosterö. Merparten av de som väljer att flytta till Tosterö kommer att jobba på "stadsidan" eller pendla ut från staden eller till/från stationen och måste då över bron dagligen. Att en dagligvaruhandel på Tosterö skulle kunna konkurrera ut Solberga eller ICA med Systembolaget vägg i vägg är svårt att tro.

MSN/2019:953

Tynäs 1:1 och Stenby 1:17

Jag anser att vi ska bevara det öppna odlingslandskapet. Vi ska kunna bedriva vårt jordbruksföretag, inklusive 34 st. boxplatser för hästverksamhet vid Sund by stallet, vidare på Södra Tosterö.

Vi har idag tillstånd för 34 hästar inne i stallarna samt 6 st. hästar på lösdrift. Enligt lag ska hästar vistas ute dagligen och vi behöver även i fortsättningen använda marken runt stallarna till rasthagar.

Bifogar bilder på för trånga passager, det är tack och lov åtgärdat vid Karinslund efter år av påpekande från oss. Vi behöver 5 m vägbredd för att säkert ta oss fram med våra jordbruksmaskiner utan risk att köra sönder dubbelmontage som vi gjort tidigare i era fasta kantstenar. Jordbruket är vår huvudnäring och försörjning samt att driften var först på ön långt före all ombyggnad till skolor och bostadsbebyggelse. Vi har förlorat otroligt mycket mark till bostäder och skola/ mässhall.

Jag protesterar mot förslag att bygga bostäder på åkermark vid Södra Sund by "Utvecklingsområde bostäder". Regeringen vill att vi ska öka självförsörjande graden och då ska vi odla på jordbruksmarken, inte bygga bostäder.

I kommunens riktlinjer vill man främja rörelse för barn. Att bygga bostäder på "Yta för idrott (Y)" är vansinnigt. Samtliga skolor utnyttjar gräsplanen för idrott och familjer leker på planen på helger och kvällar. Mycket viktigt att den får vara kvar som den är idag.

Trafiksituationen vid skolstart på morgonen och vid hämtning från skolorna är katastrofal. Bilar kör i lämmeltåg, vid era avsmalningar så kastar sig bilar fram, förarna är mkt stressade och det uppstår långa köer. Ingen blixthålsprincip utan förarna gasar bara för att komma igenom era sidohinder. Det är även trångt för bussen när den ska in på Ringvägen efter att ha passerat Montessori. Vägen upp mot stallarna är också smal. Trottoar på ena sidan och parkerade bilar på andra sidan vägen mot Förskolan Stugan. Kommer vi samtidigt med våra jordbruksmaskiner finns absolut ingen plats att mötas.

Fortsätt exploatera norrut öster om Enköpingsvägen som i Bresshammarskogen vilket är ett mycket fint område.

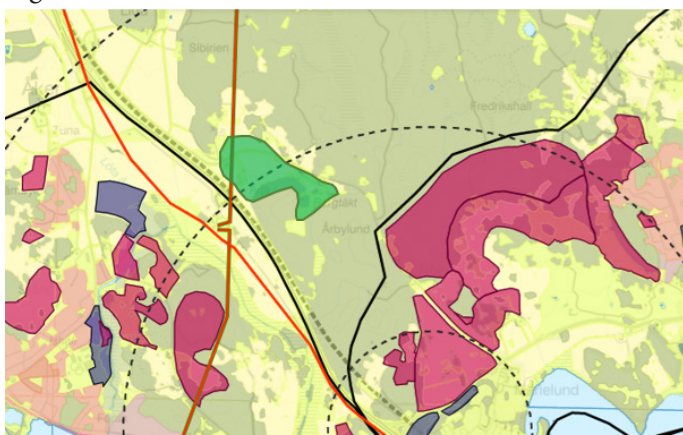
Planen vid Tosterö brygga ser trevlig ut med strandpromenad och små båtshamn.

Tosterö bron med ökad trafik ... oj vilken utmaning att klara av ökad belastning och även kunna lösa köbildning inne i pendlarstråken mot stationen.

KOMMUNENS SVAR: *Ovan synpunkter har beaktats och bemötts i samrådsredogörelsen för detaljplaneprogrammet/planprogrammet för Södra Tosterön (se dnr MSN/2019:953) och är viktiga synpunkter även inför det planerade kommande arbetet med FÖP-översynen.*

6. Privatperson 6

Som ägare av fastigheten Stora Sundby 4:3 vill vi framföra följande. Vi föreslår att ett nytt område för verksamheter läggs till i planen. Se grön markering på kartan nedan. Lämpliga verksamheter kan vara lager, lätt industri eller liknande. Lokaliseringen är lämplig då den ligger i närheten av Ärja trafikplats och nära Ärja transformatorstation. Området är delvis bullerstört från motorvägen. Den nedlagda bergtåkten kan delvis ingå i området.

KOMMUNENS SVAR: *Kommunen tackar för att du tog dig tid att delta under samrådet och inkommit med ett yttrande. Ovan förslag på att lägga till ytterligare utredningsområden för verksamhetsområden planeras inte göra i detta skede när den mer övergripande Översiktsplanen (ÖP) revideras. När ÖP antagits är målsättningen att påbörja en uppdatering och översyn av respektive fördjupad översiktsplan (FÖP) som då även planeras inkluderas i ÖP med respektive mark- och vattenanvändningskarta. I detta skede bedöms det lämpligast att lägga till ytterligare utredningsområden för att inte i ÖP peka ut något som sedan inte återfinns i FÖP. Detta för att skapa en tydlig tolkning mellan ÖP och FÖP under en övergångsperiod. Området kommer däremot till granskningshandlingen av ÖP lyftas som ett potentiellt framtida etableringsområde för verksamheter och kopplas mot etableringsplanen i avsnittet om "Näringsliv, handel och etableringar" med potential att vidareutreda framöver, för att redan i detta skede beskriva dess utvecklingspotential och vilja som fastighetsägarna kan komma att ha framöver. Detta bedöms kunna stötta kommande arbete i att vidareutreda dess möjligheter.*

7. Privatperson 7 (frågeformuläret via hemsidan)

Övriga medskick, tankar och förslag:

En möteslokal för föreningar saknas i Läggesta/Marielund. Nu känns det mest som det byggs bostäder där, men föreningar och grupper måste kunna träffas också.

KOMMUNENS SVAR: *Kommunen tackar för att du tog dig tid att delta under samrådet och inkommit med ett yttrande. Behovet av mötesplatser kring Läggesta/Marielund kompletteras till granskningshandlingen som en målsättning att sträva mot i den framtida utvecklingen av området, samt tas med till det detaljerade utformningsarbetet som sker utanför Översiktsplane-skedet.*

8. Privatperson 8 (frågeformuläret via hemsidan)

Vad tycker du om översiktsplanens framtidsscenario över befolkningsutvecklingen?:

Byggnationen bör ligga mellan Mariefred-Åkers styckebruk.

Vad tycker du om förslaget till utvecklingsstrategin?

Mariefred - Åkers styckebruk är med befolkningsökningen och den planerad detaljplanen. Ett industriområde är ett måste med tanke på att skapa korta pendlingsavstånd till arbetsplats

Förslag till industrimark är en del av berget från Läggesta station mot gamla Ärja macken Gäller även Ärjadalen.

Topografin över detta område gör industriområdet till ett perfekt läge gällande tillgänglighet och små störningar med ut och infart Läggesta station vid påfart motorväg. Utinfart vid Åkers styckebruks motorvägs-påfart. även delvis väg 919 Inlösen av Fastigheten Ärja gård Bostället lär ett måste mark 24 ha. Bostäder efter väg 919 öster om gamla bergtåkten berörs ej av industriområdet.

Har du förslag på grönområden som är viktiga att bevara och peka ut framöver i kommunens planer och strategier?

Fredrikshall är ett utmärkt grönområde och behållas med möjlighet till utveckling Vi har även Kärrlången som möjligt grönområde.

Har du förslag på platser, eller gång- och cykelstråk du upplever otrygga eller osäkra som kan behöva ses över?

Cykelväg finns redan från Mariefred och Åkers Styckebruk till Läggesta där infart till industriområdet finns påbörjad vid panncentralen, likaså finns räddningsvägen vid gamla Ärja macken efter järnvägen och väg 919.

Har du några förslag på vart pendlarparkeringar skulle kunna pekas ut utanför kommunens tätorter?

Infarten till industriområdet vid läggesta panncentral, en möjlig plats för parkering och bensinmack. Samhällserviceområde

Vart upplever du en avsaknad av samhällsservice?

Bensinmack vid parkeringsplats infart vid panncentral mot industrimark

Har du förslag på lämpliga platser för laddinfrastruktur som många kan dra nytta av?

Vid blivande parkeringsplatsen och infart till industriområde vid panncentralen Läggesta station.

Har du förslag på större gång- och cykelvägar mellan kommunens tätorter eller stadsdelar som är viktiga att vidareutveckla eller förbättra?

Möjligen mellan industriområdet och Åkers styckebruk.

En lokalväg som följer elledningen från Skogkvarn mot Mariefred viket även delvis kan avlasta trafiken från Stallarholmen.

Hur upplever du möjligheterna att ta del av översiktsplanens innehåll via hemsidan?

Vi tycker det är bra att ni mailade förslagen till oss

Övriga medskick, tankar och förslag:

Förslag är en ny bergtäkt med anslutning till gamla bergtåkten med utfart mot motorvägen och nya infarterna till industriområdet

Förslag till vattenfrågan är våtområdet, som ligger öster från gamla bergtåkten till en mindre sjö vilket även

skulle gynna fågel och djurliv .

KOMMUNENS SVAR: Kommunen tackar för att du tog dig tid att delta under samrådet och inkommit med ett yttrande. Ovan förslag på att lägga till ytterligare utredningsområden för verksamhetsområden tas med till granskningshandlingen. Tillägget hålls dock på en övergripande nivå som ett potentiellt område för etablering. När ÖP antagits är målsättningen att påbörja en uppdatering och översyn av respektive fördjupad översiktsplan (FÖP) som då även planeras inkluderas i ÖP med respektive mark- och vattenanvändningskarta I detta skede kan användningen planeras mer i detalj. Området kommer alltså till granskningshandlingen av ÖP lyftas som ett potentiellt framtida utvecklingsområde för verksamheter och kopplas mot etableringsplanen i avsnittet om ”Näringsliv, handel och etableringar” med potential att vidareutreda, för att redan i detta skede beskriva dess utvecklingspotential och vilja som fastighetsägarna kan komma att ha framöver. Detta bedöms kunna stötta kommande arbete i att vidareutreda dess möjligheter.

Förslagen kring nya GC-vägar, pendlarparkeringar, samhällservice och platser för laddinfrastruktur tas med till det kommande arbetet med FÖP-översyn som på ett mer detaljerat skede kan studera förslagen mer i detalj. Kommunen tar med sig förslaget på grönområdet Fredrikshall som lyfts att det bör beaktas till de pågående kartläggningarna av den kommunala grönstrukturen som kommer kompletteras i Översiktsplanen samt planerade uppdatering av kommunens grönplan framöver.

Nya bergtäkter behöver beakta ställningstagandena som görs i Översiktsplanens avsnitt ”areella näringar och markresurser” och bör bestå av bergkross i enighet med Länsstyrelsens rapport 2006:6 ”underlag för materialförsörjningsplanering i Sörmlands län” då naturgrus inte är en förnybar resurs. Vidare behöver eventuellt nya bergtäkter inte riskera negativ påverkan på kommunens vattentäkter och grundvattenförekomster. Detta behöver därmed utredas separat mer i detalj för att studera om platsen kan vara lämplig för en ny bergtäkt och är därmed inget som kan hanteras i översiktsplanen.

Förslagen om våtmarksområden tas med till arbetet med kommunens vattenplan och vattentjänstplan för att se om området. Dessa planerar är separat processer och inte en del av projektet att revidera Översiktsplanen men görs i tätt samarbete mellan respektive projekt.

9. Privatperson 9 (frågeformuläret via hemsidan)

Vad tycker du om översiktsplanens framtidsscenario över befolkningsutvecklingen?:

Troligt, men vad innebär det i befolkningstäthet då det är i huvudsak två områden (Strängnäs stad, Mariefred-Läggesta) som ska ta emot befolkningstillväxten.

Vad tycker du om förslaget till utvecklingsstrategin?

Saknar dock strategin för dagens bebyggelse och inte enbart tillkommande ny bebyggelse. Ett område som borde finnas med är kommunala behov av åtgärder för att hantera slutsatser från genomförd skyfallsutredning. Ett annat område är att där människor behöver ha en bil för att ta sig till stationsområdena bör det satsas på laddinfrastruktur.

Har du förslag på grönområden som är viktiga att bevara och peka ut framöver i kommunens planer och strategier?

Nuvarande jordbruksmark måste skyddas, mat behöver vi och riksdagen har tydliga mål att vi ska öka vår egen livsmedelsproduktion.

Har du förslag på lämpliga platser för laddinfrastruktur som många kan dra nytta av?

Stallarholmen centrala delar.

Hur upplever du möjligheterna att ta del av översiktsplanens innehåll via hemsidan?

Svårt att ta del av, saknar en ”Quick Guide”.

Övriga medskick, tankar och förslag:

Ett omfattande arbete där osäkerheterna är många. Jag anser att värden kring livsmedels- och elproduktion samt konsekvenser av ett förändrat klimat saknas i nuvarande skrivningar. Översiktsplanen saknar skrivningar vad göra med nuvarande bebyggelse? Behov av ett särskilt miljonprogram för att uppdatera dagens boende?

KOMMUNENS SVAR: Kommunen tackar för att du tog dig tid att delta under samrådet och inkommit med ett yttrande. Utvecklingsstrategin är tänkt att vara ett stöd i kommunens samhällsplaneringsprocess och bedömning över vart ny bebyggelse kan vara lämplig, vilket gör att befintlig bebyggelse därmed inte hanteras primärt i en översiktsplan. Därför innehåller översiktsplanen riktlinjer för hur ny bebyggelse ska anpassa sig till olika risker för miljö, hälsa och säkerhet men beskriver inte hur befintlig bebyggelse ska hanteras i detalj. Förslaget på laddinfrastruktur i Stallarholmens tas med till det löpande arbete med att utveckla kommunens stadsmiljöer och laddinfrastruktur framöver.

Hur befintlig bebyggelse ska hanteras är något som måste ske utanför Översiktsplaner i andra planer och sammanhang för att aktivt hantera de risker som redan finns för befintlig bebyggelse. Översiktsplanen pekar ut en riktning att kommunens återkommande risk- och sårbarhetsanalyser (RSA) bör kompletteras med ett klimat- och sårbarhetsperspektiv, vilket framöver då skulle RSA som inkluderar riskfaktorer kopplat till klimatförändringar och extremväders påverkan på befintlig bebyggelse. Översiktsplanen pekar vidare ut hur klimatanpassningsarbetet i stort i kommunen bör se ut och utgå ifrån SMHI:s lathund för klimatanpassning och EU:s verktyg för klimatanpassning (se s.210-211 i del 2 i samrådshandlingen). Vidare planeras slutsatserna utifrån skyfallskarteringen för befintlig bebyggelse hanteras i det löpande arbete framöver inom förvaltningen via en utsedd samordnare för klimatanpassning. Laddinfrastruktur lyfts upp i samrådshandlingen (se s.171-172 i del 2) där inriktningen för utbyggnad beskrivs och förslag på platser lyfts upp. En av dessa platser är Läggesta station.

Kommunen delar inte uppfattningen att livsmedels och elproduktion samt konsekvenser av ett förändrat klimat inte beskrivs i nuvarande samrådshandling, utan hänvisar till följande avsnitt som bedöms hantera respektive perspektiv:

- Elproduktion hanteras i avsnittet "Energiförsörjning, -produktion och hållbara drivmedel" (s.166-175 i del 2 i samrådshandlingen)
- Livsmedelsproduktion hanteras i avsnitten "landsbygder" (s.116-139 i del 2 i samrådshandlingen) samt i avsnittet "areella näringar och markresurser" (s.140-157 i del 2 i samrådshandlingen)

Förslaget om en Quick guide för att ta del av Översiktsplanen i digitalt format på hemsidan tas med som ett bra förslag inför det framtida kommande arbetet. För kännedom går det även att läsa översiktsplanen i PDF-format som alternativ till hemsidan och det digitala format, där PDF-handlingen innehåller interaktiva klickbara knappar till digitala kartor. Vidare bedöms digitala formatet via hemsidan vara en övergångslösning fram tills dess att respektive fördjupad översiktsplan uppdateras och integrerats i ÖP, där en viktig del blir att ta fram ett system som kan presentera kommunens översiktsplanering på ett sammanhållet digitalt sätt.

10. Privatperson 10 (frågeformuläret via hemsidan)

Vad tycker du om översiktsplanens framtidsscenario över befolkningsutvecklingen?:

Sannolik.

Vad tycker du om förslaget till utvecklingsstrategin?

Ok.

Har du förslag på grönområden som är viktiga att bevara och peka ut framöver i kommunens planer och strategier?

Långberget i Strängnäs, både östra och västra delen, inkl. Vattentornshöjden, är ett naturligt grön- och rekreationsområde, lätt tillgängligt för hela centrala staden. All form av ny bebyggelse på Långberget ger skadlig inskränkning på oasen mitt i staden. Ny bebyggelse på Långberget, i synnerhet hög bebyggelse, ger intrycket av en hindrande mur mellan södra och norra delen av staden. Det är illa nog med de nya träkolosserna vid Björkvägen. Höga hus smälter bättre in på lågt belägen mark för att ge en jämnare och naturligare ”skyline”.

Vart upplever du en avsaknad av samhällsservice?

Eldsund.

Har du förslag på lämpliga platser för laddinfrastruktur som många kan dra nytta av?

Resecentrum, centralt belägna p-områden utmed Nygatan, Västervikshamnen.

Hur upplever du möjligheterna att ta del av översiktsplanens innehåll via hemsidan?

Bra och lätt tillgängligt.

KOMMUNENS SVAR: Kommunen tackar för att du tog dig tid att delta under samrådet och inkommit med ett yttrande. Förslagen på viktiga grönområden tas med till den pågående kartläggningen av den kommunala gröna infrastrukturen som kommer kompletteras till granskningshandlingen. Medskicket tas också med till planerade uppdateringar av kommunens grönplaner kommande år som mer i detalj hanterar kommunens gröna infrastruktur och dess värden. Eldsund förväntas få mer samhällsservice i samband med att Norra staden byggs ut framöver. Förslaget på laddinfrastruktur i Stallarholmens tas med till det löpande arbete med att utveckla kommunens stadsmiljöer framöver.

11. Privatperson 11 (frågeformuläret via hemsidan)

Vad tycker du om översiktsplanens framtidsscenario över befolkningsutvecklingen?:

Bra sätt att dela uppfattningar om utvecklingen. Pekar på trolig befolkningsutveckling. Ökat småhusbyggande märks på landsbygden men oklart om det gäller inflyttning till kommunen eller omflyttning inom kommunen?

Vad tycker du om förslaget till utvecklingsstrategin?

Strategi och plan behövs alltid.

Har du förslag på grönområden som är viktiga att bevara och peka ut framöver i kommunens planer och strategier?

Rädda Vattentornshöjden från bebyggelse. Centralt belägen grön ”lunga” som hänger ihop med hela Långbergets grönområde och smidigt kan nås till fots från hela centralorten. En unik möjlighet som behöver bevaras för framtiden när staden i övrigt växer.

Har du förslag på platser, eller gång- och cykelstråk du upplever otrygga eller osäkra som kan behöva ses över?

Inga förslag.

Har du några förslag på vart pendlarparkeringar skulle kunna pekas ut utanför kommunens tätorter?

Inga förslag.

Vart upplever du en avsaknad av samhällsservice?

Västra delen mot Regimentet och Eldsund som planeras växa.

Har du förslag på lämpliga platser för laddinfrastruktur som många kan dra nytta av?

Resecentrum.

Har du förslag på större gång- och cykelvägar mellan kommunens tätorter eller stadsdelar som är viktiga att vidareutveckla eller förbättra?

Strängnäs-Härad.

Hur upplever du möjligheterna att ta del av översiktsplanens innehåll via hemsidan?

Fungerar bra.

Övriga medskick, tankar och förslag:

Tekniskt krångel när det var dags att klicka på enkätens Skicka-knapp. Det verkade bli time-out om man skriver för länge. Behövde ladda om sidan flera gånger och fylla i på nytt. Det ger dåligt betyg åt web-enkäten.

KOMMUNENS SVAR: Kommunen tackar för att du tog dig tid att delta under samrådet och inkommit med ett yttrande. Befolkningsutvecklingen består till stor del av en större befolkning med inflyttare och nyfödda invånare. Utvecklingen på landsbygden kan bestå av in- som "omflyttning" men en befintlig invånare som flyttas leder inte till ökad statistik över befolkningsutvecklingen.

Förslagen på viktiga grönområden tas med till den pågående kartläggningen av den kommunala gröna infrastrukturen som kommer kompletteras till granskningshandlingen. Medskicket tas också med till planerade uppdateringar av kommunens grönplaner kommande år som mer i detalj hanterar kommunens gröna infrastruktur och dess värden. Vattentornshöjden har ett strategiskt läge i direkt närhet till kommunens resecentrum och befintlig service och infrastruktur vilket gör att fortsatt planering på platsen kan komma att bli aktuell framöver. Långberget på andra sidan förslås dock inte för någon bebyggelse.

Eldsund förväntas få mer samhällsservice i samband med att Norra staden byggs ut framöver.

GC-väg mellan Strängnäs-Härad är en målsättning kommunen delar är viktig att möjliggöra för. En strävan finns att möjliggöra för en sådan framöver i lämpligt stråk när finansiering kan säkras.

Krånglet med enkäten tas med till kommande granskningskede för att försöka möjliggöra för kortare svarstid.

12. Privatperson 12 (frågeformuläret via hemsidan)

Har du förslag på grönområden som är viktiga att bevara och peka ut framöver i kommunens planer och strategier?

Långberget

Visholmen

Setterlind park

Delar i Sundby park

Har du förslag på platser, eller gång- och cykelstråk du upplever otrygga eller osäkra som kan behöva ses över?

Resecentrum övre o garaget, har dock blivit bättre
Strandbadet kvällstid

Vart upplever du en avsaknad av samhällsservice?

I vår fina stadslekpark, en bod med toalett skötbord, tillgång till vatten. Så många besökare o närmsta toalett är ju bibliotek eller grå huset vid sjön längre bort.

Hur upplever du möjligheterna att ta del av översiktsplanens innehåll via hemsidan?

Bra, svårt för äldre som ofta inte har tillgång till nätet eller inte kan hantera det

Övriga medskick, tankar och förslag:

Att se över tillgängligheten i staden, trottoarer, affärsingångar, naturparker, restaurang, m.m.

KOMMUNENS SVAR: Kommunen tackar för att du tog dig tid att delta under samrådet och inkommit med ett yttrande.

Förslagen på viktiga grönområden tas med till den pågående kartläggningen av den kommunala gröna infrastrukturen som kommer kompletteras till granskningshandlingen. Medskicket tas också med till planerade uppdateringar av kommunens grönplaner kommande år som mer i detalj hanterar kommunens gröna infrastruktur och dess värden.

Till granskningshandlingen lyfts resecentrum upp som en viktig plats som kan upplevas otryggt och är viktigt att beakta i samband med att tätorten och områden kring resecentrum utvecklas. Strandbandet tas med till det mer detaljerade trygghetskapande arbetet utanför översiktsplanen som en viktig plats att beakta framöver.

En bod med toalett och skötbord närmare stadslekparken är på en något för detaljerad nivå för att hanteras i en översiktsplan, men önskemålet skickas vidare till den delen av kommunens förvaltning som jobbar med stadsmiljöer och offentliga platser. Tillgänglighet är också något som behöver hanteras i den efterföljande mer detaljerade planeringen, men bedöms finnas med som en viktig aspekt utifrån målsättningarna om universell utformning och vikten att se över tillgängligheten.

13. Privatperson 13 (frågeformuläret via hemsidan)

Vad tycker du om översiktsplanens framtidsscenario över befolkningsutvecklingen?:

Framtidsscenariot verkar rimligt och fördelningen mellan orterna också. Det som jag tycker saknas är hur befolkningsstrukturen åldersmässigt ser ut år 2040. Inte bara för att se hur mycket skolor och äldreboenden det kan behövas utan mer för hur människor i olika åldrar rör sig och vilka behov av aktiviteter, handel och infrastruktur de olika åldrarna har.

Vad tycker du om förslaget till utvecklingsstrategin?

När man lägger så stor vikt vid närheten till tågstationerna verkar det som om kommunens utveckling helt är avhängigt pendlingsmöjligheter. Förhoppningsvis kommer många att kunna försörja sig inom kommunens gränser och därför inte ha något behov av pendling.

Har du förslag på grönområden som är viktiga att bevara och peka ut framöver i kommunens planer och strategier?

Prognosen beträffande åldersstrukturen på innevanarna år 2040 pekar mot en allt större andel äldre och mycket äldre. Därför är centralt belägna grönområden i tätorterna mycket viktiga. Vandringarna på Sörmlandsleden avtar nog med åldern.

Har du förslag på platser, eller gång- och cykelstråk du upplever otrygga eller osäkra som kan behöva ses över?

Fler "lågfilmsområden" inom tätorterna underlättar för cykling.

Vart upplever du en avsaknad av samhällsservice?

Givet den befolkningsutveckling som skisseras år 2040 - hur bör i det läget skolorna vara fördelade geografiskt och åldersrelaterat?

Har du förslag på lämpliga platser för laddinfrastruktur som många kan dra nytta av?

Vågar ni göra en prognos på hur stor andelen elbilar det finns i kommunen år 2040?

Hur upplever du möjligheterna att ta del av översiktsplanens innehåll via hemsidan?

Funkar bra och en mycket konkret genomgång på Kommunkontoret den 8 juni av Eddie!

Övriga medskick, tankar och förslag:

Jag saknar ett "Integrationsperspektiv" i Översiktsplanen. Även om vi totalt inom kommunen har relativt goda socioekonomiska förutsättningar så tycker jag att Översiktsplanen bör innehålla ett resonemang om hur en förbättrad integration kan åstadkommas. Berör bostadsförutsättningar, skolor, kompetensutveckling, handel, resemöjligheter, arbete mm

KOMMUNENS SVAR: *Kommunen tackar för att du tog dig tid att delta under samrådet och inkommit med ett yttrande och besökt öppet hus-tillfället.*

Åldersstrukturen för befolkningen fram till 2040 är något som hanteras inom kommunens återkommande arbete med prognosering för kommunen i stort som på delområdesnivå för mer detaljerade analyser. Dessa prognoser följs upp på årlig basis och bedöms därmed kunna ändras något från år till år, vilket gör det svårt att inkludera detta i detalj i Översiktsplanen med prognoser och beskrivningar som i stort kan hålla över långa tidsperioder. Granskningshandlingen vidareutvecklas dock något med en graf över åldersstrukturen och dess förändringar för åldersgrupper på sikt för att ge en förståelse för hur det kan se ut 2040 på en övergripande nivå.

Att stort fokus läggs på närhet till tågstationerna är för att kommunens invånare i hög utsträckning pendlar redan idag till arbete långt från sin bostad och kommunen i stort ingår i större arbetsmarknadsområden. Kommunens invånare kan därmed nå en stor mängd arbetsplatser inom acceptabel restid från sin bostad och det är något kommunen behöver värna och vidareutveckla. Detta för att dels kunna erbjuda god regional tillgänglighet men också att nuvarande pendlingsmöjligheter bibehålls och även vidareutvecklas samt göras mindre störningskänsliga. Att kunna försörja sig inom kommunen är dock något kommunen anser är viktigt att vidareutveckla vilket bland annat görs utifrån kommunens etableringsplan och aktivt näringslivsarbete. Avsnittet "näringsliv, handel & etableringar" (s.58-67 i del 2) beskriver viktiga utgångspunkter och ställningstaganden som samhällsplaneringen behöver bidra till, för att möjliggöra för etableringar och utökat näringsliv inom kommunen, för att inte enbart förlita sig på arbetstillfällen utanför kommunen.

Fler lågfartsområden tas med till det arbetet med trafikstrategiska frågor och sköts mer i detalj utanför kommunens översiktsplan. Lågfartsområden kan även behöva utredas mer i detalj för att inte försämra trafikflödena inom kommunens städer.

Vikten att värna grönområdena i tätorterna tas med till den pågående kartläggningen av den kommunala gröna infrastrukturen samt lyfts upp som viktiga utgångspunkter i översiktsplanen. Medskicket tas också med till planerade uppdateringar av kommunens grönanplaner kommande år som mer i detalj hanterar kommunens gröna infrastruktur och dess värden.

(Fortsättning på tidigare svars-ruta):

Lokalisering av skolor bedöms i dagsläget skötas utanför översiktsplanen i tätt arbete med det återkommande prognosarbete som följs upp på årsbasis. Inom utpekade utvecklingsområden enligt FÖP kan skolor komma att prövas och bör kunna följa flertalet utvecklingsområden. En skol-lokalisering behöver även utredas vidare i detalj för att hitta lämpliga platser för verksamheten och eleverna som är svår att styra i en översiktsplan.

Prognos över antalet laddbara fordon i Strängnäs kommun finns i rapporten ”Strategi för publik laddinfrastruktur” som legat till grund för delavsnittet i Översiktsplanen samt till grund för hur det framtida löpande utvecklingsarbetet kan se ut. Prognosen bedöms öka från 1364 fordon som det fanns i kommunen 2022 till prognotiserade 9087 fordon 2030. För att hålla Översiktsplanens avsnitt aktuell bedöms det dock till granskningshandlingen att prognoserna inte ska inkluderas då det är osäkert om den indragna klimatbonusen och ekonomiska läget kan komma att påverka prognotiserade antalet närmsta åren.

Även om integrationsperspektivet primärt inte hanteras i översiktsplaner delar kommunen uppfattningen att handlingen bör beskriva perspektivet mer än vad som görs i samrådshandlingen. Granskningshandlingen kompletteras med en beskrivning över integrationsperspektivet i inledande del under den sociala hållbarhetsperspektivet och vad som kan göras inom samhällsbyggnad för att bidra till förbättrad integration. Avsnittet blir ett nytt perspektiv och kan därmed behöva vidareutvecklas löpande vid framtida återkommande uppdateringar av ÖP allt eftersom kunskapsläget om samhällsbyggnad och integration vidareutvecklas.

14. Privatperson 14 (frågeformuläret via hemsidan)

Vad tycker du om översiktsplanens framtidsscenario över befolkningsutvecklingen?:

Läget i Mälardalen ger förutsättningar för befolkningsökning, särskilt Mariefreds-området.

Vad tycker du om förslaget till utvecklingsstrategin?

Det finns många tänkbara scenarion och alternativ. Kan vara svårt att välja det rätta och bästa. Stationslägen och större vägar har naturligtvis stor betydelse för områdets tillväxt.

Har du förslag på grönområden som är viktiga att bevara och peka ut framöver i kommunens planer och strategier?

Grönområden inne i tätbebyggda områden är väsentliga för att motverka alltför kompakt bebyggelse och för att Strängnäs ska behålla sin nuvarande karaktär. Inte önskvärt att centrala Strängnäs förvandlas till en förtätad stad. Tänker närmast på Långberget, Vattentornshöjden och Visholmen som är gröna och ”luftiga” tillgångar nära alla som vistas i centrala Strängnäs. På dessa tre platser bör ytterligare bebyggelse undvikas.

Har du förslag på platser, eller gång- och cykelstråk du upplever otrygga eller osäkra som kan behöva ses över?

Strängnäs är generellt en ”trygg” stad. Det finns dock några samlingsplatser och passager för individer som skapar oro. Särskilt stråket från Resecentrum, via Larslundavägen, till Nygatan/Trädgårdsgatan. Såväl inhemska som gästande oroselement rör sig där i flockar.

Har du några förslag på vart pendlarparkeringar skulle kunna pekas ut utanför kommunens tätorter?

Biskopskvarn, Västerport.

Vart upplever du en avsaknad av samhällsservice?

Regementet/Eldsund, Läggesta.

Har du förslag på lämpliga platser för laddinfrastruktur som många kan dra nytta av?

Västerviken, Resecentrum, Solberga, Biskopskvarn.

Har du förslag på större gång- och cykelvägar mellan kommunens tätorter eller stadsdelar som är viktiga att vidareutveckla eller förbättra?

Strängnäs-Härad.

Hur upplever du möjligheterna att ta del av översiktsplanens innehåll via hemsidan?

Bra

KOMMUNENS SVAR: Kommunen tackar för att du tog dig tid att delta under samrådet och inkommit med ett yttrande.

Förslagen på viktiga grönområden tas med till den pågående kartläggningen av den kommunala gröna infrastrukturen som kommer kompletteras till granskningshandlingen. Medskicket tas också med till planerade uppdateringar av kommunens grönplaner kommande år som mer i detalj hanterar kommunens gröna infrastruktur och dess värden. Vattentornshöjden har ett strategiskt läge i direkt närhet till kommunens resecentrum och befintlig service och infrastruktur vilket gör att fortsatt planering på platsen kan komma att bli aktuell framöver. Långberget på andra sidan förslås dock inte för någon bebyggelse.

Till granskningshandlingen lyfts resecentrum upp som en viktig plats som kan upplevas otryggt och är viktigt att beakta i samband med att tätorten och områden kring resecentrum utvecklas. Övriga platser tas med till det mer detaljerade trygghetsskapande arbetet utanför översiktsplanen som viktiga platser att beakta framöver.

Förslag på pendlarparkeringar tas med till det efterföljande arbetet efter översiktsplanen för att studera om platserna kan fungera som pendlarparkeringar. Förslaget skickas även till den del inom kommunens förvaltning som jobbar med stadsmiljöer och offentliga platser som förslag på potentiella platser.

Eldsund förväntas få mer samhällsservice i samband med att Norra staden byggs ut framöver. Kring Läggesta pågår det ett arbete i dagsläget med områdets framtid. Där kan det komma att inkluderas olika typer av samhällsservice.

Förslag på platser för laddinfrastruktur tas med till det löpande arbete med att utveckla kommunens stadsmiljöer och laddinfrastruktur framöver. Dessa platser kan på sikt till antagandehandlingen eller framöver i det mer löpande arbetet komma att pekas ut som lämpliga platser, men till granskningshandlingen föreslås enbart de platser som lyfts i kommunens rapporten ”Strategi för publik laddinfrastruktur” som legat till grund för delavsnittet i Översiktsplanen samt till grund för hur det framtida löpande utvecklingsarbetet kan se ut. Detta för att den rapporten studerat vilka platser som först bör prioriteras.

GC-väg mellan Strängnäs-Härad är en målsättning kommunen delar är viktig att möjliggöra för. En strävan finns att möjliggöra för en sådan framöver i lämpligt stråk när finansiering kan säkras.

STRÄNGNÄS KOMMUN

Samhällsbyggnadskontoret

Nygatan 10
645 80 Strängnäs
www.strangnas.se